

Főoldal>Családi ügyek, öröklés>Öröklés>Öröklés

Öröklés

Az öröklésre vonatkozó nemzeti szabályok tagállamonként jelentős mértékben eltérnek egymástól (például arra vonatkozóan, hogy ki örököl, mi számít örökösnek és kötelesrésznek, mi a hagyaték kezelésének módja, mekkora felelősség hárul az örökösökre a tartozások tekintetében stb.).

Általános információk

Az Unión belüli öröklés megkönnyítése terén fontos lépést jelent, hogy 2012. július 4-én olyan új uniós szabályok kerültek elfogadásra, amelyek megkönnyítik a polgárok számára a több országra kiterjedő öröklés jogi vonatkozásainak kezelését. Ezek az új szabályok a 2015. augusztus 17-én vagy azt követően elhunyt személyek utáni öröklésre vonatkoznak.

A **rendelet** biztosítja, hogy egy öröklési ügygel egyetlen hatóság foglalkozzon, koherens módon, egyetlen jogi szabályozás alapján. Főszabály szerint az örökhagyó utolsó szokásos tartózkodási helye szerinti tagállam bíróságai járhatnak el az ügyben, és ennek a tagállamnak a joga alkalmazandó. A polgárok azonban az állampolgárságuk szerinti állam jogát is választhatják az utánuk történő öröklésre alkalmazandó jogként. Az, hogy egyetlen hatóság egyetlen jogot alkalmaz az Unión belüli öröklésre, elkerülhetővé teszi az esetleg ellentmondásos bírósági határozatokat eredményező párhuzamos eljárásokat. Továbbá azt is biztosítja, hogy a valamely tagállamban hozott határozatokat külön eljárás nélkül az egész Unióban elismerjék.

A rendelet bevezeti az az európai öröklési bizonyítványt is. Ezt a dokumentumot az öröklési ügyben eljáró hatóság állítja ki az örökösök, hagyományosok, végrendeleti végrehajtók és ingatlankezelők számára jogállásuk bizonyítása, valamint jogaik és felhatalmazásaik más tagállamokban történő gyakorlása céljából. Az európai öröklési bizonyítványt kibocsátása után bármilyen további eljárás nélkül minden tagállamban elismerik.

A Bizottság 2014. december 9-én elfogadta az öröklési rendelet alapján használandó formanyomtatványokat létrehozó **végrehajtási rendeletet**.

- Word (264 Kb)

- PDF (751 Kb)

Az európai igazságügyi portál lehetővé teszi, hogy **felületén** online kitöltse és létrehozza az V. formanyomtatvány (európai öröklési bizonyítvány) PDF-változatát.

Dánia, Írország és az Egyesült Királyság nem vesz részt a rendelet elfogadásában. Következésképpen az e három tagállambeli hatóságok által kezelt Unión belüli öröklési eljárásokra továbbra is csak a saját nemzeti szabályaik fognak vonatkozni.

Az örökösödési adóval kapcsolatos kérdések ki vannak zárva a rendelet hatálya alól.

Amennyiben többet szeretne megtudni az új szabályokról, kérjük tekintse meg a következő tájékoztató **füzetet**.

Az adott ország ezen az oldalon található zászlajára kattintva elérheti **az egyes tagállamok nemzeti öröklési jogáról és eljárásairól** szóló tájékoztatókat. E tájékoztatókat a **polgári és kereskedelmi ügyekben illetékes Európai Igazságügyi Hálózat** készítette, az **Európai Unió Közjegyzőségeinek Tanácsával** (CNUE) együttműködve.

A CNUE által ajánlott **Successions in Europe** (Öröklés Európában) elnevezésű weboldal elősegítheti, hogy 22 tagállam tekintetében válaszokat kapjon örökléssel kapcsolatos kérdésekre.

Ha közjegyzőt keres egy tagállamban, használhatja az Európai Bizottság által, a résztvevő közjegyzői egyesületek közreműködésével biztosított, **Hogyan találjunk közjegyzőt** elnevezésű keresési eszközt.

A végrendeletek nyilvántartásba vételére vonatkozó szabályok jelentősen eltérnek a tagállamokban. Egyes tagállamokban a végrendelet készítő személynek (örökhagyó) nyilvántartásba kell vetetnie a végrendeletet. Más tagállamokban a nyilvántartásba vétel ajánlott, vagy csak bizonyos típusú végrendeleteket érint. Néhány tagállamban nem léteznek végrendeleti nyilvántartások.

Amennyiben tudni kívánja, hogy hogyan kell nyilvántartásba vetni egy végrendeletet egy tagállamban, illetve hogy az elhunyt személy készítette-e végrendeletet vagy sem, tekintse meg **a végrendeleti nyilvántartások európai hálózatának szövetsége** (ENRWA) által készített, 3-4 nyelven elérhető **tájékoztatókat**. Ezek a tájékoztatók elmagyarázzák, hogy hogyan kell nyilvántartásba vetetni a végrendeletet az egyes tagállamokban, valamint tanácsokat adnak arra nézve, hogyan található meg egy végrendelet az egyes tagállamokban.

Kapcsolódó linkek

Öröklés – a tagállami értesítések, valamint az illetékes bíróság(ok)/hatóság(ok) azonosítását segítő keresőeszköz

Útmutató a polgároknak : hogyan egyszerűsítik az európai uniós szabályok a nemzetközi öröklést?

Az észtországi Igazságügyi Minisztérium által irányított, valamint a **Végrendelet-nyilvántartások Európai Hálózatának Szövetsége**, az **Európai Unió Közjegyzőségeinek Tanácsa**, az **észtországi Közjegyzői Kamara**, az **Észtországi Nyilvántartások és Információs Rendszerek Központja** és az Európai Unió tagállamainak közreműködésével végrehajtott, „A végrendelet-nyilvántartások összekapcsolásának terén megvalósítandó további fejlesztések” elnevezésű projekt eredményeinek összefoglalója, amely arra fókuszált, hogy milyen lehetőségek kínálóznak az Unión belüli öröklési eljárások hatékonyságának elektronikus eszközökkel történő javítására:

- A megvalósíthatósági tanulmány (755 Kb)

- Zárójelentés (507 Kb)

- Ajánlások (153 Kb)

Utolsó frissítés: 10/12/2018

A honlapot az Európai Bizottság tartja fenn. Az ezen az oldalon található információ nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság hivatalos álláspontját. A Bizottság semmilyen felelősséget vagy kötelezettséget nem vállal az e dokumentumban foglalt vagy említett információk és adatok tekintetében. Kérjük, az európai oldalak szerzői jogi szabályai vonatkozásában vegye figyelembe a jogi nyilatkozatot.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítónk.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Általános információk - Belgium

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az **Európai Unió Közjegyzőségeinek Tanácsa** (CNUE).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

A belga jog szerint három fő végrendeleti forma létezik: **közvégrendelet vagy közjegyző által felvett végrendelet, holográf végrendelet** (amelyet a végrendelezőnek magának kell írnia, dátumoznia és aláírnia) és **nemzetközi végrendelet**.

A végrendelezőnek képesnek kell lennie arra, hogy a kívánságát érvényesen és szabadon kifejezze (a Polgári Törvénykönyv 901–904. cikke).

Elvileg és bizonyos kivételektől eltekintve, tilos az öröklési szerződés.

Határon átnyúló ügy esetében a végrendelet elvileg akkor érvényes Belgiumban, ha megfelel törvénynek azon a helyen, ahol készült („*locus regit actum*”) vagy az 1961. október 5-i Hágai Egyezményben meghatározott egyéb jogszabályok egyikének.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

A közjegyző, aki előtt a köz- vagy nemzetközi végrendelet készül, vagy akinél a holográf végrendeletet letétbe helyezik, köteles a végrendeletet bejegyezni a végrendeletek központi nyilvántartásba, amelyet a Belga Közjegyzők Királyi Szövetsége (*Fédération Royale du Notariat belge*) vezet. A közjegyzőnél letétbe helyezett holográf végrendeletet készítő végrendelező megtagadhatja, hogy a végrendeletet bejegyezzék a nyilvántartásba.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például köteleserész)?

A belga jog alkalmazza a köteleserész elvét, amely szerint a hagyaték egy minimális része (köteleserész) az esettől függően mindenképpen az elhunyt túlélő házastársát, gyermekeit és szüleit illeti meg.

Gyermekek (leszármazók) esetében a köteleserész a hagyaték fele része, ha egy gyermek van, kétharmad része, ha két gyermek van, és háromnegyed része, ha három vagy több gyermek van.

Ha nincsenek leszármazók, az apa és az anya öröklik fejenként a hagyaték egynegyed részét. Ebben az esetben a teljes hagyaték a túlélő házastársra hagyható.

A túlélő házastárs mindig megkapja legalább vagy a hagyatékot képező vagyontárgyak felének hasznélvezetét (a használatát és a hasznok szedésének jogát) vagy az elsődleges lakóhelyként használt ingatlan és az abban levő bútorok hasznélvezetét, akkor is, ha az meghaladja a hagyaték felét.

Ha az örökhagyó úgy döntött, hogy a végrendeletében nem rendelkezett köteleserészről, és az örökösök megállapodnak, hogy tiszteletben tartják a kívánságát, akkor alkalmazni lehet a végrendeletet. Azonban azok, akiknek a köteleserészét nem vették figyelembe, és akik igényt akarnak érvényesíteni arra, csökkentés iránti keresetet (*action en réduction*) indíthatnak.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Ha az elhunyt egyedülálló volt és nem volt gyermeke, a felmenők és a legközelebbi oldalági rokonok (fiú- és lánytestvérek) örökölnék először. Az apa és az anya egyenként egynegyed részt kap, és a fiú- és lánytestvérek vagy azok esetleges leszármazói a maradékot kapják. Ha az egyik vagy mindkét szülő meghalt, a részük a fiú- és lánytestvérekre száll. Ha nincsenek felmenők vagy fiú- és lánytestvérek vagy azok leszármazói, a hagyaték fele az anyai ági rokonokra, a másik fele pedig az apai ági rokonokra száll (nagybácsi, nagynéni, unokatestvérek stb.).

Ha az elhunyt egyedülálló volt és gyermeket hagyott hátra, ők kizárnak minden más családtagot. Ők egyenlő arányokban a teljes hagyaték tulajdonosaivá válnak. Ha azonban egy gyermek már meghalt (vagy lemond az öröklésről vagy kiesik az öröklésből) és leszármazókat hagy hátra, akkor az utóbbiak örökölnék ezen gyermek helyett.

Ha az elhunyt házastársat és gyermekeket hagy hátra, a túlélő házastárs öröklő a hagyatékot képező minden vagyontárgy hasznélvezetét. A gyermekek csak tulajdonjogot örökölnék egyenlő arányban.

Ha az elhunyt házastársat igen, de gyermekeket nem hagy hátra, a túlélő házastárs lesz az egyedüli örökös, ha az elhunytak nincsenek felmenői vagy oldalági rokonai a negyedik fokig. Ha vannak oldalági rokonok, a túlélő házastárs elvileg megkapja a hasznélvezeti jogot és a többi örökös csak a tulajdonjogot kapja. Ugyanakkor az a rész, amelyet a túlélő házastárs ebben a helyzetben kap, függ a házastársak házassági vagyonjogi helyzetétől is. Ha a házastársak vagyonközösségi rendben éltek, a túlélő házastárs öröklő az elhunyt részét a közös vagyonból teljes tulajdonjoggal.

Ha az elhunyt túlélte az élettársa, akivel bejegyzett élettársak voltak, a bejegyzett élettársi viszony elismert formája Belgiumban a „törvényes együttélés”. Az öröklésben a túlélő törvényes élettársnak joga van az együttélésük alatt közös családi otthonként használt ingatlan és annak bútorainak hasznélvezetére. A túlélő törvényes élettársat azonban meg lehet fosztani a hasznélvezeti jogától végrendelettel vagy más személy javára szolgáló élők közötti ajándékozással.

Ha az elhunytat olyan élettárs éli túl, akivel nem volt bejegyzett élettársi kapcsolata – írásbeli megállapodás nélküli együttélés (tényleges, nem bejegyzett élettársi kapcsolat), az élettárs csak akkor örököl, ha az elhunyt a végrendeletében ilyen intézkedést tett. A belga jog nem biztosít számukra semmilyen automatikus öröklési jogot.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 Öröklési ügyek

Nincs konkrét hatóság, amely felelős a hagyatéki eljárásért.

A törvény azonban előírja, hogy holográf vagy nemzetközi végrendelet esetében közjegyzővel kell konzultálni. Emellett bizonyos esetekben az elsőfokú bíróságnak vagy a békebíróknak (*juge de paix*) kell eljárnia, különösen akkor, ha a hagyaték kizárt személyre (pl. kiskorúra) száll, ha az örökséget leltártól függően fogadják el, nyugvó hagyaték esetében, ha birtokbaadási végzés (*envoi en possession*) vagy hagyomány kifizetése szükséges, vagy ha a rendezést /felosztást vitatják, és a bíróság által kijelölt közjegyző általi leltárfelvétel szükséges.

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A hagyatékot képező vagyontárgyak tulajdonjoga a leendő örökösökre pusztán a halál tényével száll át.

Azonban választhatják, hogy feltétel nélkül vagy leltártól függően elfogadják az örökséget, vagy visszautasítják azt.

Az örökség elfogadható kifejezetten vagy hallgatólagosan. Az elfogadása kifejezett, ha a személy köz- vagy magánokiratban elfogadja az örökösök jogállását.

Az elfogadás hallgatólagos, ha az örökös olyan intézkedéseket tesz, amelyek szükségszerűen az elfogadás szándékát jelentik, és amelyekre csak az öröklést elfogadó örökösök jogállása alapján lenne jogosult.

Az örökség elfogadható leltártól függően (*sous bénéfice d'inventaire*) a Polgári Törvénykönyv 793. és következő cikkeiben megállapított eljárásnak megfelelően.

Az örökös, aki leltártól függően kívánja elfogadni az örökséget, köteles különleges nyilatkozatot tenni annak a kerületnek az elsőfokú bírósága nyilvántartásába, ahol az örökség megnyílt, vagy egy közjegyző előtt.

Hasonlóképpen az örökségről le lehet mondani oly módon, hogy a halotti bizonyítvány egy példányát beviszik az elhunyt lakóhelye szerinti elsőfokú bíróság nyilvántartásába, és aláírják a lemondást (a Polgári Törvénykönyv 784. és következő cikkei), vagy ezt egy közjegyző előtt teszik meg.

Ezeket a nyilatkozatokat rögzíteni kell annak a helynek a nyilvántartásában, ahol az örökség megnyílt.

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Lásd az alábbi 7. pontot.

5.4 a köteleserész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Nincs külön eljárás (lásd a fenti 3. pontot).

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

A belga Polgári Törvénykönyv szerint az az alapelv, hogy az örökség automatikusan, minden külön eljárás nélkül átszáll.

Önmagában a személy halálával a vagyona, a jogai és részesedései automatikusan átszállnak az örökösökre azzal a kötelezettséggel, hogy meg kell fizetniük a hagyaték terheit (a Polgári Törvénykönyv 718. és 724. cikke). Léteznek azonban kivételek (lásd a lenti 7. pontot).

Abban az esetben, ha a rendezés/felosztást a bíróság végzi, az öröklési eljárást a bíróság által kijelölt közjegyző folytatja le, és az záró felosztási tervvel zárul. Baráti rendezés/felosztás esetén a közjegyzői okirat csak az ingatlanvagyon felosztásához szükséges.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

A belga jogban alkalmazott elv az, hogy a teljes hagyaték (eszközök és kötelezettségek) a halál tényénél fogva átszállnak az örökösökre. Mindazonáltal: a holográf vagy nemzetközi végrendelettel létesített egyetemes hagyomány kedvezményezettjeinek be kell szerezniük egy „birtokbaadási végzést” (*envoi en possession*) az elsőfokú bíróság elnökétől (a Polgári Törvénykönyv 1008. cikke);

az egyedi hagyomány kedvezményezettjei (a Polgári Törvénykönyv 1014. cikke), az általános jogcímű hagyomány kedvezményezettjei (a Polgári Törvénykönyv 1011. cikke) és, ahol vannak kötelesrészt jogosult örökösök, a közjegyző által felvett végrendeletben létesített egyetemes hagyomány kedvezményezettjei (a Polgári Törvénykönyv 10084 cikke) kötelesek „hagyomány kifizetése” (*délivrance du legs*) iránti kérelmet benyújtani;

a hagyományosok bizonyos kategóriáit egy hatóságnak kell feljogosítani arra, hogy elfogadják a nekik szánt hagyományt (pl. hagyomány önkormányzat, jótékonyági szervezet és bizonyos esetekben alapítvány vagy nonprofit szervezet részére).

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Az örökösök akkor felelnek, ha az örökséget feltétel nélkül fogadták el. Ebben az esetben ők felelősek a hagyaték terheitért és tartozásaiért (a Polgári Törvénykönyv 724. cikke).

Amennyiben az örökösök leltártól függően fogadják el az örökséget, a hagyaték tartozásaiért csak az általuk kapott vagyontárgyak összegéig felelnek (a Polgári Törvénykönyv 802. cikke). Az örökös, aki leltártól függően kívánja elfogadni az örökséget, köteles különleges nyilatkozatot tenni annak a kerületnek az elsőfokú bírósága nyilvántartásába, ahol az örökség megnyílt, vagy egy közjegyző előtt.

Nem felelnek, ha lemondanak az örökségről a megfelelő elsőfokú bíróság nyilvántartása vagy közjegyző előtt tett nyilatkozattal (a Polgári Törvénykönyv 785. cikke).

Továbbá az egyedi hagyományosok – ellentétben az egyetemes hagyományosokkal és az általános jogcímű hagyományosokkal – elvileg nem felelősek a hagyaték tartozásaiért (a Polgári Törvénykönyv 1024. cikke).

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

A jelzálogról szóló, 1851. december 16-i törvény szabályozza az ingatlan vagyontárgyakra vonatkozó ügyletek közzétételét. A törvény 1. cikke kimondja, hogy „minden élők közötti cselekményt (akár ellenértékért, akár anélkül), amely ingatlannal kapcsolatos dologi jogot ruház át vagy állapít meg, ide nem értve a zálogjogot és a jelzálogjogot, be kell jegyezni az erre szolgáló nyilvántartásba annak a kerületnek a jelzálog-nyilvántartásában, ahol az ingatlan elhelyezkedik”.

A törvény 2. cikke ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy „csak ítélet, közokirat vagy megítélt vagy közjegyző előtt aláírt magánokirat alapján lehet bejegyzést tenni. Az ilyen okiratokkal kapcsolatos meghatalmazást ugyanilyen formában kell elkészíteni”.

A jelzálogról szóló, 1851. december 16-i törvény azonban nem szabályozza a halál esetén történő tulajdonátzállást.

Mindazonáltal a törvény előírja a felosztási okiratok (*actes de partage*) bejegyzését. Ebben az esetben minden örökös, függetlenül attól, hogy ingatlant örököl-e, azonosítani kell az okiratban, amelyet be kell jegyezni a jelzálog-nyilvántartásba. Ugyanez vonatkozik az örökösök közötti osztatlan ingatlanvagyon nyilvános vagy zártkörű értékesítésére is.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyaték gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

Elvileg Belgiumban nincs rendszer a hagyatékok vagyonkezelésére.

Ugyanakkor a Polgári Törvénykönyv 803*bis* cikke kimondja, hogy az örökösök, akik az örökséget leltártól függően fogadták el, visszautasíthatják a hagyaték kezelésével és rendezésével kapcsolatos felelősséget. Először kérelmezniük kell a bíróság elnökétől, hogy jelöljön ki egy vagyonkezelőt, akinek átadják a hagyatékban levő összes vagyontárgyat, és aki bizonyos szabályoknak megfelelően felelős a hagyaték rendezéséért.

Emellett a 804. cikk megállapítja, hogy ha a hagyaték hitelezők vagy a hagyományosok érdekeit veszélyezteti a kedvezményezett örökös gondatlansága vagy pénzügyi helyzete, az érintett felek bármelyike kérheti, hogy helyettesítsék őt egy vagyonkezelővel, aki felel a hagyaték rendezéséért, és akit ideiglenes intézkedéssel jelölnek ki, miután egyeztettek az örökössel vagy előre értesítették őt.

Ezen kívül a végrendelező is kijelölhet végrendeleti végrehajtót, hogy biztosítsa a végrendelet megfelelő végrehajtását.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

Lásd az előző kérdést.

9.3 Mik a gondnok jogai?

A 803*bis* és 804. cikk szerint kijelölt vagyonkezelők ugyanolyan jogokkal rendelkeznek, mint a kedvezményezett örökösök. Ugyanazok a kötelezettségeik vannak, mint az örökösnek. Nem kötelesek biztosítékot szolgáltatni.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyaték eljárással kapcsolatban, és az eljárást követően a tagállami jog szerinti a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

Egy személy örökös jogállásának bizonyítására a kötelező nyilatkozat (*acte de notoriété*) vagy öröklési bizonyítvány/okirat szolgál (ez a leggyakoribb eset). Az utóbbit a közjegyző vagy – bizonyos esetekben – az öröklési adó beszedő azon hivatal behajtója állítja ki, amelyik jogosult megkapni az elhunytal kapcsolatos öröklési nyilatkozatot (a Polgári Törvénykönyv 1240*bis* cikke).

A közjegyzői okirat (*acte notarié*) a valóságot tükröző okirat. Bizonyító erővel rendelkezik; úgy kell tekinteni, hogy az abban szereplő személy nyilatkozata valós. A közjegyző bizonyos tényeket tanúsít azzal, hogy azonosítja az előtte megjelenő személyt, és rögzíti az általa okiratba foglalni kért információt. A közjegyzői okirat hiteles annak tartalmát illetően. Emellett az okirat dátuma nem vitatható. A közokiratról csak akkor bizonyítható, hogy hamis, ha eljárásban megtámadják a hitelességét.

Utolsó frissítés: 29/09/2015

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások meg nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítjük fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Általános információk - Bulgária

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

Végrendelet útján bármely, 18. életévét betöltött, szellemileg ép személy rendelkezhet a vagyonáról halála esetére. Az örökhagyó a végrendeletben teljes vagyonáról rendelkezhet. A végrendelet készülhet kézírással (ekkor teljes egészében, saját kezűleg az örökhagyónak kell írnia és aláírnia) vagy közjegyzői okiratban (ezt közjegyző készíti el két tanú jelenlétében).

A kézírással készült végrendeletet teljes egészében az örökhagyónak kell saját kezűleg írnia, továbbá dátummal ellátnia és aláírnia. Az aláírásnak a rendelkezések alatt kell szerepelnie. A végrendelet közjegyzőnél zárt borítékban letétbe helyezhető. Ebben az esetben a közjegyző letéti nyilatkozatot csatol a borítékhoz. A nyilatkozatot az örökhagyó és a közjegyző aláírják, és az külön nyilvántartásba kerül.

A közjegyzői okiratba foglalt végrendeletet a közjegyző két tanú jelenlétében készíti el.

Az örökhagyó szóban nyilatkozik végakarataráról a közjegyző előtt, aki azt a nyilatkozatnak megfelelően lejegyzi, majd a két tanú jelenlétében újra felolvassa az örökhagyónak. A közjegyző feltünteti ezen alakítások teljesülését a végrendeletben, és megjelöli a végrendelet készítés helyét és idejét. A végrendeletet ezt követően az örökhagyó, a közjegyző és a tanúk is aláírják. A közjegyzői okiratba foglalt végrendelet elkészítésekor a közjegyző a polgári eljárásjogról szóló törvénykönyv 578. cikkének (1) és (2) bekezdése szerint jár el.

Ha az örökhagyó nem tudja aláírni a végrendeletet, ki kell fejtenie ennek indokát, a közjegyző pedig a végrendelet felolvasása előtt feljegyzi ezt a nyilatkozatot.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

A nyilvántartásba vételi szabályok 2001. január 1-jei módosítása óta az ingatlan vagy ingatlanl kapcsolatos jogokat érintő, közzétett végrendeletek másolatát nyilvántartásba kell venni.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például köteleSRész)?

Túlélő házastárs, gyermekek, illetve leszármazók hiányában az elhunyt szülei jogosultak köteleSRésre. Ha az örökhagyónak vannak leszármazói, túlélő szülei vagy házastársa, az örökhagyó nem tehet olyan intézkedést és nem adhat olyan vagyoni ajándékot, amely csorbítaná e köteleSRészt. Az összes kedvezményezett köteleSRészenek teljes összege elérheti az elhunyt hagyatékának öthatodát, ha az elhunyt után házastárs és kettő vagy több gyermek marad hátra. A köteleSRészen felüli vagyon képezi az örökhagyó végintézkedés alá vonható vagyonát.

Ha nincs túlélő házastárs, a leszármazók (az örökbefogadottakat is ideértve) köteleSRése a következőképpen alakul: egy gyermek vagy e gyermek leszármazói esetén az örökhagyó vagyonának fele; két vagy több gyermek vagy leszármazói esetén az örökhagyó vagyonának kétharmada.

Ha vannak leszármazók és túlélő házastárs, a túlélő házastárs köteleSRése megegyezik az egyes gyermekek köteleSRészeivel. Ebben az esetben a végintézkedés alá vonható vagyon egy gyermek esetén a vagyon egyharmada, két gyermek esetén a vagyon egynegyede, három vagy több gyermek esetén pedig a vagyon egyhatoda.

Ha az örökhagyó után nem maradnak leszármazók, és a házastárs az egyedüli örökös, akkor köteleSRése az örökség fele, ha pedig az elhunyt szülei még élnek, akkor az örökség egyharmada.

A túlélő szülő vagy szülők köteleSRése a vagyon egyharmada.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Végintézkedés hiányában a következő elveket kell alkalmazni a konkrét eset függvényében:

Ha az elhunyt egyedülálló volt és nem voltak gyermekei, a túlélő szülő vagy szülők egyenlő arányban részesülnek a vagyonból (az öröklésről szóló törvény [ZN] 6. cikke). Ha az elhunyt csak másodfokú vagy távolabbi felmenővel rendelkezik, az elhunythoz legközelebbi felmenők egyenlő arányban örökölnek (a ZN 7. cikke). Ha csak túlélő testvérek vannak, ők egyenlő részeket örökölnek (a ZN 8. cikkének (1) bekezdése). Ha csak túlélő testvérek és másodfokú vagy távolabbi felmenők vannak, az előbbiek örökölik a vagyon kétharmadát, az utóbbiak egyharmadát (a ZN 8. cikkének (2) bekezdése).

Ha az elhunyt egyedülálló volt, de vannak túlélő gyermekei, akkor a gyermekek egyenlő arányban örökölnek (a ZN 5. cikkének (1) bekezdése). A korábban elhunyt gyermek örökrésze az öröklési rendben leszármazóira száll (képviselő).

Ha az elhunyt után házastárs marad hátra, de gyermekek, felmenők, testvérek vagy leszármazó nem, a házastárs örököli a teljes vagyont (a ZN 9. cikke).

Ha a házastárs a felmenővel vagy a testvérekkel, illetve azok leszármazóival együtt örököli az elhunyt vagyonát, és ha az öröklésre a házasságkötés követően kevesebb mint 10 évvel kerül sor, örökrésze a vagyon felét teszi ki. Egyébként a házastárs a vagyon kétharmadát örököli. Ha a házastárs a felmenővel és a testvérekkel, illetve azok leszármazóival együtt örököli az elhunyt vagyonát, akkor az örökrész az előbbi esetben a vagyon egyharmadát, utóbbi esetben a vagyon kétharmadát teszi ki.

Ha az elhunyt után házastárs és gyermekek maradnak hátra, a házastárs és a gyermekek egyenlő arányban örökölnek (a ZN 9. cikkének (1) bekezdése).

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 Öröklési ügyek

Az örökség örökös általi elfogadására nincs különleges eljárás.

Az örökhagyó halálakor a kézzel írott végrendelet birtokosának a végrendelet közzététele érdekében fel kell keresnie a közjegyzőt.

Az érdekelt felek az öröklés megnyitának helye szerinti kerületi bírósági bírósághoz fordulhatnak, hogy tűzzön határidőt a végrendeletnek a közjegyzőhöz – közzétételei céllal – történő benyújtására.

A közjegyző a végrendeletet úgy teszi közzé, hogy a végrendelet feltételeit ismertető nyilatkozatot fogalmaz meg, és feljegyzi a végrendelet felbontását. A nyilatkozatot a végrendeletet bemutató személy és a közjegyző írja alá. A nyilatkozathoz mellékelik azt az iratot, amelyre a végrendeletet írták, és a fent említett személyek minden oldalát kézjegyükkel látják el.

Ha a végrendeletet közjegyzői letétbe helyezték (a ZN 25. cikkének (2) bekezdése), a fenti lépéseket az érintett közjegyző teszi meg.

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az öröklésre az elfogadással kerül sor. Az elfogadás az öröklés megnyitával hatályosul.

Az elfogadás az öröklés megnyitának szerinti kerületi bíróság bírójához benyújtott írásbeli kérelemmel teljesíthető. Ebben az esetben az elfogadást külön nyilvántartásban rögzítik.

Akkor is elfogadásról beszélhetünk, ha az örökös egyértelműen az örökség elfogadására irányuló szándékra utaló cselekményt tesz, vagy ha az örökös elrejtji az örökölt vagyont. Ez utóbbi esetben elveszíti az elrejtett vagyonból való részesedéshez fűződő jogát.

A kerületi bíróság bírója bármely érdekelt fél kérelmére az öröklésre jogosult idézését követően határidőt tűz e jogosult számára, hogy nyilatkozzon az örökség elfogadásáról vagy visszautasításáról. Ha a bíróság előtt az örökösrel szemben keresetet indítottak, az eljáró bíróság tűz határidőt.

Ha e határidőn belül az örökös nem ad választ, elveszíti az örökség elfogadásával kapcsolatos jogosultságát.

Az elfogadó nyilatkozatot külön bírósági nyilvántartásba veszik.

Az öröklés visszautasítása esetén a fenti eljárást kell követni, és a nyilvántartásba vétel is hasonlóan alakul.

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az öröklés elfogadására vagy visszautasítására irányuló eljárást kell alkalmazni.

5.4 a kötelesrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A kötelesrész visszautasítására vagy elfogadására nem vonatkozik külön eljárás. Az a kötelesrésze jogosult örökös, aki hagyományrendelés vagy ajándékozás miatt nem kapja meg teljes kötelesrészét, a bírósághoz fordulhat e hagyományok és ajándékok olyan mértékű csökkentése iránt, hogy a kötelesrész kiegészíthető legyen az érintett örökösnek juttatott hagyományok és ajándékok levonását követően (a szokásos ajándékok kivételével). Ha az az örökös, akit kötelesrészét tekintve hátrány ért, nem törvényes örökösrel szemben gyakorolja öröklési jogát, akkor az öröklést hagyatéki leltár alapján kell elfogadnia.

A végintézkedés alá vonható rész és az örökös kötelesrésze összegének megállapítása céljából az örökhagyónak a halálakor tulajdonát képező valamennyi vagyontárgyat – a tartozásoknak és az örökség bármely növekményének az öröklésről szóló törvény 12. cikkének (2) bekezdése szerinti levonását követően – össze kell vonni a hagyatékból. Ehhez a szokásos ajándékok kivételével hozzá kell számítani az ajándékokat az ajándékozáskori jogi helyzetüktől, továbbá ingatlan esetében az öröklés megnyíltakor értéküktől, ingó esetében az ajándékozáskori értéküktől függően.

Az örökhagyó eltérő rendelkezésének hiányában a végrendeleti rendelkezéseket arányosan mérséklék, nem téve különbséget az örökösök és a hagyományosok között.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

A hagyaték elsődlegesen bírói úton vagy önkéntes felosztás alapján számolható fel. Részesedésüktől függetlenül valamennyi társtulajdonos jogosult a felosztásra.

Az önkéntes felosztást valamennyi társtulajdonos beleegyezésével, szerződés keretében kell végrehajtani. A tulajdonjogi törvény 35. cikkének (1) bekezdése értelmében a legalább 50 BGN értékű ingó vagyon vagy az ingatlan vagyon felosztására írásban kerülhet sor, az aláírásokat pedig közjegyzővel kell hitelesíttetni. Önkéntes felosztás esetén az egyes társtulajdonosok közös hagyatékban fennálló eszmei hányada a közös tulajdonban álló vagyontárgyakból való tényleges részesedés feletti, önálló tulajdonjoggá alakul át.

A bírósági felosztásra a polgári eljárásról szóló törvénykönyv 341. és azt követő cikkei szerinti különleges eljárásban kerül sor. A vagyon felosztására vonatkozó igény nem évül el. E peres eljárás két szakaszból áll.

Az első szakasz a felosztás elfogadhatóságát érinti.

A felosztást kérelmező örökösírás írásbeli kérelmet nyújt be a kerületi bírósághoz, és csatolja a következőket:

1. az örökhagyó halottvizsgálati bizonyítványa és az öröklési bizonyítvány;
2. a hagyatékot érintő bármely igazolás vagy más okirati bizonyíték;
3. a kérelem és a csatolmányok másolata a többi örökösírás számára.

Az első bírósági tárgyaláson bármely örökösírás írásban kérelmezheti további vagyontárgyak hagyatékból való felvételét. Szintén az első bírósági tárgyaláson vitathatják az örökösírások a többi örökösírás felosztáshoz való jogosultságát, örökrészének terjedelmét, illetve egyes vagyontárgyak hagyatékból való felvételét.

A felosztásra irányuló eljárásokban a bíróság elbírálja a származással, az örökbefogadással, a végrendelettel, az okirati bizonyítékok hitelességével, illetve a végrendeleti rendelkezések vagy ajándékok összegének csökkentésére irányuló kérelmekkel kapcsolatos vitákat.

Az első szakasz a felosztás elfogadhatóságáról szóló határozattal zárul. A bíróság meghatározza, hogy mely vagyontárgyakat mely személyek között kell felosztani, illetve kijelöli az egyes örökösírások örökrészét. Ha az ingó javak felosztását a bíróság elfogadhatónak ítéli, arról is dönt, hogy az ingó javak melyik örökösírás birtokában legyenek.

Ha egy vagy több örökös nem az öröklési jogoknak megfelelően használja a hagyatékot, a bíróság valamely örökös kérelmére – ugyanebben vagy egy későbbi határozatban – dönt arról, hogy melyik örökös melyik vagyontárgyat használja a felosztás végrehajtásáig, illetve, hogy a használók milyen összeget fizessenek a többi örökösnek a használatért.

A második szakasz maga a felosztás. Ekkor kerül sor az örökrészek meghatározására és a konkrét vagyontárgyak egyes örökösírások kizárólagos tulajdonába adására. Ehhez nyilatkozatot fogalmaznak meg a felosztásról, és sorsot húznak. A bíróság a felosztásról szóló nyilatkozatot szakértői vélemény alapján készíti el az öröklésről szóló törvény szerint. A felosztásról szóló nyilatkozattervezet megfogalmazását követően a bíróság idézi a feleket, előadja a nyilatkozatot, és meghallgatja kifogásaikat. Ezt követően a bíróság elkészíti és bírósági ítéletben kihirdeti a felosztásról szóló végleges nyilatkozatot. E nyilatkozat hatálybalépése után a bíróság sorsolásra idézi a feleket. A bíróság a hagyatékot sorsolás nélkül osztja fel az örökösírások között, ha az örökrészek meghatározása és a sorshúzás lehetetlennek vagy túlságosan nehéznek bizonyul.

Ha a vagyon oszthatatlan és nem rendelhető hozzá az egyes örökösökhöz, a bíróság elrendeli annak árverésre bocsátását. A felosztásban részt vevő felek ajánlatot tehetnek az árverésen.

Amennyiben az oszthatatlan vagyontárgy az az otthon, amely a házastárs halálával vagy a házasság felbomlásával megszakadt házassági életközösség tulajdonát képezi, és a túlélő házastárs vagy a házasságból született gyermekek feletti szülői felügyeleti jogokkal felruházott volt házastárs nem rendelkezik saját otthonnal, a bíróság e házastárs kérelmére egyetlen örökrészként kezelheti ezt az otthont, és a többi örökösírás részét egyéb vagyontárgyakból vagy készpénzben kell teljesíteni.

Ha az oszthatatlan vagyontárgy lakóingatlan, akkor az öröklés megnyíltakor ott élő bármely olyan örökösírás, aki nem rendelkezik másik lakóingatlanal, kérelmezheti, hogy azt az ő örökrészeként adják ki, míg a többi örökösírás örökrészét más vagyontárgyakból vagy készpénzben teljesítik. Ha több örökösírás felel meg e feltételeknek és nyújt be igényt a vagyontárgy iránt, az a személy élvez elsőbbséget, aki a legmagasabb árat kínálja.

A vagyontárgy odaítélése iránti kérelmet legkésőbb az azt követő első bírósági tárgyaláson kell előterjeszteni, hogy a bíróságnak a felosztás elfogadhatóságáról szóló határozata jogerőre emelkedett. A vagyontárgy értéke a tényleges érték.

Pénzbeli kiegyenlítés esetén az összeget és a jogszabály szerint járó kamatot a vagyontárgy odaítéléséről szóló határozat jogerőre emelkedésétől számított hat hónapon belül kell megfizetni.

Az az örökösírás, akinek a vagyontárgyat átadták, a pénzbeli kiegyenlítéssel és a jogszabály szerint járó kamat előírt határidőn belüli megfizetésével válik tulajdonossá. A határidőn belüli fizetés elmulasztása esetén a vagyontárgy odaítéléséről szóló határozat érvénytelenné válik, a vagyontárgyat pedig nyilvános árverésen értékesítésre kínálják. A vagyontárgyat át lehet adni más olyan örökösírásnak, aki megfelel a követelményeknek és az előírt határidőn belül kérelmezte az átadást; ekkor a vagyontárgyat nem kell árverésre bocsátani, feltéve, hogy a másik örökösírás haladéktalanul kifizeti az abban fennálló részesedésén felüli ellenértékét. A bevételt a többi örökösírás között arányosan osztják meg.

A felek bíróság által jóváhagyott megállapodása lezárja a bíróság előtti felosztásra irányuló eljárást, és a hagyatékot ezzel felszámolják.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

Adott személy az örökség elfogadásával válik örökössé vagy hagyományossá. Az örökség elfogadását megelőzően az öröklésre jogosult kezelheti a hagyatékot, és birtokpert indíthat annak megóvása érdekében.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Az elhunyt hagyatéka utáni megfelelő örökresz (osztatlan örökresz) megszerzésével az egyes örökösök vagy hagyományosok az öröknyagyó vagyonának eszmei hányadát és a hagyatéki tartozásokat is megszerzik.

Az örökséget elfogadó örökösök az örökreszük arányában felelnek a hagyatéki tartozásokért.

Az örökséget hagyatéki leltár alapján elfogadó örökös csak az átvett hagyatéék összegéig felel.

Az örökség hagyatéki leltár alapján történő elfogadását írásban kell bejelenteni a kerületi bírósági bíró előtt attól a naptól számított három hónapon belül, amikor az örökös értesült az öröklés megnyíltáról. A kerületi bírósági bíró legfeljebb három hónappal meghosszabbíthatja e határidőt. Az elfogadó nyilatkozatot külön bírósági nyilvántartásba veszik.

A cselekvőképtelen személyek, kormányzati és nem kormányzati szervezetek csak hagyatéki leltár alapján fogadhatják el az örökséget.

Ha az egyik örökös hagyatéki leltár alapján fogadja el az örökséget, a többi örököstárs élhet ennek előnyeivel, az örökség elfogadásához vagy visszautasításához való joguk sérelme nélkül.

A hagyatéki leltárt a polgári eljárásjogi törvénykönyvvel összhangban készítik el.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Az ingatlant és az ingatlannal kapcsolatos jogokat érintő, közzétett végrendeletek másolatát nyilvántartásba kell venni. Általános végrendelet esetén az adott kerületi bíróság illetékességi területén található ingatlan meglétét olyan nyilatkozat tanúsítja, amely a kedvezményezett közjegyző által hitelesített aláírását tartalmazza, és megjelöli a kedvezményezett tudomása szerint az adott bírósági kerületben található ingatlant. A nyilatkozatot a végrendelettel együtt a vagyontárgy helye szerinti kerület nyilvántartó bírójához kell benyújtani.

A nyilvántartó bíró utasítja az ingatlan helye szerinti földhivatalt, hogy jegyezze be az ingatlan tulajdonjogát, és a bejegyzendő okiratokat vegye fel a nyilvánosság számára hozzáférhető nyilvántartásokba.

Az ingatlant és az ingatlannal kapcsolatos jogokat érintő végrendelet két, közjegyző által hitelesített példányát csatolni kell a bejegyzési kérelemhez.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

Hagyatéki gondnok kijelölése nem kötelező. Az öröknyagyó a hagyatéki gondnok feladatainak ellátására egy vagy több cselekvőképes személyt jelölhet ki.

Az öröklés megnyíltának helye szerinti kerületi bíróság bírója bármely érdekelt kérelmére határidőt tűz a megnevezett fél számára, hogy fogadja el a kijelölést. Amennyiben a kitűzött határidő anélkül telik el, hogy a megnevezett elfogadná a kijelölést, úgy kell tekinteni, hogy azt visszautasította.

A kerületi bíróság bírója felmentheti a gondnokot, ha az feladata ellátására alkalmatlan, illetve hanyagul, vagy a rábízott feladattal összeegyeztethetetlen módon jár el.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékat?

Lásd az előző kérdésre adott választ.

Ha az elhunyt végrendelet nélkül halt meg vagy nem jelölt ki végrendeletében hagyatéki gondnokot, az örökség elfogadásáig bármely öröklésre jogosult kezelheti a vagyont és indíthat birtokpert e vagyon megóvása céljából.

9.3 Mik a gondnok jogai?

A hagyatéki gondnoknak az örökösök és a hagyományosok együttműködésével leltárt kell készítenie a hagyatékról.

A hagyatéka a hagyatéki gondnok birtokába kerül, aki kezeli azt, amennyiben erre a végrendeleti rendelkezések teljesítéséhez szükség van.

A hagyatéki gondnok nem jogosult a hagyatéka elidegenítésére, kivéve, ha erre szükség van és a kerületi bíróság bírója az örökösök meghallgatását követően ezt engedélyezi.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

Ha az öröknyagyó kézzel írott végrendeletet hagy hátra, a közjegyző közzéteszi a végrendeletet, ennek során a végrendelet feltételeit ismertető nyilatkozatot fogalmaz meg, és feljegyzi a végrendelet felbontását.

A törvényes örökösök e minőségét az elhunyt utolsó lakóhelye szerinti település polgármestere által kiállított öröklési bizonyítvány ismeri el. Öröklési bizonyítványt csak olyan személy tekintetében adnak ki, aki a halálának napján szerepelt a népesség-nyilvántartásban, és akiről halottvizsgálati bizonyítványt állítottak ki.

A bizonyítványt a polgári nyilvántartásról szóló törvény 24. cikkének (2) bekezdése és a népesség-nyilvántartáson alapuló bizonyítványok kiállításáról szóló rendelet 9. cikke szerint állítják ki. A bizonyítványt a törvényes örökös, az ő jogi képviselője, illetve harmadik személy részére adják ki, feltéve, hogy ez utóbbinak e bizonyítványra jogosultságainak gyakorlása érdekében van szüksége, vagy közjegyző által hitelesített meghatalmazás alapján erre kifejezetten jogosult.

A bizonyítvány kiállításához a következő dokumentumokat kell benyújtani:

- a népesség-nyilvántartási (GRAO) tájékoztató központ formanyomtatványán benyújtott kérelem, amely tartalmazza az elhunyt örököseinek adatait; ezt az örökösnek vagy az általa meghatalmazott személynek kell benyújtania;
- a halottvizsgálati bizonyítvány másolata (ha másik település adja ki);
- a kérelmező személyazonosító okmánya;
- közjegyző által hitelesített meghatalmazás, ha a kérelmet meghatalmazott képviselő nyújtja be.

Utolsó frissítés: 11/12/2015

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [CS](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítónk.

Általános információk - Csehország

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az Európai Unió Közjegyzőségeinek Tanácsa (CNUE).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

Végrendelet készítésének általános módjai

A rendkívüli esetektől eltekintve a végrendeletet írásba kell foglalni. A végrendelet nem kell dátummal ellátni, a következő két eset kivételével: 1) ha a végrendelet több olyan végrendeletet tett, amelyek egymásnak ellentmondanak, és egymás mellett nem állják meg a helyüket; 2) ha a végrendelet joghatásai a készítésének tényleges idejétől függenek. Több személy közös végrendelete a cseh jogban nem megengedett.

A cseh jog szerint az alábbi módokon tehető végrendelet:

- a) a végrendeletkészítő által saját kézzel írt és aláírt végrendelet;
- b) a végrendeletkészítő más által írt végrendeletben is tehet végintézkedést, amennyiben az így készült végrendeletet két tanú előtt, azok együttes jelenlétében aláírja, a tanúk pedig nyilatkozatot tesznek arról, hogy az okirat a végrendeletkészítő végakarát tartalmazza. A tanúknak alá kell írniuk az okiratot, és mellékelniük kell hozzá egy nyilatkozatot tanúi minőségükről, az azonosításukat lehetővé tevő adatokkal együtt;
- c) a vak végrendeletkészítő három tanú előtt, azok együttes jelenlétében tehet végrendeletet; az ezt tartalmazó okiratot az egyik olyan tanúnak kell felolvasnia, aki nem vesz részt a végrendelet írásában. Ha a végrendeletkészítő egyéb érzékszervi fogyatékossgal él, és nem tud olvasni vagy írni, a végrendelet tartalmát olyan kommunikációs eszközzel kell közölni a végrendeletkészítővel, amely lehetővé teszi, hogy a végrendeletkészítő és a tanúk egyaránt értsék a végrendeletet;
- d) a végrendeletkészítő közjegyzői okirat formájában is tehet végrendeletet.

Végrendelet készítése különleges esetekben

Különös szabályok vonatkoznak azokra az esetekre, amikor szélsőséges körülmények között, különösen az életet fenyegető helyzetben kell végrendeletet tenni.

- a) Ha a végrendeletkészítő élete váratlan körülmények miatt nyilvánvaló és közvetlen veszélybe kerül, vagy a végrendeletkészítő olyan helyen tartózkodik, ahol veszélyhelyzet (háború, természeti katasztrófa stb.) miatt a társadalmi érintkezés annyira ellehetetlenül, hogy más módon nem tehető végrendelet, a végrendeletkészítő szóban is végrendeletet készíthet három tanú előtt, azok együttes jelenlétében. A szóbeli végrendelet érvénytelenné válik, ha a megtételétől számított két héten belül a végrendeletkészítő még életben van.
- b) Ha indokoltan lehet attól tartani, hogy a végrendeletkészítő elhalálozik, mielőtt közjegyző előtt végrendeletet készítené, akkor a végrendeletet két tanú jelenlétében a végrendeletkészítő lakóhelye szerinti település polgármestere is feljegyezheti. Az ilyen végrendelet három hónapig lesz érvényes attól az időponttól számítva, hogy a végrendeletkészítő képessé válik végrendelet közjegyző előtti megtételére. Ez az úgynevezett „vidéki végrendelet”.
- c) Amennyiben ennek nyomós oka van, cseh felségjelzésű légi vagy vízi jármű fedélzetén is tehető végrendelet, amelyet a jármű irányításáért felelős személy vagy annak képviselője rögzít két tanú jelenlétében. E végrendelet érvényessége szintén három hónapra korlátozódik.
- d) A fegyveres konfliktusban részt vevő katonai végrendeletét az egységparancsnok vagy más tiszt jegyezheti fel két tanú jelenlétében. A fenti esetekhez hasonlóan az ilyen végrendelet is legfeljebb három hónapig lesz érvényes.

Öröklési szerződés

Az öröklési szerződésben a nagykorú, cselekvőképes örökhagyó örökösöt vagy hagyományost nevezhet meg, aki lehet a másik szerződő fél vagy harmadik személy. Az örökhagyó az öröklési szerződést egyszóval nem mondhatja fel.

Az örökhagyó hagyatéki vagyonának legfeljebb háromnegyedéről rendelkezhet öröklési szerződéssel, a fennmaradó egynegyedét szabadon kell hagynia, de a hagyatéki így fennmaradó részéről készíthet végrendeletet.

A házastársak öröklési szerződésben megjelölhetik egymást örökösnek. Arról is megállapodhatnak, hogy az öröklési szerződésben foglalt jogok és kötelezettségek válás esetén semmissé válnak.

Az öröklési szerződés kizárólag közokirati formában, vagyis közjegyzői okiratként készíthető el.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

A Végrendeletek Központi Nyilvántartása 2001-ben jött létre. A végrendeletek nyilvántartását a cseh magánjog általános újrakodifikálását követően, 2014. január 1-jétől a Végintézkedések Nyilvántartása váltotta fel. Ez a nyilvántartás a Cseh Köztársaság Közjegyzői Kamarája által vezetett, üzemeltetett és kezelt, zárt hozzáféréssel számítógépes jegyzék. A Végintézkedések Nyilvántartása az alábbi, örökhagyói végintézkedést tartalmazó okiratokat tárolja:

- a) végrendelet, pótvégrendelet vagy öröklési szerződés;
- b) kitagadási nyilatkozat, illetve nyilatkozat arról, hogy a törvényes öröklés szabályai szerinti örökös nem veszi birtokba a hagyatékot;
- c) az örökrész tekintetében nettósítási rendelkezést tartalmazó utasítás, amennyiben a végrendeletben nem szerepel;
- d) hagyatéki gondnok kijelölése, amennyiben a végrendelet nem tartalmazza;
- e) az öröklési jogról való lemondásra vonatkozó megállapodás;
- f) az a)–e) alpontban említett végintézkedések visszavonása.

Ha valamely fenti okiratot közjegyző közjegyzői okiratra foglalja, vagy nem közjegyzői okirat formájában letéti őrzésre átveszi, az okirattal és az okiratot kiállító személlyel kapcsolatos adatokat elektronikus adatátvitel útján beviszi a fent említett nyilvántartásba.

Amennyiben az örökhagyó végintézkedését tartalmazó okiratok nem közjegyzői okiratok, kizárólag akkor kerülnek be a nyilvántartásba, ha közjegyzőnél letétbe helyezik őket.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelelő rész)?

Kötelelő rész – általános információk

Az örökhagyó leszármazói a kötelelő részre jogosultak. Azt a kötelelő részre jogosult személyt, aki *i.* nem mondott le öröklési vagy kötelelő részhez való jogáról; *ii.* jogszerű örökös; és *iii.* akit az örökhagyó nem tagadott ki jogerősen, kötelelő rész vagy annak kiegészítése illeti meg, ha az örökhagyó végintézkedéséből részben vagy teljesen kihagyta, vagyis örökrész vagy hagyomány formájában nem részesíti a hagyatékban a neki járó kötelelő résznek megfelelő mértékben. Az örökhagyó túlélő házastársa és felmenői nem jogosultak kötelelő részre. A kiskorú leszármazóknak a törvényes örökrészük legalább háromnegyedét, a nagykorú leszármazóknak pedig a törvényes örökrészük legalább egynegyedét kell kapniuk. Ha a végrendelet ettől eltérő rendelkezést tartalmaz, és a végrendeletkészítő törvényben meghatározott okból nem tagadta ki a kötelelő részre jogosultat, akkor a kötelelő részre jogosultat a kötelelő részre értékének megfelelő pénzösszeg illeti meg. Ha az örökhagyó özvegy, és két gyermeke van, akkor mindegyik gyermeket a hagyaték felének megfelelő örökrész illeti meg. Ha egyikük kiskorú, akkor a hagyaték háromnyolcadára jár neki kötelelő részként, a nagykorú leszármazó pedig a hagyaték egynyolcadának megfelelő kötelelő részre jogosult.

Különleges esetek

Ha a végrendeletkészítő valamely kötelelő részre jogosultat (tudatosan) kihagy a végrendeletből anélkül, hogy kitagadná, a kötelelő részre jogosult viszont olyan cselekményeket hajtott végre, amelyek a törvény szerint okot adnak a kitagadásra, akkor a végrendeletből való kihagyás hallgatólagos és jogos kitagadásnak minősül, és ebben az esetben az érintett leszármazót kötelelő rész nem illeti meg.

Ha a végrendeletkészítő csak azért hagy ki egy kötelelő részre jogosultat a végrendeletből, mert a végintézkedés időpontjában nem tudott a létezéséről (például azt hitte, hogy az érintett leszármazója elhunyt, vagy nem volt arról tudomása, hogy az érintett személy a leszármazója), akkor ezt a kötelelő részre jogosultat kötelelő rész illeti meg, amelyre a törvény szerint joga van.

A kötelelő részhez való jogról történő lemondás lehetősége

A kötelelő részre jogosult az örökhagyóval kötött, közjegyzői okiratra foglalt érvényes megállapodásban lemondhat a kötelelő részhez való jogáról. Az öröklési jogról is hasonlóképpen lehet lemondani másik személy javára. A másik személy javára történő lemondás akkor érvényes, ha a személy örökössé válik. Az örökség visszautasítását és átengedését (az örökséget az az örökös engedheti át, aki nem mondott le az öröklésről) meg kell különböztetni az öröklési jogról vagy a kötelelő részhez való jogról az örökhagyóval (életében) kötött, közjegyzői okiratra foglalt megállapodással történő lemondástól. Az öröklésről kizárólag az örökhagyó halála után lehet lemondani.

Egyéb korlátozások

A végrendelező végrendeletében meghatározhat bizonyos feltételeket, időtűzést és egyéb rendelkezéseket, vagy előírhatja, hogy az örökség valamely örökös halála esetén másik örököse szálljon át (öröklési jogutódlás meghatározása). Az ilyen előírások azonban nem irányulhatnak az örökös vagy hagyományos nyilvánvaló zaklatására a végrendelező egyértelmű önkényéből fakadóan, és nem ütközhetnek nyilvánvalóan a közrendbe.

Az örökhagyó ugyan nem utasíthatja az örökösöt vagy a hagyományost házasságkötésre, házasságkötés mellőzésére vagy házasság fenntartására, ugyanakkor alapíthat olyan jogot, amely kizárólag addig áll fenn, amíg az érintett személy meg nem házasodik.

Ha minden örökös (vagy az öröklési sorban következő jogutód) az örökhagyó kortársa, akkor nem korlátozott az, hogy ezek az örökösök az örökhagyó végintézkedése szerint (bizonyos feltételek mellett) hogyan következnek az öröklési sorban. Ha egy örökös az örökhagyó halálakor még nem született meg, az örökhagyó által meghatározott öröklési sor akkor ér véget, amikor az első ilyen örökös elfogadja az örökséget.

Az öröklési jogutódlás az örökhagyó halálától számítva legkésőbb száz évvel szűnik meg. Ha azonban az öröklési sorban következő jogutód örökös az örökhagyóval kortárs örökös halála után fogadná el az örökséget, akkor az öröklési jogutódlás csak azután szűnik meg, hogy a sorban első ilyen örökös elfogadja az örökséget.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Ha az elhunyt nem tett végrendeletet, törvényes örökösei hat öröklési osztály szerint örökölnek. Az ezen öröklési osztályokba tartozó személyeket öröklési osztályuk alapján szakaszonként kell örökösként figyelembe venni. Az alsóbb osztályba tartozó örökösök kizárják a felsőbb osztályba tartozókat. Ha például az első öröklési osztályba tartozók örökölnek, akkor a második osztályba tartozók nem örökölhetnek. Az örökség akkor száll át a második osztályba tartozó örökösökre, ha az első öröklési osztályba tartozók nem örökölnek. A törvényben meghatározott örökrészeket csak abban az esetben kell alkalmazni, ha az örökösök bíróság előtt eltérően nem állapodnak meg. Ha az elhunyt nem tett végintézkedést (végrendelet, öröklési szerződés vagy pótvégrendelet), vagy a végintézkedésében ezt megengedte (nem tiltotta), akkor az örökösök a bíróság előtti közös megegyezéssel tetszés szerint feloszthatják a hagyatékot.

Öröklési osztályok

Az első öröklési osztályba az elhunyt házastársa és gyermekei tartoznak, akik egyenlő mértékben örökölnek. Ha az elhunyt és házastársa rendelkezett házastársi közös vagyonnal, a bíróság előbb a házastársi közös vagyont osztja fel úgy, hogy a vagyon egy részét a túlélő házastárs kapja, másik része (rendszerint fele) pedig a hagyatékba kerül. A hagyatékba kerülő vagyontárgyakat az elhunyt házastársa és gyermekei egyenlő mértékben örökölik. A házastárs örökrésze nem tartalmazza azokat a vagyontárgyakat, amelyeket a közös vagyon felosztása során szerzett. A Cseh Köztársaság polgári törvénykönyve nem tesz különbséget a házasságban és a házasságon kívül született, illetve a saját (vér szerinti) és örökbefogadott gyermekek között.

Ha az elhunyt valamely gyermeke nem örököl (például visszautasítja az örökrészt az örökhagyó életében, lemond az öröklésről, vagy előbb halálozik el, mint az örökhagyó), a neki járó örökrészt a gyermekei örökölik egyenlő mértékben. Ugyanez a szabály vonatkozik a távolabbi leszármazókra.

Ha az elhunyt nem volt házastársa, de voltak gyermekei, az elhunyt teljes hagyatékát gyermekei (vagy a fentieknek megfelelően az ő leszármazói) örökölik. Ha viszont az elhunyt volt házastársa, de nem volt gyermeke, az elhunyt házastársa nem a teljes hagyatékot örököli, hanem a második öröklési osztályba tartozó örökösökkel együtt örököl.

A második öröklési osztályban az elhunyt házastársán kívül az elhunyt szülei és az elhunyttal annak halála előtt legalább egy éven át közös háztartásban élő és az elhunyttal közös háztartás teendőit ellátó vagy az elhunyt által eltartott személyek tartoznak. A házastárson kívül mindegyikük egyenlő mértékben örököl. Az elhunyt házastársa ugyanakkor a hagyaték legalább felét kapja. Ha tehát az elhunyt volt házastársa, és mindkét szülője életben van, a házastárs a hagyaték felét, a szülők pedig fejenként az egynegyedét örökölik.

A második öröklési osztályban a házastárs és bármely szülő a teljes hagyatékot örökölni lehet. Ha viszont az elhunyt volt élettársa, de házastársa nem, és a szülei sem élnek, akkor az élettárs nem a teljes hagyatékot szerzi meg, hanem a harmadik öröklési osztályba tartozó örökösökkel együtt örököl.

A harmadik öröklési osztályba az elhunyt élettársa és testvérei tartoznak, akik egyenlő mértékben örökölnek. Ha az elhunyt valamely testvére nem örököl, e testvér örökrésze a gyermekeit, vagyis az elhunyt unokaöccseit és unokahúgait illeti meg (szintén egyenlő mértékben). Bármely örökös örökölni lehet a teljes hagyatékot.

Ha az örökséget nem az elhunyt élettársa vagy testvérei kapják, akkor a negyedik öröklési osztályban az elhunyt nagyszülei örökölnek egyenlő mértékben.

Ha az elhunyt egyik nagyszülője sem örököl, az örökség az ötödik öröklési osztályban az elhunyt szüleinek nagyszüleire (vagyis a dédszülőkre) száll át. Az örökség egyik felét az elhunyt apjának nagyszülei, másik felét pedig az elhunyt anyjának nagyszülei kapják. A két nagyszülői pár egyenlő mértékben osztja a hagyaték rá eső felén.

Ha a pár egyik tagja nem örököl, a felszabaduló egynegyedot a pár másik tagja kapja. Ha valamely pár egyáltalán nem örököl, a neki járó egynegyed részt az ugyanazon az ágon lévő másik pár kapja. Ha valamely ágon egyik pár sem örököl, örökrészüket a másik ágon lévő párokra száll át ugyanolyan arányban, ahogy az örökség közvetlenül rájuk eső felét kell köztük felosztani.

Végül pedig, ha a fent említett személyek közül senki sem örököl, akkor az örökség a hatodik öröklési osztályban az elhunyt testvérei gyermekeinek gyermekeire (vagyis az elhunyt unokaöccseinek és unokahúgainak gyermekeire), valamint az elhunyt nagyszüleinek gyermekeire (az elhunyt nagynénjeire és nagybátyjaira) száll át. Ha az elhunyt valamely nagynénje vagy nagybátyja nem örököl, az ő örökrésze a gyermekeit (az elhunyt unokatestvéreit) illeti.

Ha egyik fent említett személy sem örököl, a hagyaték az államra száll át, amely ez esetben örökösként kezelendő.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 Öröklési ügyek

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.4 a kötelesrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Minden hagyatéki eljárás (így az öröklés elfogadása vagy visszautasítása, a hagyományozás vagy a kötelesrész megszerzése) a kerületi bíróságok hatáskörébe tartozik. A bíróság az előre meghatározott munkarendnek megfelelően utasítja a közjegyzőt a hagyatéki eljárás lefolytatására. A közjegyző ezt követően a bíróság nevében jár el és hoz határozatokat az eljárásban. A cseh jog nem teszi lehetővé, hogy a hagyatéki eljárásban részt vevő felek válasszák meg a közjegyzőt.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

A cseh bíróságok abban az esetben járnak el öröklési ügyekben, ha elhalálása időpontjában az elhunyt szokásos tartózkodási helye a Cseh Köztársaságban volt, vagy ingatlanulajdonnal rendelkezett a Cseh Köztársaságban.

Az ilyen ingatlanokkal kapcsolatos jogvitákban akkor is a cseh bíróságok járnak el, ha az elhunyt szokásos tartózkodási helye nem a Cseh Köztársaságban volt.

A cseh bíróságok ezenfelül az alábbi esetekben folytatnak le hagyatéki eljárást:

a) a hagyatéki vagyontárgyakat külföldi szokásos tartózkodási hellyel rendelkező cseh állampolgár a Cseh Köztársaságban hagyta, és a Cseh Köztársaságban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező bármely örökös hagyatéki eljárást indítást kéri a cseh bíróságtól; vagy

b) másik ország (amelynek hatósága egyébként joghatósággal rendelkezne a hagyatéki eljárás lefolytatására) nem hajlandó foglalkozni az örökséggel, vagy egyáltalán nem válaszol; vagy

c) öröklési ügyekben nincs viszonyosság a Cseh Köztársaság és azon ország között, amelynek hatósága egyébként joghatósággal rendelkezne a hagyatéki eljárás lefolytatására, vagyis amennyiben a másik ország a Cseh Köztársaságban szokásos tartózkodási hellyel rendelkező végrendelező hagyatékát nem terjeszti a cseh bíróságok elé, és nem tulajdonít joghatást a cseh bíróságok által hozott határozatoknak.

Illetékesség

Amennyiben az ügyben cseh bíróság rendelkezik joghatósággal, a hagyatéki eljárás lefolytatására az a kerületi bíróság illetékes, amelynek körzetében a megfelelő nyilvántartás alapján az elhunyt állandó lakóhelye vagy egyéb tartózkodási helye volt. Ha az elhunyt nem szerepelt állandó lakóhelye vagy egyéb tartózkodási helye a nyilvántartásban, akkor az a bíróság illetékes, amelynek körzetében az elhunyt ténylegesen élt (ahol a lakcíme volt). Ha így sem állapítható meg ez a hely, akkor az a bíróság illetékes, amelynek körzetében az elhunyt utójára tartózkodott.

Amennyiben az elhunyt nem rendelkezett lakóhellyel a Cseh Köztársaságban, akkor az a bíróság illetékes, amelynek körzetében az elhunyt ingatlan tulajdonnal rendelkezett. Amennyiben az elhunyt nem rendelkezett ingatlanal a Cseh Köztársaságban (és az illetékességet a fent említett módszerekkel sem sikerült megállapítani), akkor az a bíróság illetékes, amelynek körzetében az elhunyt elhalálozott (ahol a holttestét megtalálták).

Hagyatéki eljárás cseh bíróság által megindítása

A bíróság hivatalból megindítja a hagyatéki eljárást, amint tudomást szerez az elhunyt haláláról. A halálesetéről az anyakönyvi hivatal értesíti az illetékes bíróságot. A bíróság ugyanakkor más úton, például a rendőrségtől, egészségügyi intézménytől vagy az örökösöktől is tudomást szerezhet az elhunyt elhalálozásáról.

A bíróság az örökséghez való jogát örökösöként gyakorló személy kérelemére is megindítja a hagyatéki eljárást. Ha a bíróság illetékességének hiányát állapítja meg, akkor az öröklési ügyet az illetékes bírósághoz utalja. Az öröklési ügyek célszerűségi okokból is másik bírósághoz utalhatók, például azért, mert az elhunyt örökösei másik bíróság körzetében laknak.

Eljárásrend

A bíróság először előzetes vizsgálatok keretében tájékozik az elhunyról, annak vagyonáról és adósságairól, az örökösök csoportjáról, valamint arról, hogy az elhunyt hagyott-e végrendeletet vagy más végintézkedést. A bíróság jellemzően nyilvános jegyzékekből, a Végintézkedések Nyilvántartásából, a házastársi vagyonról szóló okiratok nyilvántartásából és nem utolsósorban az elhunyt temetéséért felelős személy kihallgatásával szerzi meg a szükséges információkat.

Amennyiben törvény írja elő, vagy egyéb okok teszik szükségessé, a bíróság haladéktalanul intézkedik a hagyaték biztosításáról, különösen hagyatéki leltározással és a hagyaték zárolásával.

Az előzetes vizsgálatok lezárultával a bíróság tárgyalást rendel el, és tájékoztatja a lehetséges örökösöket az örökléshez, valamint a hagyatéki leltár készítéséhez való jogokról. Ha valamely örökös a hagyatéki vagyontárgyak leltározását kéri, a bíróság elrendeli a leltározást.

Ha az elhunyt rendelkezett házastársi közös vagyonnal, akkor a bíróság a felek közlése alapján jegyzéket készít ezekről a vagyontárgyakról, valamint a közös tartozásokról, és megállapítja a vagyontárgyak értékét. A felek által vitatott vagyontárgyakat a bíróság figyelmen kívül hagyja. Ezután a túlélő házastársnak lehetősége van a házastársi közös vagyon felosztásáról megállapodni az örökösökkel. E megállapodásban meg kell jelölni, mely vagyontárgyak kerülnek a hagyatékba, és melyek maradnak a túlélő házastárs tulajdonában (nem kell figyelembe venni azt az elvet, hogy mindkét házastárs egyenlő mértékben részesült a vagyonból). Emellett olyan megállapodás is köthető, amelynek értelmében minden közös vagyontárgyat a túlélő házastárs kap anélkül, hogy bármely vagyontárgy bekerülne a hagyatékba.

A házastársi közös vagyon örökösök és túlélő házastárs közötti felosztásáról szóló megállapodás nem ütközhet a törvénybe vagy az elhunyt végintézkedésben megfogalmazott rendelkezéseibe. Ellenkező esetben a bíróság nem hagyja jóvá a megállapodást.

Ha a bíróság nem hagyja jóvá a házastársi közös vagyon felosztásáról szóló megállapodást, vagy nem születik ilyen megállapodás, akkor a bíróság maga osztja fel a házastársi közös vagyont az alábbi szabályok szerint:

- a) mindkét házastárs egyenlő mértékben részesül a vagyonból;
- b) mindegyik házastárs visszatéríti a közös vagyonból a különvagyonára fordított forrásokat;
- c) mindegyik házastárs jogosult kártérítést követelni a különvagyonából a közös vagyonra fordított forrásokért;
- d) a bíróság figyelembe veszi az eltartott gyermek szükségleteit;
- e) a bíróság figyelembe veszi, hogyan gondoskodtak a házastársak a családjukról, különösen azt, hogyan látták el a gyermekeket és a családi háztartás teendőit;
- f) a bíróság figyelembe veszi, hogy az egyes házastársak hogyan járultak hozzá a közös vagyon megszerzéséhez és megóvásához.

A bíróság a házastársi közös vagyon felosztása után jegyzéket készít a hagyatéki vagyontárgyakról és tartozásokról. Ehhez elsősorban az örökösök által közölt információkra, leltározás elrendelése esetén pedig a hagyatéki leltárra támaszkodik. A vitatott vagyontárgyakat vagy tartozásokat figyelmen kívül hagyja.

A bíróság ezt követően főszabály szerint az örökösök egyező nyilatkozata alapján becsüli fel a hagyatéki vagyontárgyak értékét. Ehhez az értékeléshez nagyon ritkán kell szakvéleményt készíttetni.

Ha az elhunyt nem tett végintézkedést, az örökösök egymás között tetszés szerint megállapodhatnak a hagyaték felosztásáról. A bíróság ezt követően jóváhagyja az örökösök megállapodás szerinti örökségszerzését. Ilyen megállapodás hiányában a bíróság a hagyaték törvényben meghatározott arányok szerinti felosztását hagyja jóvá. A bíróság az örökösök kérésére maga osztja fel a hagyatékot az örökösök között.

Ha az örökhagyó végintézkedésében rendelkezik a hagyaték felosztásáról, a bíróság az örökösök e rendelkezések szerinti örökségszerzését hagyja jóvá. Eltérő esetben az örökösök egymás között megállapodhatnak a hagyaték felosztásáról. Mindazonáltal az örökösök csak akkor állapodhatnak meg eltérő mértékű örökrészekről, ha ehhez az örökhagyó kifejezetten hozzájárult.

Ha a kötelelésre jogosult érvényesíti a kötelelésrészhez való jogát, a többi örökös megállapodhat vele a kötelelésrész rendezéséről (pénzbeli kielégítés). Ellenkező esetben a kötelelésrész értékének kiszámításához hagyatéki leltározást kell elrendelni.

A hagyatékkal kapcsolatos határozat meghozatala előtt bizonyítékot kell benyújtani a bírósághoz arra vonatkozóan, hogy az esedékes hagyományokat rendezték, a többi hagyományost pedig értesítették a hagyományhoz való jogokról.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

Az örökhagyó halálakor örökösei öröklési jogot szereznek. Az örökös(ök) az örökhagyó halálakor örököl(nek), feltéve, hogy az örökségszerzést nem kell az örökhagyó végintézkedése értelmében elhalasztani, például valamilyen feltétel (az örökös egyetemi diploma megszerzésekor szerzi meg az örökséget) vagy időtűzés (meghatározott időszak eltelté) teljesítése érdekében. A bíróság a hagyatéki eljárás eredménye alapján hoz határozatot arról, hogy ilyen módon ki szerez örökséget. Ha az örökhagyó végintézkedésében az öröklés elhalasztását írja elő (valamilyen feltétel vagy időtűzés alapján), akkor az elsődleges örökös(ök) az örökhagyó halálakor, míg a további örökös(ök) a megadott feltétel teljesülésekor (vagy meghatározott idő elteltével) örököl(nek). A bíróság külön eljárás keretében határoz arról, mikor száll át az örökség az elsődleges örökösökről a további örökösökre.

Az öröklési határozatokat a bíróság nevében az a közjegyző adja ki, akit a kerületi bíróság a hagyatéki eljárásban való intézkedéssel bízott meg. Amikor a közjegyző, a közjegyzőhelyettes vagy a közjegyzőjelölt hagyatéki eljárásban bírósági megbízotti minőségében intézkedik, a bíróság minden hatósági előjogával rendelkezik a jogszolgáltatásban.

A hagyományos az örökgyógyó halálakor szerzi meg a hagyományhoz való jogot, amelyről a hagyatéki eljárás lezárulta előtt értesíteni kell. Az esedékes hagyományokat a hagyatéki eljárás vége előtt rendezni kell.

Öröklési jogról való lemondás, örökség visszautasítása és átengedése

Az öröklési jogról az örökgyógyóval kötött, közjegyzői okiratba foglalt megállapodásban lehet előre lemondani.

Az örökös az örökgyógyó halála után az öröklési jogáról való tudomásszerzéstől számított egy hónapon belül a bírósághoz intézett kifejezett nyilatkozatban utasíthatja vissza az örökséget. A külföldön élő örökös az öröklési jogáról való tudomásszerzéstől számított három hónapon belül utasíthatja vissza az örökséget. Ez az időtartam indokolt esetben meghosszabbítható, lejártá után azonban erre már nincs lehetőség (a határidőtől nem lehet eltekinteni). A határidő leteltével úgy kell tekinteni, hogy az örökös nem utasította vissza az örökséget.

A kötelesrésze jogosult a kötelesrész megszerzésének lehetőségét fenntartva is visszautasíthatja az örökséget, például a kötelesrészhöz való jogáról való lemondás nélkül visszautasíthatja a végintézkedésből eredő örökséget. Ez bizonyos tekintetben kivételt jelent azon főszabály alól, hogy az örökös a végintézkedésből eredő örökség visszautasításával nem mentesülhet a végintézkedéssel rá rótt kötelezettségtől úgy, hogy közben érvényesíti törvényes örökös jogát. Végintézkedés útján örökössé válhat, vagy visszautasíthatja az örökséget. Az elfogadó vagy visszautasító nyilatkozat nem vonható vissza. Az örökséget nem utasíthatja vissza az a személy, aki cselekményével, különösen a hagyatéki vagyontárgyakkal való rendelkezéssel egyértelművé tette, hogy nem áll szándékában azt visszautasítani.

Az örökség át is engedhető másik örökösnek. Az a kötelesrésze jogosult, aki visszautasítja az örökséget, egyben a kötelesrészhöz való jogáról is lemond, és ez a döntése a leszármazóira is kiható. Az örökség másik örökösnek való átengedése akkor hatályosul, ha a másik örökös hozzájárul az átengedéshez. Az örökséget visszautasító örökös e cselekménye nem mentesíti azon kötelezettsége alól, hogy eleget tegyen azoknak a rendelkezéseknek, hagyományal kapcsolatos utasításoknak vagy egyéb előírásoknak, amelyeket a végrendelet szerint személyesen lehet és kell teljesíteni.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Az örökösök kizárólag arról dönthetnek, hogy kívánna-e élni a hagyatéki leltár készíttetéséhez való jogukkal. Azok az örökösök, akik nem kérik hagyatéki leltározást, teljes felelősséggel tartoznak az elhunyt tartozásaiért. Amennyiben több örökös sem él a leltár készíttetéséhez való jogával, akkor együttes és egyetemleges felelősség terheli őket. Az az örökös, aki nem igényli a leltározást, akkor is az összes tartozásért felel, ha a bíróság egyéb okból (például azért, mert másik örökös él a leltár készíttetéséhez való jogával) jegyzéket készít a hagyatéki vagyontárgyokról.

Ha az örökös leltárt készített, a bíróság leltárba veszi a hagyatéki vagyont. A leltárt készítő örökös csak az örökség erejéig felel az elhunyt tartozásaiért.

Ha több örökös is él ezzel a jogával, akkor egyetemlegesen, de legfeljebb a nekik járó örökség erejéig felelnek a tartozásokért.

A bíróság egyes esetekben akkor is elrendelheti a hagyatéki leltározást, ha egyik örökös sem kéri azt. Ere elsősorban a kiskorú örökösöknek, az ismeretlen helyen tartózkodó örökösöknek és az örökgyógyó hitelezőinek a védelme miatt van szükség.

A bíróság bizonyos esetekben határozhat úgy, hogy a hagyatéki leltár helyett a hagyatéki vagyontárgyaknak a hagyatéki gondnok által összeállított jegyzékét, vagy az összes örökös által készített és aláírt, hagyatéki vagyontárgyokról szóló nyilatkozatot használja.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

A jogok ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzését az ingatlan-nyilvántartásról szóló 256/2013. törvény (a továbbiakban: kataszteri törvény) szabályozza.

Az alábbiakat kell bejegyezni az ingatlan-nyilvántartásba:

földterületek, parcellák formájában;

házzszámmal vagy helyrajzi számmal ellátott épületek, kivéve, ha földterület részét vagy építési jog tárgyát képezik;

házzszámmal vagy helyrajzi számmal el nem látott épületek, kivéve, ha földterület részét vagy építési jog tárgyát képezik, és feltéve, hogy a telken álló fő építményt jelentik, és nem minősülnek „kisméretű építménynek”;

a polgári törvénykönyv szerint meghatározott épületrészek;

az épületekre vonatkozó közös tulajdonviszonyok, továbbá a lakásokra és nem lakáscélú helyiségekre vonatkozó bizonyos tulajdonviszonyok

szabályozásáról, valamint bizonyos jogszabályok módosításáról szóló 72/1994. törvényben (a továbbiakban: lakástulajdoni törvény) meghatározott épületrészek;

építési jog;

vízlelőhely.

Az örökléssel szerzett dologi jogokat a tagállam által kiadott öröklési határozat vagy közokirat alapján és a származási tagállam bírósága vagy illetékes hatósága által kiállított igazolásnak vagy európai öröklési bizonyítványnak (a továbbiakban: az okiratok) megfelelően kell bejegyezni az ingatlan-nyilvántartásba.

A bejegyzés tekintetében az a földhivatal illetékes, amelynek a körzetében az ingatlan található.

Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 256/2013. törvény 8. szakasza értelmében az ingatlanok szerepelnie kell a jogok ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzéséhez szükséges okiratokban (öröklési határozat, közokirat, illetve európai öröklési bizonyítvány):

A földet parcellaszámmal kell azonosítani, emellett meg kell jelölni, hogy építési teleknek minősül-e, és fel kell tüntetni az elhelyezkedése szerinti kataszteri község nevét.

Az egyszerűsített nyilvántartásba vétel tárgyát képező földet a korábbi földkönyv szerinti parcellaszámmal kell azonosítani, emellett meg kell jelölni, hogy e parcellaszám a földkönyvben, a kiosztási tervben, az összevonási tervben vagy az ingatlan-nyilvántartásban szerepel-e, és fel kell tüntetni az elhelyezkedése szerinti kataszteri község nevét.

A földterület részét vagy építési jog tárgyát nem képező épületet az elhelyezkedése szerinti föld parcellaszámával, házzszámmal vagy helyrajzi számmal (vagy ezek hiányában az épülethasználat módjával), valamint az elhelyezkedése szerinti község nevével kell azonosítani.

Az épületrészt azon épület megnevezésével kell azonosítani, amelyben elhatárolták, emellett meg kell jelölni a földet vagy az építési jogot is, amennyiben az az épület, amelyben az épületrészt elhatárolták, ilyen föld részét képezi, továbbá meg kell adni az épületrész számát és nevét, és adott esetben jelezni kell, hogy az épületrész befejezetlen.

Az építési jogot parcellaszámmal kell azonosítani, emellett meg kell jelölni, hogy építési teleknek minősül-e, és fel kell tüntetni a keletkezése szerinti kataszteri község nevét.

A vízlelőhelyet parcellaszámmal kell azonosítani, emellett meg kell jelölni, hogy építési teleknek minősül-e, és fel kell tüntetni az elhelyezkedése szerinti kataszteri község nevét és a felhasználása módját.

A jogok ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzéséhez benyújtandó okiratnak meg kell felelnie a nyilvántartásba vételhez készített okira vonatkozó követelményeknek. Tartalmának igazolnia kell a kért bejegyzés jogosságát, továbbá a kért jogbejegyzés és az ingatlan-nyilvántartás korábbi bejegyzései között folytonosságnak kell fennállnia.

Az okiratban szerepelnie kell az örökösök vagy más kedvezményezettek nevének, lakcímének, személyazonosító számának vagy születési évének (vagy jogi személy esetében a névnek, a székhelynek és adott esetben a cégjegyzékszámának). Az okiratban fel kell tüntetni, hogy az egyes örökösök milyen arányban szereznek jogot az ingatlan tekintetében, és adott esetben milyen dologi jogok keletkeznek, valamint meg kell jelölni a kedvezményezetteket és a felelős személyeket. A hagyatéki eljárásban a tulajdonjog mellett építési jog, szolgalmat, zálogjog, jövőbeli zálogjog, alzálogjog, elővásárlási jog, jövőbeli haszonélvezeti jog, kiegészítő közös tulajdonjog, vagyonkezelői alap, valamint átruházási vagy megterhelési tilalom is létrehozható.

Ha az okirat alapján az ingatlan-nyilvántartásba bekerülő jog csak a parcella egy részére terjed ki, az okirathoz mellékelni kell a földmérési vázrajzot, amely a föld érintett részét ábrázolja. A földmérési vázrajzot az okirat részeként kell kezelni.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

Az örökösök végintézkedésében hagyatéki gondnokot, illetve végrendeleti végrehajtót jelölhet ki.

A végakarati teljesítése érdekében a bíróság hagyatéki gondnokot jelöl ki azon örökös kérelmére, aki nem kíván időt és erőfeszítést áldozni erre a célra. A vonatkozó kérelmet dátummal és aláírással kell ellátni, és abban meg kell adni az általános adatokat, vagyis egyértelműen fel kell tüntetni azt, hogy ki, mely bírósághoz, milyen ügyben és milyen céllal nyújtja be a kérelmet.

A bíróság hivatalból is kijelölhet hagyatéki gondnokot az alábbi esetekben:

- a) nem jelölték ki végrendeleti végrehajtót, vagy a végrendeleti végrehajtó nem vállalja a hagyaték kezelését, vagy nyilvánvalóan alkalmatlan a hagyaték kezelésére, és az örökösök nem tudják azt megfelelően kezelni;
- b) jegyzéket kell készíteni a hagyatéki vagyontárgyokról;
- c) azt egyéb nyomós okok indokolják; vagy
- d) az előző hagyatéki gondnok elhalálozott, felmentették, tisztségéről lemondott, vagy cselekvőképességét korlátozták, és továbbra is szükség van valakire, aki ellátja a hagyatéki gondnoki feladatokat.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

A végrendeleti végrehajtó (ha a végrendelező kijelöl ilyet) a végrendelező végakaratainak teljesítéséért felel. Ha nem jelölnek ki hagyatéki gondnokot, a hagyaték kezelése is a végrendeleti végrehajtó feladata.

Ha végrendeleti végrehajtót és hagyatéki gondnokot is kijelölnek, a hagyatékot a végrendeleti végrehajtó utasításai szerint a hagyatéki gondnok kezeli.

Ha kijelölnek hagyatéki gondnokot, de végrendeleti végrehajtót nem, akkor a hagyatéki gondnok kezeli a hagyatékot. A bíróság az örökös javaslatára arra is utasíthatja a hagyatéki gondnokot, hogy gondoskodjon az örökösök végakaratainak teljesítéséről.

Ha sem hagyatéki gondnokot, sem végrendeleti végrehajtót nem jelölnek ki, az örökösök együttesen felelnek a hagyaték közös kezeléséért. Az örökösök abban is megállapodhatnak, hogy csak egyikük kezeli a hagyatékot.

9.3 Mik a gondnok jogai?

A hagyatéki gondnok kizárólag a hagyaték kezeléséért felel. Ez azt jelenti, hogy csak a hagyatéki vagyon megóvásához szükséges intézkedéseket hajthatja végre. Ennek során az általa kezelt vagyonhoz fűződő összes jogot gyakorolhatja. A hagyatéki gondnok a hagyatékából eltávolíthat, vagy – amennyiben erre a kezelt vagyon értékének vagy állagának megóvásához van szükség – fedezetként, illetve ellenszolgáltatásként felhasználhat vagyontárgyakat. Ugyanezen feltételek mellett megváltoztathatja a kezelt vagyon felhasználási célját.

A hagyatéki gondnok vagy a végrendeleti végrehajtó az egyszerű hagyatékkezelésen túlmutató intézkedéseket is tehet, amennyiben erre az örökösök felhatalmazzák. Ha az örökösök nem tudnak megállapodni, vagy valamely örökös különleges védelem iránt kér, akkor bírósági jóváhagyásra van szükség. A végrendeleti végrehajtó a végrendelező végakaratainak kellő gondossággal való, pontos teljesítéséért felel. Jogosult a feladatai elvégzéséhez szükséges összes jogot gyakorolni, ideértve annak jogát, hogy a végrendelet érvényességét bíróság előtt védje meg, az örökös vagy hagyományos cselekvőképzetlenségére hivatkozzon, és gondoskodjon a végrendelező utasításainak végrehajtásáról. A végrendelező a végrendeletben további feladatokat határozhat meg a végrendeleti végrehajtó számára.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

A hagyatéki eljárás végén hagyatékátadó végzés születik, amely kifejezetten meghatározza a hagyatékhoz fűződő jogokat és kötelezettségeket. A feleknek a kézhezvételétől számított tizenöt napon belül joguk van fellebbezéssel élni e végzés ellen. A végzés jogerőre emelkedik, ha e határidőn belül senki nem nyújt be fellebbezést. A jogerős végzés a benne szereplő jogokat és kötelezettségeket igazolja. A végzés közokiratnak minősül.

A bíróság az eljárás végleges lezárása előtt kiadhatja az ügyiratból ismert tények hivatalos megerősítését. E megerősítés szintén közokiratnak minősül.

Utolsó frissítés: 11/12/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Általános információk - Németország

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az Európai Unió Közjegyzőseinek Tanácsa (CNUE).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

A végrendelet kétféle formában készíthető: kézzel írott végrendeletként, vagy közvégrendeletként (más néven: közjegyzői végrendelet).

Kézzel írott végrendeletet csak 18. életévét betöltött személy készíthet. A kézzel írott végrendeletet a végrendelező elejétől végéig maga írja és aláírja. Ha a végrendeletet írógéppel vagy számítógéppel írták, ha az aláírás hiányzik, vagy ha a végrendeletet diktálták (pl. magnószalagra), a végrendelet érvénytelen, ennek következtében – eltérő örökösnevezést tartalmazó, érvényes másik végrendelet hiányában – csak a törvényes örökösök örökölnek. A bizonyíthatóság érdekében az örökösöknek a teljes nevét (azaz a vezeték- és a keresztnévét) alá kell írnia, azért, hogy a végrendelező személye kétséget kizáróan azonosítható legyen. Végül, erősen ajánlatos feltüntetni a végrendelet készítésének helyét és dátumát. Ez azért fontos, mert egy új végrendelettel részben vagy teljes egészében érvényteleníteni lehet a régi végrendeletet. Ha a keltezés hiányzik az egyik, vagy akár mindkét végrendeletről, akkor gyakran lehetetlen megállapítani, hogy melyik az újabb, tehát az érvényes végrendelet.

Házaspárok és bejegyzett élettársak jogosultak közös kézzel írott végrendeletet készíteni. Ebben az esetben a házastársak vagy élettársak közösen vagy csak az egyikük által, saját kezűleg írt végrendeletét mindkettjüknek alá kell írniuk (további részletekért lásd a „Was ist ein gemeinschaftliches Testament?” [A közös végrendelet] című fejezetet a Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz [Igazságügyi és Fogyasztóvédelmi Minisztérium] „Erben und Vererben” [Öröklés és örökösök] című kiadványának 24. oldalán).

Ha biztosak akarunk lenni abban, hogy a végrendelet készítésekor nem vétünk hibát, érdemes közvégrendeletet (más néven közjegyzői végrendeletet) készíttetni. Ez úgy történik, hogy a végrendelező szóban kinyilvánítja a végakaratait a közjegyzőnek, aki azt írásba foglalja, vagy pedig a végrendelező

saját maga foglalja írásba a végrendeletet, majd azt átadja a közjegyzőnek (további részletekért lásd a „Das öffentliche Testament” [A közvégrendelet] című fejezetet a Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz [Igazságügyi és Fogyasztóvédelmi Minisztérium] „Erben und Vererben” [Öröklés és öröknyagás] című kiadványának 23. oldalán). Ilyen végrendeletet már a 16. életévüket betöltött kiskorú személyek is készíthetnek.

Öröklési szerződés megkötése esetén mindkét félnek egyidejűleg kell megjelennie a közjegyző előtt (további részletekért lásd a „Der Erbvertrag” [Öröklési szerződés] című fejezetet a Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz [Igazságügyi és Fogyasztóvédelmi Minisztérium] „Erben und Vererben” [Öröklés és öröknyagás] című kiadványának 29. oldalán).

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

Annak érdekében, hogy elkerülhető legyen a kézzel írott végrendelet öröknyagó halála utáni elrejtése, elvesztése vagy hollétének elfelejtése, gyakran ajánlatos (de nem kötelező) a végrendeletet a helyi bíróságon (Amtsgericht) – Baden-Württemberg tartományban 2017. végéig még közjegyzői irodánál (Notariat) – letétbe helyezni. A közjegyzői végrendeletet minden esetben letétbe helyezik. Ugyanez vonatkozik az öröklési szerződésre is, amennyiben a szerződő felek nem zárják ki a letétbe helyezést; az utóbbi esetben az iratot a közjegyzőnél letétbe helyezik. A letétbe helyezett végrendeletet és öröklési szerződést annak a személynek a halála után, aki abban halál esetére szóló rendelkezést tett (törvényi szóhasználat: az „öröknyagó”), fel kell nyitni. 2012. január 1-től a saját kezűleg írt végrendelet, valamint a közjegyzői okiratba foglalt, halál esetére szóló rendelkezés (a végrendelet és az öröklési szerződés), bírósági letétbe helyezését – Baden-Württemberg tartomány esetében 2017. végéig közjegyzői letétbe helyezését – minden esetben be kell jegyezni a Bundesnotarkammernél (Szövetségi Közjegyzői Kamara) vezetett elektronikus központi végrendeleti nyilvántartásba. A 2012. január 1-nél korábban kelt, eddig az időpontig az anyakönyvi hivataloknál letétbe helyezett, halál esetére szóló rendelkezéseket át kell vezetni e nyilvántartásba. A Bundesnotarkammer (Szövetségi Közjegyzői Kamara), mint a nyilvántartást vezető hatóság, minden belföldön bekövetkezett halálesetről értesítést kap. Ezt követően, a halál esetére szóló rendelkezést tartalmazó, letétbe helyezett okirat felbontása érdekében tájékoztatja a hagyatéki bíróságot arról, hogy vannak-e nyilvántartásba vett rendelkezések, és ha igen, azok hol kerültek letétbe helyezésre.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelezés)?

A közeli hozzátartozók végrendelettel kizárhatók az öröklésből. Azonban mindig is igazságtalannak tekintették azt az öröklési helyzetet, amelyben a túlélő házastárs, a gyermekek, a gyermekek gyermekei, vagy a szülők, amennyiben végrendelet hiányában törvényes örökösök lettek volna, egyáltalán nem részesülnek az örökségből. Az állam által elismert és törvényileg megalapozott kölcsönös felelősségvállalásukra tekintettel ugyanez érvényes a túlélő élet társra azonos neműek közötti bejegyzett élettársi közösség esetén. Ezért a jogalkotó e szűken meghatározott személyi kör javára úgynevezett „kötelezészt” biztosít. A kötelezészre jogosultak az örökösrel vagy örökösökkel szemben pénzbeli kifizetésre jogosultak olyan összegben, amely a törvényes örökrész értékének a fele.

Példa: Az öröknyagót túlélte a férje (akivel olyan vagyonrendben élt, ahol mindkét házastárs megtartja a saját vagyona tulajdonjogát, a növekményt viszont a házasság végetérte után fel kell osztani) és egy lánya. Végrendeletében az öröknyagó a férjét jelölte meg egyedüli örökösnek. A hagyatéék értéke 100 000 EUR. A lányt megillető kötelezész meghatározásának alapjául szolgáló örökrész $\frac{1}{4}$ (mivel az ő törvényes örökrésze $\frac{1}{2}$; ugyanakkora, mint a férjnek, aki együtt élt az öröknyagóval olyan vagyonrendben, ahol a megszerzett növekmény közössé válik). A lányt megillető kötelezész pénzbeli összegének meghatározásához a kötelezész mértékét meg kell szorozni a hagyatéknak az öröklés beálltakor fennálló értékével. Ez azt jelenti, hogy a lány 25 000 EUR ($\frac{1}{4} \times 100\,000$ EUR) összegű kötelezészre tarthat igényt a férjrel szemben.

A végrendelet oly módon sem akadályozhatja meg a kötelezész iránti igény érvényesülését, hogy bár végrendeletében megemlékezik kötelezészre jogosult hozzátartozóiról, azonban törvényes örökrészüket felénél kevesebbet juttat nekik. Ebben az esetben a kötelezész jogosultja igényt tarthat a kötelezész olyan mértékű kiegészítésére, hogy az elérje törvényes örökrésze értékének felét.

Példa: Az öröknyagó végrendeletében feleségét (akivel olyan vagyonrendben élt, ahol mindkét házastárs megtartja a saját vagyona tulajdonjogát, a növekményt viszont a házasság végetérte után fel kell osztani) $\frac{7}{8}$ arányban, lányát pedig $\frac{1}{8}$ arányban nevezte örökösöknek. A hagyatéék értéke 800 000 EUR. A lányt megillető kötelezész mértéke $\frac{1}{4}$ (= 200 000 EUR). Mivel azonban a lány a végrendelet alapján már öröklől 100 000 EUR-t (a 800 000 EUR $\frac{1}{8}$ részét), a hiányzó érték tekintetében (100 000 EUR) a kötelezész kiegészítésére tarthat igényt.

A kötelezész iránti igényt attól az időponttól számított három éven belül kell érvényesíteni, amikor a kötelezész jogosultja az öröklés beálltától és az öt hátrányosan érintő végrendeleti rendelkezésről tudomást szerez, legkésőbb azonban az öröklés beálltától számított harminc éven belül.

Az örökösök kérhetik a kötelezész megfizetésének elhalasztását, ha az azonnali teljesítés aránytalanul súlyosan érintené őket. Példaként a törvény azt az esetet említi, amikor ellenkező esetben el kellene adni a családi otthont. Ilyen esetben azonban megfelelően figyelembe kell venni a kötelezészre jogosult érdekeit. Az elhalasztás azt jelenti, hogy a kötelezészt nem kell azonnal kifizetni. A bíróságnak kell eldöntenie eseti alapon, milyen hosszú időre halasztható el a kötelezész megfizetése, valamint hogy szükséges-e, és ha igen, milyen módon, a kötelezész biztosítása.

4 Ki mennyit öröklől végintézkedés hiányában?

Végrendelet vagy öröklési szerződés hiányában a törvényes öröklési rend érvényesül.

A német öröklési jogban főszabály szerint csak rokonok öröklőnek, tehát azok a személyek, akiknek közös szülei, nagyszülei, dédszülei, vagy még távolabbi közös felmenői vannak. Ebben az értelemben nem rokonok, és ezért a törvényes öröklési rendből ki vannak zárva a házasság alapján rokoni kapcsolatban állók: például anyós, vő, mostohaapa, mostohalány, házasságkötés alapján nagynéni, nagybácsi; mivel nekik nincs az öröknyagóval közös felmenőjük.

Rokoni viszony örökbefogadás (gyermekké fogadás) útján is keletkezhet. Ez ugyanis alapvetően teljes mértékű, törvényes családi kapcsolatot keletkeztet az örökbefogadottal és annak rokonságával, az ebből eredő jogokkal és kötelezettségekkel együtt. Következésképpen az örökbe fogadott gyermekek főszabály szerint azonos helyzetbe kerülnek a vér szerinti gyermekekkel (bizonyos eltérések lehetnek nagykorú „gyermek” örökbefogadása esetén).

Kivételt képeznek a rokoni öröklés rendje alól a házastársak, akik, bár általában nem rokonai egymásnak és közös felmenőik sincsenek, mégis a saját joggal öröklőnek a házastársuk után. Ha a házastársak elváltak, nem jogosultak öröklésre. Bizonyos feltételekkel ez a különélő házastársakra is vonatkozik.

A bejegyzett élettársak öröklési jogi szempontból ugyanolyan helyzetben vannak, mint a házastársak. Ezzel szemben az együttélés egyéb formái esetén nincs törvényes öröklési jog.

A rokonok öröklési joga:

A különböző rokonok nem egyformán jogosultak öröklésre. A törvény őket különböző fokú örökösökre osztja fel:

1. fok

Az úgynevezett 1. fokú örökösök közé csak az elhunyt leszármazottai, vagyis a gyerekek, unokák, dédunokák stb. tartoznak.

A házasságon kívül született gyermek az anya és az apa, illetve azok rokonainak törvényes örökös közé tartozik. (Kivételt jelentenek azok az öröklési esetek, amikor az öröknyagó 2009. május 29. előtt hunyt el, ha a házasságon kívüli gyermek 1949. július 1-je előtt született – lásd a Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz [Igazságügyi és Fogyasztóvédelmi Minisztérium] „Erben und Vererben” [Öröklés és öröknyagás] című kiadványának 11. és 15. oldalán található lábjegyzeteket).

Amíg van a nagyon közeli rokonok csoportjába tartozó személy, az ennél távolabbi rokonok nem örökösök, és nem részesednek az örökségből.

Példa: Az öröknyagónak van egy lánya, valamint számos unokaöccse és unokahúga. Az unokaöccsök és unokahúgok semmit sem öröklőnek.

A gyermek gyermekei (azaz az unokák, dédunokák, és így tovább) rendszerint csak akkor örökölnek, ha a szüleik már meghaltak vagy az örökséget visszautasították.

Példa: Az örökgyónak volt egy lánya, valamint három olyan unokája, akik az örökgyó korábban elhunyt fiától származnak. A lány kapja az örökség felét, az unokáknak pedig osztozniuk kell a másik felén – azon a felén, amely az apjukat illette volna. Ez azt jelenti, hogy minden unoka az örökség részét kapja.

2. fok
2. fokú örökösök az elhunyt szülei és azoknak a gyerekei és unokái, azaz az örökgyó testvérei, unokaöccsei és unokahúgai. Itt is érvényes az, hogy az örökgyó szüleinek gyermekei csak akkor örökölnek, ha az örökgyó szülei már nem élnek. ebben az esetben ők öröklik az elhunyt apjuknak vagy anyjuknak járó örökséget.

2. fokú rokonok csak akkor örökölhetnek, ha nincsenek 1. fokú rokonok.

Példa: Az örökgyónak egy unokahúga és egy unokaöccse van. Az örökgyó testvérei és szülei már nem élnek. Ezért az unokahúg és az unokaöccs egyenként a hagyatéék felét öröklik.

3. fok és további fokok

A 3. fokú csoport a nagyszülőket és azok gyermekeit és unokáit foglalja magában (nagynéni, nagybácsi, unokatestvér stb.), míg a 4. fok a dédszülőket, azok gyermekeit és unokáit, és így tovább. Az öröklés sorrendje lényegében ugyanazon szabályok szerint alakul, mint a korábbi csoportok esetében. A 4. fokról kezdődően azonban a nagyszülők elhunyt leszármazottainak már nem lépnek a helyébe azok leszármazottai; ehelyett főszabály szerint a legközelebbi rokon vagy rokonok lesznek az egyedüli örökösök (áttérés az ágak szerinti öröklési rendből [amely az egyes ágakon való végighaladást jelenti a felmenőtől kezdve addig, amíg található örökös] a rokonsági fok rendje felé [amely a legközelebbi rokon azonosítását jelenti a rokonsági fokról függően]).

Mindig érvényes: mindaddig, amíg van közelebbi rokonsági fokhoz tartozó élő rokon, ez kizárja az összes távolabbi fokú lehetséges örökös öröklését.

Házastársak és bejegyzett élettársak:

A mindenkorai vagyoni rendtől függetlenül a túlélő házastárs vagy élettárs törvényes örökös, mégpedig, ha van leszármazó, $\frac{1}{4}$ részben, ha pedig 2. öröklési fokú rokonok (az örökgyó szülei, testvérei, unokaöccsei, unokahúgai) vagy nagyszülők vannak, $\frac{1}{2}$ részben.

Abban az esetben, ha a házastársak olyan vagyoni rendben éltek, ahol a megszerzett vagyonnövekmény különvagyon esetében is közös volt (mindig ez a helyzet, kivéve, ha a házastársak házassági szerződésben eltérő vagyoni rendben állapodnak), a fent említett örökség $\frac{1}{4}$ -del nő. Ugyanez vonatkozik a bejegyzett élettársakra.

Ha sem az 1., sem a 2. rokonsági fokhoz tartozó rokonok, sem pedig nagyszülők nincsenek, a teljes örökség a túlélő házastársat illetve élettársat illeti.

Példa: Az örökgyót túlélő felesége (akivel olyan vagyoni rendben élt együtt, ahol a megszerzett vagyonnövekmény közös volt) és szülei. A feleséget a hagyatéék $\frac{3}{4}$ része ($\frac{1}{2} + \frac{1}{4}$) illeti, az örökgyó szüleit mint 2. rokonsági fokú örökösöket pedig fejenként $\frac{1}{8}$ része. Ezen túlmenően a feleséget illeti (a 2. rokonsági fokú örökösökön vagy a nagyszülőkön kívül) az úgynevezett „Großer voraus”, ami egy törvényileg garantált örökséget jelent, és a szokásosan a háztartáshoz tartozó tárgyakat, valamint a nászajándékokat foglalja magában (az 1. rokonsági fokú hozzátartozókon kívül a túlélő házastársat, mint törvényes örökös, csak akkor illetik meg az említett tárgyak, ha azokra saját háztartása megfelelő fenntartása érdekében van szüksége).

Az állam törvényes öröklési joga

Ha sem házastárs vagy élettárs, sem rokonok nincsenek, a törvényes örökös az állam. Az állam felelőssége főszabály szerint a hagyatéokra korlátozódik.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 Öröklési ügyek

Hagyatéki ügyekben főszabály szerint az örökgyó utolsó szokásos tartózkodási szerinti helyi bíróságon működő hagyatéki bíróság illetékes (Baden-Württemberg tartományban 2017-ig az annak megfelelő közjegyzői iroda).

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az örökséget visszautasítani a hagyatéki bírósághoz benyújtott nyilatkozattal lehet; ezt a nyilatkozatot a hagyatéki bíróságon jegyzőkönyvbe kell mondani, vagy közjegyző által hitelesített formában kell benyújtani (a további részleteket lásd alább).

Az elfogadó nyilatkozatra alaki megkötés nem vonatkozik, és annak tudomásul vétele sem szükséges. Az örökség visszautasítására vonatkozó határidő ilyen nyilatkozat hiányában történő letelte elfogadásnak minősül.

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A hagyomány elfogadása vagy visszautasítása a hagyomány kötelezettje részére tett nyilatkozattal történik. A hagyomány kötelezettje az örökös vagy a hagyományos (ún. „alhagyomány” esetén) lehet. A hagyomány elfogadása vagy visszautasítása a hagyomány kötelezettje részére tett nyilatkozattal történik. A hagyomány kötelezettje az örökös vagy a hagyományos (ún. „alhagyomány” esetén) lehet.

5.4 a kötelesrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A német öröklési jog nem rendelkezik a kötelesrész elfogadására vagy visszautasítására vonatkozó nyilatkozatról.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyatéék felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

A végrendelet felnyitása:

A hagyatéki bírósághoz benyújtott, illetve a hivatalos letérből kivett végrendeletet a hagyatéki bíróság az örökgyó halálát követően hivatalból felnyitja, és az örökösöket értesíti a végrendeletről.

Öröklési bizonyítvány kiadására irányuló eljárás:

Az öröklési bizonyítvány a hagyatéki bíróság (Baden-Württemberg tartományban 2017 végéig a közjegyzői iroda) által kibocsátott bizonyítvány, amely tartalmazza az örökös személyének megjelölését, öröklési jogának mértékét, valamint utóörökös nevezését vagy a végrendelet végrehajtásáról történő rendelkezést.

A hagyatéki bíróság az öröklési bizonyítványt kérelemre adja ki. A kérelemben igazolni kell, hogy a törvény által előírt adatok helyesek, vagy hivatalos nyilatkozattal kell megerősíteni, hogy nincs ok kételkedni az adatok helyességében. A hivatalos nyilatkozatot közjegyző vagy bíróság előtt lehet megtenni, amennyiben az adott szövetségi állam jogszabályai ezt nem utalják kizárólagos közjegyzői hatáskörbe.

Európai öröklési bizonyítvány kiállítása

Az európai öröklési bizonyítványra vonatkozó eljárást a nemzetközi örökösödési eljárásról szóló törvény (IntErbRVG) szabályozza. Az európai öröklési bizonyítvány az Európai Unió szinte egész területén (Nagy-Britannia, Írország és Dánia kivételével) érvényes, az öröklést bizonyító okirat. Korlátozott érvényességi idejű, hitelesített okirat, amelyet a hagyatéki bíróság állít ki kérelemre. A bizonyítvány az Unión belüli, határokon átnyúló vonatkozású örökösödési ügyek egyszerűsítésére hivatott.

A hagyatéki vagyon felosztása:

Ha a hagyatéknak több örököse van, az az örökösök közös vagyonává válik. Ezért az örökösök a hagyatéék egyes tárgyai felett csak közösen rendelkezhetnek, például csak közösen értékesíthetik az örökgyó immár feleslegessé vált gépkocsiját. Szintén kötelesek a hagyatéék közös kezelésére. Ez gyakran komoly nehézségeket okoz, különösen, ha az örökösök egymástól távol élnek, és nem tudnak megegyezni. Annak érdekében, hogy meg lehessen

szabadulni ebből a kényszerű közösségből, főszabály szerint bármelyik örökös kérheti a tulajdonközösség megszüntetését, amit a hagyaték felosztásának nevezünk. A legfontosabb kivétel ebben a tekintetben az, amikor az örökös a végrendeletében kikötötte, hogy a hagyaték meghatározott ideig nem osztható fel, például azért, hogy a családi vállalkozás tovább működhessen.

Ha az elhunyt végrendeleti végrehajtót nevezett ki, a hagyaték felosztása az ő feladata. Minden egyéb esetben a hagyatékot maguknak az örökösöknek kell felosztaniuk. Ehhez kérhetik közjegyző segítségét. Amennyiben az örökösök a közjegyző közvetítő tevékenysége ellenére sem tudnak megegyezni egymással, az egyetlen megoldás a polgári peres eljárás marad.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

A törvényes öröklés vonatkozásában lásd a fentieket.

Ha az örökös a végrendeletet hagyott, ez elsőbbséget élvez a törvényes öröklés szabályaival szemben. Tehát csak azok örökölnék, akik a végrendeletben szerepelnek, feltéve, hogy az örökös a végrendeletben a teljes hagyatékra rendelkezett. A kötelesrésze jogosultakkal kapcsolatban lásd a fent kifejtetteket.

Az elhunyt halálával az örökség a törvény erejénél fogva az örökösre vagy örökösökre száll (az örökség automatikus megszerzésének elve). Azonban az örökösök jogosultak visszautasítani az örökséget (lásd alább).

Az örökös a végrendeletben hagyományrendelést is tehet, azaz bizonyos hagyatéki vagyontárgyakat vagy meghatározott pénzüsszeget meghatározott személyre hagyhat. Ilyen esetekben a hagyományos nem örököl, hanem a hagyomány kötelezettjével szemben igényt támaszthat arra, ami a hagyatékban a végrendelet szerint őt illeti.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Az örökség visszautasítása:

Az örökösök nem felelősek a hagyatéki kötelezettségeikért, ha az előírt határidőn belül visszautasítják az örökséget. Az örökös főszabály szerint az örökség megnyílásáról és örökös mivoltának okáról való tudomásszerzésről számított hat héten belül utasíthatja vissza az örökséget a hagyatéki bíróság előtt tett nyilatkozattal. Ezt a hagyatéki bíróság előtt tett vagy közjegyző által hitelesített nyilatkozatban lehet megtenni. Az utóbbi esetben elegendő egy levél, az örökös aláírását azonban közjegyzőnek kell hitelesítenie. Főszabály szerint az örökös köteve van az örökség visszautasításához illetve elfogadásához.

Felelősség az örökség elfogadása esetén:

Amennyiben az örökösök elfogadják az örökséget, jogi szempontból az örökös a végrendelet helyébe lépnek. Ez azt jelenti, hogy örökök a tartozásokat is, amelyekért főszabály szerint saját vagyonukkal is felelnek.

Az örökösök azonban a felelősséget az úgynevezett tényleges hagyatékokra korlátozhatják. Ez azt jelenti, hogy az esetleges hitelezők, akik felé az örökösöknek adóssága volt, követeléseiket a hagyaték terhére érvényesíthetik, az örökösök saját vagyona azonban külső követelésekkel szemben védett marad. Az örökösök a felelősség korlátozását kétféleképpen biztosíthatják: a hagyatéki hitelezők kielégítését szolgáló gondnokság elrendelését kérhetik a hagyatéki bíróságtól, vagy hagyatéki csődeljárás indítását kérelmezik a felszámolási bíróságként eljáró helyi bíróságon.

Ha a hagyaték a hagyatéki hitelezők kielégítését szolgáló gondnokság vagy a hagyatéki csődeljárás költségeinek fedezésére sem elegendő, lehetőség van az örökösök felelősségének korlátozására. Hitelezői igényérvényesítés esetén az örökösök a hagyaték elégtelenségére hivatkozhatnak. Az örökösök ebben az esetben megtagadhatják a hagyatéki kötelezettség teljesítését olyan mértékben, amilyen mértékben a hagyaték nem elegendő annak teljesítésére. A meglévő hagyatékot azonban az örökösök kötelesek a hitelezőknek kiadni.

Ha az örökösök el akarják kerülni, hogy olyan tartozásokkal szembesüljenek, amelyekre nem számítottak, elegendő egy nyilvános hirdetményi eljárást („Aufgebotsverfahren”) kezdeményezniük: Az örökösök kérhetik a hagyatéki bíróságot, hogy az szólítsa fel az örökösök összes hitelezőjét arra, hogy meghatározott határidőn belül jelezzék be a bíróságnak az örökösökkel szemben fennálló tartozásait. Ha valamely hitelező elmulasztja követeléseinek határidőn belüli bejelentését, meg kell elégednie annyival, amennyi az eljárás végén a hagyatékban megmaradt. A nyilvános hirdetményi eljárás jóvoltából a hitelezők arról is tájékozódhatnak, van-e lehetőség a hitelezői igények kielégítését szolgáló gondnokság vagy a hagyatéki csődeljárás kérelmezése által az örökség hivatalos kezelését kérni.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Annak érdekében, hogy az ingatlan örökösének tulajdonjoga bejegyzésre kerülhessen az ingatlan-nyilvántartásba, az ingatlan-nyilvántartás kiigazítását kell kérelmezni és bizonyítani kell, hogy az ingatlan-nyilvántartás téves. Az ingatlan-nyilvántartásnak a bejegyzett tulajdonos halálát követő kiigazítása érdekében a kérelmezőnek először bizonyítania kell örökös jogállását.

Az ingatlan-nyilvántartás kiigazításának előfeltételét jelentő örökös jogállás bizonyítása az öröklési bizonyítvány vagy az európai öröklési bizonyítvány bemutatásával történhet.

Ha az öröklés közokiratba foglalt, halál esetére szóló rendelkezés alapján (közjegyzői végrendelet vagy öröklési szerződés), elegendő bemutatni a földhivatalnak a halál esetére szóló rendelkezést, és az annak felnyitására vonatkozó átiratot.

Ha ingatlan vagyontárgyat adnak hagyományba annak érdekében, hogy a tulajdonjog átszálljon a hagyományosra, – az alkalmazandó jogtól függetlenül – minden esetben olyan közjegyzői okirat bemutatása szükséges, amelyből kitűnik, hogy a hagyományos az ingatlan dolog tulajdonjogát megszerezte. Az adott eset körülményeitől függően egyéb dokumentumok is szükségesek lehetnek. Például ahhoz, hogy kereskedelmi társaságot jegyezzenek be örökösöként, szükséges a kérelmező képviselői jogának igazolása (például hivatalos cégkivonat benyújtásával).

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

A német öröklési jog szerint a hagyatéki hitelezők kielégítését szolgáló gondnokság annak megakadályozására hivatott, hogy a végrehajtás az örökösök saját vagyonára is kiterjedjen. A hagyatéki bíróság csak az arra jogosult személy (örökös, végrendeleti végrehajtó, hagyatéki hitelező, a teljes örökség vevője vagy utóörökös) kérelmére rendelheti el.

A vagyonkezelő egy hivatalosan kijelölt szerv. Bár felelős valaki más teljes vagyonának a kezeléséért, jogvita esetén a fél jogállása illeti meg a saját jogán. A hivatalos kötelességét magánszemélyként teljesíti, amikor más személy vagyonát kezeli azzal a céllal, hogy kielégítse valamennyi érintett fél (örökösök és hitelezők) érdekeit. A hagyatéki vagyonkezelési eljárás, amelyet a vagyonkezelő jogosult, sőt, köteles lefolytatni, nem pusztán a hagyaték fenntartására és növelésére hivatott, hanem elsősorban a hagyatéki hitelezők kielégítésére. A vagyonkezelő fő feladata annak biztosítása, hogy a hagyaték kötelezettségeit teljesítsék.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

A tényleges örökösökön, a kirendelt hagyatéki (csőd-)gondnokon (lásd fent) és a hagyatéki végrehajtón (lásd alább) kívül a hagyaték gondnoka is rendelkezhet ilyen hatáskörökkel.

A hagyatéki bíróság akkor rendeli el hivatalból a hagyaték gondnokságát, ha arra ténylegesen szükség van, mert a felelős örökös személye bizonytalan, vagy nem lehet tudni, hogy elfogadta-e az örökséget. A hagyatéki gondnokság – az ismeretlen örökös érdekét szem előtt tartva – a hagyaték védelmét és fenntartását szolgálja.

A hagyatéki bíróság a gondnok feladatkörét az eset egyedi körülményeinek megfelelően határozza meg. A feladatkör lehet elég széles, vagy összpontosulhat egyszerűen a hagyaték egyes tárgyainak a kezelésére. A hagyaték gondnokának feladata általában, hogy felkutassa az ismeretlen örökösöket, továbbá megvédje és fenntartsa a hagyatékot.

Elvileg a hagyatéki gondnokságnak nem célja a hagyatéki hitelezők kielégítése, mert elsősorban az örökösök megvédése a szándéka. Ez alól kivétel az, hogy a gondnok feladatai közé tartozhat a hagyaték forrásainak felhasználása a hagyaték kötelezettségeinek rendezésére, ha ez szükséges annak megfelelő kezeléséhez és fenntartásához, vagy veszteség vagy kár megelőzéséhez, különösen a felesleges jogviták eredményeképpen felmerülő költségek elkerülése érdekében.

9.3 Mik a gondnok jogai?

Az örökhagyó halál esetére szóló rendelkezéssel egy vagy több hagyatéki végrehajtót jelölhet ki a végrendeletében. Meghatalmazhat egy személyt, a végrehajtót vagy a hagyatéki bíróságot arra, hogy kijelöljön egy (másik) végrehajtót. A végrehajtó kötelezettségei akkor kezdődnek meg, amikor a kijelölt személy elfogadja a kinevezését erre a feladatra.

A törvény értelmében a végrehajtó kötelessége, hogy végrehajtsa az elhunyt végrendeleti intézkedéseit. Ha egynél több örökös van, a végrehajtó felelős a hagyaték közöttük való felosztásáért.

A végrehajtó köteles a hagyaték kezelésére. Különösen jogosult birtokba venni a hagyatékot és rendelkezni a hagyaték tárgyaival. Ebben az esetben az örökösöknek nincs rendelkezési joga a hagyaték semmilyen tárgya felett, ami a végrehajtó vagyongazdálkodásában van. A hagyatéki végrehajtó a hagyaték vonatkozásában kötelezettségeket is vállalhat olyan mértékben, amilyen mértékben az a hagyaték szabályszerű kezelése érdekében szükséges. Ellenérték nélküli kötelezettségvállalásra csak abban az esetben jogosult, ha az valamely erkölcsi köteletség teljesítését vagy illendő méltányosság gyakorlását jelenti. Azonban a végrendelet a jogszabályi rendelkezésekhez képest korlátozhatja a végrehajtó hatáskörét, ahogy azt jónak látja. Jogosult meghatározni a végrendelet végrehajtásának időtartamát is. Az például terjedhet pusztán odáig, hogy a végrehajtó csak kezelheti a hagyatékot, és azt rövid távon felosztja. Azonban dönthet úgy is, hogy a végrendeletében vagy az öröklési szerződésben utasításokat ad arra, hogy a hagyatékot hosszú távú végrehajtás alá vegyék. Elvileg a hosszú távú végrehajtás legfeljebb 30 évre írható elő, amely időtartam az öröklés bekövetkezésének napján kezdődik. Mindazonáltal a végrendelet utasításokat adhat a vagyongazdálkodás folytatására az örökös vagy a végrehajtó haláláig, vagy amíg bármelyiküket befolyásoló más személyes esemény történik. Ilyen esetben a hagyaték végrehajtása akár 30 évnél hosszabb ideig is tarthat.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

Az öröklési jogosultságot főszabály szerint öröklési bizonyítvánnyal vagy európai öröklési bizonyítvánnyal kell bizonyítani, például abban az esetben, ha az örökös az örökhagyó ingatlanát vagy bankszámláját a saját nevére kívánja átíratni. Közvégrendelet (lásd fent) esetén ilyen esetekben nem szükséges az öröklési bizonyítvány vagy az európai öröklési bizonyítvány bemutatása.

Utolsó frissítés: 24/10/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [et](#) nemrég módosult. Az Ön által

kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Általános információk - Észtország

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az Európai Unió Közjegyzőseinek Tanácsa (CNUE).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

Az örökhagyó végrendelet vagy öröklési szerződés formájában készíthet végintézkedést. A végrendelet lehet közvégrendelet vagy magánvégrendelet. A végrendeletet egy későbbi végrendelettel vagy öröklési szerződéssel bármikor visszavonhatja a végrendeletet, vagy annak bármely részét. A házastársi kölcsönös végrendelet esetében erre nincs lehetőség, mivel az ilyen végrendeletek módosítására és visszavonására külön szabályok vonatkoznak.

Közvégrendelet

A közvégrendelet közjegyző által hitelesített, vagy a végrendeletet készítő által készített és lezárt borítékban közjegyzőnél letétbe helyezett végrendelet.

Közvégrendelet esetében a közjegyző az általa a végrendeletet készítő végrendeletének hitelesített végrendeletet hitelesíti, vagy a végrendeletet készítő a végrendeletet, és hitelesítésre átadja a közjegyzőnek. A végrendeletet készítőnek a közjegyző előtt kell aláírnia a közvégrendeletet.

Közjegyző által hitelesített végrendeletet a 15. életévét betöltött fiatalok is tehetnek. A fiatalok végrendeletet készítőnek ehhez nincs szüksége a törvényes képviselője hozzájárulására.

Közjegyzőnél letett végrendelet esetében a végrendeletet készítő személyesen, lezárt borítékban adja át végrendeletét a közjegyzőnek, és nyilatkozik, hogy a végrendelet az ő végrendeletét tartalmazza. A közjegyző ilyenkor közjegyzői okiratot készít a végrendelet letétbe helyezésének tényéről. Ezt az okiratot a végrendeletet készítő és a közjegyző is aláírja. A végrendeletet készítő bármikor visszavonhatja a közjegyzőnél letett végrendeletet. A közjegyző ilyenkor közjegyzői okiratot készít a végrendelet visszavonásának tényéről. Ezt az okiratot a végrendeletet készítő és a közjegyző is aláírja.

A közvégrendeletek érvényességének nincs időbeli korlátja, vagyis módosításig vagy visszavonásig maradnak érvényben.

Magánvégrendeletek

A magánvégrendeletet tanúk előtt aláírt vagy sajátkezűleg írt (holográf) végrendelet.

A tanúk előtt aláírt magánvégrendelet szövegét nem kell a végrendeletet készítőnek kidolgoznia (és kézzel írnia sem kötelező), a végrendeletet azonban legalább két cselekvőképese tanúk előtt kell aláírnia, és fel kell tüntetnie benne a végrendelet készítés időpontját az évvel együtt. A tanúknak együttesen kell jelen lenniük az aláíráskor. A végrendeletet készítőnek értesítenie kell a tanúkat, hogy végrendelet tételéhez tanúkat kéri fel őket, és a végrendelet az ő végrendeletét testesíti meg. A tanúknak nem szükséges ismerniük a végrendelet tartalmát. A tanúk közvetlenül a végrendelet készítő után írják alá a végrendeletet. A tanúk aláírásukkal igazolják, hogy a végrendeletet készítő maga írta alá a végrendeletet, és a legjobb tudomásuk szerint a végrendeletet készítő cselekvőképese, és érvényes végrendelet tételére képes. Nem lehet tanú az a személy, akinek felmenői vagy leszármazói, testvérei vagy az ő leszármazói, házastársa és az ő felmenői vagy leszármazói a készülő végrendelet kedvezményezettjei között vannak.

A sajátkezűleg írt magánvégrendeletet a végrendeletet készítő elejétől a végéig sajátkezűleg kell megírnia (nem lehet géppel írni, kinyomtatni vagy egyéb gépi módszerrel elkészíteni), és fel kell tüntetnie benne a végrendelet készítés időpontját az évvel együtt. A sajátkezűleg írt végrendeletet a végrendeletet készítő személyesen kell aláírnia.

A végrendeletet készítő a magánvégrendeletet őrizheti saját maga, vagy másik személynek letéti őrzésbe adhatja.

A magánvégrendelet a megtételétől számított hat hónapon belül érvénytelenné válik, amennyiben a végrendeletkező még életben van. Ha a magánvégrendelet nem tartalmazza elkészítésének időpontját, illetve évét, és ez más módon sem állapítható meg, akkor a végrendelet érvénytelennek minősül.

Házastársi kölcsönös végrendelet

A házastársi kölcsönös végrendelet a házastársak által közösen készített végrendelet, amelyben egymást nevezik meg örökösnek, vagy egyéb módon rendelkeznek a hagyatéki vagyonról haláluk esetére.

Olyan házastársi kölcsönös végrendelet esetén, amelyben a házastársak egymást nevezik meg egyedüli örökösnek, mindegyikük rendelkezhet arról, hogy a túlélő házastárs halálakor annak örökrésze kire szálljon át.

A házastársi kölcsönös végrendeletet közjegyzőnek kell hitelesítenie. Ezt a fajta végrendeletet a közjegyző a házastársak végrendeletkezésének megfelelően készíti el, a házastársaknak pedig az ő jelenlétében kell aláírniuk.

Amíg mindkét házastárs életben van, addig bármely házastárs visszavonhatja a házastársi kölcsönös végrendeletbe foglalt rendelkezését. Amennyiben a rendelkezést visszavonják, a közjegyzőnek ismét hitelesítenie kell a végrendeletet. A rendelkezés attól kezdve minősül visszavontnak, hogy a másik házastársat közjegyzői eljárás útján értesítették a rendelkezés visszavonásáról. Valamely házastárs halála után a túlélő házastárs kizárólag abban az esetben vonhatja vissza rendelkezését, ha lemond a kölcsönös végrendeletben rá hagyott örökrészeiről.

A házastársi kölcsönös végrendelet érvénytelenné válik, ha a házasság a végrendeletkező halála előtt megszűnik. A végrendelet abban az esetben is érvényét veszíti, ha a végrendeletkező a halála előtt a bíróságtól kérte a házasság felbontását, írásban hozzájárult a házasság felbontásához, vagy jogosult volt a házasság érvénytelenítését kérni, és ilyen kérelemmel fordult a bírósághoz.

Öröklési szerződések

Az öröklési szerződés az örökhagyó és egy másik személy közötti megállapodás, amelyben az örökhagyó a szerződő felet vagy másik személyt örökösévé nevezi, és a részére hagyományt, végakarati kötelezettséget vagy végakarati utasítást állapít meg. Az öröklési szerződés örökhagyó és törvényes örököse között is létrejöhet arra vonatkozóan, hogy a törvényes örökös lemond az örökléséről.

Az örökhagyó az öröklési szerződésben emellett egyoldalú rendelkezéseket is tehet; e tekintetben a végrendeletre irányadó rendelkezéseket kell alkalmazni.

Az öröklési szerződést közjegyzőnek kell elkészítenie és hitelesítenie. Az öröklési szerződést közjegyző jelenlétében kell aláírni.

Az öröklési szerződés vagy a benne foglalt valamely rendelkezés addig szüntethető meg vagy vonható vissza, amíg a felek életben vannak. A megszüntetéshez vagy visszavonáshoz a felek közötti, közjegyző által hitelesített szerződésre vagy új öröklési szerződésre van szükség.

Emellett az öröklési szerződéstől való elállásra is lehetőség van. Az örökhagyó abban az esetben állhat el az öröklési szerződéstől, ha a jogosult az örökhagyóval, az ő házastársával, illetve felmenőjével vagy leszármazójával szemben bűncselekményt követ el, vagy a szerződő fél szándékosan megszegi a jogszabályok alapján az örökhagyó felé fennálló tartási kötelezettségét. Az örökhagyó abban az esetben is elállhat jogával, ha az öröklési szerződésben részes fél szándékosan és súlyosan megszegi az örökhagyó felé annak élete végéig teljesítendő, visszatérő – mindenképpen a tartási – kötelezettségeit. Az öröklési szerződéstől a másik félhez intézett, közjegyző által hitelesített nyilatkozattal lehet elállni. Amennyiben a felek kölcsönös öröklési szerződést kötnek, és abban megállapodnak az elállás jogáról, akkor az öröklési szerződésben foglalt eltérő rendelkezés hiányában az egyik fél elállásakor a teljes szerződés érvénytelenné válik. A kölcsönös öröklési szerződéstől való elállás joga az egyik fél halálával megszűnik. Valamely fél halála után az öröklési szerződésben részes túlélő fél kizárólag abban az esetben vonhatja vissza rendelkezését, ha lemond az öröklési szerződésben rá hagyott örökségről.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

A közvégrendeleteket és az öröklési szerződéseket minden esetben fel kell vetetni az öröklési nyilvántartásba, a közvégrendelet közjegyzői hitelesítését követő munkanapon. Emellett a közjegyzők az öröklési szerződések módosításait, az öröklési szerződések megszüntetéséről szóló megállapodásokat és az öröklési szerződések visszavonásáról szóló nyilatkozatokat is kötelesek bejegyezni az öröklési nyilvántartásba. A nyilvántartásba vételi kötelezettség megsértése nem befolyásolja a végrendelet érvényességét.

A magánvégrendelet öröklési nyilvántartásba való felvételéről a végrendeletkező vagy olyan egyéb személy intézkedhet, akinek tudomása van a magánvégrendeletéről, és akit a végrendeletkező felkért a bejegyezésre. A magánvégrendeletet nem kötelező felvetni az öröklési nyilvántartásba.

A közvégrendeleteket és az öröklési szerződéseket az a közjegyző veteti fel az öröklési nyilvántartásba, aki a végrendeletet vagy az öröklési szerződést hitelesítette, illetve akinél a végrendeletet letétbe helyezték. Ehhez a közjegyzőnek intézkednie kell az öröklési nyilvántartásba való bejegyzésről, vagy e célból értesítést kell küldenie a nyilvántartásnak. 2015. január 1-jétől a közjegyzők már nem küldenek értesítést az öröklési nyilvántartásnak, hanem a megfelelő bejegyzésekkel módosítják a nyilvántartásban szereplő adatokat.

A magánvégrendeletre vonatkozó adatokat a <http://www.eesti.ee/> címen elérhető állami portálon keresztül viheti be az öröklési nyilvántartásba az a személy, akinek tudomása van a magánvégrendeletéről, és akit a végrendeletkező felkért a bejegyzésre.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelezés)?

A végintézkedésre általában véve semmilyen korlátozás nem vonatkozik, és rendszerint az örökhagyó rendelkezési joga sem korlátozott, amennyiben tett végintézkedést.

A végintézkedési szabadságot a kötelezés intézménye korlátozza, amely az örökhagyót korlátozza abban, hogy vagyonát tetszés szerinti örökösökre hagyja. Ha az örökhagyó végrendeletben vagy öröklési szerződésben azt a leszármazóját, szülőjét vagy házastársát tagadja ki, aki a törvényes öröklés szabályai szerint örökölni jogosult, és aki felé az örökhagyónak a halála időpontjában a családjogi törvény értelmében tartási kötelezettsége állt fenn, vagy akinek a törvényes öröklés címén járó örökrészhez képest kisebb örökrészt állapít meg az örökhagyó, akkor ez a leszármazó, szülő vagy házastárs jogosult követelni az örökösöktől. A kötelezés jogosultja tehát a kötelmi jogi törvény értelmében követeléssel élhet az örökösökkel szemben. A követelés abban áll, hogy a kötelelésre jogosult a hagyatéki vagyon értéke alapján követelheti kötelelésrészeinek pénzben való kiadását. A kötelelésre való jogosultságot érvényesítő személy nem örökös. A kötelelés összege azon örökrész értékének a fele, amelyet az örökös törvényes öröklés esetén kapott volna, amennyiben az összes törvényes örökös elfogadta volna az örökséget.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Amennyiben az örökhagyó nem tett érvényes végrendeletet vagy nem kötött öröklési szerződést, törvényes öröklés esete áll fenn, és a törvénynek megfelelően kell eljárni. Ha az örökhagyó a végrendeletben vagy öröklési szerződésben nem rendelkezik a teljes vagyonáról, akkor a végrendeletben vagy öröklési szerződésbe bele nem foglalt vagyonrész öröklésére a törvényi előírásokat kell alkalmazni. A törvényes örökösök az örökhagyó házastársa és rokonai. Az öröklésnek három szintje van. A törvényes öröklés szabályai szerint a házastárs a törvényes örökösökkel együtt örököl.

Az örökhagyó leszármazói (gyermekai, örökbefogadott gyermekai, unokái stb.) az első az öröklési sorban. Az elsőfokú örökösök mellett a házastárs az örökhagyó gyermekének járó örökrésznek megfelelő összeget, de a hagyatéki vagyon legalább egynegyedét örököli.

Elsőfokú örökös hiányában az örökgyógy szülei és az ő leszármazói (az örökgyógy testvérei) a másodikak az öröklési sorban. Ha az öröklés megnyílásakor az örökgyógy szülei életben vannak, a teljes hagyatéki vagyonból egyenlő arányban részesülnek. Ha az örökgyógy apja vagy anyja az öröklés megnyílásakor már nem él, az elhunyt szülő gyermekei, örökbefogadott gyermekei, unokái stb. lépnek a helyébe. A másodfokú örökösök mellett a házastárs a hagyatéki vagyon felét öröklí.

Másodfokú örökös hiányában az örökgyógy nagyszülei és az ő leszármazói (az örökgyógy nagynénjei és nagybátyjai) a harmadikak az öröklési sorban. Ha az öröklés megnyílásakor az örökgyógy nagyszülei mindnyájan életben vannak, a teljes hagyatéki vagyonból egyenlő arányban részesülnek. Ha az öröklés megnyílásakor az örökgyógy valamely apai vagy anyai nagyszülője már nem él, az elhunyt nagyszülő gyermekei, örökbefogadott gyermekei, unokái stb. lépnek a helyébe. Ha nincsenek ilyen leszármazók, akkor a másik, azonos ági nagyszülő öröklí az elhunyt nagyszülő örökrészét. Ha a másik nagyszülő is elhunyt, akkor a gyermekei, örökbefogadott gyermekei, unokái stb. öröklí a vagyont. Ha az öröklés megnyílásakor az örökgyógy egyik apai vagy egyik anyai nagyszülője sem él, és nincsenek leszármazói, akkor a másik ági nagyszülő és az ő gyermekei, örökbefogadott gyermekei, unokái stb. lépnek a helyükbe. Az örökösöként szülei helyére lépő leszármazókra az elsőfokú örökösökre vonatkozó előírások alkalmazandók.

Abban az esetben, ha az örökgyógy házastárs volt, és nem maradtak utána első- vagy másodfokú örökösök, a teljes hagyatéki vagyont a házastárs öröklí. Ha az örökgyógyonak sem törvényes örököse, sem házastársa nincs, az öröklés megnyílásának helye szerinti önkormányzat lesz a törvényes örökös. Az öröklés megnyílásának helye az örökgyógy utolsó lakóhelye. Ha az örökgyógy legutolsó lakóhelye Észtországon kívül található, de az öröklésre az észt törvények alkalmazandók, akkor a törvényes örökös az Észt Köztársaság lesz.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 öröklési ügyek

Észtországban a hagyatéki eljárás megindításának helye szerint illetékes észt közjegyző folytatja le a hagyatéki eljárást. A közjegyző az eljárás megindulását bejegyzí az öröklési nyilvántartásba.

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozatot az öröklési ügyben eljáró közjegyzőhöz kell benyújtani. A nyilatkozatot hitelesítheti másik közjegyző is, aki ez esetben továbbítja a nyilatkozatot az eljárást lefolytató közjegyzőnek.

Az észt külképviseleteken dolgozó, külön képesített konzuli tisztviselők szintén hitelesíthetik az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozatot. A konzuli tisztviselők kötelesek az általuk hitelesített nyilatkozatokat az öröklési ügyben eljáró közjegyzőnek továbbítani.

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A hagyomány intézménye arra jogosítja fel a hagyományost, hogy a hagyomány végrehajtójától a hagyomány tárgyának átadását kérje. A hagyományosnak a hagyomány megszerzéséhez a hagyomány végrehajtása iránti kérelmet kell benyújtania a hagyomány végrehajtójához. Az örökgyógy örökösöt vagy másik hagyományost is kötelezhet a hagyomány végrehajtására. Ha a végrendelező nem jelölt ki végrendeleti végrehajtót, akkor az örökösnek kell eljárnia a hagyomány végrehajtójaként.

Mivel a hagyomány elfogadásánál vagy visszautasításánál is az örökség elfogadására vagy visszautasítására vonatkozó előírásokat kell követni, ezért a hagyomány elfogadásának minősül az, ha a hagyományos a visszautasításra nyitva álló időszakban nem tesz a hagyomány visszautasítását kimondó nyilatkozatot. Ha a hagyományos vissza kívánja utasítani a hagyományt, a visszautasítást kimondó nyilatkozatot a törvény szerint a visszautasításra nyitva álló időszakban kell megtennie, amely az örökgyógy halálától és a hagyományra való jogosultságról történő tudomásszerzéstől számított három hónap. A közjegyző a hagyatéki eljárás keretében felveszi a kapcsolatot a végintézkedésben megnevezett összes hagyományossal, és értesíti őket a hagyományra vonatkozó jogosultságukról. A hagyomány végrehajtása iránti kérelem benyújtása előtt a hagyományosnak jogában áll tájékozódnia a hagyományról. Az örökség elfogadásához hasonlóan a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozatot sem lehet visszavonni. A hagyományos a jogai alátámasztása érdekében jogosult a hagyományból eredő követelésről szóló igazolás (hagyományosi igazolás) kiállítását kérni az öröklési ügyben eljáró közjegyzőtől.

Ha a hagyomány tárgya ingatlan vagy egyéb olyan vagyontárgy, amelynek értékesítése közjegyzői hitelesítést igényel, akkor az örökség végrendeleti végrehajtója és a hagyományos között a hagyomány átadásáról létrejött szerződést a közjegyzőnek kell hitelesítenie.

Annak a hagyományosnak, aki egyben örökös is, akkor is joga van a hagyományhoz, ha lemondott az öröklésről.

5.4 a kötelesrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A kötelesrész a kötelmi jog szerinti, örökösrel szembeni pénzbeli követelés, amelyet az örökösöknél kell előterjeszteni. A kötelesrészre való jogosultság az öröklés megnyílásakor keletkezik. A kötelesrész megszerzéséhez nem kell kérelmet benyújtani a közjegyzőhöz.

Ha az örökgyógy végrendeletben vagy öröklési szerződésben azt a leszármazóját, szülőjét vagy házastársát tagadja ki, aki a törvényes öröklés szabályai szerint örökölni jogosult, és aki felé az örökgyógyonak a halála időpontjában a családjogi törvény értelmében tartási kötelezettsége állt fenn, vagy akinek a törvényes öröklés címén járó örökrészhez képest kisebb örökrész állapít meg a végrendelező, akkor ez a leszármazó, szülő vagy házastárs jogosult kötelesrészt követelni az örökösöktől.

A közjegyző az örökös, a végrendeleti végrehajtó vagy a kötelesrészre jogosult személy közjegyző által hitelesített kérelme alapján hitelesíti a kötelesrész iránti követelésről szóló igazolást, más néven a kötelesrész-jogosulti igazolást. A kötelesrész-jogosulti igazolásnak meg kell jelölnie a jogosultat, valamint a kötelesrész törvényes örökrészként meghatározott mértékét.

A kötelesrészre való jogosultságot az örökgyógy és az öröklésre jogosult személy közötti öröklési szerződésben lehet visszautasítani. A szerződést közjegyzőnek kell hitelesítenie.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

Az öröklés megnyílásakor – vagyis az örökgyógy halálakor – a hagyaték átszáll az örökösökre, akik lehetnek öröklési szerződés szerinti, végintézkedés szerinti vagy törvényes örökösök.

Az öröklésre való jogosultság megállapításához az örökös, a végrendelező hitelezője, a hagyományos vagy a hagyaték tekintetében jogosultsággal rendelkező egyéb személy hagyatéki eljárást kezdeményezhet. Az eljárást kezdeményezni kívánó személynek közjegyzőhöz kell fordulnia, a közjegyzőnek pedig e célból kérelmet kell készítenie és hitelesítenie. Az eljárást kizárólag egy közjegyző folytathatja le. Ha tehát a hagyatéki eljárás az egyik közjegyzőhöz intézett kérelemmel már megindult, akkor a későbbi kérelmet befogadó másik közjegyző továbbítja e kérelmet a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyzőnek. Az örökös elfogadhatja vagy visszautasíthatja az örökséget. Az öröklési jogról való lemondásra három hónap áll rendelkezésre. Ez az időszak attól az időponttól indul, amikor az örökös tudomást szerzett vagy tudomást kellett volna szereznie az örökgyógy haláláról és saját öröklési jogáról. Ha az örökös ez idő alatt nem utasítja vissza az örökséget, akkor úgy tekintendő, hogy elfogadta azt. Az örökség elfogadásához az örökös az említett időszakot megelőzően is az öröklési ügyben eljáró közjegyzőhöz fordulhat.

Az örökös nem vonhatja vissza az örökség elfogadására vagy visszautasítására tett döntését. Az öröklésről való lemondás után az örökség már nem fogadható el, az örökség elfogadása után pedig nem lehet lemondani az öröklésről. Ez az elv a hagyomány elfogadására és visszautasítására is vonatkozik, azzal a kivétellel, hogy annak a hagyományosnak, aki egyben örökös is, akkor is joga van a hagyományhoz, ha lemond az öröklésről.

Az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozatot közjegyzőnek kell hitelesítenie.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

Az öröklés az örökhagyó halálakor nyílik meg. Az öröklés megnyílásakor az örökség átszáll az örökösre. Az öröklés alapja a törvény vagy az örökhagyó végrendeletben vagy öröklési szerződésben tett végintézkedése. Az öröklési szerződésen alapuló öröklési jog elsőbbséget élvez a végintézkedésen alapuló öröklési joggal szemben, és mindkét jog elsőbbséget élvez a törvényes öröklési joggal szemben.

Az örökség megszerzéséhez nem szükséges kérelmet benyújtani. Az örökség elfogadásakor az örökhagyó összes joga és kötelezettsége átszáll az örökösre, azok kivételével, amelyek természetüknél fogva az örökhagyó személyéhez kötődnek, vagy amelyek a törvény szerint nem ruházhatók át. Ha az örökös elfogadja az örökséget, a hagyatéki vagyontárgyak tulajdonjoga az öröklés megnyílására visszamenő hatállyal száll át az örökösre. Ha az örökséget több örökös (örökösárs) fogadta el, a hagyaték közösen illeti meg őket.

Minden cselekvőképese személy örökölhet; ideértendők az örökhagyó halálakor életben lévő természetes személyek és létező jogi személyek. Az öröklés megnyílása után élve született gyermek az öröklés megnyílásától fogva érdemes az öröklésre, amennyiben az öröklés megnyílása előtt fogant. A végrendelet vagy öröklési szerződés alapján létrehozott alapítvány az öröklés megnyílásának időpontjában létezőnek tekintendő, ha később jogi személyiséget szerez.

A túlélő házastársnak nem keletkezik öröklési joga vagy kötelezésre való jogosultsága, ha az örökhagyó a halála előtt a bíróságtól kérte a házasság felbontását, a házasság felbontásához való írásbeli hozzájárulást követelt, vagy halálának időpontjában jogosult volt a házasság érvénytelenítését kérni, és ilyen kérelemmel fordult a bírósághoz.

A felügyeleti jogától teljes mértékben megfosztott szülő nem lehet gyermeke törvényes örököse.

Érdemtelen az öröklésre, aki:

szándékosan és jogellenesen az örökhagyó halálát okozza, vagy arra kísérletet tesz;

szándékosan és jogellenesen olyan helyzetbe hozza az örökhagyót, amelyben az örökhagyó nem képes kifejezésre juttatni vagy visszavonni végakarátát; kényszerítéssel vagy megtévesztéssel akadályozza az örökhagyót a végintézkedése megtételében vagy módosításában, vagy hasonló módon ráveszi az örökhagyót végintézkedése megtételére vagy módosítására, amikor az örökhagyó már nem tudja kifejezni tényleges végakarátát;

szándékosan és jogellenesen elveszi vagy megsemmisíti a végrendeletet vagy az öröklési szerződést, amikor az örökhagyó már nem tud újat készíteni; meghamisítja az örökhagyó végrendeletét vagy öröklési szerződését vagy annak egy részét.

Az észt jog szerint a kötelezés jogosultja nem minősül örökösnek, és a kötelmi jog értelmében fizetési követeléssel élhet az örökösökkel szemben. Az örökösrel szembeni, kötelezés igénylésére való jogosultság akkor keletkezik, ha az örökhagyó végrendeletben vagy öröklési szerződésben azt a leszármazóját, szülőjét vagy házastársát tagadja ki, aki a törvényes öröklés szabályai szerint örökölni jogosult, és aki felé az örökhagyónak a halála időpontjában a családjogi törvény értelmében tartási kötelezettsége állt fenn, vagy akinek a törvényes öröklés címén járó örökrészhez képest kisebb örökrészt állapít meg az örökhagyó. A kötelezés összege azon örökrész értékének a fele, amelyet az örökös törvényes öröklés esetén kapott volna, amennyiben az összes törvényes örökös elfogadta volna az örökséget.

Az örökös, a végrendelet hitelezője, a hagyományos vagy a hagyaték tekintetében jogosultsággal rendelkező egyéb személy közjegyző által hitelesített kérelem alapján kezdeményezhet hagyatéki eljárást. A hagyatéki eljárást az az ész közjegyző folytatja le, akinek az irodájában a hagyatéki eljárást megindították, és aki a hagyatéki eljárás végrehajtójaként szerepel az öröklési nyilvántartásban. Az eljárást egy közjegyző folytathatja le. Ha tehát a hagyatéki eljárás az egyik közjegyzőhöz intézett kérelemmel már megindult, akkor a későbbi kérelmet befogadó másik közjegyző továbbítja e kérelmet a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyzőnek. A közjegyző hitelesíti az öröklési igazolást, amennyiben elegendő bizonyíték áll rendelkezésére az örökös öröklési jogosultságát illetően. Több örökös esetén a közjegyző megjelöli az egyes örökösöknek jutó örökrész mértékét.

Az örökös elfogadhatja vagy visszautasíthatja az örökséget. Ha az öröklésre jogosult személy nem utasítja vissza az örökséget attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor öröklési jogáról tudomást szerzett vagy tudomást kellett volna szereznie, akkor úgy kell tekinteni, hogy elfogadta az örökséget. Aki visszautasítja az örökséget, elkerüli az öröklés jogkövetkezményeit.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Igen, az örökös köteles teljesíteni az örökhagyó összes kötelezettségét. Amennyiben a hagyaték erre nem elegendő, az örökösnek saját vagyonából kell kielégítenie a kötelezettségeket, kivéve, ha az örökös hagyatéki leltározás után a törvény által előírt eljárás szerint teljesítette a kötelezettségeket, a hagyaték tekintetében csődöt jelentenek, vagy a csődeljárást a követelések azonos mértékű csökkenésével, csődbejelentés nélkül megszüntetik.

Ha az örökös hagyatéki leltározást kér, az örökös hitelezői a leltár elkészültéig, de legkésőbb a leltározás időtartamának leteltéig nem érvényesíthetik az örökösrel szemben a hagyaték tekintetében fennálló fizetési követeléseiket.

A leltár elkészülte után az örökösnek a hagyaték tekintetében fennálló kötelezettségek iránti felelőssége a hagyaték értékére korlátozódik.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Ha az örökhagyó tulajdonában ingatlan is volt, az ingatlan-nyilvántartásban erre vonatkozóan szereplő bejegyzés érvénytelenné válik arra tekintettel, hogy a dologi jog tulajdonosaként az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett személy már nem az a személy, akit a dologi jog (az anyagi jog szerint) ténylegesen megillet, mivel az öröklés megnyílásakor az örökhagyó összes vagyontárgya másik személyre – az örökösre – száll át.

Az örökös vagy örökösök ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzéséhez az új dologi jogi tulajdonosnak bejegyzési kérelmet kell benyújtania, amelyhez mellékelnie kell a jogszerű öröklést alátámasztó okiratot, az öröklési igazolást.

Ha a dologi jog örökösársak közösségére szállt át, akkor egy örökösárs nyilatkozata elegendő a bejegyzés kiigazításához, a többi örökösárs e szempontból nem releváns, tehát nincs szükség a hozzájárulásukra a bejegyzéshez, mivel az örökös nem akadályozhatja meg, hogy a rá már átruházott jogcím láthatóvá váljon az ingatlan-nyilvántartásban. Ugyanez az elv érvényesül, ha az örökösársak közösségének csak egy részére szállt át az ingatlan.

A jogszabályok különös követelményeket állapítanak meg arra az esetre, ha az öröklési igazolás szerint a házastársak vagyona közös tulajdont képez.

Ilyenkor mindegyik vagyontárgy tartozhat közös és különvagyonba, és ezt az ügyet nem lehet rendezni az öröklési igazolás hitelesítése során.

Emellett a jogszabályok kivételeket határoznak meg arra az esetre, ha az örökösársak a közösségük megszüntetése céljából felosztották a hagyatékot, meghatározva, hogy az egyes örökösársak a hagyatékból mely vagyontárgyakat vagy azok mely részét, illetve mely jogokat és kötelezettségeket kapják, továbbá a hagyatékot képező ingatlant mely megjelölt örökösárs kapja.

Ha az örökhagyó sosem volt házas, az alábbi okiratokat kell benyújtani az ingatlan-nyilvántartásban szereplő adatok kiigazításához:

öröklési igazolás,

közjegyző által hitelesített vagy elektronikus aláírással ellátott bejegyzési kérelem; az elektronikus aláírást kívánt bejegyzési kérelmet az ingatlan-nyilvántartási portálon (<https://kinnistuportaal.rik.ee/KAEP/Login.aspx>) keresztül kell elkészíteni és az ingatlan-nyilvántartási hivatalhoz benyújtani; a portálra ész **személyazonosító igazolvány, mobilazonosító**, bizonyos külföldi személyazonosító igazolványok vagy a <http://www.eesti.ee> állami portál használatával lehet belépni.

Az ingatlan-nyilvántartásban szereplő bejegyzés kiigazításáért nem kell illetéket fizetni.

Ilyenkor az öröklési igazolásban felsorolt összes örökös társtulajdonosként kerül be az ingatlan-nyilvántartásba.

Ha a hagyatékot úgy osztják fel az örökösök között, hogy az ingatlant egyetlen megjelölt örökös kapja, az alábbi okiratokat kell benyújtani az ingatlan-nyilvántartásban szereplő bejegyzés módosításához:

észt közjegyző által hitelesített megállapodás a hagyaték felosztásáról,

bejegyzési kérelem (a fent említett, közjegyző által hitelesített hagyatékfelosztási szerződés tartalmazhatja).

Az ingatlan-nyilvántartásban szereplő bejegyzés módosításáért illetéket kell fizetni.

Ilyenkor a hagyatékfelosztási szerződés szerint a megjelölt ingatlan tulajdonjogát megszerző személy kerül be az ingatlan-nyilvántartásba az ingatlan tulajdonosaként.

A hagyatékfelosztási szerződés hitelesítéséhez be kell mutatni az öröklési igazolást a közjegyzőnek.

Ha az örökösök házassága az öröklés megnyílása előtt vagy az örökösök halálával megszűnt, de a hagyatékot ingatlan nem képezte a volt házastársak közös tulajdonát, az alábbi okiratokat kell benyújtani az ingatlan-nyilvántartásban szereplő bejegyzés kiigazításához:

öröklési igazolás,

a tulajdonjog igazolása, amely bizonyítja, hogy az ingatlan az örökösök különvagyonára,

közjegyző által hitelesített vagy elektronikus aláírással ellátott bejegyzési kérelem; az elektronikus aláírást kívánt bejegyzési kérelmet az ingatlan-nyilvántartási portálon (<https://kinnistuportaal.rik.ee/KAEP/Login.aspx>) keresztül kell elkészíteni és az ingatlan-nyilvántartási hivatalhoz benyújtani; a portálra észt **személyazonosító igazolvány, mobilazonosító**, egyes külföldi személyazonosító igazolványok vagy a <http://www.eesti.ee> állami portál használatával lehet belépni.

Az ingatlan-nyilvántartásban szereplő bejegyzés kiigazításáért nem kell illetéket fizetni.

Az öröklési igazolásban megjelölt összes örökös bekerül az ingatlan-nyilvántartásba.

A tulajdonjog igazolásának közjegyző általi hitelesítéséhez a kérelmezőnek bizonyítania kell a közjegyző előtt, hogy az ingatlan a házastárs kizárólagos tulajdona (különvagyonára) volt. Főszabály szerint az ingatlan megszerzésének alapjául szolgáló okiratokat kell benyújtani a közjegyzőhöz – ha a közjegyző nem tudja ezeket beszerezni – annak bizonyítására, hogy a házastársak felosztották a vagyont, vagy a vagyontárgyat különvagyonként jelölték meg (például házassági vagyoni szerződésben, közös vagyon felosztásáról szóló szerződésben, az ingatlan különvagyononként jelölését alátámasztó tulajdonszerzési okiratban, például ingyenes szerződésben stb.).

Ha az örökösök házassága az öröklés megnyílása előtt vagy az örökösök halálával megszűnt, és a hagyatékot ingatlan a volt házastársak közös tulajdonát képezte, az alábbi okiratokat kell benyújtani az ingatlan-nyilvántartásban szereplő bejegyzés kiigazításához:

öröklési igazolás,

a tulajdonjog igazolása, amely bizonyítja, hogy az ingatlan az örökösök és volt házastársa közös vagyonát képezte,

közjegyző által hitelesített vagy elektronikus aláírással ellátott bejegyzési kérelem; az elektronikus aláírást kívánt bejegyzési kérelmet az ingatlan-nyilvántartási portálon (<https://kinnistuportaal.rik.ee/KAEP/Login.aspx>) keresztül kell elkészíteni és az ingatlan-nyilvántartási hivatalhoz benyújtani; a portálra észt **személyazonosító igazolvány, mobilazonosító**, egyes külföldi személyazonosító igazolványok vagy a <http://www.eesti.ee> állami portál használatával lehet belépni.

Az ingatlan-nyilvántartásban szereplő bejegyzés kiigazításáért nem kell illetéket fizetni.

Az öröklési igazolásban felsorolt összes örökös és a túlélő vagy volt házastárs bekerül az ingatlan-nyilvántartásba, függetlenül attól, hogy ténylegesen örökös-e.

A tulajdonjog igazolásának közjegyző általi hitelesítéséhez a kérelmezőnek bizonyítania kell a közjegyző előtt, hogy az ingatlan közös vagyont képezett.

Főszabály szerint az ingatlan megszerzésének alapjául szolgáló okiratokat (többek között a közös vagyon felosztásáról szóló szerződést, illetve a házassági vagyoni szerződést) kell benyújtani a közjegyzőhöz, ha a közjegyző nem tudja ezeket beszerezni.

Ha az örökösök házassága az öröklés megnyílása előtt vagy az örökösök halálával megszűnt, és a hagyatékot ingatlan a volt házastársak közös tulajdonát képezte, a hagyatékot pedig úgy osztják fel az örökösök között, hogy az ingatlant egyetlen megjelölt örökös kapja, az alábbi okiratokat kell benyújtani az ingatlan-nyilvántartásban szereplő bejegyzés módosításához:

a tulajdonjog igazolása, és észt közjegyző által hitelesített megállapodás a házassági közös vagyon felosztásáról,

bejegyzési kérelem (ezt tartalmazhatja a közös vagyon és a hagyaték felosztásáról szóló, fent említett, közjegyző által hitelesített megállapodás).

Az ingatlan-nyilvántartásban szereplő bejegyzés módosításáért illetéket kell fizetni.

A házassági közös vagyon felosztásának eredményeképpen az örökösök és a túlélő házastárs tulajdonrészének megfelelően kerül be tulajdonosként az ingatlan-nyilvántartásba. Az örökösök tulajdonrészének tulajdonosaiként azok az öröklési igazolásban felsorolt örökösök kerülnek be az ingatlan-nyilvántartásba, akikre a megjelölt ingatlan tulajdonjoga a megállapodás értelmében átszáll. Ha az örökösöket illető tulajdonrész felosztják az örökösök között, akkor fel kell tüntetni az egyes örökösöknek járó örökséget.

A tulajdonjog igazolásának közjegyző általi hitelesítéséhez a kérelmezőnek bizonyítania kell a közjegyző előtt, hogy az ingatlan közös vagyont képezett.

Ilyen esetben egy másik lehetőség, hogy az alábbi okiratokat nyújtják be az ingatlan-nyilvántartásban szereplő bejegyzés módosításához:

észt közjegyző által hitelesített megállapodás a volt házastársak közös vagyonának, illetve a hagyatékra a felosztásáról,

bejegyzési kérelem (ezt tartalmazhatja a közös vagyon és a hagyaték felosztásáról szóló, fent említett, közjegyző által hitelesített megállapodás).

Az ingatlan-nyilvántartásban szereplő bejegyzés módosításáért illetéket kell fizetni.

A hagyatékfelosztási szerződés szerint a megjelölt ingatlan tulajdonjogát megszerző személy kerül be az ingatlan-nyilvántartásba az ingatlan tulajdonosaként.

A tulajdonjog igazolásának közjegyző általi hitelesítéséhez a kérelmezőnek bizonyítania kell a közjegyző előtt, hogy az ingatlan közös vagyont képezett.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatékot gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

Az örökösök halálakor a bíróság az alábbi esetekben tesz hagyatékkezelési intézkedéseket:

nincs ismert örökös;

a hagyatékot ingatlan helyén nem tartózkodik örökös;

nem ismert, hogy az örökös elfogadta-e az örökséget;

az örökös cselekvőképessége korlátozott, és nincs kinevezett gyámja;

ezt törvényben meghatározott okok indokolják.

A hagyatékkezelési intézkedések közé tartozik a hagyaték kezelésének megszervezése, valamint a polgári perrendtartás szerinti eljárás biztosítására tett intézkedések alkalmazása. A bíróság a hagyaték kezelésére hagyatékot gondnokot nevezhet ki.

A bíróság a hagyatékkezelési intézkedéseket saját kezdeményezésére alkalmazhatja, ha a jogszabályok eltérően nem rendelkeznek. A bíróság az örökösök hitelezője, a hagyományos vagy a hagyaték tekintetében követeléssel rendelkező egyéb személy kérésére a hagyatékot ügyintézési intézkedések

alkalmazásáról is határozhat, ha az ügyintézési intézkedések alkalmazásának hiányában meghiúsulhat a fent említett személyek hagyatéki vagyontárgyakból történő kielégítése. Amennyiben jogvita merül fel azzal kapcsolatban, ki jogosult az öröklésre, az öröklési jogának elismerését követelő személy kérésére a bíróság a hagyatékkézelési intézkedések alkalmazásáról határozhat.

A végakarati rendelkezés teljesítésének elmulasztása esetén a bíróság az öröklésben érdekelt személy kérelmére hagyatéki gondnokot jelölhet ki a rendelkezés végrehajtása céljából. A hagyatéki gondnok a végakarati rendelkezés végrehajtásával érintett vagyon tekintetében a végrendeleti végrehajtó jogaival és kötelezettségeivel rendelkezik.

A kormányzati és önkormányzati intézmények, a közjegyző és a bírósági végrehajtó köteles értesíteni a bíróságot a hagyatékkézelési intézkedések végrehajtásának szükségességéről, amennyiben erről tudomást szerez.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

Ha a hagyatéki tekintetben nem hajtanak végre hagyatékkézelési intézkedéseket, akkor az örökösök közösen kezelik a hagyatékot. Az örökösök kötelesek a végrendeletben foglalt összes rendelkezést – ideértve a hagyatéki végrendeleti rendelkezések szerinti átruházását – végrehajtani.

Ha a hagyatéki tekintetben végrehajtának hagyatékkézelési intézkedéseket, a hagyatéki kezelést a bíróság által kijelölt hagyatéki gondnok végzi, aki utasításokat adhat a vagyontárgyak birtoklását, használatát és a velük való rendelkezést illetően. A hagyatéki gondnok kizárólag kötelezettségei teljesítése és a hagyatéki kezeléssel kapcsolatos kiadások fedezése céljából rendelkezhet a hagyatékkal. A hagyatéki gondnoknak teljesítenie kell a jogszabályból eredő hagyatéki gondnoki kötelezettségeket.

Ha a végrendelet végrendeleti végrehajtót jelöl ki a végrendeletben, az örökös nem rendelkezhet azokkal a hagyatéki vagyontárgyakkal, amelyekre a végrendeleti végrehajtónak a feladata végrehajtásához szüksége van. A végrendeleti végrehajtó köteles a hagyatékot kellő gondossággal kezelni, és az örökösöknek átadni azokat a vagyontárgyakat, amelyekre a végrendelet végrehajtásához nincs szüksége. Amíg az örökös el nem fogadja az örökséget, a végrendeleti végrehajtó köteles a hagyatéki gondnoki kötelezettségeket teljesíteni, vagy a hagyatéki kezelést kérni.

9.3 Mik a gondnok jogai?

A hagyatéki gondnok jogai, kötelezettségei és feladatköre

Kellő gondossággal kezeli a hagyatékot, és gondoskodik annak megőrzéséről.

Tartást nyújt a hagyatékból azoknak a családtagoknak, akik az örökhagyó haláláig az örökhagyóval éltek, és tőle tartásban részesültek.

Teljesíti a hagyatékból a hagyatéki tekintetben fennálló kötelezettségeket, továbbá beszámol a bíróságnak és az örökösöknek a hagyatékkézelésről.

Az örökös vagy harmadik személy birtokában lévő hagyatékok birtokba veszi, vagy egyéb módon gondoskodik a hagyatéki örökös vagyonától történő elkülönítéséről, amennyiben erre a hagyatéki megőrzéséhez szükség van.

Szükség esetén a közjegyzőhöz a hagyatéki eljárás megindítása érdekében kérelmet nyújt be, vagy egyéb intézkedéseket tesz az örökös megállapítása céljából, ha észti közjegyző nem rendelkezik joghatósággal a hagyatéki eljárás lefolytatására.

A hagyatéki gondnok leltározás után kielégíti azokat a hagyatéki leltárba felvett követeléseket, amelyek teljesítése esedékes. A hagyatéki gondnok a még nem esedékes követeléseket kizárólag az örökös hozzájárulásával teljesítheti. Ha az örökhagyó hitelezője, a hagyományos vagy a hagyatéki tekintetében követeléssel rendelkező egyéb személy kérésére a bíróság a hagyatékkézelési intézkedések alkalmazásáról is határozott abban az esetben, amikor ezen intézkedések alkalmazásának hiányában a fent említett személyek hagyatéki vagyontárgyakból történő kielégítése meghiúsulhatna, a hagyatéki gondnok a hagyatéki leltározás után köteles a hagyatéki leltárba felvett összes követelést a jogszabályokban meghatározott sorrendben kielégíteni a hagyatéki vagyontárgyakból. A hagyatéki követelések kielégítése előtt nem adható át az örökösnek.

Ha a hagyatéki nem elegendő az összes követelés kielégítésére, és az örökös nem járul hozzá a követelések saját vagyonából történő kielégítéséhez, akkor a hagyatéki gondnok vagy az örökös köteles haladéktalanul kérelmet benyújtani a hagyatéki tekintetben fennálló csőd bejelentése céljából. A hagyatéki gondnok kizárólag kötelezettségei teljesítése és a hagyatéki kezeléssel kapcsolatos kiadások fedezése érdekében rendelkezhet a hagyatékkal. A hagyatéki gondnok bírósági engedély nélkül nem jogosult a hagyatéki ingatlannal rendelkezni. Ez az előírás nem vonatkozik arra az esetre, amikor az öröklés megnyílásától számított hat hónapon belül nem sikerül megállapítani az örökös személyét, vagy az örökséget elfogadó örökös az öröklés megnyílásától számított hat hónapon belül nem kezdte meg az örökség kezelését. Ilyenkor a hagyatéki gondnok leltározást követően értékesítheti a hagyatéki vagyont, az értékesítésből származó bevételt pedig letétbe helyezi.

Az örökös nem jogosult a kezelés céljából hagyatéki gondnoknak átadott hagyatékkal rendelkezni.

A hagyatéki gondnokot feladatai elvégzéséért díjazás illeti meg, amelynek összegét a bíróság állapítja meg

A végrendeleti végrehajtó jogai, kötelezettségei és feladatköre

A végrendeleti végrehajtónak a törvényben meghatározott feladatokat kell elvégeznie, kivéve, ha a végrendelet ettől eltérően rendelkezik. A végrendeleti végrehajtó a végrendelet végakarata végrehajtása érdekében, az öröklésben érdekelt hozzájárulásával eltérhet a végrendeletben meghatározott feladatoktól.

A végrendeleti végrehajtó feladatainak elvállalása után köteles haladéktalanul átadni az örökösnek az öröklés tárgyát képező azon vagyontárgyak jegyzékét, amelyekre feladatai végrehajtásához szüksége van.

Amíg az örökös el nem fogadja az örökséget, a végrendeleti végrehajtó köteles a hagyatéki gondnoki kötelezettségeket teljesíteni, vagy a hagyatéki kezelést kérni.

A végrendeleti végrehajtó köteles a hagyományt, a végakarati kötelezettségeket, a végakarati rendelkezéseket, valamint a végrendeletből vagy öröklési szerződésből eredő egyéb kötelezettségeket érvényesíteni.

A végrendeleti végrehajtó a feladatainak ellátásához szükséges hagyatéki vagyont köteles kellő gondossággal kezelni, és megőrzéséről gondoskodni.

A végrendeleti végrehajtó köteles a hagyatéki vagyontárgyat birtokba venni, vagy az örökös vagyonától való elkülönítéséről egyéb módon gondoskodni, amennyiben erre a feladatainak ellátásához szükség van.

A végrendeleti végrehajtó jogosult az örökléssel kapcsolatosan kötelezettségeket vállalni, és a hagyatéki vagyontárgyakkal rendelkezni, amennyiben erre a feladatainak ellátásához szükség van.

Ha a végrendelet végrehajtó feladatainak elvállalása után köteles haladéktalanul átadni az örökösnek az öröklés tárgyát képező azon vagyontárgyak jegyzékét, amelyekre feladatai végrehajtásához szüksége van.

A végrendeleti végrehajtó jogosult az örökösöt vagy a hagyományost a feladatainak ellátásához szükséges mértékben képviselni.

A végrendeleti végrehajtó köteles azokat a birtokában lévő hagyatéki vagyontárgyakat átadni az örökösnek, amelyek a feladatainak ellátásához nem szükségesek.

Ha a végrendeleti végrehajtó a végrendelet valamely rendelkezését nem képes személyesen végrehajtani, akkor annak végrehajtását követelheti az örökösötől.

Az örökös nem jogosult azokkal a hagyatéki vagyontárgyakkal rendelkezni, amelyekre a végrendeleti végrehajtónak a feladata végrehajtásához szüksége van.

A végrendeleti végrehajtó felelős minden olyan kárért, amelyet a feladatai megszegésével, jogellenesen okozott az örökösnek vagy a hagyományosnak.

A végrendeleti végrehajtó a tevékenységéről köteles beszámolni az örökösöknek és a hagyományosoknak.

A végrendeleti végrehajtónál a feladatai teljesítése során felmerült kiadásokat a hagyatéki vagyonból kell megtéríteni.

A végrendeleti végrehajtó jogosult méltányos díjazást követelni a tevékenységeiért, ha a végrendelet eltérően nem rendelkezik.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

Ha elegendő bizonyítékot szolgáltatnak az örökösök öröklési jogára és annak terjedelmére vonatkozóan, a közjegyző hitelesíti az öröklési igazolást, amely tartalmazza az egyes örökösöknek jutó örökrész mértékét, azonban nem részletezi a hagyaték összetételét.

Utolsó frissítés: 29/10/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Általános információk - Görögország

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az Európai Unió Közjegyzősegeinek Tanácsa (CNUE).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

A. Az örökható akaratából történő öröklésre csak végrendelet útján van lehetőség (a Polgári törvénykönyv 1710. és 1712. cikke).

A végrendeletek alábbi fajtái léteznek:

(a) Szokásos végrendeletek:

Holográf végrendelet: teljes egészében az örökható saját kezűleg (mechanikus eszközök használata nélkül) írt, keltezett és aláírt végrendelete (a Polgári törvénykönyv 1721–1723. cikke). Az ilyen végrendeletet nem szükséges benyújtani a hatóságokhoz. Az örökható elhunytát követően *a holográf végrendeletet az örökható elhunytáról való értesülést követően szándékos késedelem nélkül be kell nyújtani az örökható utolsó lakóhelye vagy tartózkodási helye vagy a végrendeletet benyújtó személy lakóhelye szerint illetékes kerületi polgári bíróságra a nyilvánosságra hozatal céljából*, illetve, ha ez a személy külföldön rendelkezik lakóhellyel, akkor bármely görög konzuli hatóságon (a Polgári törvénykönyv 1774–1775. cikke).

Lepecsételt végrendelet: három tanú – vagy két közjegyző és egy tanú – jelenlétében az örökható által készített és lepecsételt borítékban valamely közjegyzőhöz benyújtott végrendelet. Az örökható elhunytát követően a közjegyző köteles *szándékos késedelem nélkül személyesen eljuttatni az eredeti végrendeletet a közjegyző székhelye szerint illetékes kerületi polgári bíróságra* (a Polgári törvénykönyv 1738–1748. és 1769. cikke).

Közvégrendelet: az örökható által három tanú jelenlétében egy közjegyző előtt vagy egy tanú jelenlétében két közjegyző előtt szóban kinyilvánított végrendelet. Közjegyzői okiratot készítenek. Ez tartalmazza a végrendeletet, amelyet a közjegyző őriz meg, aki köteles *az örökható elhunytáról való értesülést követően szándékos késedelem nélkül eljuttatni a végrendelet egy példányát a közjegyző székhelye szerint illetékes kerületi polgári bíróságra* (a Polgári törvénykönyv 1724–1737. és 1769. cikke).

(b) Rendkívüli végrendeletek:

Rendkívüli körülmények között a végrendelet elkészíthető hajón (a Polgári törvénykönyv 1749–1752. cikke), katonák által katonai hadműveletek során (a Polgári törvénykönyv 1753–1756. cikke) és elszigetelt személyek által (a Polgári törvénykönyv 1757. cikke). A rendkívüli végrendeletet haladéktalanul el kell juttatni a legközelebbi görög konzuli hatóságnak vagy valamely görögországi közjegyzőnek, és értesíteni kell róla az illetékes felügyeleti hatóságot (a Polgári törvénykönyv 1761–1762. cikke). A rendkívüli végrendelet haladéktalanul semmisnek minősül 3 hónappal azt követően, hogy már nem állnak fenn az örökhatót befolyásoló rendkívüli körülmények, feltéve, hogy még életben van (a Polgári törvénykönyv 1758–1760. cikke).

Minden végrendelet egyformán érvényes, és a későbbi végrendeletekkel a korábbi végrendeletek érvényüket veszítik, amennyiben az örökható kifejezetten visszavonja az előző végrendeletet, vagy ha a későbbi végrendelet az előzőnek ellentmondó vagy attól eltérő rendelkezéseket tartalmaz. Ez utóbbi esetben a későbbi végrendelettel az előző végrendeletnek csak azon részei veszítik érvényüket, amelyek ellentmondanak neki (a Polgári törvénykönyv 1763–1768. cikke).

Az örökhatónak minden esetben cselekvőképesnek kell lennie, a szabad akaratából kell cselekednie, és meg kell felelnie az egyes végrendelet típusok törvényes elkészítésére vonatkozó törvényi előírásoknak.

B. Halál esetére szóló ajándékozási szerződés is köthető (a Polgári törvénykönyv 2032–2035. cikke). Ebben az esetben azonban a megajándékozott nem tekintendő az ajándékozó örökösének vagy egyetemes jogutódjának.

C. A törvény értelmében közös végrendelet (kettő vagy több személy által egy okiratba foglalt végrendelet) nem készíthető (a Polgári törvénykönyv 1717. cikke).

D. A jövőbeli öröklésre vonatkozó megállapodások sem megengedettek (a Polgári törvénykönyv 368. cikke).

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

A. A holográf végrendeletet nem kell benyújtani valamely meghatározott hatósághoz. Biztonsági okokból azonban az örökható megőrzésre a közjegyzőnél hagyhatja (a Polgári törvénykönyv 1722. cikke).

B. A lepecsételt végrendeleteket és a közvégrendeleteket kötelező benyújtani valamely közjegyzőnek, és vonatkozó közjegyzői okiratot kell készíteni (a Polgári törvénykönyv 1743. és 1732. cikke).

C. A rendkívüli végrendeletéről értesíteni kell a felügyeleti hatóságot, és haladéktalanul be kell nyújtani a legközelebbi görög konzuli hatósághoz vagy valamely görögországi közjegyzőhöz (a Polgári törvénykönyv 1761–1762. cikke).

D. Az örökható elhunytát követően *a végrendeletet őrző közjegyző közvégrendelet esetében köteles továbbítani egy másolatot a kerületi polgári bírósághoz, illetve lepecsételt vagy rendkívüli végrendelet esetében köteles személyesen eljuttatni az eredeti végrendeletet a nyilvánosságra hozatal céljából a közjegyző székhelye szerint illetékes kerületi polgári bírósághoz* (a Polgári törvénykönyv 1769–1780. cikke és a Polgári perrendtartás 807–811. cikke). *A holográf végrendeletet az örökható elhunytáról való értesülést követően szándékos késedelem nélkül be kell nyújtani az örökható utolsó lakóhelye vagy tartózkodási helye vagy a végrendeletet benyújtó személy lakóhelye szerint illetékes kerületi polgári bírósághoz a nyilvánosságra hozatala céljából* (a Polgári törvénykönyv 1774–1775. cikke és a Polgári perrendtartás 807–811. cikke). Ha a végrendelet birtokosa külföldön rendelkezik lakóhellyel, bármely görög konzuli hatósághoz benyújthatja a végrendeletet.

E. Az a személy, aki holográf végrendeletet talál vagy ilyen van a birtokában, és elmulasztja azt haladéktalanul benyújtani az illetékes hatósághoz, polgári és büntetőjogi szankciókkal sújtandó, és amennyiben örökös, kizárják az öröklésből (a Polgári törvénykönyv 914., 902., 903. és 1860. cikke, a Polgári perrendtartás 811. cikke és a Büntető törvénykönyv 222. és 242. cikke).

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelelés)?

- A.** Az elhunyt leszármazottai és szülei, valamint a túlélő házastárs vagy az a túlélő személy, akivel az elhunyt bejegyzett élettársi kapcsolatban élt, azaz a törvényes örökösök jogosultak a kötelesrésze (a Polgári törvénykönyv 1825. cikke és a 3719/2008. sz. törvény 11. cikke).
- B.** A kötelesrész mértéke a törvényes örökrész fele. Az örökrész törvényes jogosultja az örökrész leendő örököse (a Polgári törvénykönyv 1825. cikke).
- C.** Az arány kiszámításához összetett módszert használnak. Figyelembe veszik a jogosult által az elhunytól korábban kapott felszámítható juttatásokat és a vagyonteljes (feltételezett) értékét (a Polgári törvénykönyv 1830–1834. cikke).
- D.** A végrendeletben szereplő, az örökrész jogosultjára vonatkozó korlátozások semmisnek tekintendők, amennyiben a kötelesrésze vonatkoznak (a Polgári törvénykönyv 1829. cikke). Az ajándékozás érvénytelenítése iránti kereset benyújtásával az örökrész jogosultja lépéseket tehet az örökhagyó által még életében tett ajándékozás érvénytelenítésére, amennyiben az örökhagyó elhunytja után fennálló vagyon nem elegendő a kötelesrész fedezésére. A kereset benyújtásának joga a törvényi előírások értelmében 2 évvel az elhunyt halálát követően elévül (a Polgári törvénykönyv 1835–1838. cikke).
- E.** A kötelesrész jogosultja nem kapja meg a kötelesrészt, ha az elhunyt kitagadta (1839–1845. cikk) vagy kizárták az öröklésből (1860–1864. cikk). A kötelesrész jogosultja lemondhat az öröklésről (a Polgári törvénykönyv 1847–1859. cikke) vagy a kötelesrészehez való jogáról (a Polgári törvénykönyv 1826. cikke).

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

A törvényes öröklésben hat kategória létezik. A valamely kategóriába tartozó személy nem örökölhet, ha az előző kategóriába tartozó személy örököl (a Polgári törvénykönyv 1819. cikke):

A. Az elhunyt leszármazottai alkotják a törvényes örökösök első kategóriáját. Az öröklés törzsenként történik. A legközelebbi leszármazott öröklése kizárja az ugyanabból a leszármazási ágból származó távolabbi leszármazottakat. A gyermekek egyenlő arányban örökölnek (a Polgári törvénykönyv 1813. cikke). A túlélő házastárs is az első kategóriába tartozik, és a vagyon egynegyedére jogosult (a Polgári törvénykönyv 1820. cikke).

Az a túlélő személy, akivel az elhunyt bejegyzett élettársi kapcsolatban élt, szintén az első kategóriába tartozik, és a vagyon egyhatodára jogosult (a 3719/2008. sz. törvény 11. cikke).

B. Az elhunyt szülei és testvérei, valamint az elhunyt korábban elhunyt vagy az öröklési jogukról lemondott vagy az öröklésből kizárt testvéreinek gyermekei és unokái a második kategóriába tartoznak. A szülők és a testvérek, valamint az elhunyt korábban elhunyt vagy az öröklési jogukról lemondott vagy az öröklésből kizárt testvéreinek gyermekei és unokái törzsenként örökölnek (a Polgári törvénykönyv 1814. cikke).

Ha a féltestvérek egyenrangúnak számítanak a szülőkkel, az édestestvérekkel vagy az édestestvérek gyermekeivel vagy unokáival, az édestestvérek részesedésének felét örökölik. Az elhunyt korábban elhunyt vagy az öröklési jogukról lemondott vagy az öröklésből kizárt testvéreinek gyermekei és unokái is megkapják a részesedés felét (a Polgári törvénykönyv 1815. cikke).

A túlélő házastárs a második kategóriába is tartozik, és a vagyon felére jogosult (a Polgári törvénykönyv 1820. cikke).

Az a túlélő személy, akivel az elhunyt bejegyzett élettársi kapcsolatban élt, a második kategóriába is tartozik, és a vagyon egyharmadára jogosult (a 3719/2008. sz. törvény 11. cikke).

C. A nagyszülők, valamint azok gyermekei és unokái alkotják a törvényes örökösök harmadik kategóriáját.

Ha az elhunyt halálakor mindkét ágon élnek a nagyszülők, és nem mondtak le az öröklési jogukról, illetve nem zárták ki őket az öröklésből, ők a vagyon egyedüli jogosultjai és egyenlő arányban örökölnek.

Ha az elhunyt halálakor anyai vagy apai ágon már nem élnek a nagyszülők, vagy lemondtak az öröklési jogukról, illetve kizárták őket az öröklésből, a gyermekeik és unokáik örökölnek. Gyermekek és unokák hiányában, vagy ha a gyermekek és unokák lemondtak az öröklési jogukról, illetve kizárták őket az öröklésből, az elhunyt, az öröklési jogáról lemondott, illetve az öröklésből kizárt személy része az ugyanabba az ágba tartozó nagyszülőre száll, vagy ilyen nagyszülő hiányában, illetve ha a nagyszülő lemondott az öröklési jogáról vagy kizárták az öröklésből, a gyermekei és unokái örökölnek.

Ha az elhunyt halálakor anyai vagy apai ágon már nem élnek a nagyszülők, vagy lemondtak az öröklési jogukról, illetve kizárták őket az öröklésből, és nincsenek gyermekeik és unokáik, vagy a gyermekeik és unokáik lemondtak az öröklési jogukról, illetve kizárták őket az öröklésből, a másik ági nagyszülők, a gyermekeik és unokáik a kizárólagos jogosultak.

A gyermekek egyenlő arányban örökölnek, és az öröklésük kizárja az azonos ági unokákat az öröklésből. Az unokák a leszármazási ágnak megfelelően örökölnek (a Polgári törvénykönyv 1816. cikke).

A túlélő házastárs a harmadik kategóriába is tartozik, és a vagyon felére jogosult (a Polgári törvénykönyv 1820. cikke).

Az a túlélő személy, akivel az elhunyt bejegyzett élettársi kapcsolatban élt, a harmadik kategóriába is tartozik, és a vagyon egyharmadára jogosult (a 3719/2008. sz. törvény 11. cikke).

D. Az elhunyt dédszülei a törvényes örökösök negyedik kategóriájába tartoznak, és a leszármazási ágtól függetlenül egyenlő arányban örökölnek (a Polgári törvénykönyv 1817. cikke).

A túlélő házastárs a negyedik kategóriába is tartozik, és a vagyon felére jogosult (a Polgári törvénykönyv 1820. cikke).

Az a túlélő személy, akivel az elhunyt bejegyzett élettársi kapcsolatban élt, a negyedik kategóriába is tartozik, és a vagyon egyharmadára jogosult (a 3719/2008. sz. törvény 11. cikke).

E. A túlélő házastárs vagy az a túlélő személy, akivel az elhunyt bejegyzett élettársi kapcsolatban élt, az ötödik kategóriába is tartozik, és a vagyon egészére jogosult (a Polgári törvénykönyv 1821. cikke és a 3719/2008. sz. törvény 11. cikke).

Az elvált házastárs és az a túlélő személy, akivel az elhunyt korábban bejegyzett élettársi kapcsolatban élt, de akivel még az elhunyt életében lezárult a kapcsolata, a törvényes öröklés szabályai szerint nem örököl.

Az a túlélő házastárs, aki ellen az elhunyt érvényes indokkal a házasság felbontása iránti keresetet adott be, a törvényes öröklés szabályai szerint nem örököl (a Polgári törvénykönyv 1822. cikke).

F. A törvényes örökösök hatodik kategóriáját a görög állam alkotja, amely a hagyatéki leltár figyelembevételével az egész vagyonra jogosult (a Polgári törvénykönyv 1824. cikke és a polgári törvénykönyvet létrehozó törvény 118. cikke).

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 Öröklési ügyek

Az örökösödési bíróság, azaz az a *kerületi polgári bíróság*, amelynek illetékességi területén az elhunyt a halála idején lakóhellyel vagy annak hiányában tartózkodási hellyel rendelkezett, illetve tartózkodási hely hiányában a *főváros kerületi polgári bírósága* illetékes az örökösödéssel kapcsolatos ügyekben (a Polgári perrendtartás 30. és 810. cikke).

A közjegyzők és a görög konzuli hatóságok is illetékesek a végrendeletek elkészítése és megőrzése terén.

Végül a görög adóhatóságok is illetékesek az örökösödési adóval kapcsolatos nyilatkozatok befogadása és az örökösödési adó kivetése terén.

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.4 a kötelesrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.2.–5.4.: Az alábbi nyilatkozatokat nyújtják be az örökösödési bíróság titkárságán:

Az örökös (végrendeleti örökös, törvényes örökös, várományos) által készített, az öröklésről vagy a hagyatékról való lemondásról szóló nyilatkozat. A lemondás jogával az attól a naptól számított 4 hónapon belül lehet élni, hogy a lemondó személy értesült az öröklés megnyílásáról és annak okáról. Ha az elhunyt vagy az örökös külföldön élt, a lemondási határidő 1 évre hosszabbodik (a Polgári perrendtartás 812. cikke és a Polgári törvénykönyv 1847–1859. cikke).

Az öröklésnek a hagyatéki leltár figyelembevételével történő elfogadásáról szóló nyilatkozat (a Polgári perrendtartás 812. cikke és a Polgári törvénykönyv 1902–1912. cikke).

A végrendelet végrehajtója tisztség elfogadásáról vagy az erről a jogról való lemondásról vagy a tisztségről való lemondásról szóló nyilatkozat (a Polgári perrendtartás 812. cikke és a Polgári törvénykönyv 2017–2031. cikke).

A nyugvó hagyatékgondnok kinevezésének elfogadásáról vagy elutasításáról szóló nyilatkozat (a Polgári perrendtartás 812. cikke és a Polgári törvénykönyv 1865–1870. cikke).

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyatékgondnok felosztását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

A. Az örökös az öröklésről való lemondásra rendelkezésre álló határidőn belül (azaz 4 hónapon belül, illetve ha az elhunyt vagy az örökös az öröklés megnyílása idején külföldön rendelkezett lakóhellyel, akkor 1 éven belül – a Polgári törvénykönyv 1847. cikke) nyilatkozhat az örökösödési bíróság titkárságán (a Polgári perrendtartás 810. cikke írja elő, melyik örökösödési bíróság illetékes), hogy elfogadja az örökséget a hagyatéki leltár figyelembevételével. Ebben az esetben a hagyatéki leltárt figyelembe vevő örökös átvállalja a hagyatékkal kapcsolatos kötelezettségeket, és a vagyontárgyakkal felel értük (a Polgári törvénykönyv 1902. és 1904. cikke).

A hagyatéki leltárt figyelembe vevő örökösnek 4 hónap áll rendelkezésére a hagyatéki leltár elkészítésére. A hagyatékgondnok olyan vagyon, amely különbözik az örökös személyes vagyonától. A hagyatéki leltárt figyelembe vevő örökösnek teljesítenie kell először a hitelezők, majd a hagyományosok követeléseit. A hagyatékgondnokról való lemondás esetén a hagyatéki leltárt figyelembe vevő örökös köteles engedélyt kérni az örökösödési bíróságtól (a Polgári törvénykönyv 1902–1912. cikke és a Polgári perrendtartás 812., valamint 838–841. cikke).

B. A hitelezők vagy az örökösök kérhetik a hagyatékgondnok bírósági úton történő felosztását az örökösödési bíróságtól (a Polgári törvénykönyv 1913. cikke). A bíróság a hagyatéki leltárt figyelembe vevő örökös kérelmére köteles elrendelni a hagyatékgondnok felosztását, amely esetben az örökös átadja a hagyatékgondnokot a hitelezőknek, és mentesül minden kötelezettsége alól (a Polgári törvénykönyv 1909. cikke).

Az örökösödési bíróság felosztást jelöl ki, aki felszólítja a hitelezőket, hogy ismertessék a követeléseiket. A hitelezők követeléseinek kielégítése elsőbbséget élvez a hagyományosok követeléseinek kielégítésével szemben (a Polgári törvénykönyv 1913–1922. cikke).

C. Ismeretlen örökös (nyugvó hagyatékgondnok) esetében az örökösödési bíróság kijelöli a nyugvó hagyatékgondnokát, aki felelős a hagyatékgondnok kezeléséért és a hitelezők követeléseinek kielégítéséért mindaddig, amíg nem találják meg az örökösöt (a Polgári törvénykönyv 1865–1870. cikke).

D. Ha az elhunyt csödbe ment, a csődeljárás folytatódik a hagyatékgondnok ellen.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

A. A vagyon az örökös halálával automatikusan átszáll az örökösre. Így általában nincs szükség az örökség kifejezett elfogadására (a Polgári törvénykönyv 1846. cikke).

B. Ha az örökös a magatartásával arra utal, hogy örökös kíván lenni (azzal, hogy részt vesz az öröklésben), hallgatólagosan elfogadja az örökséget (a Polgári törvénykönyv 1849. cikke).

C. Ha az örökös a rendelkezésére álló határidőn belül (azaz 4 hónapon belül, illetve ha az elhunyt vagy az örökös az öröklés megnyílása idején külföldön rendelkezett lakóhellyel, akkor 1 éven belül – a Polgári törvénykönyv 1847. cikke) nem élt az öröklésről való lemondás jogával, úgy tekintendő, hogy elfogadja az örökséget (a Polgári törvénykönyv 1850. cikke).

D. A vagyon automatikus megszerzésének elve alól kivételt jelent, ha az öröklés tárgya valamely ingatlan tulajdonjoga vagy az ingatlanhoz kapcsolatos egyéb dologi jog. Ebben az esetben az öröklés elfogadását vagy az öröklési bizonyítványt be kell jegyeztetni a közokiratok nyilvántartásába vagy az ingatlan-nyilvántartásba, és az örökös visszamenőleges hatállyal, az elhunyt halálának időpontjától kezdve megszerzi a dologi jogot (a Polgári törvénykönyv 1846., 1193., 1195. és 1198. cikke).

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

A. Az örökös az elhunyt egyetemleges jogutódaként a személyes vagyonával is felel a hagyatékkal kapcsolatos kötelezettségekért, nem úgy, mint a hagyományosok, akik az elhunyt specifikus örökösei (a Polgári törvénykönyv 1901. cikke).

B. Az örökös az öröklésről való lemondásra rendelkezésre álló határidőn belül (azaz 4 hónapon belül, illetve ha az elhunyt vagy az örökös az öröklés megnyílása idején külföldön rendelkezett lakóhellyel, akkor 1 éven belül – a Polgári törvénykönyv 1847. cikke) nyilatkozhat az örökösödési bíróság titkárságán, hogy elfogadja az örökséget a hagyatéki leltár figyelembevételével. Ebben az esetben a hagyatéki leltárt figyelembe vevő örökös átvállalja a hagyatékkal kapcsolatos kötelezettségeket, és a vagyontárgyakkal felel értük (a Polgári törvénykönyv 1902. és 1904. cikke).

C. A hagyatéki leltárt figyelembe vevő örökösnek 4 hónap áll rendelkezésére a hagyatéki leltár elkészítésére. A hagyatékgondnok olyan vagyon, amely különbözik az örökös személyes vagyonától. A hagyatéki leltárt figyelembe vevő örökösnek teljesítenie kell először a hitelezők, majd a hagyományosok követeléseit. A hagyatékgondnokról való lemondás esetén a hagyatéki leltárt figyelembe vevő örökös köteles engedélyt kérni az örökösödési bíróságtól (a Polgári törvénykönyv 1902–1912. cikke és a Polgári perrendtartás 812., valamint 838–841. cikke).

D. A hagyatéki leltár felvétele során a hitelezők kérhetik a hagyatékgondnok bírósági úton történő felosztását az örökösödési bíróságtól (a Polgári törvénykönyv 1913. cikke). A bíróság a hagyatéki leltárt figyelembe vevő örökös kérelmére köteles elrendelni a hagyatékgondnok felosztását, amely esetben az örökös átadja a hagyatékgondnokot a hitelezőknek, és mentesül minden kötelezettsége alól (a Polgári törvénykönyv 1909. cikke).

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Az öröklött ingatlan nyilvántartásba vételéhez közokirat szükséges (ez általában az öröklés elfogadásáról szóló közjegyzői okirat vagy az öröklési bizonyítvány). Ezt be kell nyújtani az ingatlan helye szerint illetékes hatósághoz (a közokirat-nyilvántartásba vagy az ingatlan-nyilvántartásba).

További információ: <http://www.ktimatologio.gr/>

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatékgondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

A görög öröklési jog szerint az örökös az örökös halálával közvetlenül hozzájut az örökségéhez képviselő vagy gondnok közreműködése nélkül (a Polgári törvénykönyv 983. és 1846. cikke).

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékgondnokot?

Az örökösnek, aki így kezel az öröklött vagyont. Több örökös esetén közösen kezelik a vagyont annak felosztásáig (a Polgári törvénykönyv 1884–1894. cikke).

Az elhunyt a végrendeletében, illetve az örökösök a megállapodásuk vagy az örökösödési bírósághoz benyújtott kérelmük alapján kinevezheti(k) a végrendelet végrehajtóját, aki felelős a vagyon kezeléséért és felosztásáért (a Polgári törvénykönyv 2017–2031. cikke).

Ismeretlen örökös (nyugvó hagyaték) esetében az örökösödési bíróság kijelöli a nyugvó hagyaték gondnokát, aki felelős a vagyon kezeléséért mindaddig, amíg nem találják meg az örökösöt (a Polgári törvénykönyv 1865–1870. cikke).

9.3 Mik a gondnok jogai?

A hagyatéki leltárt figyelembe vevő örökös kezeli a vagyont, amíg nem elégítik ki a hitelezők követeléseit (a Polgári törvénykönyv 1902–1912. cikke).

A hitelezőknek vagy az örökösöknek az örökösödési bírósághoz benyújtott kérelme alapján a bíróság határozatot hozhat a hagyaték bírósági úton történő felszámolására, így a hagyatékot az örökösödési bíróság által kinevezett felszámoló kezeli (a Polgári törvénykönyv 1913–1922. cikke).

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

A. Bármely érintett fél (örökös, hagyományos, vagyonkezelő, a végrendelet végrehajtója, a hitelezők, a vásárlók) kérhetik az örökösödési ügyekért felelős *kerületi polgári bíróságon* az örökösödési bizonyítvány kibocsátását a nemperes eljárás részeként (a Polgári perrendtartás 819. cikke).

B. Az örökösödési bizonyítvány az örökösödési ügyekért felelős *kerületi polgári bíróság* által kibocsátott okirat, amely az örökléssel kapcsolatos információkat (jogcímek és jogok, részesedés) tartalmazza (a Polgári törvénykönyv 1961. cikke és a Polgári perrendtartás 820. cikke). Az örökösödési bizonyítvány lehet személyes okirat (amikor csak egyetlen személy jogcímét és részesedését igazolja) vagy közös okirat (amelyet közös örökösök vagy több mint egy személy esetében bocsátanak ki) (a Polgári törvénykönyv 1960. cikke).

C. Az örökösödési bizonyítványban megnevezett örökös, hagyományos, vagyonkezelő vagy a végrendelet végrehajtója vélhetően rendelkezik a bizonyítványban feltüntetett jogcímmel és a vonatkozó jogokkal. Az ilyen vélelmek megtámadhatók (a Polgári perrendtartás 821. cikke és a Polgári törvénykönyv 1962. cikke).

D. Az örökösödési bizonyítvány hitelességet biztosít. Az örökösödési bizonyítványban örökösként feltüntetett féllel jóhiszeműen ügyleteket folytató harmadik felek védelemben részesülnek (a Polgári perrendtartás 822. cikke és a Polgári törvénykönyv 1963. cikke).

E. A helytelen örökösödési bizonyítványt visszavonják, módosítják, illetve érvénytelenítik a kiadására vonatkozó határozat elleni valamennyi rendes és rendkívüli fellebbezéssel együtt (a Polgári törvénykönyv 1964–1966. cikke és a Polgári perrendtartás 823–824. cikke).

F. Ha az örökség tárgya valamely ingatlan feletti dologi jog, az örökös nyilvántartásba vetetheti az örökösödési bizonyítványt (a Polgári törvénykönyv 1846., 1193., 1195. és 1198. cikke).

G. Az örökösödési bizonyítványon kívül más okiratok is bizonyítják az örökös jogcímét és jogait (például a végrendelet másolata, az anyakönyvi kivonat, a megállapítási ítélet iránti kereset stb.).

Utolsó frissítés: 15/10/2015

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [es](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítónk.

Általános információk - Spanyolország

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az **Európai Unió Közjegyzősegeinek Tanácsa (CNUE)**.

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, örökösödési szerződés)?

Spanyolország örökösödési jogi rendszerrel rendelkezik. E rendszerek hatálya a spanyoltól eltérő saját jogi szabályozással rendelkező területeken közvetlenül kiterjed a spanyol állampolgársággal nem rendelkező lakosokra. A spanyol állampolgárokra a regionális állampolgárság kritériumát kell alkalmazni (kapcsolat az egyes szabályozási területekkel a spanyol belső szabályok szerint) – lásd a 2012. július 4-i 650/2012/EU rendelet 36. cikkét. A végintézkedést illetően különbséget kell tenni az 1889. évi polgári törvénykönyvben meghatározott és – különösen az 1978. évi spanyol alkotmány kihirdetése óta – több alkalommal módosított, közös polgári jog szerinti szabályozás, illetve a polgári jog területén saját hatáskörrel bíró autonóm közösségek (Aragónia, Baszkföld, Galícia, Katalónia, Navarra, valamint a Baleár-szigetek) helyi vagy egyedi jogszabályai szerinti szabályozás között.

A közös polgári jog értelmében örökösödési jogcím végrendelettel biztosítható, mivel főszabály szerint az örökösödési szerződés és a közös végrendelet nem fogadható el. A végrendelet fajtái:

Nyílt végrendelet: a végintézkedés bevett módja, közjegyző előtt tett végrendelet. E végrendeletet a közjegyző írja, így ismeri annak tartalmát. A közjegyző az elkészült végrendeletet közokiratba foglalja, és a nyilvántartások és közjegyzők főigazgatóságán keresztül bejelenti az Igazságügyi Minisztérium általános végrendeleti nyilvántartásának.

Zárt végrendelet (megszűnt): e végrendeletet a közjegyző hitelesíti anélkül, hogy a végrendelet tartalmát megismerné.

Sajátkezűleg írt (holográf) végrendelet: ritkán előforduló végrendeleti fajta, amelyet a végrendeletkötő különös alaki követelményeknek megfelelően kézzel ír, és minden oldalát aláírással és dátummal látja el. A végrendeletkötő végakarát tartalmazza.

A közös polgári jog rendelkezéseinek szövege megtalálható a spanyol hivatalos közlöny honlapján a következő címen: <http://www.boe.es/buscar/pdf/1889/BOE-A-1889-4763-consolidado.pdf>). A szöveg angol és a francia fordítása az alábbi címen érhető el: <http://www.mjusticia.gob.es/cs/Satellite/es/1288774502225/ListaPublicaciones.html>

Az említett területek helyi vagy egyedi jogszabályai (*Derechos forales o especiales*) a végrendeletre vonatkozóan saját előírásokat tartalmaznak, és területenként eltérő, külön jogintézményeket ismernek. Egyes területeken elfogadott a közös végrendelet, az örökösödési megállapodás és az örökösödési szerződés.

A helyi vagy egyedi jogszabályok szerinti szabályozás az alábbi címen érhető el: <http://www.boe.es/legislacion/codigos/codigo.php?id=48&modo=1¬a=0&tab=2>

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

A közjegyző előtt tett végrendeletkötést a közjegyzőnek (a végrendeletkötő külön kérése nélkül) a nyilvántartások és közjegyzők főigazgatóságán keresztül fel kell vetetni az általános végrendeleti nyilvántartásba, amelyet a fent említettek szerint az Igazságügyi Minisztérium vezet. Amennyiben az örökösödési végrendeletkötést, e nyilvántartásban szerepel a legutóbbi végrendelet megtételének dátuma, a korábbi végrendeletek, és az a közjegyzői közokirat, amelybe a végrendeletet belefoglalták. Ha a végrendeletet hitelesítő közjegyző beszűnteti tevékenységét, a közjegyzői kamarák naprakész tájékoztatással tudnak szolgálni arról a közjegyzői irodáról vagy irattárról, ahova a végrendelet kerül (<http://www.notariado.org>).

Az általános végrendeleti nyilvántartás nyilvánosan nem hozzáférhető. A végrendeletkötő halála után kizárólag azok a személyek férhetnek hozzá, akiknek az örökléshez igazolt jogi érdekük fűződik, a végrendeletkötő életében pedig saját maga vagy meghatalmazottja; cselekvőképтелenség esetén bírósági végzés engedélyezheti a betekintést.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelelőrész)?

A spanyol jog az örökség egy részét kötelelrész formájában bizonyos rokonok számára tartja fenn. A polgári törvénykönyv szerint „a kötelelrész a hagyaték azon része, amelyet az örökhagyó nem oszthat fel, mivel ezt a részt a törvény a kötelelrészre jogosultak (a törvényes örökösök) számára tartja fenn.”

Törvényes örökösök a következő személyek:

Szüleik és felmenők tekintetében a gyermekek és leszármazók.

A fentiek hiányában gyermekeik és leszármazóik tekintetében a szülők és a felmenők.

A törvényben meghatározott módon az özvegy.

A gyermekeknek és leszármazóknak járó kötelelrész az anya és az apa hagyatékának kétharmadát teszi ki. Az utóbbiak azonban gyermekeik vagy leszármazóik örökségének növelése érdekében a kötelelrészt alkotó kétharmad részből egyharmadot eloszthatnak. A fennmaradó egyharmad rész szabadon elosztható. Ez a teljes vagyon feletti jog átruházását jelenti, mivel az néhány kivételtől eltekintve *pars bonorum*nak minősül.

A helyi vagy egyedi jogszabályokban foglalt szabályok a kötelelrészre vonatkozóan különös rendelkezéseket tartalmaznak. E szabályok mindegyikét meg kell vizsgálni, hogy az említett területeken szabályozott különös öröklési jogcímeket meg lehessen határozni, amelyek a *pars bonorum*tól (kötelelrész) a *pars valorum*ig terjednek. Ez utóbbi a vagyon értékéből való részesedésre biztosít jogot, amely részesedést készpénzben kell kifizetni, és minősülhet egyszerű hitelezői jogosultságnak, mint Katalóniában, vagy akár szimbolikus kötelelrésznek, mint Navarrában, ahol a fizetésre kötelezett végrendelezőnek mindössze egy bevett szabványszöveget kell beillesztenie a végrendeletébe.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

E kérdést illetően is szem előtt kell tartani, hogy Spanyolországban hét öröklési rendszer van érvényben. A közös polgári jogban a törvény végrendeleti örökös hiányában a következő sorrendben osztja fel az örökséget: gyermekek, szülők (a házastársnak mindkét esetben haszonélvezeti joga van a haszonélvezettel terhelt örökség egyharmadának, illetve felének egyharmadán), özvegy, majd az elhunyt rokonai, végül pedig az állam. Amennyiben törvényes öröklés esetén a rokonok a kedvezményezettek, ők negyedik rokonsági fokig (vagyis első unokatestvériig) örökölhetnek. A törvényes örökléshez való jog nem terjed túl ezen a fokon.

A helyi jogszabályok ezen a területen különös rendelkezéseket állapíthatnak meg. A helyi jogszabályok a leszármazók, felmenők, özvegy és más rokonok öröklésének lehetőségén kívül az autonóm közösség saját területén belüli öröklésének vagy akár egy meghatározott intézmény öröklésének lehetőségét is ismeri, a vonatkozó szabályokban előírt formában és feltételekkel.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 Öröklési ügyek

Az örököléssel vagy öröklési jogokkal kapcsolatos ügyekben való határozathozatal rokonsági foktól függően a közjegyzők, illetve a bíróságok hatáskörébe tartozik.

Ha az örökös spanyol állampolgár, vagy ha nem az, de örökségét Spanyolországban kell megszereznie, akkor spanyol konzul vagy konzuli feladatkört ellátó diplomáciai tisztviselő előtt tehet nyilatkozatot az örökség elfogadásáról vagy visszautasításáról, valamint a hagyatéki leltározás kedvezményének igénybevételével történő elfogadásról. Területen kívüli feladatkörükből fakadóan a diplomáciai tisztviselők hatásköre nem terjed ki a Spanyolország területén közjegyzők által kezelt, nem vitás ügyekre (*expedientes de jurisdicción voluntaria*), például az örökösök törvényes öröklési nyilatkozataira.

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Főszabály szerint az örökséget közjegyző előtt kell elfogadni vagy visszautasítani, azonban előfordulnak olyan különleges esetek, amikor bíróság előtt kell az elfogadásról vagy visszautasításról nyilatkozni. A kifejezett elfogadásról magánokirattal is lehet nyilatkozni. Mindazonáltal bizonyítás céljából és vagyon juttatása esetén közjegyző által hitelesített közokiratra van szükség, míg az elutasításról azon hatóság előtt lehet nyilatkozni, amely az örököléssel kapcsolatos kérdésben fennálló hatásköre alapján eljár. Ez nem érinti a spanyol konzul vagy konzuli feladatkört ellátó diplomáciai tisztviselő fentiek szerinti eljárását.

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Általában véve a közjegyzők, az előző pontban tett pontosításoknak megfelelően.

5.4 a kötelelrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A kötelelrészt nem lehet elfogadni vagy visszautasítani, ahhoz hagyomány vagy örökségi támogatás útján lehet hozzájutni, kivéve, ha meghatározott összegnek vagy vagyontárgynak az örökség terhére történő kifizetése érdekében per indul.

Az örökséggel kapcsolatos nyilatkozatokat bíróságon kívüli ügyekben általában a közjegyzők kezelik, az előző pontokban tett pontosításoknak megfelelően. Megjegyzendő, hogy a spanyol jogban az autonóm közösségek helyi és egyedi jogszabályai különös rendelkezéseket tartalmaznak az örökség elfogadásáról és visszautasításáról. A jogszabályok alapján részleges elfogadásra vagy visszautasításra főszabály szerint nincs lehetőség; e szabály alól azonban van néhány kivétel, ha például az örökség meghaladja a törvényes örökrészt, vagy az előhagyományos örökös és hagyományos is egyben, vagy többszörös hagyományozás meghatározott esete áll fenn.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

Az öröklési eljárást a felek közötti egyetértés esetén közjegyző előtt, egyetértés hiányában pedig bíróság előtt kell lefolytatni. Az ehhez szükséges intézkedéseket valamely érdekelt fél kérésére kell végrehajtani.

Az örökség felosztására irányuló bírósági eljárás két, egymástól elkülönülő szakaszból áll:

leltározás és a hagyatéki vagyontárgyak értékének meghatározása,

a vagyontárgyak felosztása és örökösöknek juttatása.

A bíróság a felek kérésére beavatkozási és vagyonkezelési intézkedéseket is elfogadhat a hagyatéki vagyontárgyak tekintetében.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

Az örökösi vagy hagyományosi jogállás az örökség vagy a hagyomány elfogadásakor keletkezik. Az örökség elfogadható feltétel nélkül vagy a hagyatéki leltározás kedvezményének igénybevételével. A feltétel nélküli elfogadás lehet kifejezett (köz- vagy magánokirattal) vagy hallgatólagos (olyan cselekménnyel, amely szükségszerűen feltételezi az elfogadási hajlandóságot, vagy amelyet az adott személy örökösi jogállás nélkül nem hajthatna végre). Mindazonáltal bizonyítás céljából és vagyon juttatása esetén közjegyző által hitelesített közokiratra van szükség.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Feltétel nélküli, vagy a hagyatéki leltározás kedvezményének igénybevétele nélkül történő elfogadás esetén az örökös felel az összes hagyatéki tartozásért, amelynek kielégítésébe az örökölt vagyonton felül az örökös saját vagyona is bevonható.

Az örökség hagyatéki leltározás kedvezményének igénybevételével történő elfogadása esetén az örökös csak a hagyatéki vagyontárgyak erejéig köteles kielégíteni az adósságokat és egyéb követeléseket.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Ingatlan bejegyzéséhez az örökség elfogadásáról közjegyző által kiállított közokiratra vagy adott esetben a vonatkozó bírósági határozatra, valamint kiegészítő okiratként az öröklési jogcímet igazoló okiratra (végrendelet, öröklési szerződés – amennyiben ezeket elfogadják) és az örökösök nyilatkozatára, továbbá a teljes halotti anyakönyvi kivonatra és az általános végrendeleti nyilvántartás által kiállított igazolásra van szükség.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

A spanyol jog szerint nem kötelező hagyatéki gondnokot (*administrador*) kijelölni, mindazonáltal az örökség felosztása során bizonyos körülmények között meg lehet állapodni a hagyatéki gondnok kijelöléséről.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

Ha a végrendeletben végrendeleti végrehajtót (*albacea*) nevezett meg, akkor a végrendeleti végrehajtó kezeli a hagyatékot.

A végrendeletben emellett hagyatéki értékbecslőt (*contador partidor*) is kijelölhet, aki meghatározza a hagyaték értékét, és felosztja a vagyont.

Általában véve e három személy, a végrendeleti végrehajtó, a hagyatéki értékbecslő és a hagyatéki gondnok jelölhető ki. Mindhárman hagyatékezelési hatáskörrel rendelkeznek, amelyet a végrendeletkező vagy a bíró, illetve bizonyos esetekben maguk az örökösök módosíthatnak.

9.3 Mik a gondnok jogai?

A hagyatéki gondnok fő feladatai az alábbiak:

a hagyaték képviselése,

időszakos elszámolások készítése,

a hagyatéki vagyon megőrzése, valamint egyéb, szükségesnek ítélt vagyonkezelési intézkedések.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

Az öröklési eljárás közjegyző előtti lefolytatása esetén a közjegyző teljes bizonyító erejű közokiratot állít ki.

Az öröklési eljárás bíróság előtti lefolytatása esetén a vitás kérdéseket a bírósági határozat rendezi, amely megfelelő jogcímet biztosít a leendő örökösök jogait illetően, és amelyet a törvényi előírásoknak megfelelően közjegyző előtt kell írásba foglalni.

Utolsó frissítés: 31/10/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Általános információk - Franciaország

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az **Európai Unió Közjegyzősegeinek Tanácsa (CNUE)**.

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

Határon átnyúló ügy esetében a végrendelet akkor érvényes, ha megfelel a készítési helye törvényének.

Alapvető feltételek Franciaországban

A végrendeletet készítő személynek (végrendeletkezőnek) beszámíthatónak kell lennie (a Polgári Törvénykönyv 901. cikke).

A végrendeletkezőnek jogképesnek kell lennie (a Polgári Törvénykönyv 902. cikke).

Különös rendelkezések alkalmazandók a törvényi védelem alatt álló személyekre; így sem 16 éven aluli személy (a Polgári Törvénykönyv 903. cikke), sem gondnokság alatt álló felnőtt nem készíthet végrendeletet. A védő felügyelet (*curatelle-gondnokság*) alatt álló személy készíthet végrendeletet (a Polgári Törvénykönyv 470. cikke) a 901. cikk rendelkezéseinek megfelelően.

Formai követelmények

Franciaországban négyféle végrendeletet ismernek el:

holográf végrendelet: a végrendeletkezőnek kell teljes egészében kézzel írnia, kelteznie és aláírnia (a Polgári Törvénykönyv 970. cikke).

közjegyző által nyilvántartásba vett végrendelet: két közjegyző vagy egy közjegyző és két tanú előtt kell megtenni (a Polgári Törvénykönyv 971. cikke). Ha a végrendelet két közjegyző előtt készül, a végrendeletkező diktálja le nekik. Ugyanez érvényes, ha a végrendeletet csak egy közjegyző előtt teszik. A végrendeletet mindkét esetben felolvassák a végrendeletkezőnek (a Polgári Törvénykönyv 972. cikke). A végrendeletet a végrendeletkezőnek a közjegyző és a két tanú jelenlétében kell aláírnia (a Polgári Törvénykönyv 973. cikke), és azt aláírja a közjegyző és a tanúk is (a Polgári Törvénykönyv 974. cikke).

lepecsételt végrendelet: a végrendeletkező vagy más személy által írógéppel vagy kézzel írott és a végrendeletkező által aláírt végrendelet, amelyet aztán lezárva és lepecsételve bemutatnak egy közjegyzőnek két tanú jelenlétében (a Polgári Törvénykönyv 976. cikke).

nemzetközi végrendelet: a végrendeletkező által a közjegyzőnek és két tanúnak bemutatott végrendelet, amelyet azok aláírnak, és amelyet ezt követően egy tanúsítványhoz csatolnak, amelyet az a közjegyző készít, akihez azt benyújtják (az 1973. október 23-i Washingtoni Egyezmény).

A végrendeletkező bármikor visszavonhatja a végrendeletét a Polgári Törvénykönyv 895. cikke szerint.

Öröklési szerződések

Az öröklési szerződéseket 2007. január óta ismerik el. Ezek feljogosítják a leendő örökösöt (a gyermeket), hogy részben vagy egészben előre lemondjon az örökségről egy vagy több személy javára, akik lehetnek örökösök (testvérek vagy a leszármazottaik) vagy más személyek.

Ahhoz, hogy érvényes legyen, a lemondást közokiratba kell foglalni és két közjegyző előtt kell készíteni. Az öröklés kedvezményezettjeit meg kell nevezni a szerződésben.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

A közjegyző minden végrendeletet, különösen a holográf végrendeletet, bejegyezhet a Végrendeletek Központi Nyilvántartásba (**Fichier central des dispositions de dernière volonté**, FCDDV).

A közjegyző ezt a központi nyilvántartást keresheti meg bármely személy kérésére, aki bizonyítékot nyújt be az örökös vagy hagyományos jogállásáról annak a személynek a halotti bizonyítványával együtt, akinek a végrendeletét keresik.

A közjegyző által nyilvántartásba vett végrendeletek mindig bekerülnek az FCDDV-be.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelelés)?

A francia jog szerint csak az elhunyt leszármazottai (gyerekek, unokák stb., az elsőbbségi sorrendben), és – ha nincsenek leszármazottak – az elhunyt házastársa **jogosultak kötelelésre**.

A felmenők és az oldalági rokonok nem jogosultak kötelelésre.

A kötelesrésze való jogok, amelyek korlátozzák a végrendekezési szabadságot, nem haladhatják meg a hagyaték háromnegyed részét. A kötelesrésze jogosult örökösök (jogosult örökösök – *héritiers réservataires*) csak akkor mondhatnak le a kötelesrésze, ha lemondanak az öröklésről. Másrészt, előre lemondhatnak arról a jogról, hogy pert indítanak a túlzott mértékű ajándékozás miatti csökkentés miatt.

Így ezek az örökösök érvényesíthetik a kötelesrésze vonatkozó jogukat ([§ a Polgári Törvénykönyv 721. cikke](#), [§ a Polgári Törvénykönyv 912. cikke](#)).

Gyermekek kötelesrésze: a fele rész, ha az elhunytnak egy gyermeke van a halálakor, kétharmad rész, ha két gyermeket hagy hátra, és háromnegyed rész, ha három vagy több gyermeket hagy hátra ([§ a Polgári Törvénykönyv 913. cikke](#)).

Túlélő házastárs kötelesrésze: a túlélő házastárs kötelesrésze a hagyatékban levő vagyontárgyak egynegyede része ([§ a Polgári Törvénykönyv 914-1. cikke](#)). Ez csak akkor alkalmazandó, ha nincsenek leszármazottak vagy felmenők, és kizárólag a 2002. július 1. után megnyílt örökség esetén.

Kötelesrésze való jog érvényesítésére irányuló eljárás

A csökkentés iránti kereset (*action en réduction*) lehetővé teszi az örökösöknek, hogy érvényesítsék a kötelesrésze való jogukat. Így, ha egy közvetlen vagy közvetett ajándék megakadályozza egy vagy több örökös kötelesrészeit, az ajándékot a hagyaték felosztható (nem fenntartott) részéből lehet levonni (a Polgári Törvénykönyv 920. cikke).

A pert csak a jogosult örökösök indíthatják meg az örökség megnyílásától számított öt éven belül vagy az akadályozás felfedezésétől számított két éven belül (a Polgári Törvénykönyv 921. cikke).

Bármely felnőtt korú jogosult örökös előre lemondhat a jogáról, hogy csökkentés iránti keresetet indítson ([§ a Polgári Törvénykönyv 929. cikke](#)). A lemondást két közjegyző előtt aláírt közokiratban kell rögzíteni. Az okiratot minden egyes jogról lemondó személy külön írja alá kizárólag a közjegyzők jelenlétében. Ez pontosan meghatározza a jövőbeni jogkövetkezményeket minden egyes érintett félre.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Ha nincs végrendelet, a **törvényes öröklési rend** a francia jog szerint a következő:

ha az elhunyt nem volt házastársa, és gyermekeket hagyott hátra, a hagyaték a leszármazottak illeti egyenlő arányban (a Polgári Törvénykönyv 734. és 735. cikke);

ha az elhunyt nőtlen/hajadon volt és nem volt gyermeke, a hagyaték az elhunyt szüleinek, testvéreinek és azok leszármazottaira száll (a Polgári Törvénykönyv 738. cikke);

ha az elhunyt nincs testvére vagy a testvéreinek leszármazottai, az anyja és apja örökölnék, akik egyenként a hagyaték felét kapják ([§ a Polgári Törvénykönyv 736. cikke](#));

ha az anyja és az apja az elhunyt előtt meghaltak, az elhunyt testvéreinek vagy azok leszármazottai örökölnék, kivéve az egyéb rokonokat, felmenőket vagy oldalági rokonokat ([§ a Polgári Törvénykönyv 737. cikke](#)).

Ha az elhunyt házastársat hagyott hátra, a házassági vagyoni jogot kell rendezni az öröklési jogok rendezése előtt. A házassági kapcsolatból eredő vagyoni igények rendezését követően a következő szabályokat kell alkalmazni:

ha az elhunyt házastársat és gyermekeket hagy hátra, a házastárs választhat. Választhatja az összes meglévő vagyontárgy hasznélvezetének jogát (a használat és a hasznok szedésének jogát) vagy a vagyontárgyak egynegyedének tulajdonjogát, ha mindegyik gyermek a két házastárs gyermeke, illetve egynegyed tulajdonrész, ha van egy vagy több gyermek, aki nem a két házastárs közös gyermeke ([§ a Polgári Törvénykönyv 757. cikke](#));

ha az elhunyt házastársat és felmenőket hagy hátra, a hagyaték fele a házastársra száll, egynegyede az apára és egynegyede az anyára. Ha az egyik felmenője korábban meghalt, az ő egynegyed része a házastársra száll ([§ a Polgári Törvénykönyv 757-1. cikke](#));

ha nincsenek felmenők vagy leszármazottak, az egész hagyaték a túlélő házastársra száll ([§ a Polgári Törvénykönyv 757-2. cikke](#)). A Polgári Törvénykönyv 757-2. cikkétől eltérően, ha nincsenek felmenők, az elhunyt testvéreinek vagy azok leszármazottai kapják a hagyatékban levő természetben meglévő vagyontárgyak és az elhunyt által az ő felmenőitől örökölt vagy ajándékba kapott vagyontárgyak felét. Ez a visszaszállás joga ([§ a Polgári Törvénykönyv 757-3. cikke](#)). Minden egyéb vagyontárgy a túlélő házastársra száll.

Bejegyzett vagy nem bejegyzett élettársak

A nem bejegyzett élettársi viszony esetében a túlélő élettársnak, illetve bejegyzett élettársi viszony esetében a túlélő élettársnak nincs törvényes joga az öröklésre. Ugyanakkor kaphatnak hagyományt.

Így a bejegyzett élettárs nem tekinthető az elhunyt örökösének. A bejegyzett élettársnak csak a családi otthonra van hasznélvezeti joga az élettársa halála után a Polgári Törvénykönyv 763. cikke szerint. Ezért ő csak akkor örököl, ha örökösként megnevezték a végrendeletben.

Ha vannak gyermekek, függetlenül attól, hogy az élettársak közös gyermekei, csak a felosztható (nem fenntartott) részből adható hagyomány az élettársnak. A hagyaték felosztható része a gyermekek száma szerint változik: a hagyaték egyharmada, ha két gyermek van, illetve egynegyede, ha három vagy több gyermek van.

Ha nincsenek gyermekek, a teljes hagyaték a túlélő élettársra vagy harmadik személyre száll, mivel nincsenek jogosult örökösök. Azonban, ha az elhunyt szülei még életben vannak, akkor kérhetik az általuk az elöttük elhunyt gyermeknek adott vagyontárgyak visszaszállását, szülőnként legfeljebb a hagyaték egynegyed részéig.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 Öröklési ügyek

Franciaországban az öröklési ügyekkel a közjegyzők foglalkoznak. A részvételük kötelező, ha a hagyatékban van ingatlan vagyontárgy. Nem kötelező, ha nincs ingatlanvagyon.

A közjegyző kötelező nyilatkozatban (*acte de notoriété*) rögzíti az öröklés rendjét, továbbá az ingatlanvagyonra vonatkozó igazolást, amely rögzíti az ingatlan vagyontárgy átszállását a halál után. A közjegyző segít az örökösöknek az adózási kötelezettségeikben (öröklési nyilatkozat elkészítése és benyújtása a szükséges időn belül és öröklési illeték megfizetése). Ha a vagyontárgyak jellege megengedi, és az örökösök számától és a kívánságuktól függően, a közjegyző felosztja a vagyontárgyakat az örökösök között, amiről felosztási okirat (*acte de partage*) készül.

Vita esetén az örökség megnyílásának helye szerinti kerületi bíróságnak kizárólagos anyagi és területi illetékessége van.

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az örökség megnyílásának helye szerinti kerületi bíróság illetékes a lemondó vagy elfogadó nyilatkozatok átvételére a hagyatékban levő vagyontárgyak nettó összegének erejéig.

Nincsen szükség különleges alaki követelményre, ha az öröklést feltétel nélkül elfogadják.

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az örökség megnyílásának helye szerinti kerületi bíróság illetékes az egyetemes hagyományról és az általános jogcím szerinti hagyományról való lemondó nyilatkozatok átvételére. A francia jog szerint az egyes hagyományokról való lemondás esetén nincs szükség nyilatkozatra.

5.4 a kötelesrésze elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A francia jogban ismeretlen rendszer.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

Az öröklés a halállal nyílik meg, az elhunyt utolsó lakóhelyén.

Közvetlenül a halál után az örökösöknek **három lehetőségük van: feltétel nélkül elfogadják az öröklést; elfogadják az öröklést a vagyontárgyak nettó értékéig; vagy lemondanak az öröklésről.**

A **feltétel nélkül elfogadás** lehet kifejezett vagy hallgatólagos. Hallgatólagos, ha az örökösök megteszik azokat a lépéseket, amelyek szükségszerűen az elfogadás szándékát jelentik, és amelyekre csak az öröklést elfogadó örökösök jogállásuk alapján lennének jogosultak.

Az **öröklés elfogadásához a vagyontárgyak nettó értékéig** egy nyilatkozatot kell benyújtani annak a kerületi bíróságnak a nyilvántartásába, amelynek illetékességi területén az öröklés megnyílt. A nyilatkozatot a hagyatéki leltár kíséri vagy követi. Az lehetővé teszi az örökösök számára, hogy a személyes vagyonuk ne keveredjen össze a hagyatékkal, és hogy megtartsák a hagyatékkal szemben azokat a jogokat, amelyekkel az elhunyt vagyona tekintetében korábban rendelkeztek, és hogy a hagyaték tartozásaiért csak az általuk kapott vagyon erejéig feleljenek.

Az **öröklésről való lemondás** nem vélelmezhető. Ahhoz, hogy harmadik felekkel szemben hatályos legyen, meg kell küldeni vagy be kell nyújtani ahhoz a bírósághoz, amelynek illetékességi területén az öröklés megnyílt.

Ezt az örökléssel kapcsolatos jogot négy hónapon belül lehet gyakorolni. Ha ezen megfontolási idő alatt az örökös nem hozott döntést, a hitelező, az örökösstárs, az Állam vagy bármely személy, aki örökölné, ha az örökös lemondana az igényéről, jogosult követelni, hogy gyakorolja a három lehetőség egyikét. Ekkor az örökösnek két hónapon belül kell döntést hoznia, de a bíróságtól kérhet hosszabbítást. Ha nincs válasz, akkor úgy kell tekinteni, hogy feltétel nélkül elfogadta az öröklést. Ha azonban, senki sem kényszeríti az örökösöt a választásra, az legfeljebb 10 éven belül dönthet, ami után úgy lehet tekinteni, hogy hallgatólagosan elfogadta az öröklést.

A francia jogban az elv az, hogy a hagyatékot békés úton rendezzék a bíróságok nélkül. A bíróságokat csak akkor lehet felkérni a beavatkozásra, ha az örökösök nem értenek egyet.

A legtöbb hagyatékot közjegyző segítségével rendezik. Bizonyos körülmények között azonban lehetséges a rendezés közjegyző nélkül is, különösen akkor, ha a végrendelező vagyona nem tartalmaz ingatlanvagyonot. Ha az örökösök közjegyzővel konzultálnak, akkor bármelyik közjegyzőt választhatják. Ha nem tudnak megegyezni a közjegyző kiválasztásában, mindegyikük a saját közjegyzőjét veheti igénybe, ha így akarják.

A közjegyző kiválasztása után a következő lépés az, hogy meghatározzák az örökösök vagyontárgyainak összetételét, figyelemmel az elhunyt házassági vagyoni jogi rendjére, a korábbi ajándékokra stb. A figyelembe veendő hagyaték tartalmának megállapítására a közjegyző felveszi a kapcsolatot különböző szervezetekkel (biztosítók, bankok stb.), és felkéri az örökösöket, hogy gondoskodjanak az ingatlanvagyon és egyéb, a tőzsdén nem jegyzett vagyon felértékeléséről. Szükség lehet az ingóságok leltárára is. A kötelezettségeket az elhunyt tartozásainak felsorolásával határozzák meg, függetlenül attól, hogy ezek az egyszerű számlák, fizetendő adók, visszaigényelhető szociális segély, kezesség, vagy volt házastársnak járó kompenzációs kifizetés.

Közvetlenül a halált követően az örökösök a hagyatékban levő vagyontárgyak közös tulajdonosává válnak a vagyon felosztásáig. Tulajdonostársként ugyanilyen arányban felelnek a kötelezettségekért is. A közös tulajdonban levő vagyon eladására (arról való rendelkezésre) vonatkozó okiratról egyhangúlag kell dönteni, kivéve, ha a közös tulajdonban lévő vagyont a közös vagyon tartozásainak és terheinek kifizetése érdekében kell eladni. Ugyanakkor az adminisztratív kérdésekben a közös jogok legalább kétharmados többségével lehet dönteni. Ezen kívül minden tulajdonostárs megteheti a közös tulajdonban lévő vagyon fenntartásához szükséges lépéseket. Döntésképtelenség esetén az ügyet bíróság elé kell vinni annak érdekében, hogy pótolják a tulajdonostársak bármelyikének hozzájárulását.

A hagyatékban levő vagyontárgyak megosztása megszűnteti a közös tulajdonot. A megosztást békés úton végzik, ha a kedvezményezettek megállapodtak, illetve jogi eljárást követően a közjegyző közreműködésével, ha nem állapodtak meg. A megosztás lehet teljes vagy részleges, ha egyes vagyontárgyak továbbra is közös tulajdonban maradnak (például haszonélvezeti tulajdon).

A hagyaték rendezésének ez a végső szakasza magában foglalja a vagyontárgyak átadását az örökösöknek. Így tulajdonosi igazolásokra van szükség annak bizonyítására, hogy az örökösök a vagyon új tulajdonosai, függetlenül attól, hogy ingatlanról, polgári jogi társaságban levő részesedésről, járművekről vagy értékpapírról van szó. Ingatlan esetén az örökösöknek a tanúsítványt közzé kell tenniük az ingatlan-nyilvántartásban. Ugyanez vonatkozik a polgári jogi társaságban levő részesedésre, amelyet közzé kell tenni a kereskedelmi és cégbíróság nyilvántartásában.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

A francia jogban az örökösök az elhunyt vagyonát és kötelezettségeit közvetlenül a halála után megszerezik (a Polgári Törvénykönyv 724. cikkének első bekezdése).

Egyes örökösök (jogosult örökösök és minden *ab intestato* [törvényes] örökös) jogosultak a birtoklásra (a Polgári Törvénykönyv 724. cikkének második bekezdése). Mások, különösen az Állam, kötelesek birtoklási végzést (*envoi en possession*) beszerezni (a Polgári Törvénykönyv 724. cikkének harmadik bekezdése). Így a 2001. december 3-i törvény óta a hagyományos és az egyetemes megajándékozottak formalitások nélkül lépnek birtokba a Polgári Törvénykönyv 724. cikke szerint. Ez a cikk hivatkozik az 1004. cikkre, amely a hagyomány kifizetésére vonatkozik, ha vannak örökösök, illetve 1006. cikkre, amely az automatikus birtoklási jogra vonatkozik, ha nincs örökös, továbbá az 1008. cikkre a birtoklási végzés tekintetében.

Az Államot érintő birtoklási végzés olyan esetekre vonatkozik, amikor nincs vér szerinti örökös vagy hagyományos. Az Államot az Állami Földkezelő (*Administration des domaines*) képviseli.

Az örökléshez az általános jogcím szerinti hagyományosnak és az egyetemes hagyományosnak az örökösökhöz kell fordulniuk a birtoklási jogukkal, akitől megkapják a hagyományuk kifizetését.

Az örökség feltétel nélküli elfogadása

A feltétel nélküli elfogadás lehet kifejezett vagy hallgatólagos (a Polgári Törvénykönyv 782. cikke).

Az elfogadási szándékra utaló cselekmény, amelyet nem tehet más, mint az örökös, ily módon az elfogadásra utaló cselekmény (a Polgári Törvénykönyv 783. cikke).

A bizonyos vagyontárgy feletti rendelkezés (ingatlan, bútór értékesítése) az elfogadásra utal, mivel ezek a vagyontárgyak a hagyaték részét képezik. Az örökös által tett adminisztratív intézkedések (eltekintve az ideiglenes adminisztratív intézkedésektől és a vagyonmegőrző intézkedésektől) szintén a feltétel nélküli elfogadásra utalnak.

Elfogadás a vagyontárgyak nettó értékéig

Az örökösök nyilatkozhatnak arról a szándékukról, hogy az örökséget csak a vagyontárgyak nettó értékéig fogadják el (a Polgári Törvénykönyv 787. cikke). Az örökösök felelnek a kötelezettségekért, de csak a hagyatékból kapott vagyon értékéig. Nyilatkozatot kell tenni és benyújtani annak a kerületi bíróságnak a nyilvántartásába, amelynek illetékességi területén az öröklés megnyílt (a Polgári Törvénykönyv 788. cikke).

A nyilatkozathoz mellékelni kell a hagyatéki leltárt vagy annak követnie kell a nyilatkozatot. A leltárt közjegyző, árvevő-értébecslő (*commissaire-priseur*) vagy végrehajtó (*huissier*) állítja össze (a Polgári Törvénykönyv 789. cikke).

A leltárt a nyilatkozattól számított két hónapon belül be kell nyújtani a bírósághoz. Leltár hiányában úgy kell tekinteni, hogy az örökséget feltétel nélkül elfogadták (a Polgári Törvénykönyv 790. cikke). A leltárban a hagyaték minden tételét fel kell sorolni, az eszközöket és a kötelezettségeket egyaránt.

Lemondás

Az öröklésről mindig le lehet mondani ahhoz a kerületi bírósághoz benyújtott nyilatkozattal, amelynek illetékességi területén az öröklés megnyílt. A lemondásnak kifejezettnak kell lennie (a Polgári Törvénykönyv 804. cikke).

Azt az örökösöt, aki lemond az öröklésről, úgy kell tekinteni, mintha soha nem lett volna örökös.

A visszavonás visszamenőleges hatályú (☞ [a Polgári Törvénykönyv 807. cikke](#)).

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Az egyetemes örökösök vagy az általános jogcím szerinti örökösök, akik feltétel nélkül elfogadják az öröklést, korlátlanul felelnek a hagyaték tartozásaiért és terheiért. Ők a hagyományba kapott pénzüsszegekkel csak a hagyatékra a tartozásokkal csökkentett értékéig felelnek (☞ [a Polgári Törvénykönyv 785. cikke](#)).

Ha több örökös van, mindegyikük személyesen felel a hagyaték tartozásaiért és terheiért a hagyatékból kapott része erejéig (☞ [a Polgári Törvénykönyv 873. cikke](#)).

Azok az örökösök, akik a feltétel nélküli elfogadás mellett döntöttek, korlátlanul felelnek az elhunyt tartozásaiért és költségeiért. Azonban kérelmezhetik, hogy mentesítsék őket a hagyaték tartozásaiért fennálló kötelezettségeik egésze vagy egy része alól, ha az öröklés idején nem tudhattak a kötelezettség fennállásáról, és a tartozás megfizetése súlyosan sértené a saját vagyonukat.

Ha a vagyontárgyak nettó értékéig vállalták az elfogadást, az örökösök a hagyaték tartozásaiért csak a kapott vagyon értékéig felelnek.

Azok az örökösök, aki lemondtak az öröklésről, nem felelnek a tartozásokért.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

A Polgári Törvénykönyv 710-1. cikke alapján az ingatlan-nyilvántartási eljárásokban Franciaországban működő közjegyző által közokirati formában szerkesztett okirat, bírósági határozat vagy a közigazgatási hatóság által kibocsátott közokirat szükséges.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

A francia jog nem rendelkezik megbízott bevonásáról, és az nem szükséges. Mindazonáltal lehetséges, ha ilyet a bíróság kijelöl. Az örökösök kötelesek információt szolgáltatni a földhivatalok számára, és őket a közjegyző támogatja. Az elhunyt kijelölhet egy végrendeleti végrehajtót, akinek a hatáskörét a Polgári Törvénykönyv 1025. és következő cikkei határozzák meg.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

Az örökösök feladata a végrendelet végrehajtása és a hagyaték kezelése. Vita esetén az öröklés megnyíltának helye szerinti kerületi bíróság illetékes.

Ebben az esetben a vitát tárgyaló bíróság kinevezhet egy megbízottat a hagyatékra, hogy képviselje az örökösöket a ráruházott hatáskör keretein belül.

A francia jog szerint más típusú felhatalmazás is létezik a hagyaték kezelésére, különösen a posztumusz meghatalmazás, amelyben a végrendeletkező megbízottat jelöl ki a hagyaték egy részének kezelésére vagy igazgatására az örökösök érdekében. További lehetőség a megbízási szerződés, amelyre a jog általános szabályai vonatkoznak, végül a korábban említett bírósági felhatalmazás.

9.3 Mik a gondnok jogai?

A birtokban levő örökösök teljes jogkörrel rendelkeznek. Probléma vagy döntésképtelenség esetén az ügyet a bíróság elé lehet vinni, és egy vagyonkezelőt lehet kijelölni. Ebben az esetben a megbízott felel a hagyaték ideiglenes szervezéséért, amennyiben egy vagy több örökös tétlenkedett, mulasztást követett el vagy hibázott a hagyaték terhére. Ebben a szerepben a megbízott jogosult megőrizni, felügyelni és kezelni a hagyatékot (813-4. cikk). A ráruházott hatáskör keretein belül a megbízott eljár az összes örökös nevében a polgári és bírósági eljárásokban (Polgári Törvénykönyv 813-5. cikk).

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

A francia jogban a jogszabályban előírt nyilatkozat az alapja a hagyaték közjegyző általi elrendezésének. Az öröklés a vagyon felosztásával zárul, ami megszünteti a közös tulajdont. A felosztás történhet békés úton (a Polgári Törvénykönyv 835. cikke) vagy bírósági végzéssel (☞ [a Polgári Törvénykönyv 840. cikke](#)). Bármely örökös kérhet felosztást (☞ [a Polgári Törvénykönyv 815. cikke](#)). Azt kezdeményezheti valamely tulajdonostárs hitelezője is (☞ [a Polgári Törvénykönyv 815-17. cikke](#)).

A hagyaték örökösökre való átszállását általában közokiratban rögzítik (kötelező nyilatkozat – *acte de notoriété*), amely a közjegyzőtől szerezhető be, és feltünteti az elhunyt örökösait és az általuk örökölt hányadokat.

Így megállapítja, hogy ki jogosult örökölni.

A kötelező nyilatkozat elkészítésekor a közjegyző megidézi két tanút, akiket az örökösök állítanak. A tanúknak felnőtt és egymással nem házas személyeknek kell lenniük, akik nem rokonai az elhunytaknak, ugyanakkor jól kellett ismerniük őt.

A kötelező nyilatkozat egy közokirat.

A kötelező nyilatkozat elkészítését követően a hagyatékrendezési eljárás végén a közjegyző elkészíti a felosztási okiratot (*acte de partage*), amely minden egyes rész tekintetében meghatározza, hogy a *végrendeletkező* vagyonát hogyan kell felosztani az örökösök között. Ez is egy közokirat.

Utolsó frissítés: 13/02/2017

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Általános információk - Horvátország

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött ☞ [az Európai Unió Közjegyzőségeinek Tanácsa \(CNUE\)](#).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

Az öröklési jogra, valamint a bíróságok, más hatóságok és felhatalmazott személyek öröklési ügyekben való eljárásának szabályaira az öröklési törvény (*Narodne Novine* [NN; a Horvát Köztársaság Hivatalos Közlönye] 48/03., 163/03., 35/05. és 127/13. sz.) vonatkozik.

Végintézkedést végrendelet formájában lehet készíteni. Bármely, szellemileg ép, 16. életévét betöltött személy tehet végrendeletet.

Kizárólag a törvényben előírt alaki követelményeknek és előfeltételeknek megfelelő végrendelet érvényes. Rendes körülmények között a végrendelet készülhet magánvégrendelet vagy közvégrendelet formájában, míg rendkívüli körülmények esetén szóbeli végrendeletet lehet tenni.

A magánvégrendelet lehet sajátkezűleg írt (holográf) végrendelet és tanúk előtt tett végrendelet. A sajátkezűleg írt végrendeletet a végrendeletkező saját kézzel írja meg, majd aláírja. A tanúk előtt tett végrendelet esetében az írástudó végrendeletkező két tanú előtt, azok együttes jelenlétében nyilatkozik arról, hogy az okirat a saját végakarátát testesíti meg (függetlenül attól, hogy ki írta meg), majd a tanúk előtt aláírja azt. A tanúknak szintén alá kell írniuk a végrendeletet.

A közzérendeleket a hatóságok közreműködésével készített végrendelet. Bárki tehet érvényes végintézkedést közzérendelelet formájában. Az írástudatlan vagy aláírni nem tudó személy rendes körülmények között kizárólag közzérendelelet formájában tehet végintézkedést. A közzérendeleletet a végrendeletkéző kérelmére valamely jogilag felhatalmazott személy, vagyis városi bírósági bíró, városi bírósági tisztviselő vagy közjegyző, külföldön pedig a Horvát Köztársaság konzulja vagy diplomáciai/konzuli képviselője készítheti el. A felhatalmazott személy által a közzérendelelet készítése során végrehajtandó eljárást és intézkedéseket a törvény határozza meg.

Annak a végrendeletkézőnek, aki nemzetközi végrendelet formájában kíván végintézkedést tenni, közzérendelelet készítésére jogosult személyhez kell kérelemmel fordulnia. Nemzetközi végrendelet azzal a céllal készül, hogy azt alakilag érvényesnek fogadják el a nemzetközi végrendelet alakiságáról szóló egységes jogot szabályozó, 1973. évi egyezményben részes és a nemzetközi végrendeletéről szóló rendelkezéseket saját jogukba átültető országok.

A végrendeletkéző csak a végrendelet egyéb módon történő elkészítését kizáró, rendkívüli körülmények esetén végrendeletkéző szóban, két tanú előtt, azok együttes jelenlétében. Az így tett végrendelet a készítését indokló rendkívüli körülmények megszűnésétől számított 30 nap elteltével érvényét veszti.

A horvát jog szerint nem megengedettek és ezért érvénytelenek az öröklési szerződések (amelyekben az egyik szerződő fél hagyatékát vagy annak egy részét a másik szerződő félre vagy harmadik személyre hagyja), a jövőbeli örökségre vagy hagyományra vonatkozó szerződések (amelyekben a szerződő fél remélt örökségét ruhazza át a másik szerződő félre, a felek még életben lévő harmadik személy hagyatékáról állapotnak meg, vagy még meg nem nyílt öröklésből az egyik szerződő fél által remélt hagyományról vagy egyéb haszonról rendelkeznek) és a végrendelet tartalmára vonatkozó szerződések (amelyekben az egyik szerződő fél vállalja, hogy valamilyen rendelkezést belefoglal a végrendeletébe vagy kihagy abból, vagy valamely végrendeleti rendelkezését visszavonja vagy megtartja).

A horvát jog megengedi, hogy az örökhagyó életében szerződést kössön vagyona átruházásáról és felosztásáról. E szerződés az örökhagyó (átruházó) és leszármazói között jön létre azzal a céllal, hogy az átruházó a szerződésalkötéskor tulajdonában lévő vagyon egészét vagy egy részét leszármazóira átruhazza, vagy köztük felossza. E szerződés kizárólag akkor érvényes, ha az átruházó összes gyermeke és tőle örökölni jogosult egyéb leszármazója hozzájárul a megkötéséhez. A szerződést írásban kell elkészíteni és az illetékes bíróság bírójának jóvá kell hagynia, illetve közjegyzői okiratba kell foglalni, vagy közjegyzőnek kell hitelesítenie (jogilag kötelező erejűvé tennie). A szerződésnek az átruházó házastársa is részese lehet, mely esetben az ő hozzájárulására is szükség van. A szerződés tárgyát képező vagyon nem része a hagyatékának, és azt a hagyaték értékének megállapításakor sem veszik figyelembe.

A horvát jog szerint nem lehet szerződés tárgya a még meg nem nyílt öröklésről való lemondás. Kivételes esetben azonban az a leszármazó, aki jogairól önállóan rendelkezhet, szerződést köthet az örökhagyóval arról, hogy előre visszautasítja azt az örökséget, amelyre az örökhagyó halálakor jogosult lenne. Ilyen szerződést a házastárs is köthet azon örökség tekintetében, amely az örökhagyó halálakor illetné meg. A szerződést írásban kell elkészíteni és az illetékes bíróság bírójának jóvá kell hagynia, illetve közjegyzői okiratba kell foglalni, vagy közjegyzőnek kell hitelesítenie (jogilag kötelező erejűvé tennie).

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

A végrendelet készítésének, letétbe helyezésének és bejelentésének tényét be kell jegyezni a Horvát Közjegyzői Kamara által vezetett horvát végrendeleti nyilvántartásba. Az e tényekkel kapcsolatos adatokat a végrendeletkéző kérelmére az illetékes bíróság, a közjegyző, ügyvéd vagy a végrendeletet készítő személyek nyújtják be bejegyzés céljából. A végrendeletet nem kötelező bejegyeztetni a horvát végrendeleti nyilvántartásba, és az, hogy a végrendelet nincs nyilvántartásba véve vagy letétbe helyezve, nem érinti annak érvényességét.

A nyilvántartásban szereplő adatokba a végrendeletkéző halála előtt a végrendeletkézőn és a végrendeletkéző által arra kifejezetten felhatalmazott személyen kívül senki sem tekinthet be.

A hagyatéki eljárás keretében a bíróságnak vagy az eljárást lefolytató közjegyzőnek tájékozódnia kell a horvát végrendeleti nyilvántartásban arról, hogy az elhunyt volt-e végrendelete.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelelésrész)?

A végrendeletkéző végintézkedési szabadságát a kötelelésrészre jogosultság korlátozza.

Kötelelésrészre jogosultak az alábbi személyek:

a végrendeletkéző leszármazói, örökbefogadott gyermekei, élettársként általa nevelt gyermekek és az ő leszármazottai, a végrendeletkéző házastársa vagy házasságon kívüli partnere, bejegyzett vagy nem bejegyzett élettárs; e személyek kötelelésrészként annak az örökrésznek a felére jogosultak, amely végrendelet hiányában a törvényes öröklési rendnek megfelelően illette volna meg őket;

a végrendeletkéző szülei, örökbefogadó szülei és egyéb felmenői; e személyek csak akkor jogosultak kötelelésrészre, ha tartósan munkaképtelenek és nélkülöznek, kötelelésrészük pedig azon örökrész egyharmadának felel meg, amely végrendelet hiányában a törvényes öröklési rendnek megfelelően illette volna meg őket.

A kötelelésrészre jogosultak csak akkor tarthatnak igényt kötelelésrészre, ha a konkrét esetben törvényes örökösként örökölni lehetnek.

A törvény határozza meg azokat az indokokat, amelyek alapján a végrendeletkéző a kötelelésrészre jogosult örököst egészben vagy részben kizárhatja végrendeletéből. A végrendeletkéző ezt akkor teheti meg, ha az örökös a végrendeletkézővel fennálló családi kapcsolatából eredő jogi vagy erkölcsi kötelezettségét súlyosan megsértette, ha szándékosan súlyos bűncselekményt követett el a végrendeletkézővel vagy annak házastársával, gyermekével vagy szülőjével szemben, bűncselekményt követett el a Horvát Köztársasággal szemben vagy a nemzetközi jog által védett értékek ellen, illetve tétlen vagy tisztességtelen életvitelt folytat. Ha a végrendeletkéző az örököst ki kívánja zárni, erről a kizárás okának megjelölésével kifejezetten nyilatkoznia kell a végrendeletben. A kizárás okának a végrendeletkézés időpontjában fenn kell állnia. Az örökös a kizárás eredményeképpen a kizárás mértékéig elveszíti öröklési jogát, a végrendeletkézőtől örökölni jogosult egyéb személyek jogait pedig úgy kell meghatározni, mintha a kizárt örökös az örökhagyó előtt halálozott volna el.

A végrendeletkéző a kötelelésrészre jogosultak kizárása mellett a kötelelésrészre jogosult leszármazóját is kifejezetten megfoszthatja a kötelelésrész egészétől vagy egy részétől, ha a leszármazó jelentős adósságokat halmozott fel, vagy pazarló életvitelt folytat. A kötelelésrész a megfosztott leszármazó helyett az ő leszármazóit illeti. A kötelelésrésztől való megfosztás kizárólag akkor marad érvényben, ha a megfosztott személynek a végrendeletkéző halálakor kiskorú gyermeke vagy korábban elhunyt gyermekétől kiskorú unokája van, vagy nagykorú gyermeke vagy korábban elhunyt gyermekétől származó nagykorú unokája tartósan munkaképtelen és nélkülöz. A megfosztott örökös a megfosztással nem érintett örökrész tekintetében, valamint akkor örökölni a végrendeletkézőtől, ha a megfosztás alapja az örökhagyó halálakor már nem áll fenn.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Ha az örökhagyó nem tett végrendeletet, akkor a törvény értelmében a törvényes örökösei örökölni a törvényes öröklési rend szerint, azon elv alapján, hogy az öröklési rendben az örökhagyóhoz közelebb álló örökösök öröklése kizárja a távolabb álló örökösök öröklését.

Az örökhagyó törvényes örökösei az alábbi személyek:

az örökhagyó leszármazói, örökbefogadott gyermekei és az élettársként általa nevelt gyermekek, házastársa, házasságon kívüli partnere, bejegyzett élettárs,

nem bejegyzett élettársa,
szülei,
örökbefogadó szülei,
testvérei és az ő leszármazói,
nagyszülei és az ő leszármazói,
más felmenői.

Öröklési jog szempontjából a házasságon kívüli partner egyenjogú a házastárssal, a házasságon kívül született gyermekek és az ő leszármazói pedig egyenjogúak a házasságban született gyermekekkel és az ő leszármazóikkal. A törvényes öröklésre feljogosító, házasságon kívüli életközösség olyan életközösség nőtlen férfi és hajadon nő között, amely meghatározott ideig (legalább három évig, közös gyermek születése esetén rövidebb ideig) tartott és az örökhagyó halálával ért véget, feltéve, ha az megfelel a házasság érvényességére vonatkozó előfeltételeknek.

Öröklési jog szempontjából a bejegyzett élettárs egyenjogú a házastárssal, az öröklési jog szempontjából a bejegyzett élettárs egyenjogú a házastárssal, az élettársként általa nevelt gyermekek pedig egyenjogúak a saját gyermekeivel. A bejegyzett élettársi kapcsolat a külön jogszabály (az azonos neműek élettársi kapcsolatáról szóló törvény) rendelkezései szerint az illetékes hatóság előtt létrehozott családi életközösség két, azonos nemű személy között.

Öröklési jog szempontjából a nem bejegyzett élettárs egyenjogú a házasságon kívüli partnerrel. A nem bejegyzett élettársi kapcsolat két, azonos nemű személy közötti családi életközösség, amelyet nem az illetékes hatóság előtt hoztak létre, feltéve, hogy az életközösség legalább három éven át tartott, és kezdettől fogva megfelelt a bejegyzett élettársi kapcsolat érvényességére vonatkozó előfeltételeknek.

Az örökhagyó házastársa és leszármazói az elsők az öröklési rendben. Az öröklési rendben első helyen álló örökösök egyenlő részben örökölnék. Ebben az öröklési rendben az ági (*per stirpes*) felosztást kell követni, tehát azt az örökrészt, amely az örökhagyó korábban elhunyt gyermekét illette volna meg akkor, ha túlélte volna az örökhagyót, az ő gyermekei, vagyis az örökhagyó unokái egyenlő részben örökölnék. Ha valamely unoka az örökhagyó előtt halálozott el, akkor azt az örökrészt, amely őt illette volna meg akkor, ha az örökhagyó halálakor életben lett volna, a gyermekei, vagyis az örökhagyó dédunokái egyenlő részben örökölnék, és így tovább mindaddig, amíg az örökhagyónak vannak még leszármazói.

Az utód nélkül elhalálozott örökhagyó hagyatéka az öröklési rendben második helyen álló örökösöket, vagyis az örökhagyó szüleit és házastársát illeti meg. Az örökhagyó szülei a hagyaték egyik felét, házastársa pedig a másik felét örököli. Ha mindkét szülője az örökhagyó előtt hunyt el, akkor a teljes hagyatékot a házastárs örököli. Ha házastársa az örökhagyó előtt halálozik el, a teljes hagyatékot az örökhagyó szülei örökölnék egyenlő részben. Ha az örökhagyó egyik szülője az örökhagyó előtt halálozik el, azt az örökrészt, amely őt illette volna meg akkor, ha túlélte volna az örökhagyót, a másik szülő örököli. Az örökhagyó testvérei és az ő leszármazói az öröklési rend második helyén örökölnék, ha házastársa, illetve egyik vagy mindkét szülője az örökhagyó előtt halálozik el. Ilyen esetben (ha házastársa, illetve egyik vagy mindkét szülője az örökhagyó előtt halálozik el) azt az örökrészt, amely az egyes szülőket illette volna meg akkor, ha túléltek volna az örökhagyót, a gyermekeik (vagyis az örökhagyó testvérei), unokáik, dédunokáik és további leszármazói örökölnék az arra az esetre vonatkozó szabályok szerint, amikor az örökhagyótól gyermekei és egyéb leszármazói örökölnék. Ha az örökhagyó egyik szülője a házastársát túlélő örökhagyó előtt halálozik el anélkül, hogy más leszármazója lenne, azt az örökrészt, amely e szülőt illette volna meg akkor, ha túlélte volna az örökhagyót, a másik szülő örököli. Ha a másik szülő is a házastársát túlélő örökhagyó előtt halálozott el, e szülő leszármazói örökölnék a hagyatékot, amely a szülőket illette volna meg.

Ha az örökhagyónak nem volt leszármazója, túlélte házastársát és szüleit, szülei pedig nem rendelkeztek más leszármazóval, az örökhagyótól az öröklési rendben harmadik helyen álló örökösök örökölnék. Az öröklési rend harmadik helyén az örökhagyó nagyszülei állnak, ennek megfelelően a hagyaték egyik felét az örökhagyó apai nagyszülei, másik felét pedig anyai nagyszülei kapják. Az azonos ági nagyszülők egyenlő részben örökölnék. Ha az egyik ágon a felmenők közül valaki az örökhagyó előtt halálozik el, azt az örökrészt, amely az elhunyt felmenőt illette volna meg akkor, ha túlélte volna az örökhagyót, a leszármazói (gyermekei, unokái és további leszármazói) örökölnék az arra az esetre vonatkozó szabályok szerint, amikor az örökhagyótól gyermekei és egyéb leszármazói örökölnék. Ha az örökhagyó egyik ági nagyszülei az örökhagyó előtt haláloznak el, és más leszármazójuk nincs, azt az örökrészt, amely őket illette volna meg akkor, ha túléltek volna az örökhagyót, a másik ági nagyszülők vagy azok leszármazói örökölnék.

Ha az örökhagyónak nem volt leszármazója, túlélte szüleit, házastársát és nagyszüleit, és sem szülei, sem nagyszülei nem rendelkeztek más leszármazóval, az örökhagyótól az öröklési rendben negyedik helyen álló örökösök örökölnék. Az örökhagyó dédszülei a negyedik helyen álló örökösök (az öröklési rendben). A hagyaték egyik felét az örökhagyó apai dédszülei (ezt a felet az örökhagyó apai nagyapjának és anyai nagyanyjának a szülei egyenlő részben örökölnék), a másik felét pedig anyai dédszülei kapják (ezt a felet az örökhagyó anyai nagyapjának és anyai nagyanyjának a szülei egyenlő részben örökölnék). Ha e felmenők közül valaki már nem él, azt az örökrészt, amely őt illette volna meg akkor, ha életben lett volna, a házastársa örököli. Ha e felmenők közül valamely pár már nem él, azt az örökrészt, amely őket illette volna meg akkor, ha életben lettek volna, az azonos ági másik pár örököli. Ha az örökhagyó egyik ági dédszülei már nem élnek, azt az örökrészt, amely őket illette volna meg akkor, ha életben lettek volna, a másik ági dédszülek örökölnék.

Ha az öröklési rend negyedik helyén nincs örökös, akkor az örökhagyótól a távolabbi felmenői örökölnék a dédszüleire vonatkozó öröklési szabályok szerint.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 Öröklési ügyek

A hagyatéki eljárást első fokon városi bíróság vagy a bíróság megbízottjaként eljáró közjegyző folytatja le.

A hagyatéki eljárás lefolytatására illetékességgel rendelkező városi bíróság megállapításához elsősorban az örökhagyó halálakor állandó lakóhelyét, másodsorban pedig tartózkodási helyét vagy azt a helyet kell figyelembe venni, ahol a Horvát Köztársaság területén hagyatékának túlnyomó része található, vagy ahol az állampolgári nyilvántartásba bejegyezték. A bíróság a hagyatéki eljárás lefolytatásával közjegyzőt bíz meg, és amennyiben több közjegyző is működik a bíróság illetékességi területén, az ügyeket a közjegyzők vezetőkeve szerinti betűrendben egyenlően osztja el közöttük.

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozatot (öröklési nyilatkozat) szóban bármely városi bíróság, a hagyatéki bíróság vagy a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyző előtt lehet tenni, vagy hiteles okirat formájában a hagyatéki bírósághoz vagy a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyzőhöz lehet benyújtani.

Az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat nem vonható vissza.

Öröklési nyilatkozatot tenni nem kötelező. Az a személy, aki az örökség visszautasításáról nem nyilatkozott, úgy tekintendő, hogy elfogadja az örökséget. Az a személy, aki érvényes nyilatkozatot tett az örökség elfogadásáról, később nem mondhat le az öröklésről.

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozatot szóban a hagyatéki bíróság vagy a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyző előtt lehet tenni, vagy hiteles okirat formájában a hagyatéki bírósághoz vagy a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyzőhöz lehet benyújtani.

5.4 a kötelesrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A kötelesrészhez való jog öröklési jogi jogosultság, amely az örökhagyó halálakor keletkezik. A kötelesrészre jogosult a kötelesrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozatot szóban bármely városi bíróság, a hagyatéki bíróság vagy a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyző előtt tehet, vagy hiteles okirat formájában a hagyatéki bírósághoz vagy a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyzőhöz nyújthat be.

A kötelesrészhez való jog a hagyatéki eljárásban kizárólag a kötelesrészre jogosult kérésére érvényesíthető; ha a kötelesrészre jogosult a hagyatéki eljárásban nem igényli a kötelesrészt, a bíróság vagy a közjegyző nem köteles megállapítani a kötelesrészhez való jogát.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

A hagyatéki eljárás annak megállapítására irányuló peren kívüli eljárás, hogy kik az örökhagyó örökösösei, mi tartozik a hagyatékba, és a hagyaték tekintetében milyen egyéb jogok illetik meg az örökösöket, hagyományosokat és egyéb személyeket.

A hagyatéki eljárást városi bíróság vagy a bíróság megbízottjaként eljáró közjegyző folytatja le. A hagyatéki eljárás lefolytatására illetékességgel rendelkező városi bíróság a hagyatéki bíróság. A hagyatéki eljárás lefolytatására illetékességgel rendelkező városi bíróság megállapításához elsősorban az örökhagyó halálakor állandó lakóhelyét, másodsorban pedig tartózkodási helyét vagy azt a helyet kell figyelembe venni, ahol a Horvát Köztársaság területén hagyatékának túlnyomó része található, vagy ahol az állampolgári nyilvántartásba bejegyezték.

A bíróság a hagyatéki eljárást hivatalból kezdeményezi, miután megkapta a halotti bizonyítványt, a halotti anyakönyvi kivonatot vagy ezekkel egyenértékű okiratot. A bíróság a hagyatéki eljárás lefolytatásával az illetékességi területén működő egyik közjegyzőt bízza meg, átadja neki a halotti bizonyítványt, és meghatározza számára az eljárás lefolytatásához rendelkezésre álló időkeretet. A közjegyző az eljárást a bíróság megbízottjaként, az eljárás lefolytatására megbízást adó bírósági határozat és az öröklési törvény rendelkezései szerint folytatja le. A hagyatéki eljárást főszabály szerint a bíróság által megbízott vagyongazdálkodóként eljáró közjegyző folytatja le, és csak kivételes esetekben jár el a bíróság.

Ha a közjegyző hagyatéki eljárás során a bíróság megbízottjaként jár el, akkor a bírósághoz vagy a városi bírósági tisztviselőhöz hasonlóan jogosult az eljárásban minden szükséges intézkedést megtenni, és minden határozatot meghozni azok kivételével, amelyekről az öröklési törvény eltérően rendelkezik. Ha a közjegyző által lefolytatott eljárásban a felek vitatják azokat a tényeket, amelyeken jogaik (például az öröklési jogosultság, az örökrész mértéke stb.), a hagyaték összetétele vagy a hagyomány tárgya alapul, a közjegyzőnek vissza kell adnia az ügyet a bíróságnak, hogy a bíróság határozatot hozzon az eljárás felfüggesztéséről, és a feleket polgári vagy közigazgatási per indítására utasítsa. Ha a közjegyző által lefolytatott eljárásban a felek vitatják azokat a tényeket, amelyeken a hagyományhoz fűződő vagy egyéb jog alapul, a közjegyzőnek vissza kell adnia az ügyet a bíróságnak, amely a feleket polgári vagy közigazgatási per indítására utasítja, de nem függeszti fel a hagyatéki eljárást. Az öröklési törvényben meghatározott konkrét esetekben (a hagyatéki vagyonnak az örökös vagyonától való különválasztásával, az örökhagyóval életközösségben élt örökösök jogával és a háztartáshoz tartozó ingóságok felosztásával kapcsolatos határozathozatal esetében) a közjegyző csak az eljárásban részt vevő összes fél hozzájárulásával hozhat határozatot, ellenkező esetben vissza kell adnia az ügyet a bíróságnak. Ha a bíróság a hagyatéki eljárás lefolytatásával közjegyzőt bízott meg, akkor folyamatosan figyelemmel kíséri a munkáját.

A hagyatéki tárgyalás a hagyatéki eljárás fő szakasza. Egy vagy több hagyatéki tárgyalást is lehet tartani.

Hagyatéki tárgyalásra nem kerül sor, ha az elhunyt nem hagyott hátra hagyatékot, vagy az örökhagyó csak ingóságot és azokkal egyenértékű jogokat hagyott hátra, és az öröklésre jogosult személyek közül senki sem kéri hagyatéki eljárást indítását.

A hagyatéki tárgyalásban való részvételre a felek (örökösök, hagyományosok és a hagyaték tekintetében jogot gyakorló egyéb személyek), az örökségre jogos igényt formáló személyek (ha van végrendelet), a végrendeleti végrehajtó (ha kijelölik) és más érdekeltnek kapnak idézést. A bíróság vagy a közjegyző a tárgyalásra szóló idézésben értesíti az érdekeltet az eljárás megindításáról, valamint arról, hogy benyújtott-e hozzá végrendeletet, továbbá felszólítja őket, hogy haladéktalanul nyújtsanak be írásbeli végrendeletet vagy a szóbeli végrendeletet igazoló okiratot, amennyiben az a birtokukban van, és nevezzék meg a szóbeli végrendelet tanúit. Az idézésben kifejezetten felhívja az érdekeltet figyelmét arra, hogy az öröklést visszautasító nyilatkozatot a tárgyaláson szóban, vagy hiteles közokiratban tehetnek az első fokú öröklési határozat meghozataláig, ha pedig nem vesznek részt a tárgyaláson vagy nem tesznek nyilatkozatot, akkor úgy tekintendők, hogy örökösök kívánnak lenni.

A hagyatéki eljárásban a határozathozatal szempontjából lényeges – különösen az örökséghez való joggal, az örökrész mértékével és a hagyományhoz való joggal kapcsolatban – kérdéseket a hagyatéki tárgyaláson kell megvitatni. A bíróság vagy a közjegyző a tárgyalások kimenetele alapján hoz határozatot. A bíróságnak vagy a közjegyzőnek jogában áll az eljárásban részt vevő felek által nem közölt tényeket megállapítani, és a felek által elő nem terjesztett bizonyítékot bemutatni, ha úgy ítéli meg, hogy e tények és bizonyítékok szükségesek a határozathozatalhoz. A bíróság vagy a közjegyző főszabály szerint azután hoz határozatot a jogokról, hogy lehetővé tette az érdekelt számára a szükséges nyilatkozattételt. Azon személyek jogait, akik a szabályszerű idézés ellenére sem jelentek meg a tárgyaláson, a bíróság vagy a közjegyző a számára rendelkezésre álló információk alapján mérlegeli, és figyelembe veszi e személyek határozathozatalig kézhez vett írásbeli nyilatkozatait.

Az öröklési nyilatkozat olyan nyilatkozat, amellyel az örökös elfogadja vagy visszautasítja az örökséget. Bárkinek joga van öröklési nyilatkozatot tenni, de senkinek sem kötelező. Az a személy, aki az örökség visszautasításáról nem nyilatkozott, úgy tekintendő, hogy elfogadja az örökséget. Az a személy, aki érvényes nyilatkozatot tett az örökség elfogadásáról, később nem mondhat le az öröklésről. A bíróság vagy a közjegyző senkit sem kötelezhet öröklési nyilatkozat tételére, de az örökös, aki élni kíván ezzel a lehetőséggel, nyilatkozatot tehet szóban a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyző, a hagyatéki bíróság vagy bármely más városi bíróság előtt, illetve a hagyatéki bírósághoz vagy a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyzőhöz benyújtott hiteles okirat formájában. Az örökség visszautasítását kimondó nyilatkozat tétele esetén a bíróságnak vagy a közjegyzőnek figyelmeztetnie kell az örökösöt e nyilatkozat jogkövetkezményeire, és tájékoztatnia kell arról, hogy az örökséget csak a saját nevében, illetve saját és leszármazói nevében utasíthatja vissza.

A bíróság felfüggeszti a hagyatéki eljárást, és polgári vagy közigazgatási per indítására utasítja a feleket, ha a felek vitatják azokat a tényeket, amelyeken jogaik, a hagyaték összetétele vagy a hagyomány tárgya alapul. Akinek a jogát a bíróság kevésbé megalapozottnak találja, azt polgári vagy közigazgatási per indítására utasítja. Ha a felek vitatják azokat a tényeket, amelyeken a hagyományhoz fűződő vagy egyéb jog alapul, a bíróság a feleket polgári vagy közigazgatási per indítására utasítja, de nem függeszti fel a hagyatéki eljárást.

A hagyatéki eljárás végén a bíróság vagy a közjegyző határozatot hoz az öröklésről. Mivel a horvát jog szerint az öröklés a törvény erejénél fogva (*ipso iure*) következik be az örökhagyó halálakor, az öröklési határozat deklaratív jellegű. A határozat kimondja, ki vált örökössé az örökhagyó halálakor, és más személyek milyen jogokat szereztek. Az öröklési törvény határozza meg a határozat tartalmi elemeit, amelyek a következők: az örökhagyó vezeték- és utóneve, személyazonosító száma, egyik szülőjének neve, születési ideje, állampolgársága, az elhalálozásakor házas örökhagyók esetében a házasság előtti vezetékneve, a hagyaték összetétele (az ingatlan megjelölése a tulajdoni lapról származó, bejegyzéshez szükséges adatokkal, az ingóságok, valamint a bíróság által a hagyaték részének ítélt egyéb jogok), az örökösök vezeték- és utóneve, személyazonosító száma, lakhelye, örökhagyóhoz fűződő kapcsolata, törvényes vagy végrendeleti örökös jogállása, több örökös esetén az egyes örökösök törtszámként kifejezett örökrésze, az örökös jogainak korlátozása vagy megterhelése (az örökös joga feltételhez, időkorlátozhoz vagy utasítás végrehajtásához kötött-e, és ha igen, más módon is korlátozott vagy megterhelte-e, hogyan, és kinek a javára), a hagyományra vagy a hagyatékból eredő egyéb jogra jogosult személyek vezeték- és utóneve, személyazonosító száma, lakhelye és a jog pontos megjelölése. Az öröklési határozatot minden örökösön és hagyományoson kívül azok a személyek is megkapják, akik az eljárás során jelezték öröklési szándékukat. A határozatot jogerőre emelkedésekor az illetékes adóhatóság is megkapja. Az öröklési határozatban a bíróság vagy a közjegyző előírja, hogy a határozat jogerőre emelkedésekor az ingatlanok nyilvántartásba vételéről szóló törvény értelmében létre kell hozni a szükséges bejegyzéseket az ingatlan-nyilvántartásban, továbbá a bíróságnál, a közjegyzőnél vagy utasításuk alapján harmadik személynél letéti őrzésben lévő ingóságokat át kell adni a felhatalmazott személyeknek.

Az öröklési határozat meghozatala előtt a bíróság vagy a közjegyző a hagyományos kérésére külön határozatot hozhat a hagyományról, amennyiben e hagyományt az örökösök nem vitatják. Ha a hagyaték összetételét csak részben vitatják, részleges öröklési határozat is hozható az örökösök és a hagyományosok személyének, valamint a hagyaték nem vitatott részének megállapításához.

A bíróság megbízottjaként a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyző által hozott határozat ellen kifogással lehet élni. A kifogást a határozat feleknek való kézbesítésétől számított nyolc napon belül kell benyújtani a közjegyzőhöz, aki köteles azt az ügyirattal együtt haladéktalanul az illetékes városi bírósághoz továbbítani. A kifogásokat egyesbíró bírálja el. A késve benyújtott, hiányos vagy elfogadhatatlan kifogásokat a bíróság elutasítja. A közjegyző határozata ellen tett kifogás mérlegelésekor a bíróság a határozatot egészben vagy részben hatályban tarthatja vagy megsemmisítheti. A határozat (egészének vagy egy részének) megsemmisítése esetén a bíróság maga bírálja el a határozat megsemmisített részével érintett kérdést. A közjegyzői határozat egészének vagy egy részének megsemmisítése ellen fellebbezésnek helye nincs. A kifogásról hozott határozatot kézbesítik a felek és a közjegyző részére.

Az elsőfokú bíróság által a hagyatéki eljárásban hozott határozat ellen az öröklési törvény eltérő rendelkezése hiányában fellebbezéssel lehet élni. A fellebbezés az elsőfokú bíróság határozatának kézbesítésétől számított tizenöt napon belül nyújtható be. A fellebbezés az elsőfokú bírósághoz nyújtható be, amely az időben benyújtott fellebbezést mérlegelve új határozatot hozhat a vitatott határozat módosításáról, feltéve, hogy ezzel nem sérti más személyek határozaton alapuló jogait. Ha az elsőfokú bíróság nem módosítja határozatát, a fellebbezést továbbküldi a másodfokú bíróságnak, függetlenül attól, hogy a fellebbezést a törvényben megadott határidőn belül nyújtották-e be. A másodfokú bíróság főszabályként az időben benyújtott fellebbezésekről hoz határozatot, mindazonáltal a késve benyújtott fellebbezést is elbírálja, ha ezzel nem sérti más személyek vitatott határozaton alapuló jogait.

Hagyatéki eljárásban rendkívüli jogorvoslatok igénybevételére nincs lehetőség.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

Az örökhagyó halálakor lehet a törvény erejénél fogva (*ipso iure*) – törvényes vagy végrendeleti – örökössé válni. Az örökös ekkor öröklési jogot szerez, az elhunyt hagyatéka pedig a törvény erejénél fogva átszáll rá, és az örökségévé válik. Az öröklési jog megszerzéséhez nincs szükség az örökség elfogadását kimondó nyilatkozatra. Az az örökös, aki nem kíván öröklőni, jogosult visszautasítani az örökséget mindaddig, amíg az öröklésről elsőfokú határozat nem születik.

A hagyományos az örökhagyó halálakor szerzi meg a hagyományhoz való jogot.

A 6. kérdés alatt ismertettük a hagyatéki eljárást, amelynek keretében megállapítják, kik az örökhagyó örökösösei, mi tartozik a hagyatékba, és a hagyaték tekintetében milyen egyéb jogok illetik meg az örökösöket, hagyományosokat és egyéb személyeket.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Azok az örökösök, akik nem utasították vissza az örökséget, egyetemlegesen, örökrészüik erejéig felelnek az örökhagyó adósságaiért.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzéshez az alábbi okiratokat kell benyújtani az ingatlan helye szerint illetékes városi bíróság ingatlan-nyilvántartási hivatalához:

bejegyzési kérelem;

a jogcím megszerzésének alapjául szolgáló okirat (a jogcím megszerzésének jogalapja, amely lehet adásvételi szerződés, ajándékozási szerződés, eltartási szerződés, öröklési határozat stb.) eredeti példánya vagy hiteles másolata;

a jogcím kedvezményezettjének állampolgárságát igazoló okirat (állampolgársági bizonyítvány, az útlevel hiteles másolata stb.) vagy a jogi személy jogállását igazoló okirat (cégkivonat), ha a kedvezményezett külföldi jogi személy;

az ügyvédi meghatalmazás eredeti és másolati példánya, ha a kérelmezőt ügyvéd képviseli;

ha a kérelmező nem bízott meg ügyvédet a képviselével, és külföldön tartózkodik, akkor köteles horvát illetőségű ügyvédet megbízni az okiratok átvételével;

a bírósági illetékekről szóló törvény (NN 74/95., 57/96., 137/02., 26/03., 125/11., 112/12. és 157/13. sz.) 16. szakasza szerinti 200,00 kuna bírósági illeték, valamint 15. szakasza szerinti 50,00 kuna illeték megfizetéséről szóló igazolás.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

A horvát jog nem teszi kötelezővé hagyatéki gondnokot kijelölését. Ennek oka, hogy a hagyaték a törvény erejénél fogva az öröklés megnyílásakor (az örökhagyó halálakor vagy holtta nyilvánításakor) átszáll az örökösökre.

A horvát jog szerint azonban a hagyatéki bíróság különleges esetekben ideiglenes hagyatéki gondnokot jelöl ki. Erre akkor kerül sor, ha az örökösök személye vagy tartózkodási helye ismeretlen, nem lehet felvenni velük a kapcsolatot, vagy ezt egyéb helyzet teszi szükségessé. Az ideiglenes hagyatéki gondnok pert indíthat, perelhető, követelést érvényesíthet vagy tartozást rendezhet az örökösök nevében, és képviselheti az örökösöket. A bíróság szükség esetén különleges jogokat és kötelezettségeket ír elő a hagyatéki gondnok számára. A bíróság az örökösök vagyonától az örökhagyó hitelezőinek kérésére különválasztott hagyaték tekintetében is kinevezhet gondnokot.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

A hagyatékot az örökösök kezelik, kivéve, ha végrendeleti végrehajtó vagy hagyatéki gondnok kap megbízást erre a feladatra.

A végrendelező végrendeletében egy vagy több végrendeleti végrehajtót is kijelölhet. A végrendeleti végrehajtóként kijelölt személy nem köteles vállalni a feladatot. A végrendeleti végrehajtó feladatait a végrendelező határozza meg a végrendeletben. A végrendelező kifejezett utasításainak hiányában a végrendeleti végrehajtó feladatai különösen az alábbiakra terjednek ki:

a hagyaték gondozása és a megőrzéséhez szükséges intézkedések megtétele az örökösök nevében és javára;

a hagyaték kezelése;

a tartozások megfizetéséhez és a hagyományok kiadásához szükséges intézkedések megtétele az örökösök nevében és javára.

Ennek keretében a végrendeleti végrehajtónak minden tekintetben gondoskodnia kell arról, hogy a végrendeletet a végrendelező kívánalmainak megfelelően hajtsa végre.

9.3 Mik a gondnok jogai?

A horvát jog értelmében főszabályként nem jelölnek ki hagyatéki gondnokot. Ennek oka, hogy a hagyaték a törvény erejénél fogva az öröklés megnyílásakor (az örökhagyó halálakor vagy holtta nyilvánításakor) átszáll az örökösökre. A teljes örökséget az örökös kezeli, és ő rendelkezik vele. Több örökös esetén az egyes örökösöknek jutó örökrész megállapításáig az örökösársak tulajdonostársaként kezelik a teljes örökséget, és rendelkeznek vele, kivéve, ha végrendeleti végrehajtó vagy hagyatéki gondnok kap megbízást erre a feladatra.

Miután jogerős öröklési határozat megállapítja az egyes örökösöknek jutó örökrészt, az addig közös tulajdonban lévő vagyontárgyakat a hagyaték felosztásáig az örökösársak kezelik, és a hagyatéki vagyon örökösársak általi kezelésére és e vagyonnal való rendelkezésre vonatkozó szabályok szerint rendelkeznek velük, kivéve, ha végrendeleti végrehajtó vagy hagyatéki gondnok kap megbízást erre a feladatra.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

Végrendeleti végrehajtó kijelölése esetén a bíróság az eljárás során a végrehajtó kérésére haladéktalanul igazolást állít ki a végrehajtói hatáskörrel és jogosítványokról, és utasítást ad arra, hogy a végrehajtó nyilatkozatait úgy kell tekinteni, mintha azok az örökhagyó nyilatkozatai lennének. Azok, akik a magát bírósági igazolással végrendeleti végrehajtóként azonosító személy nyilatkozatai szerint, jóhiszeműen járnak el, nem tartoznak felelősséggel az örökös által elszenvedett károkért. Ha a bíróság felmenti a végrendeleti végrehajtót, akkor a végrehajtó köteles haladéktalanul visszaszolgáltatni a bíróságnak a végrehajtói hatáskör és jogosítványok igazolását, ellenkező esetben felelős lesz az abból eredő károkért.

A hagyatéki eljárás végén öröklési határozat születik. E határozat megállapítja, ki vált örökössé az örökhagyó halálakor, más személyek pedig milyen jogokat szereztek. Mivel a horvát jogban *ipso iure* öröklés érvényes, az örökös személyének megállapítása nem az öröklési jog megszerzése érdekében történik (erre az örökhagyó halálakor már sor került), hanem kizárólag az örökséggel keletkezett jogok gyakorlásának és kötelezettségek teljesítésének előmozdítását szolgálja.

A jogerős öröklési határozat joghatása, hogy meghatározza a hagyaték összetételét, az örökhagyó örökösének személyét, az őt illető örökrész mértékét, továbbá az öröklési jog korlátait vagy terheit, valamint a hagyományhoz való jogokat.

Az a személy, akit az öröklési törvény értelmében nem köt az öröklési határozat jogereje, úgy támadhatja meg a jogerős öröklési határozat rendelkezéseit, hogy polgári pert indít azon személyek ellen, akiknek előnye származik abból az öröklésből, amelynek helytállóságát vitatja.

A jogerős öröklési határozat nem kötelező azokra a személyekre nézve, akik jogot formálnak valamely, a hagyaték részének minősülő vagyontárgyra, feltéve, hogy e személyek nem vettek részt félként a hagyatéki tárgyalásban, és arra személyre szóló idézést sem kaptak. A határozat azokra a személyekre nézve sem kötelező, akik azt állítják, hogy az örökhagyó halála miatt a végrendelet vagy a törvény alapján örökség vagy hagyomány illeti meg őket, feltéve, hogy e személyek nem vettek részt félként a hagyatéki tárgyalásban, és arra személyre szóló idézést sem kaptak.

Kivételes esetben azokat a személyeket, akik félként részt vettek a hagyatéki tárgyalásban, vagy arra idézést kaptak, nem köti a jogerős öröklési határozat azon jogok tekintetében, amelyeket az utólag megtalált végrendelet keletkezett, vagy (utasításra megindított) polgári vagy közigazgatási eljárás keretében állapítottak meg az öröklési határozat jogerőre emelkedését követően, feltéve, hogy teljesültek azok az előfeltételek, amelyek alapján polgári per útján lehet követelni az eljárás megismétlését.

Utolsó frissítés: 18/03/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Általános információk - Olaszország

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az Európai Unió Közjegyzőseinek Tanácsa (CNUE).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

Végintézkedés kizárólag végrendelet formájában készíthető. A közös végrendelet és a jövőbeni öröklésre vonatkozó szerződés nem megengedett.

A végrendeletnek két formája létezik:

örökös megnevezése, mely esetben a végrendelettel teljes vagyonáról vagy annak egy részéről rendelkezhet anélkül, hogy megjelölné a végrendelettel hatálya alá tartozó vagyontárgyakat;

hagyomány, amely esetben a végrendelettel egy vagy több konkrétan megnevezett vagyontárgyról rendelkezik.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

A végrendelet készítését az alkalmazott formától függetlenül nem szükséges nyilvántartásba vetetni.

Közvégrendelet, vagyis közjegyzői okirat formájában készített végrendelet esetében a közjegyző a végrendelettel halála után áthelyezi a végrendelettel végintézkedések nyilvántartásából az élők közötti ügyletek nyilvántartásába, és nyilvántartásba veszi az áthelyezési igazolást.

Holográf végrendelet, vagyis sajátkezűleg írt magánvégrendelet esetében a végrendelettel halála után közjegyzőnek kell átadni, aki nyilvánosságra hozatali jegyzőkönyv készítésével gondoskodik arról, hogy a végrendelet hatályosuljon, majd e jegyzőkönyvet nyilvántartásba veszi.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelelő rész)?

A végrendelettel jogilag rendelkezhet teljes vagyonáról. Házastársa, gyermekei, és az ő leszármazói, valamint (gyermek hiányában) a végrendelettel szülei kötelelő részre jogosultak, amely a hagyatéki vagyonból számukra fenntartott minimális örökrész; ugyanakkor az e jogot figyelmen kívül hagyó végrendelet is érvényes és hatályos, amennyiben azt a fent említett örökösök nem támadják meg. Ha a végrendelettel nem támadják meg, vagy a megtámadására irányuló eljárás alaptalannak bizonyul, a végrendelettel teljes körűen hatályos és érvényes marad.

4 Ki mennyit öröklő végintézkedés hiányában?

Végrendelet hiányában a Polgári Törvénykönyv törvényes öröklésre vonatkozó szabályait kell alkalmazni. Előfordulhat olyan eset, amikor készül ugyan végrendelet, de csak a hagyatéki vagyon egy részéről rendelkezik. Ekkor a vagyon fennmaradó részére a törvényes öröklés szabályai vonatkoznak a végrendelettel szabályozó előírások mellett. A törvényes öröklés szabályai szerint öröklő személy lehet a házastárs, a gyermek, a szülő, a testvérek, és a hatodik rokonsági fokig a rokonok. Az öröklött vagyonrész nagysága attól függ, hogy a fent felsorolt személyek közül kik léteznek ténylegesen. Ha az örökhagyónak vannak gyermekei, akkor szülei és testvérei, valamint távolabbi rokonai nem öröklhetnek.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 öröklési ügyek

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.4 a kötelelő rész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az örökség elfogadó nyilatkozat alapján száll át az örökségre, míg a hagyomány automatikusan száll át, feltéve, hogy a hagyományos nem utasítja azt vissza. Az örökséget nem lehet részlegesen elfogadni. Az elfogadás történhet kifejezetten (a megfelelő nyilatkozat megtételével) vagy hallgatólagosan (amennyiben az örökös olyan cselekményt hajt végre, amelyet nem hajthatna végre, ha nem ő lenne az örökös; ilyen cselekmény például a hagyatéki vagyontárgy értékesítése). Az elfogadó vagy a visszautasító nyilatkozatot az öröklés megnyílásának helye szerint illetékes közjegyző vagy bírósági tisztviselő által kiállított nyilatkozat útján lehet megtenni. Ugyanezek a szabályok vonatkoznak a kötelelő részre jogosult örökösökre is, akik azonban a kötelelő részrel kapcsolatban nem tehetnek elfogadó vagy visszautasító nyilatkozatot. Ezek az örökösök ugyanakkor lemondhatnak a kötelelő részhez való jogukról, amennyiben a kötelelő részben kár keletkezett. Ha egy kötelelő részre jogosult örökös kizárt az öröklésből, vagy a neki járó kötelelő résznél kisebb örökrészt hagyaték neki öröklő, akkor ez az örökös kizárólag a kötelelő részhez való jogának érvényesítése érdekében fordulhat bírósághoz.

6 Öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

Erre vonatkozóan a jog nem ír elő egyetlen eljárást.

Az öröklés az örökhagyó halálával nyílik meg. Az örökösöket és a hagyományosokat a halál napjára figyelemmel, valamint a végrendelet vagy a vonatkozó jogi előírások alapján kell megállapítani. Ezután e személyek kötelesek végrehajtani az elfogadó vagy visszautasító nyilatkozat megtételéhez szükséges intézkedéseket. E nyilatkozatok alapján lehet megállapítani, kinek milyen arányban jut a hagyatéki vagyonból.

Több társtulajdonos esetén mindegyikük jogosult a vagyon felosztását kérni; erről köthetnek szerződést, vagy kérelemmel fordulhatnak a bírósághoz, hogy az rendes polgári peres eljárás keretében hozzon ítéletet a vagyon felosztásáról.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

A hagyományosok automatikusan megszerzik ezt a jogállást, kivéve, ha lemondanak az örökségről. Az örökös jogállás kifejezett elfogadó nyilatkozattal vagy hallgatólagos elfogadásnak minősülő cselekménnyel szerezhető meg. Azok az örökösként megnevezett személyek, akiknek birtokában hagyatéki vagyon tárgy van, az öröklés megnyílásától számított három hónap elteltével automatikusan örökössé válnak.

A kifejezett elfogadás – amelyet az öröklés megnyílásától számított tíz éven belül kell közölni – lehet egyszerű elfogadás vagy a hagyatéki leltározás kedvezményének igénybevételével tett elfogadás, amelynek célja az elhunyt tartozásai iránti felelősség korlátozása.

A kiskorúakra vagy más cselekvőképtelen személyekre átszálló örökséget kifejezetten és hagyatéki leltározás kedvezményének igénybevételével kell elfogadni.

Az örökség vagy a hagyomány elfogadása az öröklés megnyílásáig visszamenőleges hatályú.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Az örökösök az elhunyt tartozásaiért az örökrészüik értékének arányában felelnek. A hagyományosok ugyanakkor nem felelnek e tartozásokért.

Az örökség egyszerű elfogadása esetén az örökös korlátlan személyes felelősséggel tartozik az elhunyt tartozásaiért, ezért akkor is felel e tartozásokért, ha azok összege meghaladja az örökölt vagyontárgyak értékét.

Az örökség hagyatéki leltározás kedvezményének igénybevételével történő elfogadása esetén az örökös csak az örökölt vagyontárgyak erejéig felel az elhunyt tartozásaiért.

Az örökség hagyatéki leltározás kedvezményének igénybevételével történő elfogadása esetén jegyzőkönyvet kell felvenni a hagyatékhöz tartozó összes vagyontárgyról és azok értékéről. Az örökösnek bírósági felhatalmazásra van szüksége ahhoz, hogy a hagyatéki vagyontárggyal való rendelkezés érdekében intézkedjen. E felhatalmazást csak akkor kaphatja meg, ha a kérdéses intézkedések összhangban állnak a hagyatéki hitelezők érdekeivel.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Az örökösök és a hagyományosok az adóhatóság felé kötelesek öröklési nyilatkozatot tenni, amely tájékoztatást nyújt az összes hagyatéki vagyontárgyról, köztük az ingatlanokról is, a vonatkozó ingatlan-nyilvántartási adatok feltüntetésével. Az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés átírásához, és ennek megfelelően az ingatlan örökös vagy hagyományos nevének történő nyilvántartásba vételéhez is az öröklési nyilatkozat egy példányára van szükség. Az örökös vagy hagyományos az átírással válik az ingatlan tulajdonosává.

Az örökölt ingatlan megszerzésének ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzésére az örökösök és a hagyományosok esetében eltérő eljárás vonatkozik. A hagyományos esetében a tulajdonjog megszerzését a hagyomány rendelkezést tartalmazó végrendelet egy példány alapján jegyzik be. Örökös esetében a kifejezett elfogadó nyilatkozatot vagy a hallgatólagos elfogadásnak minősülő cselekményt rögzítik.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

Hagyatéki gondnokot nem kötelező kijelölni.

A végrendelező megnevezhet egy végrendeleti végrehajtót, aki kizárólag a feladatkörének ellátásához szükséges mértékben jogosult a hagyatéki vagyontárgyak kezelésére.

A vonatkozó jogszabály jelöli meg azokat a személyeket, akik az örökösök cselekvőképtelensége esetén a hagyatéki vagyon kezeléséért felelnek. Ha az örökösként megjelölt személyek egyike sem fogadja el az örökséget, akkor a nyugvó hagyatéki tekintetében a bíróságtól hagyatéki gondnok kirendelése kérhető, aki a hagyatéki vagyontárgyakat az első elfogadó nyilatkozat megtételéig kezeli, amikor is a hagyatéki gondnok megbízatása automatikusan megszűnik.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékokat?

Ha a hagyományos az örökösök intézkedésére vár, akkor az örökösök felelnek a végrendelet rendelkezéseinek végrehajtásáért.

A végrendelező megnevezhet végrendeleti végrehajtót, akinek majd gondoskodnia kell a végrendelet rendelkezéseinek betartásáról.

A hagyatéki vagyontárgyakat a végrendelet rendelkezéseit végrehajtani köteles személyek kezelik mindaddig, amíg az ezzel kapcsolatos feladataikat teljes körűen el nem látták.

9.3 Mik a gondnok jogai?

A hagyatéki gondnok általában véve a vagyontárgyak és azok értékének védelme érdekében csak a hagyatéki rendes kezelésére jogosult. A vagyontárggyal való rendelkezéssel vagy különös kezeléssel kapcsolatos intézkedésekhez bírósági felhatalmazásra van szükség.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

Az elhunyt születési helye vagy lakóhelye szerinti önkormányzat halotti, valamint családi állapotra vonatkozó anyakönyvi kivonatot állít ki, amely az elhunyt halálával kapcsolatos információkat, valamint személyes adatait és családi állapotát tartalmazza.

Az örökös vagy hagyományos jogállás hatóságai okirattal nem bizonyítható.

Az örökös vagy hagyományos jogállást közjegyzői okirattal lehet igazolni, amely közjegyző előtt, két – az öröklésben nem érintett – tanú jelenlétében, a büntetőjogi felelősség tudatában tett nyilatkozatot tartalmaz. A hatóságok a közjegyzői okirat helyett elfogadják az érintett személy által büntetőjogi felelőssége tudatában tett nyilatkozatot is.

Utolsó frissítés: 15/10/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Általános információk - Ciprus

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az Európai Unió Közjegyzőségeinek Tanácsa (CNUE).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

A nemzeti jog elvben nem tartalmaz a közös végrendeletre vonatkozó rendelkezéseket. A házastársak végrendeletük készítésekor megjelölhetik egymást kizárólagos örökösként.

A végrendeletet a ciprusi törvénykönyv 195. fejezetének 23. cikkében foglalt rendelkezések szerint kell elkészíteni és végrehajtani.

A végrendeletet írásba kell foglalni, és azt a végrendelezőnek vagy a végrendelező kérésére és jelenlétében egy másik személynek alá kell írnia. A végrendelet ezen túlmenően – az örökhatyó előtti jóváhagyás és megerősítés érdekében – legalább két tanú előtt, azok együttes jelenlétében kell aláírni. Ha a végrendelet egynél több oldalból áll, minden oldalt alá kell írni, vagy kézjeggyel el kell látni.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

A végrendelet:

- a) benyújtható a végrendelező lakóhelye szerinti tartomány nyilvántartásához a 189. fejezet 9. cikkének megfelelően;
- b) letétbe helyezhető a végrendelező ügyvédjénél; vagy
- c) megőrzését végezheti maga a végrendelező vagy az e célra kijelölt másik személy.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelelő rész)?

A nemzeti jog ismeri a kötelelő rész elvét. A kötelelő részre vonatkozó előírásokat a 195. fejezet 41. cikke tartalmazza. A 195. fejezet 51. cikkének rendelkezéseit szintén figyelembe kell venni.

A gyermekeket a hagyaték nettó értékének legfeljebb 25%-a illeti meg. A gyermektelen örökhatyót túlélő házastárs vagy szülő (anya vagy apa) a hagyaték nettó értékének legfeljebb 50%-ára jogosult, minden egyéb esetben a teljes hagyaték felosztható az örökösök között.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Végintézkedés hiányában a hagyaték a 195. fejezet 44. és azt követő cikkeiben foglalt rendelkezések szerint száll át az örökösökre.

Ha az örökhatyónak vannak gyermekei és házastársa, a hagyaték nettó értékét egyenlő részben kell felosztani a házastárs és a gyermekek között. Ha az örökhatyónak nincsenek gyermekei vagy leszármazói, a házastárs örökrésze megnövekedik attól függően, hogy vannak-e más rokonok a negyedik rokonsági fokig. Ha az elhunytak élnek testvérei vagy szülei, a házastárs örökrésze a nettó érték 50%-a, ha pedig a negyedik rokonsági fokig nincsenek rokonok, a házastársat a hagyaték háromnegyede illeti meg. Minden egyéb esetben a teljes hagyaték a házastársra száll át.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 Öröklési ügyek

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.4 a kötelelő rész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az illetékes hatóság a fent említett összes esetben az örökhatyó utolsó lakóhelye szerint illetékes kerületi bíróság.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

Kérelem benyújtása

Az adóhivatal által jóváhagyott ideiglenes mentességet igazoló okirat benyújtása

A hagyatékátadó okirat kiállításra

Hagyatéki leltározás

A hagyatéki vagyont terhelő összes adósság, köztük az adótartozások kiegyenlítése

A hagyaték felosztása

Végleges elszámolás készítése

A nemzeti jog nem rendelkezik a bíróság által hivatalból indított hagyatéki eljárással.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökösé, illetve hagyományossá?

Valaki akkor válhat örökösé, ha legfeljebb a hatodik rokonsági fokig az elhunyt rokona. A vonatkozó rendelkezéseket a 195. fejezet 44. és azt követő cikkei, valamint a 195. fejezet első és második melléklete tartalmazza.

Ahhoz, hogy valaki örökösé váljon, a végrendelezőnek örökséget kell rá hagynia végrendeletében.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

A nemzeti jog szerint az örökösök nem felelnek az elhunyt tartozásaiért. A tartozások kizárólag a hagyatékot terhelik, amely kizárólag e tartozások (köztük az adótartozások) rendezése után osztható fel az örökösök/hagyományosok között. A vonatkozó rendelkezéseket a 189. fejezet 41. cikkének b) pontja és 42. cikke tartalmazza.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Amennyiben az ingatlan „bejegyzése” az elhunyt ingatlanának örökösökre/hagyományosokra való átruházására utal, az alábbi okiratok szükségesek: hagyatékátadó okirat;

az adóhivatal által az adótartozások rendezéséről kiadott igazolás és az ingatlanátruházási engedély;

az ingatlan- és tökenyerességadó-tartozások rendezésének igazolása;

a kommunális és szennyvízdíj megfizetéséről szóló bizonylat és igazolás, valamint a hagyatéki gondnok, illetve a végrendeleti végrehajtó által a hagyatékfelosztásról eskü alatt tett nyilatkozat;

az ingatlan-nyilvántartás, illetve az adóhivatal által kért egyéb okiratok.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

A hagyaték felosztásához kötelező hagyatéki gondnokot kijelölni. A hagyatéki gondnokot kérelemre a bíróság jelöli ki. A hagyatékkezelési kérelmet a 189. fejezet (többek között annak 18., 19., 20., 29. és 49. cikke), valamint a 192. fejezet szerint kell benyújtani. A kérelemhez mellékelni kell a leendő hagyatéki gondnok vagy végrendeleti végrehajtó, valamint szükség esetén a kezes eskü alatt tett nyilatkozatát és a fedezetről szóló okiratot. Mellékelni kell még az elhunyt utolsó lakóhelye szerinti önkormányzat vezetője által kiállított halotti és öröklési bizonyítványt, valamint az örökösök hagyatéki gondnok kijelöléséhez való hozzájárulását. Minden egyéb tekintetben a fenti 6. kérdés alatt ismertetett eljárást kell követni.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

A végintézkedés örökhatyó halálakor történő végrehajtásának joga a végrendeleti végrehajtót illeti meg, és amennyiben a végrendeleti végrehajtó elhalálozik vagy nem kívánja ellátni a feladatot, e jog bármely olyan személyre átszállhat, akinek a hagyatékhoz jogi érdeke fűződik (pl. örökös, hagyományos).

9.3 Mik a gondnok jogai?

A hagyatéki gondnok jogosítványait a 189. fejezet 41. cikke ismerteti.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

Ilyen dokumentum a hagyatékátadó okirat, amely megnevezi a hagyatéki gondnokot, illetve a végrendeleti végrehajtót. A kedvezményezettek neve a hagyatéki gondnok kirendelése, illetve a végrendelet érvényesítése iránti kérelemben, valamint az elhunyt utolsó lakóhelye szerinti önkormányzat vezetője által kiállított halotti és öröklési bizonyítványban szerepel.

Utolsó frissítés: 17/07/2017

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közölt vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Általános információk - Lettország

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az Európai Unió Közjegyzőseinek Tanácsa (CNUE).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

A Polgári Törvénykönyv (*Civillikums*) 418. cikke értelmében a végrendelet a teljes vagyon, a vagyon egy része, illetve egyes dolgok vagy jogok tekintetében halál esetére készített egyoldalú nyilatkozat. A Polgári Törvénykönyv 420. cikke szerint a kiskorúak kivételével mindenki végrendelezhet. A 16. életévüket betöltött kiskorúak különvagyonukról végrendelezhetnek (a Polgári Törvénykönyv 195. cikke). A gondnokság alatt állók is végrendelezhetnek. A Polgári Törvénykönyv 421. cikke értelmében azonban nem készíthet végrendeletet az a személy, aki szándékának kifejezésére nem képes.

A Polgári Törvénykönyv alapján a végrendelet formáját tekintve lehet közvégrendelet vagy magánvégrendelet.

Közvégrendeletet közjegyző vagy családjogi bíróság készíthet. A közvégrendeletet a végrendelező jelenlétében kell elkészíteni. A közvégrendelet eredeti példányának az minősül, amelyik példányt a közjegyzői vagy konzuli okiratok nyilvántartásában, vagy a családjogi bíróság végrendeleti nyilvántartásában rögzítik. Az eredeti végrendelet aláírása után a végrendelező kap egy másolat példányt.

A magánvégrendelet vonatkozásában a Polgári Törvénykönyv 445. és 446. cikke szerint az ilyen végrendelet érvényességéhez bizonyítani kell, hogy azt a végrendelező készítette, és az helytállóan tükrözi végakarátát. Magánvégrendeletet írásban lehet tenni. A végrendelezőnek a végrendeletet teljes egészében saját kezűleg kell írnia.

A Polgári Törvénykönyv 604. cikke értelmében két vagy több személy közös, kölcsönös végrendeletet (*savstarpējs testaments*) tehet; ez esetben egyetlen okirattal kölcsönösen örökösnek nevezik egymást. Ha az ilyen végrendelet alapján örökösnek nevezés azonban ahhoz a feltételhez kötött, hogy a másik személy örökössé nevezésének érvényesen meg kell történnie, és az örökösnevezés csak a másik örökösnevezéssel együtt érvényes, akkor bizonyos végrendeletről (*korrespektīvs testaments*) van szó.

A Polgári Törvénykönyv 639. cikke szerint a szerződés alapján történő öröklés olyan szerződéssel történik, amelyben az egyik szerződő fél jövőbeli örökségét vagy annak egy részét a másik szerződő félre, vagy több fél egymásra ruhazza. Az ilyen szerződés elnevezése öröklési szerződés. Az öröklési szerződésben az egyik szerződő fél hagyományt is juttathat a másik szerződő félnek vagy harmadik személynek. Az öröklésből kizárás öröklési szerződésben nem megengedett.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

Ha a végintézkedés közokirat (közjegyzői okirat, családjogi bíróság által hitelesített végrendelet) formájában történik, azt nyilvántartásba veszik a végrendeletek nyilvános nyilvántartásában. A magánokiratban tett végintézkedést nem veszik nyilvántartásba, kivéve, ha azt közjegyzőnél vagy családjogi bíróságnál letétbe helyezik.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelesrész)?

A végrendelező halála esetére teljes hagyatékáról szabadon rendelkezhet, azzal a korlátozással, hogy a kötelesrészre jogosultak a kötelesrészt öröklők. A kötelesrészre jogosultak csak a kötelesrész pénzben történő kiadását igényelhetik.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

A Polgári Törvénykönyv alapján öröklésre a házastársak, rokonok és örökbefogadott gyermekek jogosultak.

Az örökbefogadott gyermek és leszármazói az örökbefogadótól vagy annak rokonaitól örökölnék. Az örökbefogadott gyermektől annak leszármazói ugyanúgy örökölnék, mint az örökbefogadó vagy annak rokonai. Az öröklési rendben távolabbi örökös nem örököl, ha az öröklési rendben közelebbi örökös kifejezésre juttatta öröklési szándékát.

A házastárs az első, második vagy harmadik öröklési osztályba sorolt örökösökkel együtt örököl. Az első öröklési osztályba tartozó örökösrel együttes örökléskor a házastárs egy gyermeknyi részt örököl, ha az öröklési szándékot kifejezésre juttató gyermekek száma legfeljebb három, azonban ha az öröklési szándékot kifejezésre juttató gyermekek száma legalább négy, a házastárs egynegyed részt örököl. A második vagy harmadik öröklési osztályba tartozó örökösökkel együttes örökléskor a házastárs a hagyaték felét kapja meg. A házastárs kapja meg a teljes hagyatékot, ha az első, második vagy harmadik öröklési osztályba sorolt örökös nincsen, vagy az öröklésre szándékát nem nyilvánította ki.

Az örökhagyó rokonai meghatározott sorrendben örökölnék, amely részben a rokonsági viszony jellegén, részben a rokonsági fokon alapul. Az öröklési sorrend meghatározása céljából a törvényes örökösök négy elkülönülő osztályba sorolhatóak:

az első osztályba tartoznak – rokonsági fok szerinti megkülönböztetés nélkül – az örökhagyó mindazon leszármazói, akiknek esetében az örökhagyó és közöttük nincsenek más öröklésre jogosult leszármazók;

a második osztályban örökölnék az örökhagyó legközelebbi fokú felmenői, továbbá vér szerinti testvérei, valamint azon vér szerinti testvéreinek gyermekei, akik az örökhagyó halála előtt meghaltak;

a harmadik osztályban örökölnék az örökhagyó féltestvérei, valamint azon féltestvéreinek gyermekei, akik az örökhagyó halála előtt meghaltak;

a negyedik osztályban örökölnék a legközelebbi fokú oldalági rokonok, tekintet nélkül arra, hogy mindkét szülővel vagy csak egyik szülővel vérrokonok.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 öröklési ügyek

A közjegyző (*zvērīnāts notārs*).

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A közjegyző.

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A közjegyző.

5.4 a kötelesrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A közjegyző.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

Az öröklés megnyílása után az örökösnek kifejezésre kell juttatnia a hagyaték elfogadására vonatkozó szándékát. Ez az öröklési kérelem közjegyzőhöz való benyújtása útján történik. A közjegyző megindítja a hagyatéki eljárást, bejelenti az öröklés megnyílását, meghatározza a hagyatékra jogosult személyek körét és kiadja az öröklési bizonyítványt.

Ha az öröklés végintézkedéssel jár, akkor azt be kell nyújtani a közjegyzőhöz, aki azt felolvassa, és megállapítja, hogy a jogszabályoknak megfelelően hatályosult. Az örökösnek ebben az esetben is kifejezésre kell juttatnia a hagyaték elfogadására vonatkozó szándékát. Ha hagyományost neveztek, az öröklési bizonyítványon ez is feltüntetésre kerül.

A lett jog nem írja elő az örökhagyó vagyonának felszámolását és megosztását. Ilyen jellegű rendelkezéseket az örökhagyó végintézkedés keretében tehet, de ez nem gyakori eset. Miután a közjegyző igazolta a hagyatékra jogosult örökösöket, az örökölt ingatlan közös tulajdonba kerül, vagy pedig a hagyatékot a hagyaték felosztásáról szóló szerződés megkötésével felosztják. Ha csak egyes örökösök kívánják a hagyaték felosztását a többi örökös akarata ellenére, a felosztás kérdésében bírósághoz lehet fordulni.

A törvény egyetlen esetre írja elő az örökhagyó tulajdonának értékesítését, ez pedig az, amikor nincsenek örökösök, és az ingatlan az állam joghatósága alá tartozó uratlan hagyatéknak (*bona vacantia*) minősül. Ha az ingatlan tekintetében léteznek hitelezők, akkor a bírósági végrehajtó árverésen értékesíti azt. Ha hitelezők nincsenek, az állami bevételekkel foglalkozó szolgálat dönt az ingatlan elidegenítéséről.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

A Polgári Törvénykönyv 500. cikkének fogalommeghatározásának megfelelően, amikor egy személy nem a teljes hagyatékot vagy annak egy részét, hanem csak egyetlen dolgot örököl, akkor az öröklést hagyománynak, az öröklő személyt hagyományosnak nevezzük.

Ennek a személynek öröklés iránti kérelmet kell a közjegyzőhöz benyújtania. Ha azonban létezik végintézkedés, akkor ezt be kell nyújtani a közjegyzőhöz, aki azt felolvassa. A közjegyző az öröklés elfogadására nyitva áll, a közjegyző által megállapított (legalább 3 hónapos) vagy a Polgári Törvénykönyv által előírt (az öröklés megnyílásától vagy az öröklés megnyílásáról való tudomásszerzéstől számított egyéves) határidő elteltével öröklési bizonyítványt ad ki az örökösöknek és a hagyományosoknak.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

A Polgári Törvénykönyv megállapítja, hogy az öröklés elfogadásával és megszerzésével az örökösre szállnak át az örökhagyó mindazon jogai és kötelezettségei, amelyek az örökhagyó halálával nem szűntek meg. Az örökösök saját vagyonukkal is felelnek az örökhagyó tartozásaiért, ha azokat az örökölt ingatlan nem fedezi. Az az örökös, aki a hagyatéki leltározás kedvezménye (*ar inventāra tiesību*) alapján fogadta el a hagyatékot, az örökhagyó tartozásaiért és a vele szembeni igényekért csak a hagyaték mértékéig felel.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Az öröklési bizonyítványt és a bejegyzési kérelmet a földhivatalhoz kell benyújtani.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

A következő személyek jelölhetők ki:

az öröklés megnyílása után – a hagyatéki gondnok. Az örökösök kérésére vagy törvényben előírt egyes esetekben (például tartozásokkal jelentősen megterhelt hagyaték esetében, vagy örökösök hiányában, vagy ha az örökösökkel nem lehet kapcsolatba lépni stb.) a hagyatékon fennálló gondnokságot a közjegyző rendeli el egy külön okiratban, amelyet gondnokrendelés céljából megküld a családjogi bíróságnak; végrendeleti végrehajtó – kijelölése még a végrendelet életében, magában a végrendeletben történik.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

A hatályosult végrendeletet az erre a célra magában a végrendeletben vagy külön végintézkedési aktusban kijelölt végrendeleti végrehajtó hajtja végre.

Végrendeleti végrehajtó nevezésének hiányában a végrendeletben nevezett örökös hajtja végre. Ha azonban nincs közvetlen végrendeleti örökös, a végrendeletet a közjegyző határozata alapján a családjogi bíróság által kirendelt hagyatéki gondnok hajtja végre.

9.3 Mik a gondnok jogai?

A végrendeleti végrehajtó jogállását és jogosultságainak, illetve feladatainak korlátait a végrendeletben kifejezett akarata határozza meg. A végrendelettel részéről további útmutatás hiányában a végrendeleti végrehajtónak csak azt kell biztosítania, hogy a végrendelettel végakarata teljesüljön, és csak a szükséges mértékben vesz részt a hagyaték felszámolásában és az örökösök és hagyományosok közötti felosztásában.

A hagyatéki gondnok a hagyaték kezelésében és annak képviseletében függetlenül jár el. A gondnoknak a hagyatékot ugyanolyan gondossággal kell kezelnie, mintha saját tulajdonáról lenne szó. A gondnok a gondnokság időtartama alatt éves jelentést tesz a családjogi bíróságnak, és a hagyaték örökösök közötti felosztásakor vagy a gondnokság egyéb okból történő megszűnésekor zárójelentést kell benyújtania. A gondnokság, valamint a gondnok e jogállása megszűnik, amikor a közjegyző kiadja az öröklési bizonyítványt.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

A közjegyző az öröklési bizonyítványt közjegyzői okiratban állítja ki. A közjegyzői okirat valódisága nem vitatható. A közjegyzői okirat külön keresetben megtámadható.

Utolsó frissítés: 07/02/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Általános információk - Litvánia

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az Európai Unió Közjegyzőseinek Tanácsa (CNUE).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

Halál esetére a Litván Köztársaság Polgári Törvénykönyve (*Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas*) szerinti végrendelet formájában lehet a tulajdonról rendelkezni. A végrendelet lehet közvégrendelet (írásbeli, kétpéldányos okiratban, amelyet közjegyző vagy más országban a Litván Köztársaság konzuli tisztviselője hitelesít) vagy magánvégrendelet (holográf, saját kézzel írott végrendelet, amelyben szerepel a végrendeletkező vezeték- és keresztnéve, a végrendelet kelte [év, hónap, nap] és helye, tartalmazza a végrendeletkező végakarátát, és azt a végrendeletkező aláírja; ez a fajta végrendelet bármely nyelven készülhet). Házastársak tehetnek közös házastársi végrendeletet, amelyben a házastársak egymást kölcsönösen örökössé nevezik, és ennek következtében a házastárs halála esetén a túlélő házastárs örökli az elhunyt házastárs teljes vagyonát (beleértve a házastársi közös vagyont), a kötelező rész kivételével.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

A közvégrendeletet a végrendeletkező jelenlétében hitelesítik és felveszik a közjegyzői nyilvántartásba. A végrendelet egy példányát a végrendeletkező, másik példányát a hitelesítő őrzi. A végrendeletkező a magánvégrendeletet letétbe helyezheti közjegyzőnél vagy külföldön a Litván Köztársaság konzuli tisztviselőjénél. A Litván Köztársaságban készült végrendeletek nyilvántartását a Központi Jelzálóhivatal (*Centrinė hipotekos įstaiga*) vezeti. A közjegyzőknek vagy a konzuli tisztviselőknek a végrendelet hitelesítésétől, letéti őrzésbe vételétől vagy megsemmisítésétől számított három munkanapon belül értesíteniük kell a Központi Jelzálóhivatalt. Az értesítésben fel kell tüntetni a végrendeletkező vezeték- és keresztnévét, személyi azonosító számát és lakóhelyét, a végrendelet keltét és helyét, fajtáját és őrzésének helyét. A végrendelet tartalmát nem szükséges megadni.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelelés)?

Igen, a Polgári Törvénykönyv rendelkezik a köteleléshez való jogról: a végrendelező halála napján eltartott gyermekei (örökbefogadott gyermekei), házastársa és szülei (örökbefogadó szülei) a végrendelet tartalmától függetlenül öröklik a törvényes öröklés alapján őket megillető örökrész felét (a kötelelészt), kivéve, ha a végrendeleti juttatás ennél nagyobb. A kötelelés meghatározása – a szokásos mértékű berendezési és felszerelési tárgyak figyelembevételével – a hagyaték értéke alapján történik.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Végrendelet hiányában a hagyaték öröklésére a törvényes öröklés rendje irányadó. Amennyiben az öröklés a törvényes öröklés rendje szerint történik, a következő személyek egyenlő arányban öröklik a hagyatékot: elsőfokú örökösök – az örökhagyó gyermekei (ideértve az örökbefogadott gyermekeket és az örökhagyó halála után született gyermekeket); másodfokú örökösök – az örökhagyó szülei (örökbefogadó szülei), unokái; harmadfokú örökösök – az örökhagyó apai és anyai nagyszülei, az örökhagyó dédunokái; negyedfokú örökösök – az örökhagyó testvérei, valamint az apai és anyai dédszülők; ötöd-fokú örökösök – az örökhagyó testvéreinek gyermekei (unokaöccsök és unokahúgok), és az örökhagyó szüleinek testvérei (nagybácsik és nagynénik); hatodfokú örökösök – az örökhagyó szülei testvéreinek gyermekei (unokatestvérek). A másodfokú örökösök törvényes örökléssel csak abban az esetben örökölnék, ha az elsőfokú örökösök kiestek, a hagyatékot visszautasították vagy arról lemondtak, vagy ha az összes elsőfokú örökösöt megfosztották az öröklési jogától. A harmad-, negyed-, ötöd- és hatodfokú örökösök csak magasabb fokú örökösök hiányában, illetve akkor örökölnék, ha azok a hagyatékot visszautasították vagy arról lemondtak, vagy ha az összes magasabb fokú örökösöt megfosztották az öröklési jogától. Az örökbefogadó szülő vagy annak rokonai halála esetén öröklő örökbefogadott gyermekeket és leszármazóikat az örökbefogadó szülő gyermekeivel és leszármazóival azonos módon kell kezelni. Ők vér szerinti szülei vagy az öröklési rangsorban felmenő vér szerinti rokonai, illetve vér szerinti testvéreik halála esetén törvényes örökléssel nem örökölnék. Az örökbefogadott gyermek vagy leszármazói halála esetén öröklő örökbefogadó szülőt és rokonait a vér szerinti szülőkkel és más vér szerinti rokonokkal azonos módon kell kezelni. Az örökbefogadott gyermek vér szerinti szülei és az öröklési rangsorban felmenő vér szerinti rokonai az örökbefogadott gyermek vagy leszármazói halála esetén nem örökölnék. A házasságban vagy érvénytelenített házasságban született gyermekek ugyanúgy jogosultak a törvényes öröklés szerinti öröklésre, mint a házasságon kívül született olyan gyermekek, akiknek vonatkozásában az apaságot a jogszabályoknak megfelelően megállapították. Olyan esetben, amikor az örökhagyó unokáinak vagy dédunokáinak szülője jogosult lett volna örökölni, de az öröklés megnyílásakor már meghalt, az unokák vagy dédunokák a törvényes öröklés rendje szerint örökölnék, az öröklésre jogosult elsőfokú és másodfokú örökösökkel egy sorban. Ők a hagyatékra a törvényes öröklés szerint elhunyt anyjukra vagy apjukra jutó hányadát egymás között egyenlő arányban öröklik. Az örökhagyó túlélő házastársa is törvényes örökös – egyedül, vagy az elsőfokú vagy másodfokú örökösökkel egy sorban. Amennyiben a házastárson kívül legfeljebb három örökös van, a házastárs az elsőfokú örökösökkel egy sorban a hagyaték egynegyedét örököli. Amennyiben háromnál több örökös van, a házastárs örökrésze azonos a többi örökös örökrészével. Ha a házastárs másodfokú örökösökkel együtt örököl, akkor az örökség felére jogosult. Elsőfokú vagy másodfokú örökösök hiányában a házastárs örököli a teljes hagyatékot. A szokásos mértékű berendezési és felszerelési tárgyak az elhunyt halálát közvetlenül megelőzően vele legalább egy évig közös háztartásban élő törvényes örökösökre a rokonsági foktól és örökrésztől függetlenül szállnak át.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 Öröklési ügyek

Az öröklés megnyílásának helye szerint illetékes közjegyző és bíróság.

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az öröklés megnyílásának helye szerint illetékes közjegyző.

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az öröklés megnyílásának helye szerint illetékes közjegyző.

5.4 a kötelelés elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az öröklés megnyílásának helye szerint illetékes közjegyző.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

A Polgári Törvénykönyv szerint az örökösnek az örökség megszerzéséhez el kell azt fogadnia. Az elfogadás nem lehet részleges, és feltételhez vagy kivételhez sem köthető. Ha az örökös ténylegesen megkezdte a hagyaték birtokba vételét, vagy az öröklés megnyílásának helye szerint illetékes közjegyzőnél az örökség elfogadása iránt kérelmet nyújt be, akkor úgy kell tekinteni, hogy az örökös az örökséget elfogadta. Ha az örökös ténylegesen, saját tulajdonként birtokba veszi a hagyatékot (amennyiben a hagyatékot birtokba veszi, használja, azt elidegeníti, felügyeli, megfizeti az adókat és kérelmet terjeszt be a bírósághoz a hagyaték elfogadása és hagyatéki gondnok rendelése iránt stb.), akkor úgy kell tekinteni, hogy az örökös az örökséget elfogadta. A hagyaték bármely részét vagy abból bármely egyedi tárgyat birtokba vevő örökös úgy kell tekinteni, hogy az örökséget teljes egészében elfogadta. A hagyatékot birtokba vevő örökös az örökség elfogadására nyitva álló határidőn belül jogosult az öröklés megnyílásának helye szerint illetékes közjegyzőnél kérelem betérjesztésével az örökség visszautasítására. Ebben az esetben úgy kell tekinteni, hogy az örökös a többi kedvezményezett érdekében vette birtokba az örökséget. Ezeket a lépéseket az öröklés megnyílásától számított három hónapon belül kell megtenni. Azon személyek, akiknek öröklési joga a többi örökös visszautasítása nyomán keletkezik, az elfogadási jog keletkezésétől számított három hónapon belül jogosultak az örökség elfogadására. Az örökség elfogadásának határidejét bíróság hosszabbíthatja meg, amennyiben elismeri, hogy a határidő elmulasztása súlyos ok miatt következett be. Az örökség bírósági kérelem nélkül is elfogadható a határidő lejárata után, amennyiben azzal a hagyatékot elfogadó összes többi örökös egyetért. A közjegyző három munkanapon belül köteles az örökség elfogadásáról a Központi Jelzálóhivatalt értesíteni. Az örökös vagy a hagyományos az öröklés megnyílásától számított három hónapon belül utasíthatja vissza az örökséget. A visszautasítás nem lehet részleges, és feltételhez vagy kivételhez sem köthető. Az örökség visszautasításának hatása azonos az örökség el nem fogadásának hatásával. Az örökös az öröklés megnyílásának helye szerint illetékes közjegyzőhöz benyújtott kérelemmel utasíthatja vissza az örökséget. A visszautasítás nem megengedett, amennyiben az örökös az öröklés megnyílásának helye szerint illetékes közjegyzőnél az örökség elfogadása vagy öröklési bizonyítvány kiállítása iránti kérelmet nyújtott be. Több kedvezményezett esetében az örökölt hagyaték – eltérő végrendeleti intézkedés hiányában – az összes tulajdonos osztatlan közös tulajdonába kerül. Senki nem kényszeríthető arra, hogy lemondjon az örökölnélhető hagyatékotól öt megillető rész kiadásának jogáról. A hagyaték felosztása az örökösök kölcsönös egyetértésével történik. A hagyaték nem osztható fel az örökös vagy hagyományos megszületéséig, vagy ha a végrendelező végrendeletében úgy rendelkezett, hogy az örökölt hagyaték egy bizonyos ideig az örökösök közös tulajdona maradjon. Ez az időszak az öröklés megnyílásától számítva legfeljebb öt év lehet, kivéve azokat az eseteket, amikor az örökösök között kiskorúak vannak. Ebben az esetben a végrendelező megtilthatja a hagyaték felosztását mindaddig, amíg az érintett örökösök a 18. életévüket be nem töltik. Az örökösök azt megelőzően oszthatják fel közös megegyezéssel az örökölt hagyatékot, mielőtt az örökösök tulajdonjoga a közhitelező nyilvántartásba bejegyzésre kerül. Az ingatlan megosztása hivatalosan közjegyzői okiratban történik, amelyet a közhitelező nyilvántartásba be kell jegyezni. Amennyiben az örökösök nem állapodnak meg a tulajdonmegosztásról, a hagyatékot az egyes örökösök által benyújtott keresetek alapján a bíróság osztja fel. Az osztható dolgok megosztása természetben történik, az oszthatatlan dolgok a dolog jellegére és az örökös szükségleteire figyelemmel egy örökös tulajdonába kerülnek, miközben a többi örökös a dolog értékéért más dolog vagy pénz formájában kártalanítást kap.

A kedvezményezettek kölcsönös megegyezésével a teljes hagyaték vagy külön vagyontárgyak árverésen értékesíthetők, és a bevétel a kedvezményezettek között felosztásra kerül, vagy pedig az örökösök egymás között is licitálhatnak egyes vagyontárgyakra, amelynek során az adott vagyontárgyat a legmagasabb ajánlatot tevő örökös kapja meg. Az egyes vagyontárgyak adott örökösnek történő juttatását közös megegyezés alapján sorshúzással is meg lehet határozni.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

Az öröklés megnyílásának időpontja az örökhagyó halálának pillanata, vagy az a nap, amikor az örökhagyót holtta nyilvánító bírósági ítélet hatályosul, vagy a bíróság ítéletében feltüntetett nap. Az örökössé váláshoz a jogutódnak el kell fogadnia az öröklést (az örökölt hagyaték tényleges birtokba vételével vagy az öröklés megnyílásának helye szerint illetékes közjegyzőhöz az öröklés elfogadása iránti kérelem benyújtásával). A hagyományos a végrendelet végrehajtóját (a hagyaték gondnokát), az öröklést már elfogadó és a hagyomány végrehajtására jogosult örökösöt vagy az öröklés megnyílásának helye szerint illetékes közjegyzőt értesíti az elfogadásról. Amennyiben a hagyomány ingatlanhoz fűződő jogot érint, akkor a közjegyzőhöz kell kérelmet benyújtani.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Az öröklést a tényleges birtokbavétellel vagy a közjegyzőhöz kérelem benyújtásával elfogadó örökös az örökhagyó tartozásaiért teljes vagyonával felel. Amennyiben a hagyatékot a fenti módon több örökös is elfogadta, ők az örökhagyó tartozásaiért teljes vagyonukkal együttesen felelnek. Az örökös a közjegyzőhöz az öröklés elfogadása iránt intézett kérelmében jogosult jelezni, hogy a hagyatékot hagyatéki leltár alapján kívánja elfogadni. Ilyen esetben az örökös az örökhagyó tartozásaiért kizárólag az örökölt hagyatékkal felel. Ha legalább egy örökös leltár alapján fogadta el az örökséget, akkor úgy kell tekinteni, hogy az összes többi örökös is leltár alapján fogadta el az örökséget. A leltározást az örökhagyó hitelezői is kérhetik. Ha a leltározáskor az örökös saját hibájából nem tüntette fel az örökséget képező teljes hagyatékot vagy eltitkolta az örökhagyó adóssait, vagy amennyiben a leltárba az örökös kezdeményezésére nem létező tartozások kerülnek felvétele, vagy az örökös nem teljesítette a leltározáshoz a teljes körű adatszolgáltatási kötelezettségét, akkor az örökhagyó tartozásaiért ez az örökös teljes vagyonával felel.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

A következő ingatlanok feltüntetésre kerülnek az ingatlan-nyilvántartásban, ha azok önálló ingatlan besorolásúak és az ingatlan-nyilvántartásról szóló litván törvény (*Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastru įstatymas*) szerint azokhoz egyedi számat rendeltek: telkek, épületek, társasházi lakások és üzlethelyiségek. Az ingatlan ingatlan-nyilvántartási bejegyzéséhez (*Nekilnojamojo turto registras*) a következő dokumentumokat kell csatolni:

az ingatlanl kapcsolatos (tulajdonosi vagy vagyonekezelői) jogok nyilvántartásba vétele vagy az ingatlan-nyilvántartásban az ingatlannal kapcsolatos jogokra vonatkozó adatok módosítása iránti kérelem;

az önálló kataszteri ingatlanként besorolt ingatlanra vonatkozó kataszteri (földadó) adatokat rögzítő dokumentumok, és az ezeket az adatokat módosító bármilyen dokumentum (hatóság vagy kezelő szerv határozata, bírósági ítélet, végzés, határozat vagy rendelet, írásbeli ügyletek, más állami földadókönyvből és más nyilvántartásból származó dokumentumok, vagy jogszabályban vagy a kormány által előírt egyéb dokumentumok);

az ingatlan tulajdonjogának megszerzését, a tulajdonjog létrejöttét, továbbá e jogok korlátozásait és jogi tényeket, társaságok ajándékozását, adásvételét vagy bérletét tanúsító dokumentumok; a tulajdonjog létrejöttét, e jogok korlátozásait és jogi tényeket tanúsító közjegyzői okiratok, amelyeket a közjegyző elektronikus formában nyújt be a helyi nyilvántartóhoz;

a kérelmezőt azonosító dokumentumok, ha a kérelmet nem postán vagy közjegyző útján elektronikus formában nyújtják be.

Ingatlan öröklése esetében, amennyiben a tulajdonjog az ingatlan-nyilvántartásba már bejegyzésre került, az örökösnek mindössze a közjegyzőtől kapott öröklési bizonyítványt (vagy a tulajdonjog igazolását, amennyiben a házastárs halála esetén a teljes ingatlan a túlélő házastársra száll át) kell az ingatlan-nyilvántartás részére benyújtania. Ingatlan öröklése esetében az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzés az öröklési bizonyítvány, illetőleg az egyik házastárs halála esetén a tulajdonjog igazolásának kiállítását rögzítő bejegyzések alapján a közjegyző erre irányuló értesítése nyomán is megtehető.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

Amennyiben az örökölt hagyaték egyéni vállalkozás vagy magángazdaság, vagy amennyiben az örökhagyó tartozásai esetlegesen meghaladják a hagyaték értékét, az örökös az örökség elfogadásakor az öröklés megnyílásának helye szerinti bíróságtól kérheti hagyatéki gondnok kijelölését, vagy döntést árverési vagy csőd eljárás lefolytatásáról. Ilyen esetben az örökhagyó tartozásainak fedezetéül kizárólag a hagyaték szolgál. Ha a hagyatékban igazgatást igénylő vagyontárgyak vannak (egyéni vállalkozás, magángazdaság, értékpapírok stb.) és ezt a végrendeleti végrehajtó vagy az örökös nem tudja ellátni, vagy ha az örökhagyó hitelezői az örökség elfogadása előtt keresetet indítanak, az örökölhető hagyatéokra a kerületi bíróság hagyatéki gondnokot rendel. A hagyaték igazgatásáról az öröklés megnyílásának helye szerinti kerületi bíróság határozattal dönt. A bíróság határozatában hagyatéki gondnokot rendel és meghatározza a gondnok díjazását.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

A végrendeletet vagy a végrendeleti végrehajtót, vagy a végrendelező által nevezett örökös, vagy pedig a bíróság által rendelt hagyatéki gondnok hajtja végre. Amennyiben a végrendelező végrendeleti végrehajtót nem nevezett, vagy a nevezett végrendeleti végrehajtó feladatai ellátására nem képes, az öröklés megnyílásának helye szerinti kerületi bíróság a végrendelet végrehajtásával kapcsolatos összes szükséges feladat ellátására hagyatéki gondnokot rendel. A végrendeleti végrehajtó ellátja a végrendelet végrehajtásához szükséges összes feladatot. A hagyatéki gondnok kirendeléséig vagy az örökösök megállapításáig a végrendeleti végrehajtó ellátja az örökös feladatait: a hagyaték birtokba vétele, a leltár összeállítása, hagyatéki tartozások kifizetése, a végrendelező adóssaitól a tartozások behajtása, az eltartott hozzátartozóknak megfelelő tartás biztosítása, örökösök felkutatása, annak megállapítása, hogy az örökösök az örökséget elfogadják-e stb.

9.3 Mik a gondnok jogai?

A hagyatéki gondnok jogai megegyeznek a végrendeleti végrehajtó jogaival, és rá megfelelően alkalmazni kell a más tulajdonában álló dolgok vagy más személyi tevékenységének igazgatására vonatkozó, a Polgári Törvénykönyvben meghatározott dologi jogi rendelkezéseket.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

Az öröklés megnyílását követő három hónap elteltével az örökösök vagy hagyományosok kérhetik az öröklés megnyílásának helye szerint illetékes közjegyzőtől az öröklési bizonyítvány kiállítását. Az öröklési bizonyítvány az állam által előírt formában kiállított, azt tanúsító okirat, hogy az örökös az örökséget elfogadta, és megszerezte a hagyaték tulajdonjogát. Fontos megjegyezni, hogy a Polgári Törvénykönyv szerint a tulajdonjog nem az öröklési bizonyítvány kiállításával, hanem az örökség elfogadásával keletkezik. Emellett a kedvezményezett jogosult, de nem köteles az öröklési bizonyítvány megszerzésére. Az öröklési bizonyítvány igazolja az örökség elfogadását és jogalapot biztosít az örökölt ingatlanra vonatkozó tulajdonjogok nyilvántartásba vételére. A litván Polgári Eljárásjogi Kódex (*Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas*) értelmében a közjegyző által kiállított öröklési bizonyítvány a legnagyobb bizonyító erővel rendelkező, hivatalos írásbeli bizonyíték. A hivatalos írásbeli bizonyítékban hivatkozott tények teljes mértékben bizonyítottak tekintendők, amíg azokat az ügy egyéb bizonyítékai – a tanúvallomások kivételével – nem cáfolják.

Utolsó frissítés: 22/10/2015

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még

nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Általános információk - Luxemburg

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az Európai Unió Közjegyzőseinek Tanácsa (CNUE).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

Végrendelet készítésekor többek között a következő szabályokat kell alkalmazni:

Először is, a végrendelezőnek beszámíthatónak kell lennie. Az olyan személy, aki nem rendelkezik végrendelezési képességgel, nem készíthet végrendeletet. A kiskorúakra külön szabályok vonatkoznak. Ezek célja elsősorban az, hogy védjék az érintett személyek vagyonát.

Bizonyos végrendeletek, például a közös végrendeletek, tiltottak. Ugyanígy tiltottak az öröklési szerződések.

A Polgári Törvénykönyv a luxemburgi öröklési jog által meghatározott alábbi végrendeleti formákat sorolja fel:

holográf végrendelet;

közjegyző által felvett végrendelet;

lezárt végrendelet.

Az eljárások és a szabályok a választott végrendelettől függenek.

Holográf végrendeletek

A holográf végrendeletet teljes egészében a végrendelező írja, keltezi és írja alá.

A holográf végrendeletek előnye az egyszerűség. A hátrányuk az, hogy a végrendelező anélkül készítheti el, hogy bárki értesülne a végrendelet létezéséről.

Emiatt lehet, hogy a végrendeletet nem találják meg a végrendelező halála után.

Emellett fennáll a hamisítás vagy a megsemmisülés kockázata. Az is előfordulhat, hogy a holográf végrendelet nem is érvényes, ha olvashatatlanná, nem egyértelművé vagy hiányosvá válik. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy még a holográf végrendeleten szereplő hibás dátum is semmissé teheti azt. Az anyagi jogi hiba is érvénytelenítheti.

Ezért a végrendelező érdekeit szolgálja, hogy tudassa a végrendelet létezését és a tárolásának helyét, továbbá annak biztosítása, hogy a végrendelet érvényes legyen.

A végrendelező biztosíthatja, hogy tudjanak a holográf végrendelet létezéséről, ha ezt elmondja egy olyan személynek, akiben bíz, vagy – díj fizetése ellenében – a végrendeletre vonatkozó alapvető információt (mint például a végrendelező nevét és címét, és azt a helyet, ahol végrendeletet letétbe helyezték) bejegyeztetheti a végrendeletek központi nyilvántartásába. A nyilvántartás a Földhivatali és Hagyatéki Főosztály által fenntartott adatbázis (*Administration de l'Enregistrement et des Domaines*) (lásd még alább).

Ami a végrendelet érvényességét illeti, azt teljes egészében a végrendelezőnek kell a saját kézírásával írnia, és azt a végrendelezőnek kell keltezéssel ellátnia és aláírnia. A fentiek miatt ajánlott az öröklési jogban jártas szakértőt, például a közjegyzőt igénybe vételére annak érdekében, hogy a végrendelet érvényes legyen.

Közjegyző által felvett végrendelet

A közjegyzői által felvett végrendeletet két közjegyző veszi fel, vagy egy közjegyző, akit két tanú támogat.

Jelentős előnyei vannak a holográf végrendelettel szemben.

Először is, az okiratot készítő közjegyző jogi tanácsot ad a végrendelezőnek. Ez biztosítja, hogy a végrendelező végrendeletében ne legyenek eljárási vagy anyagi jogi hibák, és hogy a végrendelet érvényes legyen.

Másrészt, mivel a közjegyző által felvett végrendeletet a közjegyzőnél helyezik letétbe, az lezárva marad a végrendelező haláláig, és a végrendelete mindenképpen fellelhető lesz a halála után. Azt is meg kell jegyezni e tekintetben, hogy a végrendeletet készítő közjegyző feladata, hogy az általa készített végrendelet legfontosabb adatait bejegyezze a végrendeletek nyilvántartásába.

Lezárt végrendelet

A lezárt végrendelet olyan dokumentum, amelyet a végrendelező vagy más személy ír, és amelyet a végrendelező lecsukva és lezárva nyújt be egy közjegyzőhöz két tanú vagy egy második közjegyző jelenlétében. A lezárt végrendeletet átvevő közjegyző záradékot vesz fel közokirat vagy magánokirat formájában (*acte de suscription en minute ou en brevet*).

A közjegyző tárolja a lezárt végrendeletet, megelőzve a kicserélés vagy hamisítás kockázatát.

Lezárt végrendelet esetében, ugyanúgy, mint a közjegyző által felvett végrendeletnél, a végrendelező által az életében tett rendelkezéseket zártan lehet tartani. Emellett, mivel a végrendeletet közjegyzőnél helyezik letétbe, az fellelhető lesz a végrendelező halála után.

Az a tény, hogy a közjegyző záradékot készít, amikor átveszi a végrendeletet, nem jelenti azt, hogy a letétbe helyezett végrendelet érvényes. Még akkor is, ha a lezárt végrendeletet a vonatkozó eljárási szabályoknak megfelelően készítették el és helyezték letétbe, azt anyagi jogi hiba érvénytelené teheti. A közjegyző nem tudja biztosítani, hogy a végrendelet érvényes legyen, hiszen azt lecsukva és lezárva adják át neki.

A lezárt végrendeleti formát ritkán használják Luxemburgban.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

Luxemburgban bizonyos végrendeletek legfontosabb adatait be kell jegyezni a végrendeletek nyilvántartásába (lásd az előző kérdésre adott választ is). A bejegyzés köteles a közjegyző által felvett végrendeletek, a lezárt végrendeletek és a közjegyzőnél letétbe helyezett holográf végrendeletek esetében. Ez irányadó akkor is, ha a végrendeletet törlik, visszavonják vagy bármely más módon módosítják. A bejegyzés csak lehetőség a magánszemély birtokában levő holográf végrendelet esetében.

Magát a végrendeletet és annak tartalmát nem rögzítik a nyilvántartásban. A bejegyzés csak a végrendelező utónevét és vezetéknévét, (ahol alkalmazható) a házastárs nevét, a végrendelező születési helyét és idejét, azonosítószámát, foglalkozását, címét vagy lakóhelyét, a bejegyzendő okirat típusát és keltét, annak a közjegyzőnek a nevét és címét, aki az okiratot készítette vagy akinél letétbe helyezték, illetve holográf végrendelet esetében, amennyiben szükséges, annak a személynek vagy intézménynek a nevét és címét, akire a végrendeletet bízták, vagy azt a helyet tartalmazza, ahol a végrendeletet tárolják.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelesrész)?

A luxemburgi öröklési jog szerint vannak korlátai a személy szabadságának, hogy rendelkezzen a vagyonáról.

Pontosabban, a kötelesrész megakadályozza, hogy egy személy kizárjon bizonyos törvényes örökösöket ajándékozás vagy végrendeleti intézkedés útján.

A luxemburgi jog szerint csak az elhunyt leszármazottai (gyermek, vagy ha ők már a végrendelező halála előtt meghaltak, akkor az ő gyermekeik) jogosultak kötelesrészre.

A kötelesrész a hagyatékban járó törvényes örökrész fele, ha a végrendelező egy gyermeket hagy hátra, kétharmad része, ha két gyermeket hagy hátra, és háromnegyed része, ha három vagy több gyermeket hagy hátra.

A köteleSRészről le lehet mondani. A lemondást kifejezett nyilatkozat formájában kell megtenni, amelyet annak a bíróságnak a nyilvántartásába kell benyújtani, amelynek területén az öröklés megnyílt, és amelyet az erre a célra vezetett külön nyilvántartásba rögzítenek.

4 Ki mennyit öröklő végintézkedés hiányában?

Ha nincs végrendelet, az öröklésre az irányadó jogszabályok alkalmazandók.

Az öröklés rendje általában a következő:

leszármazottak (gyermek, unokák);

túlélő házastárs;

apa és anya, együtt az elhunyt fiú- és lánytestvéreivel és az utóbbiak leszármazottaival;

felmenők, kivéve az apa és az anya (nagy szülők, dédszülők stb.);

oldalági rokonok, kivéve a fiú- és lánytestvéreket (nagybácsik, nagynénik, unokaöcs, unokahúg stb.);

az Állam.

Számos esetben felmerülhet az örökösök ezen sorrendje:

1. helyzet: az elhunyt túlélő házastársa és gyermeke (vagy unokája) van

A törvény szerint a túlélő házastárs olyan nem elvált házastárs, akivel szemben még nincs jogerős válási ítélet.

Az ingatlan egyenlően oszlik meg az elhunyt gyermekei között a számuknak megfelelően, a túlélő házastárs jogaival terhelt.

Példa:

Ha az elhunyt egy gyermeket hagyott hátra, a gyermek öröklő a teljes hagyatékot a túlélő házastárs jogaival terhelt.

Ha az elhunyt két gyermeket hagyott hátra, ők ketten osztoznak az elhunyt hagyatékán, ismét a túlélő házastárs jogaival terhelt.

Ebben a helyzetben a túlélő házastárs választhat:

haszonélvezeti jogot (a használat és a hasznok szedésének jogát) a házastársak által közösen birtokolt ingatlanon és annak bútorain, azzal a feltétellel, hogy az elhunyt kizárólagos tulajdonosa volt az ingatlan vagy a túlélő házastárral közös tulajdonosa volt, vagy a legkisebb törvényes gyermekrészt, azzal, hogy az nem lehet kevesebb, mint a hagyaték egynegyed része.

A túlélő házastárs a haláltól számított három hónapon és 40 napon belül jogosult gyakorolni a választási lehetőséget egy nyilatkozat benyújtásával annak a kerületi bíróságnak a nyilvántartásába, ahol az öröklés megnyílt. Ha a megadott időn belül nem választ, akkor úgy kell tekinteni, hogy a túlélő házastárs a haszonélvezetet választotta.

Ha a túlélő házastárs a gyermekrészt választja, a gyermekek részét arányosan csökkenteni kell olyan mértékben, hogy ki lehessen alakítani a túlélő házastárs részét.

Mi történik, ha az elhunyt egyik gyermeke már korábban meghalt, de gyermekeket hagyott hátra?

Ebben az esetben a helyettesítés (*représentation*) szabályait kell alkalmazni. A korábban meghalt gyermek gyermeke(i) (azaz az elhunyt unokái) osztoznak az apjuk vagy anyjuk köteleSRészen.

Más szóval együtt kapnak akkora részt, amekkorát az adott személy kapott volna, ha túlélte volna az elhunytat.

Mi történik, ha a túlélő házastárs ismét házasságot köt, miután a haszonélvezeti jogot választotta a közös otthonra?

Ebben az esetben a gyermekek vagy – ha az elhunyt bármelyik gyermeke korábban meghalt – az unokák kérhetik, hogy a haszonélvezeti jogot szerződéssel váltsák át tőkévé.

A tőkének egyenlőnek kell lennie a haszonélvezeti jog értékével, amely többek között a haszonélvezeti jog kedvezményezettjének életkorától függ.

Az átváltási kérelmet a túlélő házastárs ismételt házasságkötésétől számított hat hónapon belül kell benyújtania a bírósághoz az összes gyermeknek vagy – ha az elhunyt bármelyik gyermeke korábban meghalt – az unokának.

Ha nem az összes gyermek állapodott meg a tőkévé való átváltásról, akkor a bíróság a belátása szerint dönt.

2. helyzet: az elhunyt túlélő házastársa van, de nincs gyermeke

Ha az örökhagyó után nem maradnak gyermekek vagy a gyermekei leszármazottai, akkor a túlélő házastárs elsőbbséget élvez az elhunyt házastárs minden egyéb rokonával szemben, és ennek megfelelően megkapja az elhunyt teljes hagyatékát, függetlenül attól, hogy a túlélő házastárs később újabb házasságot köt-e.

Azonban a túlélő házastárs nem jogosult örökös (*héritier réservataire*). Ezért – az elhunyt gyermekeitől eltérően – nem jogosult köteleSRésre. Más szavakkal: ha az elhunyt nincsenek gyermekei, a túlélő házastárs elvileg kizárható a házastárs hagyatékából ajándékozással vagy végrendelettel.

3. helyzet: az elhunyt nincs gyermeke vagy házastársa, de fiú- és lánytestvért (vagy unokaöcsöt és unokahúgot) hagy hátra

Ebben a helyzetben különbséget kell tenni aszerint, hogy az örökhagyó szülei még életben vannak-e.

Ha a szülők még élnek, az apa és anya egyenként a hagyaték egynegyedét kapja, azaz összesen a felét.

A másik felét megosztják a fiú- és lánytestvérek vagy azok leszármazottai között.

Ha csak az anya vagy az apa éli túl az elhunytat, ő a hagyaték egynegyedét kapja, és a maradék háromnegyed részt a fiú- és lánytestvérek között osztják fel.

A fiú- és lánytestvérek gyermekei (azaz az elhunyt unokaöccse, illetve unokahúga) között megosztják az apjuk vagy anyjuk köteleSRésze a képviselő joga alapján, ha a szülőjük az elhunyt előtt halt meg.

Így ők együtt kapnak akkora részt, amekkorát az apjuk vagy anyjuk kapott volna, ha túlélte volna az elhunytat.

4. helyzet: az elhunyt nincsen gyermeke, házastársa, fiú- vagy lánytestvére, unokaöccse és unokahúga, de az ő szülei még élnek

Ebben a helyzetben a teljes hagyaték az elhunyt apjára és anyjára, és egyenként fele részt kapnak.

Ha csak az apa vagy az anya van még mindig életben, ez a személy öröklő a korábban elhunyt gyermek teljes hagyatékát (lásd ugyanott).

5. helyzet: az elhunyt nincs gyermeke, házastársa, fiú- vagy lánytestvére, unokaöccse és unokahúga, és azok szülei és egyéb leszármazottai is meghaltak

Ebben a helyzetben az elhunyt nagybátyjai és/vagy nagynénjei, nagy-nagybátyjai és/vagy nagy-nagynénjei, az elhunyt unokatestvérei, és az unokatestvérek leszármazottai tekintendők az örökösöknek.

A vagyon két ágra oszlik: az apai ágra és az anyai ágra, és mindkettő a hagyaték felét kapja.

Az unokatestvér unokáján túli bármilyen örökös nem örökökölhet sem az anyai, sem az apai ágon. Ebben az esetben a hagyaték az állam tulajdona lesz, amely uratlan hagyatékként ismert.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 öröklési ügyek

A hagyatéki eljárást az örökös vagy örökösök indítják meg, akik a hagyaték rendezésével kapcsolatos minden ügyletet egy általuk választott vagy a végrendelező által kijelölt közjegyzőre bízhatnak.

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Luxemburgban nincs külön kijelölt hatóság az öröklés elfogadására. A törvény vonatkozó rendelkezései szerint az elfogadás lehet kifejezett vagy hallgatólagos. Az elfogadás kifejezett, ha a személy köz- vagy magánokiratban elfogadja az örökös jogállását. Az elfogadás hallgatólagos, ha az örökös olyan intézkedéseket tesz, amelyek szükségszerűen az elfogadás szándékát jelentik, és amelyekre csak az öröklést elfogadó örökös jogállása alapján lenne jogosult.

A Polgári Törvénykönyv értelmében az öröklésről való lemondást annak az első fokú kerületi bíróságnak a nyilvántartásába kell bejelenteni, ahol az öröklés történt, az erre a célra fenntartott külön nyilvántartásba.

Ami a következményeket illeti, az öröklésből eredő jogok és kötelezettség tekintetében javasolt közjegyzőhöz fordulni az öröklés elfogadása vagy visszautasítása előtt.

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A luxemburgi Polgári Törvénykönyv nem tartalmaz különös szabályokat ezen a ponton, és a luxemburgi ítélkezési gyakorlat ezért azon az elven van, hogy bármilyen eljárás alkalmas a hagyomány elfogadására (egyetemes, általános jogcím, vagy egyedi).

Ugyanez vonatkozik az egyedi hagyományról való lemondásra. Így a lemondás többek között hallgatólagos is lehet, ha például a hagyományos visszautasítja a hagyománnyal kapcsolatos kötelezettségek teljesítését.

Az egyetemes hagyományról vagy általános jogcímű hagyományról való lemondás esetén egyes bíróságok megkövetelik az öröklésről való lemondásra előírt szabályok betartását, míg más bíróságok szerint ezek a szabályok nem alkalmazhatók.

5.4 a köteleőrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A fenti szabályok vonatkoznak a hagyatékban levő köteleőrész elfogadására.

A köteleőrészről való lemondást annak az első fokú kerületi bíróságnak a nyilvántartásába kell bejelenteni, ahol az öröklés történt, az erre a célra fenntartott külön nyilvántartásba.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

A hagyatéki eljárást az örökös vagy örökösök indítják meg, akik a hagyaték rendezésével kapcsolatos minden ügyet egy általuk választott vagy a végrendelező által kijelölt közjegyzőre bízhatnak.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

A halál időpontjában az elhunyt vagyona közvetlenül az örökösre száll. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az örökösöknek el kell fogadniuk az öröklést (lásd fent).

Ahhoz, hogy egy személy örökölhessen, különösen a következő feltételeknek kell teljesülniük. A személy(nek):

jogilag léteznie kell a végrendelező halálának időpontjában, azaz legalább megfogantnak kell lennie, azzal a feltétellel, hogy a szóban forgó gyermek élve születik;

nem lehet jog által kizárt, különösen az alábbi esetekben:

a személynek nincs jogképessége;

orvosok vagy sebészek, egészségügyi szakemberek és gyógyszerészek, akik a személyt a halálához vezető betegsége során kezelték, ha a javukra végrendeleztek a betegség során;

nem eshetett ki öröklésből azzal az indokkal, hogy kizárták őt.

A hagyomány tekintetében az esettől függően a hagyomány megfizetésére vonatkozó eljárást (*délivrance de legs*) vagy a birtokbaadási eljárást (*envoi en possession*) kell lefolytatni.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Igen, ha az örökösök feltétel nélkül elfogadják az öröklést.

Az örökség megnyíltán az időpontjában azonban az örökösök elfogadhatják a leltár felvételétől függően.

A leltár felvétele azt az előnyt adja az örökösöknek, hogy a hagyaték tartozásaiért csak az általuk kapott vagyontárgyak értékéig felelnek, és még mentesíthetők is a tartozás megfizetése alól, ha az örökségben levő minden vagyontárgyat átadják a hitelezőknek és a hagyományosoknak.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

A végrendelező szabadon kijelölhet bármilyen személy(eke)t (a kiskorúak kivételével) a végrendelet végrehajtására.

A hagyaték vagyonkezelőjének szerepével kapcsolatban lásd fent.

Az ingatlanvagyonra vonatkozó dologi jogok bejegyzéséről szóló 1905. szeptember 25-i törvény 1. cikke szerint minden élők közötti ügyet, függetlenül attól, hogy ellenérték fejében történt-e, ami ingatlanvagyonra vonatkozó dologi jogot ruház át (ide nem értve az elsőbbségi jogokat és a jelzálogjogot), be kell jegyezni abba a jelzálog-nyilvántartásba, ahol az ingatlan található. A törvény 2. cikke kimondja, hogy csak bírósági határozatok, közokiratok és közigazgatási okiratok jegyezhetők be.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

A luxemburgi öröklési jog szerint a hagyaték vagyonkezelésének három lehetséges esete van:

1) Nyugvó hagyaték kezelése

Nyugvó hagyaték esetében az illetékes első fokú bíróság – az érintett személyek kérelmére vagy az ügyész megkérésére – vagyonkezelőt jelöl ki az örökség kezelésére.

2) Vagyonkezelési intézkedések, ha az örökséget leltártól függően fogadták el

Ebben az esetben a kedvezményezett örökös felelős a hagyaték kezeléséért, és a vagyonkezelésről köteles számot adni a hitelezőknek és a hagyományosoknak.

A luxemburgi joggyakorlat szerint többek között az örökséget terhelő tartozások megtérítésének kötelezettsége is szerves része a vagyonkezelésnek.

A bíróság kivételesen harmadik személyt jelölhet ki a vagyonkezelésre. Ez akkor lehetséges, ha az örökösök, akik leltárt kértek, nem járnak el, nem megfelelően kezelik a vagyont vagy nem értenek hozzá, és ezzel veszélyeztetik és sértik az adott hagyaték hitelezőinek érdekeit (luxemburgi ítélkezési gyakorlat).

3) Vagyonkezelési intézkedések a hagyaték közös tulajdona esetén

A hagyaték közös tulajdona esetén az illetékes kerületi bíróság elnöke az egyik örökösöt nevezheti ki vagyonkezelőnek.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

A végrendelező szabadon kijelölhet bármilyen személy(eke)t (a kiskorúak kivételével) a végrendelet végrehajtására.

A hagyaték vagyonkezelőjének szerepével kapcsolatban lásd fent.

9.3 Mik a gondnok jogai?

Lásd a fentieket.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

A közjegyző által készített kötelező nyilatkozat (*acte de notoriété*), amelynek további bizonyító ereje van.

Utolsó frissítés: 09/05/2017

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Általános információk - Magyarország

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

a) végrendeletek

A magyar jogrendszer a végrendeleteknek három alapvető fajtáját ismeri: közvégrendelet, írásbeli magánvégrendeletek, és (kivételes végrendeleti fajtaként) a szóbeli végrendelet (Polgári Törvénykönyv 7:13. §).

aa) *Közvégrendeletet* közjegyző előtt lehet tenni. Közvégrendelet készítésekor a közjegyző az erre vonatkozó külön jogszabályokat (a közjegyzőkről szóló törvénynek a közjegyzői okiratokra vonatkozó szabályai) alkalmazza.

ab) Az *Írásbeli magánvégrendeletnek* három altípusát ismeri a magyar jog:

- *sajátkezűleg írt végrendelet (holográf végrendelet)*: ez a végrendelet alakilag akkor érvényes, ha azt a végrendeletkező elejétől végig maga írja és aláírja (Ptk. 7:17. § (1) bek. a) pont);

- *más által írt végrendelet (allográf végrendelet)*: az ilyen végrendeletet a végrendeletkezőnek két tanú együttes jelenlétében kell aláírnia, vagy (ha azt már aláírta) az aláírást két tanú előtt, azok együttes jelenlétében a magáénak kell elismernie. A végrendeletet a tanúknak tanúi minőségük feltüntetésével kell aláírniuk. A géppel írt végrendeletet minden esetben allográfnak minősül, még ha azt a végrendeletkező saját maga írta is (Ptk. 7:17. § (1) bek. b) pont).

- *Közjegyzőnél letett magánvégrendelet*: Ilyen végrendelet esetén a végrendelet érvényességének alaki feltétele, hogy az (akár sajátkezűleg, akár más által írott) végrendeletet a végrendeletkező aláírja, majd azt közjegyzőnél személyesen, végrendeletként feltüntetve letétbe helyezze. A végrendelet akár zárt, akár nyílt iratként letétbe helyezhető a közjegyzőnél (Ptk. 7:17. § (1) bek. c) pont).

Az írásbeli magánvégrendeletek mindhárom altípusának további alaki érvényességi feltétele az, hogy a végrendelet *készítésének ideje* magából a végrendeleti okirattól kitűnjön.

Az írásbeli magánvégrendeletek körében speciális szabályok vonatkoznak továbbá a *több különálló lapból* álló végrendeletre:

- Ha a végrendeletet a végrendeletkező sajátkezűleg írta, akkor a végrendelet minden lapját el kell látni folyamatos sorszámozással;

- Ha a végrendeletet más írta, akkor a lapok folyamatos sorszámozásán kívül az is érvényességi feltétel, hogy a végrendeletkező és a két tanú annak minden lapját aláírja (Ptk. 7:17. § (2) bek.)

Írásbeli végrendeletet *olyan nyelven* lehet tenni, amelyet a végrendeletkező ért, és

- amelyen írni tud (amennyiben sajátkezű végrendeletéről van szó; illetőleg

- amelyen olvasni tud (amennyiben más által írt végrendeletéről van szó).

Gyorsírással vagy a közönséges írástól eltérő egyéb jel- vagy számjegyírással nem lehet érvényesen végrendelet tenni (Ptk. 7:16. §).

ac) *Szóbeli végrendeletet* az tehet, aki életét fenyegető olyan rendkívüli helyzetben van, amely írásbeli végrendelet tételét nem teszi lehetővé (Ptk. 7:20. §).

A szóbeli végrendeletet két tanú együttes jelenlétében lehet tenni oly módon, hogy a végrendeletkező a tanúk által értett nyelven végakarátát egész terjedelmében szóban (jelnyelvet használó örökhagyó esetében jelnyelven) előadja, és kijelenti, hogy a szóbeli nyilatkozat az ő végrendelete (Ptk. 7:21. §). A szóbeli végrendelet kivételes végrendeleti mivoltát támasztja alá az a rendelkezés is, miszerint az ilyen végrendelet hatályát veszíti, ha az örökhagyó a szóbeli végrendeletkező feltételül szolgáló helyzet megszűnése után megszakítás nélkül harminc napon át nehézség nélkül alkotott volna írásbeli végrendeletet (Ptk. 7:45. §)

b) speciális alaki szabályok a közös végrendeletre

A Polgári Törvénykönyv lehetővé teszi házastársak számára az életközösség fennállása alatt a közös végrendelet tételét (Ptk. 7:23. §).

Megjegyzendő, hogy a közös végrendelet tételére vonatkozó lehetőség a házastársak mellett megilleti a bejegyzett élettársakat is, figyelemmel a bejegyzett élettársi kapcsolatot szabályozó külön törvény (2009. évi XXIX. tv.) 3. §-ának (1) bekezdés 3. §-ára.

A közös végrendeletet a házastársak (bejegyzett élettársak) az alábbi formában tehetnek:

ba) *közvégrendeleti formában* (közjegyző közreműködésével);

bb) *sajátkezűleg írt (holográf) írásbeli magánvégrendeleti formában*: Ilyen esetben az okiratot az egyik végrendeletkező elejétől végig maga írja és aláírja, majd a másik végrendeletkező (ugyanabban az okiratban) sajátkezűleg írt nyilatkozatban kijelenti, hogy az okirat az ő végakarátát is magában foglalja, és e nyilatkozatát aláírja;

bc) *más által írt (allográf) formában*: Ebben az esetben a végrendeletkezőknek egymás jelenlétében és a két tanú együttes jelenlétében alá kell írniuk az okiratot, vagy (ha azt már aláírták) mindkettőjüknek – egymás jelenlétében és a két tanú együttes jelenlétében – külön nyilatkozniuk kell arról, hogy az okiraton szereplő aláírás a sajátja.

A közös végrendelet esetén is speciális szabályok irányadóak a *több különálló lapból* álló végrendelet alakiságára:

- Ha a végrendeletet az egyik végrendeletkező sajátkezűleg írta, akkor a végrendelet minden lapját el kell látni folyamatos sorszámozással, és minden lapját alá kell írnia a másik végrendeletkezőnek;

- Ha a végrendeletet más írta, akkor a lapok folyamatos sorszámozásán kívül az is érvényességi feltétel, hogy a két végrendeletkező és a két tanú annak minden lapját aláírja (Ptk. 7:23. § (3) bek.).

c) az öröklési szerződés

A magyar jogban öröklési szerződés az olyan szerződés, amelyben az egyik szerződő fél – az örökhagyó – a vele szerződő másik felet *tartás, életjáradék vagy gondozás ellenében* örökösévé nevezi (Ptk. 7:48. §).

Az öröklési szerződés így a magyar jogban minden esetben visszerthes szerződés. Az öröklési szerződésben az örökhagyó a vele szerződő felet akár teljes vagyonára, akár annak egy részére, vagy akár csak meghatározott vagyontárgyakra is örökösévé nevezheti. Az ellenszolgáltatást képező tartás, életjáradék vagy gondozás vagy az örökhagyónak vagy a szerződésben esetlegesen meghatározott más személynek nyújtandó. Az öröklési szerződés csak az örökhagyó szerződéses nyilatkozata tekintetében minősül végintézkedésnek, a vele szerződő (részére tartást, életjáradékot vagy gondozást nyújtó) fél tekintetében nem.

Ami az öröklési szerződés *alaki érvényességi* kellekeit illeti; az öröklési szerződésre az írásbeli végrendeletekre irányadó szabályokat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a szerződésnek akkor is a más által írt végrendelet alaki érvényességi feltételeinek kell megfelelnie, ha az valamelyik fél saját kézírásával készült (Ptk. 7:49. § (1) bekezdés). Ennek megfelelően az öröklési szerződés alakilag akkor érvényes

- ha azt közjegyző közokiratba foglalja (a közvégrendeletre hasonló módon), vagy

- annak készítése során ugyanúgy járnak el, mint a más által írt (allográf) végrendelet készítésénél (azaz két tanú közreműködik).

Az örökési szerződés érvényességéhez szükség van a *törvényes képviselő hozzájárulására és a gyámhatóság jóváhagyására* abban az esetben, ha az örökési szerződést örökgyóként megkötő fél

- a korlátozottan cselekvőképés kiskorú, vagy

olyan nagykorú, akinek cselekvőképessége a vagyoni jognyilatkozatai tekintetében részlegesen korlátozott (Ptk. 7:49. § (2) bekezdés).

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

Nem. A végintézkedés érvényességének nem feltétele az, hogy azt bejegyezzék valamilyen hatósági nyilvántartásba. Mindazonáltal olyan esetekben, amikor a végintézkedés megtételénél közjegyző működik közre, a közjegyző hivatalból intézkedik aziránt, hogy a végintézkedés tételének ténye (illetve a végintézkedés visszavonása, módosítása illetve annak közjegyzőtől való visszavétele) bejegyzésre kerüljön a Végrendeletek Országos Nyilvántartásába (magyar nyelvű rövidítése: VONY). A VONY-ba ennek megfelelően bejegyzésre kerül az alábbi fajtájú végintézkedések tétele (illetőleg azok visszavonása, módosítása, közjegyzőtől való visszavétele):

- a közvégrendelet (azaz a közjegyző által közokiratba foglalt végrendelet);

- a közjegyzőnél letett magánvégrendelet;

- az örökési szerződés (amennyiben azt közjegyző közokiratba foglalta);

- halál esetére szóló ajándékozás (amennyiben azt közjegyző közokiratba foglalta).

A bejegyzés bármely okból való elmaradása azonban nincs kihatással a végrendelet érvényességére.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelelés)?

A Ptk. 7:10. §-a értelmében az örökgyó halála esetére vagyonáról vagy annak egy részéről végintézkedéssel szabadon rendelkezhet.

A végrendelet szabadsága ennek megfelelően az örökgyó teljes vagyonára kiterjed. A magyar jog ismeri ugyan az örökgyó bizonyos közeli hozzátartozóit (leszármazó, házastárs, szülő) megillető kötelelés jogintézményét, ám a kötelelés a magyar jogban egy *kötelmi jogi természetű követelés*, amelyet a jogosult az örökösrel szemben érvényesíthet. (Ezen igény elévülési ideje öt év.) A kötelelésre jogosult nem válik örökösé, azaz őt nem illeti meg dologi jogi (in rem) természetű részesedés a hagyatékban akkor sem, ha igényét – az örökösrel szemben – sikerrel érvényesíti.

Kötelelés címén a kötelelésre jogosultat annak harmada illeti meg, ami neki, mint törvényes örökösnek jutna. Ha a házastársat, mint törvényes örökösöt hasznélvezeti jog is megilleti, kötelelés e tekintetben a hasznélvezeti jognak olyan korlátozott mértéke, amely szükségleteit biztosítja, figyelembe véve az általa örökölt vagyontárgyakat.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Végintézkedés hiányában a törvényes öröklés szabályai határozzák meg az öröklés rendjét. Törvényes öröklés címén az örökgyó után a rokonok (leszármazók, és felmenő- illetve oldalági rokonok), továbbá a túlélő házastárs (illetve a bejegyzett élettárs) örököl, az alábbiakban vázlatosan bemutatásra kerülő szabályok szerint.

a) A rokonok öröklése

aa) A leszármazók öröklése (Ptk. 7:55. §)

A törvényes örökösök mindenképp az örökgyó gyermekei; több gyermek fejenként egyenlő részt örököl. A kiesett gyermek (vagy kiesett távolabbi leszármazó) helyén annak leszármazói örökölnek, a helyettesítés elvének megfelelően, azaz

- egymás között fejeként egyenlő részben;

- együttesen annyit, mint amennyi a kiesett felmenőjüket illette volna.

Annak meghatározásánál mindazonáltal, hogy az örökgyó leszármazói a hagyatékban milyen mértékben részesednek, figyelemmel kell lenni a leszármazókat terhelő ún. *osztályrabocsátási kötelezettségre* is (ld. az e) pontnál)

ab) A szülők és a szülők leszármazóinak („szülői parentéla”) öröklése (Ptk. 7:63. §)

Ha az örökgyó után nem maradtak leszármazók, és házastársa sem volt (vagy az nem örökölhét), az örökgyó szülei örökölnek, fejenként egyenlő részben. Az öröklésből kiesett szülő helyén ennek leszármazói örökölnek olyan módon, mint a gyermek helyén annak leszármazói (a helyettesítés elvének megfelelően). Ha a kiesett szülőnek leszármazója nincs (vagy az nem örökölhét), akkor egyedül a másik szülő vagy annak leszármazói örökölnek.

ac) A nagyszülők és a nagyszülők leszármazóinak („nagyszülői parentéla”) öröklése (Ptk. 7:63. §)

Ha az örökgyó után nem maradtak sem leszármazók, sem szülő vagy szülői leszármazó, és házastársa sem volt (vagy az nem örökölhét), akkor törvényes örökösök az örökgyó nagyszülői, fejenként egyenlő részben. Az öröklésből kiesett nagyszülő helyén ennek leszármazói örökölnek ugyanúgy, mint a kiesett szülő helyén ennek leszármazói (a helyettesítés elvének megfelelően).

Ha a kiesett nagyszülőnek leszármazója nincs (vagy az nem örökölhét), helyette nagyszülőpárja örököl, ha ő is kiesett, akkor annak leszármazója örököl. Ha valamelyik nagyszülőpár teljesen kiesett, és helyükön leszármazó nincs (vagy nem örökölhét), akkor az egész hagyatékot a másik nagyszülőpár vagy az ő leszármazójuk örököli.

ad) A dédszülők és a dédszülők leszármazóinak („dédszülői parentéla”) öröklése (Ptk. 7:65. §)

Abban az esetben, ha a nagyszülői parentéla tartozó örökösök sincsenek (vagy nem örökölhétnek), az örökgyó törvényes örökösei az örökgyó dédszülői, fejenként egyenlő részben. Az öröklésből kiesett dédszülő helyén ennek leszármazói örökölnek ugyanúgy, mint a kieső nagyszülő helyén ennek leszármazói (a helyettesítés elvének megfelelően).

Ha a kiesett dédszülőnek leszármazója nincs (vagy az nem örökölhét), helyette dédszülőpárja, ha ő is kiesett, akkor annak leszármazója örököl. Ha valamelyik dédszülőpár teljesen kiesett, és helyükön leszármazó nincs (vagy nem örökölhét), akkor az egész hagyatékot fejenként egyenlő részben a többi dédszülőpár örököli.

ae) A távolabbi felmenők törvényes öröklése (Ptk. 7:66. §)

Ha az örökgyó után dédszülő és dédszülői leszármazó sincs (vagy az nem örökölhét), akkor törvényes örökösök – fejenként egyenlő részben – az örökgyó távolabbi felmenői.

af) Az állam öröklése (Ptk. 7:74. §)

Más örökös hiányában az állam a törvényes örökös.

Az állam szükségképpen örökös, ami azt jelenti, hogy az örökség visszautasításának joga nem illeti meg. Egyebekben azonban az államot az egyéb örökösökkel azonos jogállás illeti meg; az állam öröklése tehát a magyar jogban polgári jogi – és nem közhatalmi – természetű jogszerzés.

b) A házastárs öröklése (Ptk. 7:58 – 7:62. §)

A túlélő házastárs törvényes öröklésének előfeltétele az, hogy az örökgyóval *jogilag létező* házassági kötelékben álljon. Mindazonáltal a házassági kötelék pusztán fennállása nem elégséges feltétele a túlélő házastárs törvényes öröklésének. A Ptk. 7:62. §-a ui. különös kiesési okot nevesít a házastársal

szemben az *életközösség hiányának* esetére: eszerint nem örökölhet a túlélő házastárs, amennyiben az öröklés megnyílásakor a házastársak között életközösség nem állott fenn, és az eset körülményeiből nyilvánvaló, hogy az életközösség visszaállítására nem volt kilátás. Erre a kiesési okra az hivatkozhat, aki a kiesés folytán maga örökölné, vagy a végintézkedéssel reá rótt kötelezettségtől vagy más teherrel mentesülne.

Megjegyzendő, hogy a Polgári Törvénykönyvnek a házastárs öröklésére vonatkozó szabályait megfelelően alkalmazni kell az örökhagyó *bejegyzett élettársára* is; a bejegyzett élettársat tehát a házastárssal azonos öröklési jogállás illeti meg, figyelemmel a bejegyzett élettársi kapcsolatot szabályozó külön törvény (2009. évi XXIX. tv.) 3. §-ának (1) bekezdés 3. §-ára.

Szemben a bejegyzett élettárssal, nem biztosít a magyar jog törvényes öröklési jogot az ún. tényleges élettársnak (az olyan személynek, aki az örökhagyóval ténylegesen életközösségben élt, anélkül, hogy közöttük házassági vagy bejegyzett élettársi kapcsolat állt volna fent).

A házastárs törvényes öröklési jogállása aszerint alakul, hogy rajta kívül az örökhagyó után milyen más törvényes örökösök maradtak:

ba) Házastárs és leszármazók öröklése (Ptk. 7:58. §)

Abban az esetben, ha az örökhagyó után leszármazók és túlélő házastárs maradt, a túlélő házastársat az alábbi öröklési jogosultságok illetik meg:

- a holtig tartó hasznélvezeti jog azon a lakáson, amelyet az örökhagyóval közösen lakott, valamint az ahhoz tartozó berendezési és felszerelési tárgyakon; továbbá

- a hagyaték többi részéből ugyanakkora rész, mint amekkora az örökhagyó gyermekeit illeti meg (egy „gyermekrész”)

A házastárs bármikor kérheti az őt illető hasznélvezeti jog (jövőre nézve történő) megváltását (Ptk. 7:59. §). A megváltás esetében a házastársat a megváltásra kerülő vagyonból egy „gyermekrész” illeti meg, természetben vagy pénzben. A hasznélvezeti jog megváltására sor kerülhet már a hagyatéki eljárás során is. A hasznélvezeti jog megváltására az érdekeltek – a házastárs és a leszármazók – méltányos érdekeinek figyelembevételével kerülhet sor.

Lehetőség van arra is, hogy a leszármazók és a házastárs a hagyatéki eljárás során az örökség megosztására irányuló megállapodásukban (az ún. osztályos egyezségben) eleve oly módon állapodjanak meg, miszerint a „gyermekrész” helyett a házastársat az egész hagyatékra kiterjedő hasznélvezeti jog illeti meg.

bb) Házastárs és szülő öröklése (Ptk. 7:60. §)

Amennyiben az örökhagyó után leszármazó nem maradt (vagy az nem örökölhét), és a házastárs mellett az örökhagyó után szülők maradtak, a túlélő házastársat az alábbi öröklési jogosultságok illetik meg:

- az a lakás, amelyet az örökhagyóval közösen lakott, valamint az ahhoz tartozó berendezési és felszerelési tárgyak (ebben az esetben nem csupán a vagyontárgyak hasznélvezete, hanem azok tulajdonjoga!); továbbá

- a hagyaték többi részének a fele. A hagyaték másik felének jogi sorsa az alábbiak szerint alakul:

- A hagyatéknek e részén az örökhagyó két szülője osztozik, egyenlő részben;

- Ha azonban az örökhagyónak az egyik szülője már kiesett, akkor a kiesett szülőre jutó részt az örökhagyó másik szülője és a túlélő házastárs örökli egyenlő részben.

bc) A házastárs egyedüli öröklése (Ptk. 7:61. §)

Abban az esetben, ha az örökhagyó után nem maradtak leszármazók, sem szülők (vagy nem örökölhének), a teljes hagyatékot a túlélő házastárs örökli. A túlélő házastárs törvényes öröklése tehát kizárja az örökhagyó szülei leszármazóinak (az örökhagyó testvéreinek), illetőleg a távolabbi felmenő vagy oldalági rokonoknak a törvényes öröklését.

c) Az örökbefogadás joghatásai a törvényes öröklés tekintetében

Az örökbefogadási jogviszony törvényes öröklési kapcsolatot hoz létre az örökbefogadott és az örökbefogadó szülő, valamint annak rokonai között. Mindemellett bizonyos esetekben az örökbefogadott és a vér szerinti rokonai közötti törvényes öröklési jogi kapcsolat is fennmarad:

ca) Az örökbefogadott törvényes öröklése

Az örökbefogadott – az örökbefogadási jogviszony fennállása alatt – a törvényes öröklés szempontjából az örökbefogadó szülő vér szerinti leszármazóival esik egy tekintet alá: mind az örökbefogadó szülő után, mind pedig annak rokonai után úgy örököl, mint az örökbefogadó szülő vér szerinti leszármazója. Az örökbefogadott egyúttal megtartja a törvényes öröklési jogát a saját vér szerinti rokonai után is, de csak abban az esetben, ha az örökbefogadás az örökbefogadottnak egyenesági felmenő rokona, testvére vagy egyenesági felmenő rokonának más leszármazója által történt. (Ptk. 7:72. §)

cb) Törvényes öröklés az örökbefogadott után

Az örökbefogadás öröklési jogi hatása „fordított irányban” is fennáll. Az örökbefogadott után az alábbi személyek jogosultak törvényes öröklésre:

- leszármazói és túlélő házastársa;

- leszármazó hiányában a házastársa és örökbefogadó szülője;

- leszármazó és túlélő házastárs hiányában az örökbefogadó szülő, és annak rokonai, a törvényes öröklés szabályai szerint.

Az örökbefogadó szülő és annak rokonai törvényes öröklésének feltétele viszont, hogy az örökbefogadás az öröklés megnyílásáig fennálljon.

Abban az esetben azonban, ha az örökbefogadott után e felsorolt személyek nem örökölnek, akkor törvényes örökösök az örökbefogadottnak a vér szerinti rokonai azzal a feltétellel, hogy az örökbefogadás az örökbefogadottnak egyenesági felmenő rokona, testvére vagy egyenesági felmenő rokonának más leszármazója által történt (Ptk. 7:73. §).

d) Az „ági öröklés” – különös törvényes öröklési szabályok bizonyos vagyontárgyakra

A magyar jog egy sajátos intézménye az ún. „ági öröklés”. Az ági öröklés olyan *különös* törvényes öröklési szabályokat jelent, amelyek alapján az örökhagyó hagyatékához tartozó bizonyos vagyontárgyak (az ún. ági vagyon) törvényes öröklése az általános szabályoktól eltérően alakul.

Fontos megjegyezni, hogy az ági öröklés szabályainak alkalmazására csakis *leszármazók hiányában* kerülhet sor; amennyiben az örökhagyó után törvényes örökösöként leszármazók maradtak, akkor a törvényes öröklés általános szabályai irányadóak.

da) Az ági vagyonhoz tartozó vagyontárgyak köre (Ptk. 7:67. §)

Az ági vagyon egy bizonyos alvagyont képez az örökhagyó hagyatéki vagyonán belül. Ebbe az alvagyonba azok a vagyontárgyak tartoznak,

- amelyeket az örökhagyó valamelyik felmenőjétől szerzett, öröklés vagy ajándékozás útján; valamint

- amelyeket az örökhagyó a testvérétől vagy a testvéreinek a leszármazójától öröklés vagy ajándékozás útján szerzett, feltéve, hogy a szóbanforgó vagyontárgyat a testvér vagy a testvér leszármazója maga is az örökhagyóval közös felmenőjétől szerezte, és pedig szintén öröklés vagy ajándékozás útján.

Bizonyos vagyontárgyakat mindazonáltal a törvény kiemel az ági vagyon köréből (az ún. „ági öröklésből kivont vagyon”); ld. a *dd)* pontnál.

A vagyontárgy ági jellegét (tehát azt, hogy az adott vagyontárgy az ági vagyonhoz tartozik) annak kell bizonyítania, aki ezen a címen azt örökölné.

db) Az ági vagyon törvényes öröklésének rendje (Ptk. 7:68. §)

Az ági vagyon örökösei (ún. ági örökösök) az örökhagyó szülei, (illetőleg a kiesett szülő leszármazói), az örökhagyó nagyszülői, valamint távolabbi felmenői.

Az ági vagyon öröklésére az alábbi szabályok irányadóak:

- A szülő örökli azokat a vagyontárgyakat, amelyek róla vagy a felmenőjéről háruáltak az örökhagyóra. Abban az esetben, ha a szülő kiesett, a helyén a leszármazói örökölnék a törvényes öröklés általános szabályai szerint.

- Ha kiesett mind az ági vagyon öröklésére jogosult szülő, mind pedig annak leszármazója, akkor az ági vagyon örököse az örökhatóság nagyszülője;
- Ha az örökhatóság nagyszülője is kiesett, az ági vagyont az örökhatóság távolabbi felmenője örökli.

Abban az esetben, ha az örökhatóság után a felsorolt örökösök egyike sem maradt, akkor az ági öröklés szabályai nem kerülnek alkalmazásra: ebben az esetben az ági vagyonhoz tartozó vagyontárgy öröklésre a törvényes öröklés általános szabályai irányadóak.

dc) A túlélő házastárs hasznélvezeti joga az ági vagyonon (Ptk. 7:69. §)

A *db)* pontban meghatározott örökösök – az ági örökösök – öröklik meg az ági vagyontárgyak állagát, tulajdonjogát. Ezzel szemben holtig tartó hasznélvezeti jog illeti meg az örökhatóság túlélő házastársát az ági vagyonon.

E hasznélvezeti jog megváltását az alábbiak szerint lehet kérni:

- Akármelyik érdekelt – tehát akár a hasznélvezetre jogosult házastárs, akár az ági örökös – jogosult kérni a hasznélvezeti jog megváltását;
- Az örökhatósággal közösen lakott lakáson és hozzá tartozó berendezési és felszerelési tárgyakra fennálló hasznélvezeti jog megváltását ezzel szemben csak a házastárs kérheti.

A hasznélvezeti jog megváltása esetén a házastársat az ági vagyon egyharmada illeti meg.

dd) Az ági öröklésből kivont vagyon (Ptk. 7:70. §)

A *da)* pontban foglaltak ellenére nem tartoznak az ági vagyonhoz az alábbi vagyontárgyak:

- a szokásos mértékű ajándék tárgyai;
- az a vagyontárgy, amely az örökhatóság halálakor már nincs meg. Kiterjednek mindazonáltal az ági öröklés szabályai az ilyen vagyontárgy helyébe lépett vagy értékén vásárolt vagyontárgyra.

Abban az esetben, ha az örökhatóság után túlélő házastárs maradt, akkor nem lehet hivatkozni az ági öröklés szabályaira a szokásos mértékű berendezési és felszerelési tárgyak tekintetében.

e) Az osztályrabocsátási kötelezettség

Olyan esetben, ha az örökhatóság után leszármazók örökölnek, ezek hagyatékból való részesedésének mértékét befolyásolja a leszármazók egymással szembeni ún. osztályrabocsátási kötelezettsége is. E kötelezettség lényege, hogy ha több leszármazó közösen örököl, mindegyik örökös köteles a hagyatéktól értékéhez hozzászámítani annak az *ingyenes adománynak* az értékét, amelyben őt az örökhatóság életében részesítette (Ptk. 7:56. §).

Az osztályrabocsátási kötelezettség főbb szabályai az alábbiak.

Az osztályrabocsátási kötelezettség alapján az örökös köteles a hagyatékhöz, amennyiben

- az örökhatóság az általa adott ingyenes juttatás hozzászámítását kikötötte, vagy
- a körülményekből arra lehet következtetni, hogy a juttatást a hozzászámítás kötelezettségével adta.

Nem terjed ki mindazonáltal az osztályrabocsátási kötelezettség az alábbi juttatásokra (Ptk. 7:56. § (3) bekezdés):

- a szokásos mértékű ingyenes adományra; továbbá
- a tartásra rászorult leszármazó részére nyújtott tartásra még akkor sem, ha azt az örökhatóság kifejezetten kikötötte.

Az osztályrabocsátás foganatosítása az alábbi műveleteket foglalja magában (Ptk. 7:57. § (1) bekezdés)

- az örökösöknek hozzá kell számítaniuk a hagyatéktól értékéhez az örökhatóságtól kapott ingyenes adományok értékét;
- az így kapott együttes értéket (ti. a hagyatéktól és a hozzászámított ingyenes adományok tiszta értékének összeszámitásával nyert együttes értéket) a törvényes örökösöknek megfelelően arányosan el kell osztani az örökösök között;
- az egyes örökösöknek jutó örököséből le kell vonni az örökösök által hozzászámított értéket (azaz általa az örökhatóságtól kapott ingyenes adomány értékét).

Abban az esetben, ha az egyes örökösök által hozzászámított érték eléri vagy meghaladja az őt illető örökösöknek az – osztályrabocsátás folytán „korrigált” – értékét, akkor az érintett örökösök részére a felosztásra kerülő hagyatéki vagyonból kielégítettnek kell tekinteni, de a többletet visszatéríteni nem köteles (Ptk. 7:57. § (4) bekezdés).

A leszármazók osztályrabocsátási kötelezettsége abban esetekben áll fenn, ha

- törvényes öröklés érvényesül; vagy

a leszármazók végrendelet alapján öröklik a törvényes örökösöknek megfelelő hányadot (Ptk. 7:56. § (2) bekezdés).

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 öröklési ügyek

Az öröklési jogi eljárások Magyarországon a közjegyzők, illetve a bíróságok hatáskörébe tartoznak:

- Abban az esetben, ha az öröklésben érdekelték között vitás kérdések nincsenek, a hagyatéki jogi sorsa rendszerint a közjegyző által lefolytatásra kerülő ún. hagyatéki eljárás során rendeződik (részletesebben ld. a 6. pontban). A közjegyző által lefolytatandó hagyatéki eljárás egy nemperes eljárás, amelynek során a közjegyző a bírósághoz hasonló funkciót gyakorol, és eljárásának eredményeként formális határozatot (ún. hagyatékatadó határozat) hoz.
- Abban az esetben azonban, ha az érdekelték között jogvita keletkezik, azt a közjegyző nem bírálhatja el; ilyen esetben bírósági eljárásra kerül sor. Miután öröklési jogvitákra csak az esetek viszonylag kis részében kerül sor; Magyarországon az öröklési ügyek döntő többsége a közjegyző által lefolytatott hagyatéki eljárásban véglegesen rendeződik.

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A magyar jog az *ipso iure* öröklés elvét követi, az örökségre már az örökhatóság halálának pillanatában átszáll az örökség, minden külön jogcselekmény nélkül. Az örökség *elfogadásáról* tehát a magyar jogban nem kell külön nyilatkozni.

Amennyiben az örökös nem kíván örökölni, nyilatkozhat az örökség *visszautasításáról*. A visszautasító nyilatkozatra a törvény nem szab különös alaki feltételeket; visszautasítás alakilag érvényes, ha azt akár szóban, akár írásban teszik meg.

Mindazonáltal, Magyarországon az öröklés rendje formális jogi eljárásban, az ún. hagyatéki eljárásban (ld. 6. pont) kerül tisztázásra, így a visszautasításról a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyzőnek tudomást kell szereznie ahhoz, hogy az a hagyatéki eljárásban figyelembevételre kerülhessen. A gyakorlatban a visszautasítást ezért vagy a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyző előtt teszik meg, vagy az írásban megtett visszautasítást hozzá juttatják el.

Amennyiben az örökös visszautasította az örökséget, e nyilatkozatának az örökhatóság halálának időpontjára visszamenőleges hatálya van: úgy kell tekinteni, mintha az örökség eleve nem is szállt volna rá.

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az. 5.2. pontban az örökség *ipso iure* átszállásával, illetőleg annak visszautasításával kapcsolatban kifejtettek megfelelően irányadóak a dologi hagyományra (*legatum vindicationis*) is.

5.4 a kötelestől elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Amint arra már utaltunk, a kötelesrész a magyar jogban kötelmi természetű igény, amely az örökösrel szemben érvényesíthető; az nem jelent dologi (in rem) részeselet a hagyatékából. Ennek megfelelően „a kötelesrész elfogadásáról avagy visszautasításáról” szóló nyilatkozatot a magyar jog nem ismer. Alapvetően az örökös és a kötelesrészre jogosult egymás közötti viszonyától függ az, hogy a kötelesrész iránti igény milyen úton kerül rendezésre:

- Amennyiben az örökös és a kötelesrészre jogosult között *konszenzus* van etekintetben (azaz az örökös elismeri a kötelesrész iránti igényt), akár a hagyatéki eljárásban is egyezséget köthetnek a kötelesrész iránti igény kielégítése tárgyában (pl. az örökös átruházhat valamely hagyatéki vagyontárgyat a kötelesrészre jogosultra a kötelesrész iránti igény kielégítéseképpen);

Ellenkező esetben a kötelesrészre jogosult bíróság előtt, az örökösrel szembeni perben érvényesítheti igényét.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e példálul hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

A magyar jogban egy formális jogi eljárás – ún. hagyatéki eljárás – van intézményesítve. Ez az eljárás *hivatalból indul* (ex officio), és azt szolgálja, hogy az érdekelt személyek (örökösök, hagyományosok, kötelesrészre jogosultak, hagyatéki hitelezők, stb.) bevonásával lehetőleg egy eljárásba koncentráltan rendezésre kerüljön valamennyi, az örökléssel összefüggő jogkérdés.

Magyarországon a hagyatéki eljárás két szakaszra tagolódik. Első szakaszát az ún. *leltározási eljárás* képezi, amelyet közigazgatási hatóság (az illetékes helyi polgármesteri hivatal erre kijelölt ügyintézője; az ún. leltárelőadó) folytat le. Ezen eljárás voltaképpen a közjegyző eljárásának az előkészítését szolgálja; feladata, hogy tisztázza a hagyatéki ügy személyi és tárgyi körülményeit (így különösen az örökhagyó által hátrahagyott vagyontárgyakat, továbbá az öröklésben érdekelt személyek körét; tisztázza, hogy maradt-e az örökhagyó után végintézkedés). Mindezen körülményeket az ún. hagyatéki leltárban rögzítik, amelyet elkészülte után meg kell küldeni az illetékes közjegyzőnek.

Az eljárás második szakaszát a *közjegyző eljárása* képezi, amely a bírósági nemperes eljárások szabályai szerint kerül lefolytatásra. A közjegyző ezen eljárásban a bírósághoz hasonló feladatokat lát el, és eljárása során az állami közhatalmat gyakorolja.

Erre az eljárásra kötött *illetékességi szabályok* vonatkoznak: csak az a közjegyző járhat el, amelyik a jogszabályok alapján illetékességgel rendelkezik; a hagyatéki eljárásban tehát nincs arra lehetőség, hogy az érdekelt (pl. az örökösök) választásuk szerint forduljanak valamelyik közjegyzőhöz.

A közjegyző az eljárás során hivatalból vizsgálja mindazon tényeket, körülményeket, amelyek az öröklési rendet meghatározzák. A tényállás tisztázása érdekében rendszerint tárgyalást kell tartani, amelyre a közjegyző az érdekeltet megidéri. Amennyiben arra vonatkozó adat merült fel, hogy az örökhagyó végintézkedést hagyott hátra, a közjegyző hivatalból intézkedik annak beszerzése érdekében.

Magyarországon rendszerint a hagyatéki eljárás során, annak keretén belül kerül sor az ún. *hagyatéki osztályra*, azaz a hagyatéki vagyon megosztására az örökösök között. A hagyatéki osztály lényegében az örökösök között az öröklés folytán keletkezett tulajdonközösség megszüntetése. Erre rendszerint az érdekelt örökösök közötti egyezség – ún. *osztályos egyezség* – útján kerül sor. Amennyiben az örökösök ilyen osztályos egyezséget kötnek, akkor a közjegyző annak alapulvételével – annak megfelelő tartalommal – hozza meg a hagyatékátadó végzését.

A hagyatéki eljárás során egyezségkötésre kerülhet sor az örökösök illetőleg bizonyos más érdekelt között is: az örökösök ui. az öröklés folytán megszerzett vagyont – részben vagy egészben átruházhatják a hagyatéki hitelezőre vagy a kötelesrészre jogosultra, e személyek igényének kielégítéseképpen. Ezáltal lehetőség nyílik arra, hogy a hagyatéki hitelezők igénye vagy a kötelesrészre jogosultak igénye a hagyatéki eljárás keretén belül, egyezséggel kerüljön rendezésre.

A hagyatéki eljárás eredményeképpen a közjegyző egy formális határozatot – ún. *hagyatékátadó végzést* – hoz meg. Ebben a végzésben a közjegyző jogi értelemben átadja az egyes hagyatéki vagyontárgyakat az örökösöknek (illetve a hagyományosoknak).

A közjegyző által meghozott hagyatékátadó végzéssel szemben az érdekelt *fellebbezéssel* élhetnek, amelyet az illetékes törvényszék bírál el. Fellebbezés hiányában a hagyatékátadó végzés jogerőre emelkedik. A jogerőre emelkedett hagyatékátadó végzés közhitelesen igazolja az abban feltüntetett örökösnek (hagyományosnak) e minőségét. A közjegyző hivatalból intézkedik a jogerős hagyatékátadó végzésnek az ingatlan-nyilvántartást (vagy más vagyontárgyakra vonatkozó nyilvántartást) vezető hatósághoz történő megküldéséről.

Fontos megemlíteni, hogy amennyiben az érdekelt között jogvita keletkezik, a közjegyző azt a hagyatéki eljárásban nem bírálhatja el; a jogvita eldöntése kizárólag peres eljárásban, bírósági úton lehetséges.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

A Ptk. 7:1. §-a értelmében az ember halálával hagyaték mint egész száll át az örökösre. Ennek megfelelően a magyar jog az *ipso iure* öröklés elvét követi. Az örökös a törvény erejénél fogva, minden külön jogcselekmény (pl. elfogadó nyilatkozat) nélkül megszerzi a hagyatékot az örökhagyó halálának pillanatában; az ún. „nyugvó hagyaték” (hereditas iacens) intézményét a magyar jog nem ismeri. Több örökös esetében az örökösök örökrészeik arányában szerzik meg a hagyatékot az örökhagyó halálával; közöttük tehát egy osztatlan tulajdonközösség jön létre az örökhagyó halálának pillanatában.

A hagyomány a magyar polgári jog két fajtáját ismeri, és pedig a dologi hagyományt (legatum vindicationis), illetve a kötelmi hagyományt (legatum damnationis).

A *dologi hagyomány* a hagyatékban meglévő valamely vagyontárgynak egy meghatározott kedvezményezett (a dologi hagyományos) részére végintézkedéssel történő juttatása az örökhagyó részéről. A dologi hagyomány a hagyatékából való közvetlen jogszerzést jelent, azaz a jogosult személy (hagyományos) a dologi hagyomány tárgyát szintén az örökhagyó halálának pillanatában, ipso iure szerzi meg.

A *kötelmi hagyomány* az olyan hagyományrendelés, amikor az örökhagyó az örökösét a végintézkedéssel arra kötelezi, hogy egy meghatározott kedvezményezettnek nyújtson valamilyen vagyoni szolgáltatást (pl. fizessen egy meghatározott pénzüsszeget). A kötelmi hagyomány jogi természetét illetően egy kötelmi jogi természetű követelés az örökösrel szemben, és az nem jelent közvetlen jogszerzést az örökhagyótól.

A fentiekre tekintettel a magyar jogban az örökös és a dologi hagyományos ipso iure, az örökhagyó halálának pillanatában megszerzi az örökséget, illetőleg a hagyomány tárgyát. Megjegyzendő viszont, hogy a közvetlen, ipso iure jogszerzés ellenére a magyar jogban rendszerint szükség van egy formális jogi eljárásra – a hagyatéki eljárás – lefolytatására, a jogutódlás közhiteles igazolása céljából.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Igen. A Ptk. 7:96. §-a értelmében az örökös felel a hagyatéki tartozásokért. Az örökösnek ez a felelőssége korlátozott, az alábbiak szerint:

- Az örökös elsősorban a hagyatékhoz tartozó vagyontárgyakkal („a hagyaték tárgyaival és azok hasznáival”) felel a hagyatéki tartozásokért (*cum viribus* felelősség).

- Abban az esetben azonban, ha a követelés érvényesítésekor a hagyaték tárgyai vagy hasznai nincsenek az örökös birtokában, az örökös – az öröksége erejéig – egyéb vagyonával is felel (*pro viribus* felelősség).

Megjegyzendő, hogy – eltérően más jogrendszerektől – a magyar jogban nincs összefüggés az örökös felelőssége és a hagyatéki vagyon leltározása között. Az örökös felelősségének korlátozott mivolta a törvényből következik; az örökösnek nem kell „a felelősségét korlátozó nyilatkozatot” tennie az örökség elfogadásakor.

A Ptk. 7:94. §-a nevesíti azokat a követeléseket, amelyek hagyatéki tartozásnak minősülnek. Hagyatéki tartozások eszerint:

a) az örökhagyó illő eltemetésének költségei;

b) a hagyaték megszerzésével, biztosításával és kezelésével járó szükséges költségek (a továbbiakban: hagyatéki költségek), valamint a hagyatéki eljárás költségei;

c) az örökhatyó tartozásai;

d) a kötelesrészen alapuló kötelezettségek;

e) a hagyományon és a meghagyáson alapuló kötelezettségek.

A hagyatéki tartozások felsorolt öt csoportja között hierarchikus rangsor áll fenn (Ptk. 7:95. §). A sorrend szerint előbbi csoportba eső tartozások a kielégítés tekintetében elsőbbséget élveznek a hátrább álló csoportba sorolt tartozásokkal szemben. Abban az esetben, ha ugyanazon csoporton belül nincs lehetőség valamennyi tartozás teljes kielégítésére, akkor e csoporton belül arányos kielégítésre kerül sor (a követelések egymáshoz viszonyított arányában).

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Amennyiben a hagyaték ingatlant is tartalmaz, a közjegyző hivatalból intézkedik a jogerős hagyatékátadó végzésnek az illetékes ingatlan-nyilvántartást vezető hatósághoz történő megküldéséről (lásd 6. pont) az ingatlant érintő változások bejegyzése céljából.

Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (Inytv.) 29. §-a alapján az ingatlan-nyilvántartásba jogok bejegyzésének és tények feljegyzésének főszabály szerint olyan közokirat, teljes bizonyító erejű magánokirat vagy ezeknek a közjegyző által hitelesített másolata alapján van helye, amely a bejegyzés tárgyát képező jog vagy tény keletkezését, módosulását, illetve megszűnését igazolja, továbbá tartalmazza a bejegyzést, feljegyzést megengedő nyilatkozatot az ingatlan-nyilvántartásban bejegyzett, vagy közbeni szerzőként bejegyezhető jogosult részéről (bejegyzési engedély, amelyet a jogosult külön, a bejegyzés alapjául szolgáló okirattal azonos alakissággal rendelkező okiratban is megadhatja).

Az Inytv. 32. §-a határozza meg, hogy egy okiratnak - ahhoz, hogy az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés alapjául szolgálhasson – mit kell tartalmaznia:

a) az ügyfél természetes személyazonosító adatait, lakcímét és személyi azonosítóját,

b) a statisztikai számmal rendelkező szervezet megnevezését, statisztikai azonosítóját, székhelyét, a bírósági, illetőleg cégbírósági bejegyzésének számát, egyházi jogi személy esetében nyilvántartási számát,

c) az érintett ingatlan pontos megjelölését (település neve, helyrajzi szám) és a bejegyzéssel érintett tulajdoni hányadot,

d) a jog vagy tény pontos megjelölését,

e) a jogváltozás jogcímét,

f) az érdekelt megállapodását, a bejegyzett jogosult bejegyzést engedő - feltétlen és visszavonhatatlan - nyilatkozatát,

g) a szerződő felek állampolgárságra vonatkozó nyilatkozatát.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

A hagyatéki gondnok (vagyonkezelő) intézményét a magyar jogrendszer nem ismeri.

Mindazonáltal az eljáró közjegyző meghatározott esetekben ügygondnokot rendelhet ki a hagyatékhoz tartozó egyes vagyontárgyak kezelésével kapcsolatos feladatok ellátására. Ezen esetek az alábbiak:

aa) társasági tagsági jogok gyakorlására kirendelt ügygondnok (Hetv. 32. § (2) bek.)

Amennyiben a hagyatéki vagyonhoz gazdasági társaságban (vagy szövetkezetben) fennálló üzletrész/részesedés is tartozik, akkor a közjegyző az üzletrészből/részesedésből eredő jogok átmeneti gyakorlására ügygondnokot rendelhet ki. Az ilyen ügygondnok kirendelése a társaság (szövetkezet) kérelmére, vagy az annak működésében érintett valamely személy (szervezet) kérelmére történik.

ab) behajtási ügygondnok (Hetv. 32. § (3) bek.)

Amennyiben a hagyatéki vagyonhoz követelés is tartozik, a közjegyző ennek behajtására rendelhet ügygondnokot, az öröklésben érdekelt valamelyikének kérelmére. Az ilyen ügygondnok feladata a hagyatékhoz tartozó követelés érvényesítése iránti jogi lépések megtétele.

Nem kerül kirendelésre (egyik fenti esetben sem) ügygondnok, amennyiben a fent említett cselekményeket *végrendeleti végrehajtó* végzi el.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

Magyarországon az örökléssel összefüggő jogkérdések tisztázására egy formális jogi eljárás – a hagyatéki eljárás – kerül intézményesítésre, amelyet a közjegyző folytat le, aki ennek során bírói feladatokat lát el (ld. 6. pont).

A közjegyző hivatalból tájékozódik aziránt, hogy a Végrendeletek Országos Nyilvántartásában (VONY) szerepel-e bejegyzés az örökhatyó végintézkedésre nézve; illetőleg hivatalból intézkedik az örökhatyó végintézkedésének beszerzése iránt, amennyiben arra vonatkozó adat áll rendelkezésre, hogy végintézkedés maradt.

Ennek megfelelően a magyar jogban végső soron a hagyatéki eljárást lefolytató *közjegyző feladata és felelőssége, hogy a végintézkedésnek érvényt szerezzen.*

Mindazonáltal a magyar jog is lehetővé teszi, hogy az örökhatyó a végintézkedésben végrendeleti végrehajtót nevezzen. Hangsúlyozandó azonban, hogy a végrendeleti végrehajtó nevezése nem helyettesíti a hagyatéki eljárás lefolytatását; a végrendeleti végrehajtó nem „veheti át” a közjegyző feladatkörét.

A végrendeleti végrehajtó jogaira és kötelezettségeire a végintézkedés rendelkezései irányadóak. Ha a végintézkedés e tekintetben nem tartalmaz rendelkezéseket, a végrendeleti végrehajtó jogai és kötelezettségei az alábbiak (Hetv. 99. §):

- segítse az eljáró hatóságokat a hagyatéki vagyon leltározásában;

- szükség esetén – a hagyatéki vagyon megóvása érdekében – biztosítási intézkedések megtételét indítványozza;

- ellássa a hagyatéki vagyon kezelését. E vagyonkezelési jogkörében a végrendeleti végrehajtó joga és kötelezettsége, hogy

- követelje az örökösöktől illetve a hagyományostól a végintézkedés rendelkezéseinek foganatosítását

- kielégítse a hagyatéki hitelezőket (saját nevében, de a hagyaték terhére eljárva);

- átmenetileg gyakorolja a hagyatékhoz tartozó gazdasági társaságban (szövetkezetben) fennálló üzletrészből (részesedésből) eredő tagsági jogokat;

- a hagyatékhoz tartozó követeléseket érvényesítse (saját nevében, de a hagyaték javára eljárva);

A végrendeleti végrehajtó vagyonkezelői joga mindazonáltal korlátozott: a hagyatéki vagyontárgy vonatkozásában kötelezettségeket nem vállalhat, illetve vagyontárgyat nem idegeníthet el, kivéve ha e cselekményeihez az öröklésben érdekelt mindegyike hozzájárult; úgyszintén nem rendelkezhet a hagyaték terhére ingyenesen.

9.3 Mik a gondnok jogai?

A közjegyző által kirendelhető ügygondnok, illetőleg a végrendeleti végrehajtó jogaira és kötelezettségeire nézve ld. a 10-11. pontokat.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

Amint arra utaltunk (ld. 6. pont) Magyarországon a közjegyző folytat le ún. hagyatéki eljárást. Ezen eljárás eredményeként egy formális határozat – ún. *hagyatékátadó végzés* – kerül meghozatalra. Ebben a végzésben a közjegyző jogi értelemben átadja a hagyatéki vagyontárgyakat az egyes örökösöknek.

Megjegyzendő mindazonáltal, hogy az örökös tulajdonszerzése nem a hagyatékátadó végzés erejénél fogva következik be. A magyar jog ui. – amint már utaltunk rá – az *ipso iure öröklés* elvét követi, tehát az örökség már az örökhatyó halálának pillanatában átszáll az örökösökre. E tekintetben a hagyatékátadó végzésnek *deklaratív* hatálya van.

A közjegyző hagyatékátadó végzése – miután az jogerőre emelkedett – *legitimációs funkcióval* bír: kívülállók felé közhitelesen igazolja az abban feltüntetett személyek örökös (illetőleg hagyományosi) jogállását mindaddig, amíg bíróság egy esetleges perben eltérően nem határoz.

Utolsó frissítés: 15/02/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közölt vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Általános információk - Málta

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az Európai Unió Közjegyzőseinek Tanácsa (CNUE).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

A tulajdonról halál esetére szóló rendelkezés háromféle módon történhet: a) végrendelettel – amely lehet férj és feleség közös végrendelete – vagy b) az örökhagyó által bíróságon vagy közjegyzőnél letétbe helyezett titkos végrendelettel, illetve ezek hiányában c) a vagyon törvény szerinti felosztásával (törvényes öröklés).

A végrendelet szólhat a teljes vagyonra vagy annak egy részére. Az a vagyon, amelyre a végrendelet nem terjed ki, a törvényben előírtak szerint osztható fel. A végrendeletekben lehet általános jogcím szerinti rendelkezés, amellyel a végrendelettel teljes vagyonát egy vagy több személyre (az örökösökre) hagyja, és az egyedi jogcím szerinti rendelkezés; ez utóbbi jogcím szerinti öröklő személyek a hagyományosok.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

A végrendelet keltétől számított tizenöt napon belül a közjegyző felvételi jegyzéket készít és azt nyilvántartásba veteti a közhiteles nyilvántartás igazgatójánál. A végrendelettel a polgári bíróság önkéntes illetékességi csoportjának bírja vagy békebírája előtt tehet: ilyen végrendelet tehető személyesen közjegyző előtt is, akinek a végrendelettel számított négy munkanap áll rendelkezésére, hogy a végrendeletet polgári bíróság önkéntes illetékességi csoportjának bírósági titkáránál letétbe helyezze.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelelés)?

A kötelest a Polgári Törvénykönyv szabályozza. Ez az elhunyt hagyatékára vonatkozóan a túlélő feleséget vagy férjet terhelő, az elhunyt leszármazói számára törvényben biztosított jog. A törvénykönyv 616. cikkével összhangban a valamennyi gyermek számára – a házasságon kívül fogant vagy született, vagy örökbefogadott gyermekek számára is – fenntartott kötelest rész legfeljebb négy gyermek esetében a hagyaték értékének egyharmada, és legalább öt gyermek esetében a hagyaték értékének fele.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Ha nincsen végrendelet, vagy a végrendelet érvénytelen, vagy az örökösök nem kívánnak vagy nem tudnak örökölni, vagy az örökösök közötti növedékjog nem érvényesül, a törvényben előírtak szerint törvényes öröklésre kerül sor.

Ilyen esetekben az örökség a törvény szerint az elhunyt leszármazóira, felmenőire, oldalági rokonaira, feleségére vagy férjére és Málta kormányára száll át. Az öröklés a generációk száma által meghatározott rokonsági fok szerint alakul. Amennyiben az elhunyt személyt öröklésre jogosult személy nem éli túl, az örökség Málta kormányára száll át.

Törvényes öröklés esetében az örökség nem szállhat át olyan személyre, aki csalással vagy erőszakkal megakadályozta az elhunytat a végrendelettel, és aki ezért az öröklésre méltatlanná vált.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 Öröklési ügyek

Öröklési jogvitákban az általános hatáskörű máltai bíróságok döntenek. A hagyatékfelosztási törvényszék különleges hatáskörrel rendelkezik bizonyos különleges körülmények fennállása esetén, ha az örökösök nem tudnak megállapodni az örökség felosztásában.

Általánosságban, ha az öröklés tárgyában véleményeltérés vagy jogvita nincsen, a közjegyzők és az ügyvédek járnak el.

Bármely érdekelt polgári bíróság önkéntes illetékességi csoportjához fordulhat az öröklés javára történő megnyitásáról szóló végzés meghozatala érdekében.

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A bírósági titkár és a közjegyzők.

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A bírósági titkár és a közjegyzők.

5.4 a kötelest rész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A bírósági titkár és a közjegyzők.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

Az öröklés azzal kezdődik, hogy az érdekelt a közjegyzőhöz vagy ügyvédhez fordul, és ez utóbbi a közhiteles nyilvántartásban kutatást végez a végrendelet után, a bíróságon pedig titkos végrendelet után. Ezt követően megnyílik az öröklés folyamata: a közjegyző vagy az ügyvéd megállapítja az örökösök és hagyományosok személyét, és ha megvannak, értesíti őket a kutatás eredményéről. A vagyon ezt követően a végrendelettel végrendeletének megfelelően kerül felosztásra. Ha az elhunyt végrendeletet nem hagyott hátra, a vagyon a törvény rendelkezései szerint kerül felosztásra.

Az örökösök egyetértésével az ingó és ingatlan javak egyaránt értékesítésre kerülhetnek, és a befolyó összeget az örökösök között a végrendeletben megjelölt arányban kell felosztani.

A végrendelet eredetisége vagy az örökség felosztása miatti jogvita esetén az örökös a polgári bíróság első kollégiuma vagy a hagyatékfelosztási törvényszék előtt indíthat eljárást.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

Az öröklés a halálest időpontjában vagy azon a napon nyílik meg, amikor jogerőre emelkedik a hosszú ideje távol levő örökhagyót holtjának nyilvánító ítélet. Senki nem köteles elfogadni a rá háruló örökséget. Az elfogadás lehet kifejezett vagy hallgatóságos. Hallgatóságos az elfogadás, ha az örökös az örökség elfogadásának szándékára utaló cselekményt tesz, és kifejezett, ha közokiratban vagy magánokiratban felvállalja az örökös jogállást. A visszautasítás azonban nem vélelmezhető.

Hagyomány esetében a hagyományos az örökhagyó halálának napjától kezdve jogosult az örökösöktől a rá hagyományozott dolog birtokba adását kérni.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Igen, az örökösök a végrendelettel által meghatározott arányban és módon felelnek az elhunyt személy tartozásaiért. Ha az örökhagyó végrendelet hátrahagyása nélkül hal meg vagy a tartozásai felosztásáról nem rendelkezik, az örökösök örökrészük arányában fizetik a tartozásokat. A hagyatéki tartozásokért minden örökös személyesen felel.

Amennyiben bármelyik örökös a tartozás biztosítására jelzáloggal terhelt ingatlant birtokol, ezen ingatlan vonatkozásában a teljes tartozásért felel. Amennyiben valamelyik örökös a közös tartozásból a jelzálog miatt nagyobb részt fizetett, megtérítési joga van a többi örökössel szemben, azok örökrésze erejéig.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Az öröklési jog nem keletkeztet kötelezettséget az örökösök számára az örökölt ingatlan tulajdonjogának bejegyeztetésére. Az okiratokról és átruházásról szóló törvény szerint azonban az ingatlan öröklő személyeknek a halál esetére szóló ajándékozási nyilatkozatot (*causa mortis*) kell a közhitelű nyilvántartásban nyilvántartásba vetetniük. Ez a nyilatkozat lényegében tartalmazza a dátumot, az elhunyt személy és az örökös vagy hagyományos adatait, az elhalálozás helyét és időpontját, az örökölt vagyontárgy leírását, az átruházás jogcímét, az ingatlan értékét, a nyilatkozattétel helyét, és a nyilatkozatot tevő, illetve a közjegyző aláírását.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

A hagyatéki gondnok kijelölése nem kötelező.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

Az örökös a végrendeleti végrehajtó.

9.3 Mik a gondnok jogai?

A hagyatéki gondnok vagy a végrendeleti végrehajtó az örökséget leltárba veszi. Az örökséghez fűződő jogokat a hagyaték ellen indult perekben a perben állással, a hagyaték részét képező, vagy az ingó, illetve ingatlan vagyon értékesítéséből befolyó pénzeszközök letétbe helyezés terhével történő kezelésével, és az érintett személynek történő elszámolással gyakorolja.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

A kedvezményezett jogállását és jogait tanúsító okirat általában nem kerül kiállításra, mivel az örökség a halállal automatikusan száll át. Az érdekeltek azonban a polgári bíróság önkéntes illetékességi csoportjához fordulhatnak az öröklés javukra történő megnyitása érdekében.

Utolsó frissítés: 06/03/2017

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Általános információk - Hollandia

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött [az Európai Unió Közjegyzőseinek Tanácsa \(CNUE\)](#).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

Néhány különleges eset kivételével (a polgári törvénykönyv [*Burgerlijk Wetboek*] 4:97–107. cikke) végrendelet csak közjegyzői okiratban vagy a közjegyzőnek megőrzésre átadott írásbeli magánokiratban tehető (a BW 4:94. cikke). Két vagy több végrendelet nem tehet egyetlen végrendeletet (a BW 4:93. cikke). Jövőbeli örökségre vonatkozóan nem köthető megállapodás. A BW 4:4. cikkének (2) bekezdése értelmében a még meg nem nyílt hagyaték egészével vagy egy részével való rendelkezésre irányuló megállapodások semmiek.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

A végrendeletet elkészítő közjegyzőnek az ezt követő első munkanapon be kell jegyeznie az információt a végrendeletek központi nyilvántartásába (CTR). Lásd továbbá: <http://www.centraaltestamentenregister.nl>. A végrendeletek megőrzésével, nyilvántartásba vételével és keresésével kapcsolatos információk a Végintézkedések Nyilvántartásainak Európai Hálózata Egyesület (ARERT) honlapján is elérhető az „Információs lap” menüpontban: <http://www.arert.eu>

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelelés)?

Csak az örökhagyó leszármazói (a gyermekek vagy – ha a gyermekek előbb elhaláloztak – az ő gyermekeik) jogosultak kötelelésre. Sem a házastárs, sem a felmenők nem jogosultak kötelelésre. A kötelelés a hagyaték felének felel meg, lásd a BW 4:64. cikkét. Ha valamelyik leszármazó bejelenti igényét a kötelelésére, a továbbiakban már nem örökösnek, hanem hitelezőnek tekintendő.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Végrendelet hiányában az alábbi elvek vonatkoznak a különböző helyzetekre:

Ha az örökhagyónak nem volt házastársa és nem voltak gyermekei, főszabály szerint a szülők és a testvérek örökölnek egyenlő arányban azzal, hogy a szülők minden esetben legalább egy negyed részt örökölnek.

Ha az örökhagyónak nem volt házastársa, de vannak gyermekei, a hagyaték egyenlő arányban oszlik meg a gyermekek között.

Ha az örökhagyó házastársat hagy hátra, és nincsenek gyermekei, az utolsó túlélő házastárs örökli a teljes hagyatékot.

Ha az örökhagyó házastársat és gyermekeket hagy hátra, a gyermekek és a házastárs egyenlő arányban örökölnek, de a törvény erejénél fogva a túlélő házastárs szerzi meg a hagyatéki vagyontárgyakat. A hagyaték felszámolására a házastárs nevében kerül sor. Örökösként törvény szerint mindegyik gyermeket pénzbeli követelés illeti meg a túlélő házastárral szemben. A pénzbeli követelés a gyermeket a hagyatékából megillető hányadnak felel meg. E követelés végrehajthatóvá válik, ha a túlélő házastársat fizetésektelennek nyilvánítják, vagy adósságátütemezés alá vonják (lásd a természetes személyek adósságának átütemezéséről szóló törvényt [*Wet schuldsanering natuurlijke personen*] is), vagy meghal (a BW 4:13. cikke).

A házasság megszűnése és a bejegyzett élettársak azonos elbírálás alá esnek.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 Öröklési ügyek

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.4 a kötelelés elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az öröklési jog tekintetében Hollandiában a közjegyző a hatáskörrel rendelkező hatóság. A felek szabadon választhatnak közjegyzőt, tekintet nélkül az örökhagyó utolsó lakóhelyére.

Az örökösnek három lehetőség áll rendelkezésére. Ha az örökös egyszerűen el kívánja fogadni az örökséget, ezt hallgatólagosan vagy kifejezetten is megteheti, különleges alakiságok nélkül. Az örökség elfogadásának következményeként az örökös korlátlan személyes felelősség terheli a hagyatéki tartozásokért. Az örökös mindazonáltal korlátozhatja felelősségét, ha az örökséget kifejezetten azzal a feltétellel fogadja el, hogy a hagyatéki tartozások nem haladják meg a jogosultságot. Ha az örökös vissza kívánja utasítani az örökséget, vagy azzal a feltétellel fogadja el azt, hogy a terhek nem haladják meg a jogosultságot, nyilatkozatot kell benyújtania a bírósághoz. Az utóbbi esetben a bíróság határidőt szab az örökség elfogadására.

A hagyomány különleges alakiságok nélkül elfogadható vagy visszautasítható. A holland jog szerint hagyomány nem fogadható el korlátozottan.

A törvényes örökös egyszerűen azzal mondhat le a köteleléshez való jogáról, hogy nem jelenti be arra vonatkozó igényét. A jog nem írja elő e célból különleges nyilatkozatok megtételét. Ha a törvényes örökösök lemondanak kötelelésükről, ez nyilatkozatban rögzíthető.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

Az esetek többségében, különösen ha házassági szerződés vagy végrendelet áll rendelkezésre, egy közjegyző szolgáltatásainak igénybevétele jelenti a hagyaték felszámolásának legmegfelelőbb módját. Az örökösök mindegyike vagy – ha van ilyen – a végrendeleti végrehajtó közjegyzőhöz fordulhat Hollandiában. A felek szabadon választhatnak közjegyzőt, tekintet nélkül az örökhagyó utolsó lakóhelyére. A közjegyző segítséget nyújt az örökösöknek a hagyaték rendezéséhez. Megállapítja, hogy kik az örökösök, majd ellenőrzi, hogy van-e végrendelet, és tanácsot ad a kedvezményezettek számára azt illetően, hogy el kell-e fogadniuk az örökséget, vagy esetleg jobban járnak, ha visszautasítják azt. A hagyatéki leltár is elkészíti, és megtervezi a hagyaték felosztását. Adófizetési kötelezettségeik teljesítéséhez is segítséget nyújthat az örökösöknek. A bíróság csak néhány esetben jut szerephez az örökség felszámolásában. Ez akkor fordulhat elő, ha a hagyaték felszámolása vitatott, vagy ha az örökösök egyike (például mivel kiskorú) képtelen érdekeit érvényesíteni.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

Hollandiában nincs bírósági eljárás előírva. Mindazonáltal létezik egy eszköz, az öröklési nyilatkozat (*Verklaring van Erfrecht*) (lásd a BW 4:188. cikkét), amelyet a holland közjegyző állít ki (lásd a BW 3:31. cikkét) minden érintett fél, mégpedig az örökösök részére. A végrendeleti végrehajtó szintén kérhet öröklési nyilatkozatot. Az öröklési nyilatkozatban a közjegyző a hatásköre alapján feltünteti az öröklésre jogosult személyeket, az örökségből őket megillető hányadot és – adott esetben – a végrehajtó nevét. Az öröklési nyilatkozat segítségével az örökösök / a végrehajtó képesek azonosítani magukat a hagyatéki adóskor előtt és rendelkezési joghoz jutni a bankkövetelések stb. felett. Közjegyzői okiratra van szükség az ingatlanok vagy ingatlanokon fennálló jogok valamelyik örökösre történő átruházásához.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Ha az örökös feltétel nélkül fogadta el az örökséget, teljes mértékben felelős az örökhagyó tartozásaiért (a BW 4: 182. cikke). Ha az örökséget leltár szerint fogadta el, az örökös csak annyiban felelős a tartozásokért, amennyiben azokat fedezi hagyatéki részesedése. Az örökös személyesen nem felelős.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Az öröklési nyilatkozat bejegyezhető az állami ingatlan-nyilvántartásba. Az ingatlanokon fennálló tulajdonjog vagy az azok feletti jogok átruházásához külön közjegyzői okiratra van szükség.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

A holland jog szerint nem kötelező hagyatéki gondnokot kijelölni.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

A végrendeletezők a hagyatékot felszámoló végrendeleti végrehajtót jelölhetnek ki. Leltár szerinti elfogadás esetén a bíróság különleges gondnokot rendelhet ki.

9.3 Mik a gondnok jogai?

A végrendeletben megnevezett végrehajtó általánosságban korlátozott hatáskörökkel rendelkezik a BW 4:144. cikke alapján. Kezelheti a hagyatékot, és rendezheti a hagyatéki tartozásokat. A végrendeletezők több joggal is felruházhatják a végrehajtót, feljogosíthatják például arra, hogy az örökösök engedélye nélkül ruházza át a hagyatéki vagyontárgyakat. Ha a végrehajtót különleges végrehajtóként (a hagyatékot felszámoló meghatalmazottként) jelölték ki, vagyontárgyakat ruházhat át, és a hagyaték felosztásával kapcsolatos minden döntést meghozhat.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerinti a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

Az örökösök közjegyzői okirat formájában felosztási okiratot készíthetnek. Erre akkor van szükség, ha az egyik örökös (kiskorúsága vagy gondnokság / bíróság általi vagyonkezelés miatt) nem rendelkezik jogképességgel. Közjegyzői okiratra van szükség ingatlanok vagy ingatlanokon fennálló jogok hollandiai átruházásához; lásd a fenti 7. kérdésre adott választ. Az összes többi esetben nincs szükség hagyatékfelosztási okiratra. Az öröklési nyilatkozat elegendő a vagyontárgyak, mint például a bankszámlák és egyéb ingóságok átruházásához.

Utolsó frissítés: 12/09/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [de](#) nemrég módosult. Az Ön által

kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Általános információk - Ausztria

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az Európai Unió Közjegyzőségeinek Tanácsa (CNUE).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

Végrendelet készítésekor különleges alaki követelményeket kell betartani. Az osztrák jogban elismert végrendeleti típusok a következők: közjegyző vagy bíróság által készített közvégrendelet,

holográf végrendelet, amelyet a végrendeletezőnek teljes egészében magának kell írnia és aláírnia,

írásbeli végrendelet (kézzel írt vagy a végrendeletezőtől eltérő személy által gépelt), amelyet három tanú jelenlétében kell elkészíteni.

Öröklési szerződést (az Osztrák Általános Polgári Törvénykönyv [*Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch – ABGB*] 1249. és következő cikkei) csak házastársak vagy olyan párok köthetnek, akik eljegyezték egymást és ténylegesen össze fognak házasodni, és azt közjegyzői okirat formájában kell elkészíteni (összhangban a közjegyzői okiratokról szóló törvény [*Notariatsaktsengesetz*] 1. cikkének (1) bekezdése a) pontjával); két tanú vagy egy második közjegyző jelenléte szükséges. Az öröklési szerződés, amelynek meg kell felelnie a halál esetére vonatkozó végrendeleti intézkedések érvényességi követelményeinek, nem rendelkezhet a hagyaték több mint háromnegyed részéről. Ebben az összefüggésben a bejegyzett élettársaknak ugyanolyan jogaik vannak, mint a házastársaknak és az eljegyzett házasulandó pároknak (az Osztrák Általános Polgári Törvénykönyv 1217. cikke).

Közös végrendeletet csak házastársak vagy bejegyzett élettársak készíthetnek (az Osztrák Általános Polgári Törvénykönyv 583. és 1248. cikke).

Megjegyzés: A „bejegyzett élettárs” mint jogintézmény csak azonos nemű személyek számára érhető el.

A halál esetére szóló ajándékozást (*donationes mortis causa* [személyes vagyontárgy elajándékozása olyan személy által, aki arra számít, hogy a közeljövőben meghal, és amely csak az ajándékozó halálát követően válik teljes hatályúvá]) az Osztrák Általános Polgári Törvénykönyv 956. cikke szabályozza. Az ajándék adható meghagyásként/hagyományként vagy szerződésben, amelyet közjegyzői okirat formájában kell elkészíteni.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

A végrendeletet, öröklési szerződést és a kötelelő rész/törvényes öröklő rész öröklésére vonatkozó jogról lemondó bármely szerződést be lehet jegyeztetni az Osztrák Végrendeletek Központi Nyilvántartásába (az Osztrák Közjegyzői Kódex [*Notariatsordnung*] 140b. cikke), feltéve, hogy azt letétbe helyezték egy közjegyzőnél, bíróságon vagy ügyvédnél. Ezt elektronikus nyilvántartást az Osztrák Polgári Közjegyzői Kamara (*Österreichische Notariatskammer*) kezeli, és az egyetlen végrendeleti nyilvántartás, amelyet a törvény szabályoz. A bíróságok és a közjegyzők kötelesek bármilyen ilyen dokumentum létét bejelenteni a nyilvántartásba (az Osztrák Közjegyzői Kódex 140c. cikkének (2) bekezdése). A bejegyzés célja, hogy ezek az okiratok könnyebben fellelhetők legyenek a hagyatéki eljárás során.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelelő rész)?

A kötelelő rész (amely korlátozza a végrendeletkezési szabadságot) a törvényes öröklő rész fele az elhunyt leszármazottai esetében, illetve leszármazott hiányában a törvényes öröklő rész egyharmada a felmenő ági rokonok esetében. A túlélő házastárs vagy bejegyzett élettárs kötelelő része a törvényes öröklő rész fele. Ha a kötelelő részre jogosult örökösnek soha nem volt szoros családi kapcsolata az elhunytal, a kötelelő rész csökkenthető.

A kötelelő rész kedvezményezettjei lemondhatnak a kötelelő részükről az öröklés bekövetkezése előtt, ha szerződéses megállapodást kötnek (közjegyzői okirat) a jövőbeni végrendeletkezelővel.

A kötelelő rész pénzbeli igény a hagyatéki értékének arányos részére.

A kötelelő részre vonatkozó igényt három éven belül a bíróság előtt kell érvényesíteni (az Osztrák Általános Polgári Törvénykönyv 1487. cikke). Az elévülési idő akkor kezdődik, amikor az elfogadó nyilatkozatot bemutatják a Nempes Eljárási Törvény (*Außerstreitgesetz – AußStrG*) 152. cikkének megfelelően.

A kötelelő részről le lehet mondani a végrendeletkezelő életében. A lemondást közjegyzői okiratban vagy hivatalos bírósági feljegyzésben kell megtenni (az Osztrák Általános Polgári Törvénykönyv 551. cikke).

4 Ki mennyit öröklő végintézkedés hiányában?

Ha az elhunyt egyedülálló és gyermektelen volt, az elhunyt szülei öröklőnek egyenlő arányban. Ha az elhunyt szülei már korábban meghaltak, helyettük a testvérei öröklőnek.

Ha az elhunyt egyedülálló volt, de a gyermekei túléltek, a gyermekek egyenlő arányban öröklőnek.

Ha az elhunytat túlélte a házastársa, de nem voltak gyermekei, a túlélő házastárs lesz az egyedüli öröklő, ha nincs túlélő szülő, testvér és nagyszülő.

Ha az elhunytat túléltek a házastársa és a gyermekei, a házastárs a hagyatéki egyharmadát kapja, és a fennmaradó rész egyenlően oszlik meg a gyermekek között.

A bejegyzett élettársakra ugyanazok az öröklési szabályok vonatkoznak, mint a házastársakra. A nem bejegyzett élettárs (együttélő élettárs) csak akkor öröklő a hagyatékból, ha van erre vonatkozó végrendeleti intézkedés. Azonban a túlélő együttélő élettársat védi osztrák lakásbérleti törvény és a lakás közös tulajdonára vonatkozó osztrák törvény (*Wohnungseigentumsgesetz*). Ha az elhunyt és az együttélő élettárs a lakás közös tulajdonosai voltak (közös lakástulajdon), akkor az elhunyt része a túlélő élettársat illeti.

Ha az elhunytat nem éli túl házastárs vagy gyermek, az öröklési jog az elhunyt szüleit és azok leszármazottait (az elhunyt testvéreit) illeti (az Osztrák Általános Polgári Törvénykönyv 735. és 736. cikke).

Ha az elhunytat túléltek a gyermekei, de a házastársa nem, akkor a gyermekek egyenlő arányban öröklőnek (az Osztrák Általános Polgári Törvénykönyv 732. cikke).

Ha az elhunytat túlélte a házastársa és a gyermekei, a házastárs a hagyatéki egyharmadát öröklő, továbbá a törvény által biztosított elsőbbségi hagyományt, amely a háztartási tárgyakra jogosítja fel őt. A hagyatéki kétharmada egyenlően oszlik meg az elhunyt gyermekei között (az Osztrák Általános Polgári Törvénykönyv 757. cikke).

A bejegyzett élettársaknak ugyanolyan jogaik vannak, mint a házastársaknak (az Osztrák Általános Polgári Törvénykönyv 537a. cikke). Megjegyzés: A „bejegyzett élettárs” mint jogintézmény csak azonos nemű személyek számára érhető el.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 Öröklési ügyek

Kerületi bíróság (*Bezirksgericht*); bírósági biztos (közjegyző) mint a bíróság szerve.

Az ügy tárgya és a földrajzi terület alapján az illetékes hatóság az a kerületi bíróság, ahol az elhunyt utolsó törvény szerinti lakóhelye volt (utolsó tartózkodási hely, szokásos lakóhely) (a bíróság illetékességéről szóló osztrák törvény [*Jurisdiktionsnorm – JN*] 105. cikke és a bíróság illetékességéről szóló osztrák törvény 65. és 66. cikke). Az eljárás lefolytatása érdekében a kerületi bíróság a közjegyző, mint bírósági biztos szolgálatára támaszkodik (a bírósági biztosokról szóló törvény [*Gerichtskommissärsgesetz, GKG*] 1. cikke).

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Kerületi bíróság (*Bezirksgericht*); bírósági biztos (közjegyző) mint a bíróság szerve.

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Kerületi bíróság (*Bezirksgericht*); bírósági biztos (közjegyző) mint a bíróság szerve.

5.4 a kötelelő rész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Kerületi bíróság (*Bezirksgericht*); bírósági biztos (közjegyző) mint a bíróság szerve.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyatéki felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

Az öröklési eljárást (vagy „hagyatéki eljárás” [*Verlassenschaftsverfahren*]) a kerületi bíróság indítja meg, miután az öröklés bekövetkezését hivatalosan bejelentették. Az a kerületi bíróság illetékes, amelynek területén az elhunyt utolsó lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye volt. Az eljárást a közjegyző folytatja le bírósági biztos minőségében, és az eljárás bírósági végzéssel zárul.

A hagyatéki eljárást hivatalból kell megindítani, amint a bíróság tudomására jut a haláleset (a Nempes Eljárási Törvény [*Außerstreitgesetz, AußStrG*] 143 (1) cikke).

A bírósági biztos a bírósági hagyatéki eljárás keretében azonosítja az öröklőket (az Osztrák Általános Polgári Törvénykönyv 797. cikke).

A bírósági biztos (a bírósági biztosokról szóló törvény 1. cikke (2) bekezdése 2. albekezdésének b) pontja és 2. cikkének (2) bekezdése) felveszi a hagyatéki leltárt, ha benyújtották az öröklés feltételes elfogadására vonatkozó nyilatkozatot [amely az öröklő felelősségét az általa a hagyatékból kapott vagyon értékében korlátozza]; ha van bármely olyan személy, aki jogosult lehet kötelelő részre; ha bármely személy kiskorú vagy más alapon jogi képviselőre lehet szüksége; ha megadták az engedélyt arra, hogy az örökséget elkülönítsék az öröklő vagyonától; ha utóöröklő általi öröklést kell figyelembe venni, vagy ha zártkörű végrendeleti bizalmi vagyon jött létre; ha fennáll a lehetősége annak, hogy öröklő hiányában az állam fog öröklőni; vagy ha ezt kéri arra jogosult személy vagy a hagyatéki gondnoka (a Nempes Eljárási Törvény 165. cikke).

7 Hogyan és mikor válik valaki öröklőssé, illetve hagyományossá?

Senki sem veheti birtokba az örökséget a saját hatáskörben. Ehelyett az örökséget hivatalosan át kell adni, hogy az az öröklő törvényes birtokába kerüljön, amely eljárás „vagyonátzállás” („*Einantwortung*”) néven ismert és a hagyatéki bíróság (*Abhandlungsgericht*) végzése alapján történik (az Osztrák Általános Polgári Törvénykönyv 797. cikke, és a Nempes Eljárási Törvény 177. cikke). A vagyon csak akkor szállhat át, ha a bírósági hagyatéki eljárás befejeződött

és az érintett személyek benyújtották az öröklési elfogadó nyilatkozatot az öröklésre való joguk bizonyítékaként. Ingatlan esetében is: a tulajdonjog az átszállás időpontjában száll át, azaz mielőtt az új tulajdonost bejegyzik a földhivatalnál. Azonban, ha az örökösök ésszerű időn belül nem nyújtják be a bejegyzési kérelmet a földhivatalhoz, a bírósági biztos köteles helyettük benyújtani a kérelmet.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Az örökösök az elhunyt tartozásaiért a teljes saját vagyonukkal felelnek. Ha azonban leltárt vettek fel, csak az örökség értékéig tartoznak felelősséggel.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

A szerzés jogcímét igazoló okiratot be kell mutatni a földhivatali bíróságnak (*Grundbuchsgericht*). Az örökösök kötelesek bemutatni az átszállási végzést és a hagyományosok kötelesek bemutatni a hivatalos megerősítést. Ezen kívül szükséges lehet bemutatni az adó befizetésére vonatkozó igazolást és – az adott tartomány törvényeitől függően – az ingatlanügyletekre vonatkozó jogszabály alapján kiállított különleges engedélyt, valamint – adott esetben – a szerző állampolgárságára vonatkozó igazolást.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

Nem szükséges vagyonekezelőt kijelölni.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

Az örökös, aki kellően tudja bizonyítani az öröklésre való jogát az öröklés elfogadásakor, jogosult használni és kezelni az örökölt vagyont és képviselni az örökséget, kivéve, ha a hagyatéki bíróság (*Verlassenschaftsgericht*) másként rendelkezik. Amennyiben ez egynél több félre vonatkozik, minden fél közösen gyakorolja ezt a jogot, kivéve, ha másként állapodnak meg (az Osztrák Általános Polgári Törvénykönyv 810(1) cikke).

9.3 Mik a gondnok jogai?

A végrendeleti végrehajtó csak másodlagos szerepet játszik az osztrák hagyatéki eljárás során. Ez attól függ, hogy a bíróság hogyan kezeli a hagyatéki eljárást, és a bírósági biztos helyzetétől, aki biztosítja, hogy az elhunyt kívánásait végrehajtsák. Az Osztrák Általános Polgári Törvénykönyv 816. cikke szerint az elhunyt végrendeleti intézkedésben kijelölhet valakit, aki felelős a végső kívánása végrehajtásáért. Az ilyen személy feladatait a végrendeleti intézkedés határozza meg, és az annak ellenőrzésétől, hogy az örökös/hagyományos teljesít-e bizonyos feltételeket vagy helyesen osztja-e fel a hagyatékot, a hagyaték kezeléséig terjedhet.

Ha a hagyaték hitelezőinek felhívására vonatkozó eljárás részeként szóbeli eljárást tartanak (az Osztrák Általános Polgári Törvénykönyv 813–815. cikke), a bírósági biztos köteles bejelenteni az ilyen eljárás dátumát, és megidézni a végrehajtót (a Nempere Eljárási Törvény 174. cikke).

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

Kérésre a bírósági biztos hivatalos megerősítést ad ki a kedvezményezetteknek, amely igazolja a képviselői jogukat (a Nempere Eljárási Törvény 172. cikke).

Miután az örökösöket és az ő részesedésüket véglegesen meghatározták, és bizonyítékot szolgáltatott arra, hogy az egyéb követelmények teljesültek, a bíróságnak át kell ruházni az örökséget az örökösökre (a Nempere Eljárási Törvény 177. cikke: átszállási végzés). Az átszállási végzés egy hivatalos példánya, amelyen megtámadhatatlansági igazolás (jogerősítő záradék) van, elegendő a hitelintézeteknél zárolt pénzek feloldásához (a Nempere Eljárási Törvény 179. cikke: átszállási végzés).

Utolsó frissítés: 01/03/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata nemrég módosult. Az Ön által

kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Általános információk - Lengyelország

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az Európai Unió Közjegyzőseinek Tanácsa (CNUE).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

A lengyel jog szerint végintézkedés kizárólag végrendelet formájában készíthető. A közös végrendelet ugyanakkor nem megengedett. A végrendelet következő formái elfogadottak:

holográf (saját kezűleg írt) végrendelet, amelyet teljes egészében saját kezűleg az örökhagyó ír, majd keltez és aláír;

közjegyzői okiratba foglalt végrendelet;

szóbeli végrendelet, amelyet két tanú jelenlétében a település polgármestere (*wójt*) (a város polgármestere (*burmistrz*) vagy a városi tanács vezetője (*prezydent miasta*)) előtt tesznek;

három tanú jelenlétében tett szóbeli végrendelet (ilyen csak akkor tehető, ha a végrendelező életét fenyegető helyzetben van, és a fenti módokon lehetetlen vagy rendkívül nehéz lenne végrendelezni).

Az örökléssel összefüggő megállapodások közül csak az öröklésről való lemondásra irányuló megállapodás elfogadott. E megállapodás a jövőbeni örökhagyó és a törvényes örökös között jön létre, érvényességéhez pedig közjegyzői okiratba foglalás szükséges.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

A végrendelet nyilvántartásba vétel nélkül is érvényes. A közjegyzői okirat formájában készített vagy közjegyzőnél letétbe helyezett végrendelet nyilvántartásba vehető a Közjegyzők Nemzeti Tanácsánál (*Krajowa Rada Notarialna*).

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelelés)?

A lengyel jog szerint az örökösnevezésre vonatkozó végintézkedési szabadság nem korlátozott. A kötelelés szintén nem korlátozza az örökhagyó azon szabadságát, hogy tulajdonáról rendelkezzen, azonban védi az örökhagyó legközelebbi rokonainak és házastársának érdekét, akik meghatározott pénzüsszagra jogosultak.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Végrendelet hiányában a következő szabályokat kell alkalmazni:

Ha az elhunyt nem élt házasságban és nem voltak gyermekei, szülei örökölnek utána. Amennyiben az öröklés megnyíltakor az egyik szülő már nem él, e szülő örökrészt egyenlő arányban kell megosztani az örökhagyó testvérei között. Ha az örökhagyó valamelyik testvére már nem él az öröklés megnyíltakor, de e testvérek vannak leszármazói, örökrészt egyenlő arányban kell megosztani leszármazói között. Ha nincsenek testvérek vagy azoknak leszármazói, a teljes hagyatékot egyenlő arányban kell megosztani az örökhagyó nagyszülei között. Amennyiben az öröklés megnyíltakor az egyik nagyszülő már nem él, e nagyszülő örökrészt leszármazói öröklők. Ha e nagyszülőnek nincsenek leszármazói, örökrészt egyenlő arányban kell megosztani a többi nagyszülő

között. Ha a törvényes rend szerint nincsenek öröklésre jogosult rokonok, a hagyaték az örökhagyó utolsó lakóhelye szerinti települést illeti. Ha nem lehet meghatározni, hogy az örökhagyó hol rendelkezett utólagos lakóhellyel Lengyelországban, vagy amennyiben az örökhagyó külföldön rendelkezett lakóhellyel, a hagyaték az Államkincstárhoz kerül.

Ha az elhunyt nem élt házasságban, de voltak gyermekei, kizárólag gyermekei örököknek utána.

Ha az elhunyt után túlélő házastárs marad hátra, leszármazók, szülők, testvérek vagy a testvérek leszármazói hiányában e házastárs lesz a kizárólagos örökös.

Ha az elhunyt után házastárs és leszármazók is maradnak, a hagyatékot egyenlő arányban kell megosztani közöttük. Ugyanakkor a házastárs legalább a hagyaték egynegyedére jogosult. Ha az elhunyt után olyan házastárs marad, akivel törvény alapján vagyonösszesítő rendszerben élt, a túlélő házastárs a közös tulajdon felét a közös tulajdon megszűnése okán megkapja, míg a vagyon másik fele képezi az elhunyt hagyatékát.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 Öröklési ügyek

A kérelmezőnek a közjegyzőhöz vagy az örökhagyó utolsó lakóhelye szerint illetékes bírósághoz kell fordulnia.

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az örökség elfogadásával vagy visszautasításával kapcsolatos nyilatkozatokat a nyilatkozatot benyújtó lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes bíróságon vagy közjegyzőnél kell benyújtani. Külföldi lakóhellyel rendelkezők esetén ilyen nyilatkozat a konzulátuson tehető.

Az előző kérdésnél megjelölt szervek.

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.4 a kötelesrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A lengyel jog alapján a hagyatékban nincs meghatározott célra fenntartott része. Ugyanakkor a kötelesrész (megfelelő pénzösszeg) megfizetését lehet igényelni. A kötelesrész visszautasítására vagy elfogadására nem tesznek nyilatkozatot.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

Annak a személynek, aki örökös minőségét elismerő dokumentumot kíván beszerezni, kérelmet kell benyújtania a hagyaték megszerzését kimondó bírósági nyilatkozat iránt, vagy az öröklést megerősítő közjegyzői okiratot kell beszereznie. Ha több örökös van, a hagyaték kérelmekre a hagyaték felszámolására irányuló bírósági eljárásban, vagy a hagyaték közjegyző általi felszámolásával kapcsolatos, közjegyzői okiratba foglalt megállapodás útján osztható fel.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

Adott személy az öröklés törvény szerinti megnyíltával válik örökössé vagy hagyományossá (az örökség ugyanakkor visszautasítható).

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Főszabály szerint az örökös korlátlan felelősséget visel az elhunyt tartozásaiért. Az örökös e felelősségét az örökség hagyatéki leltározás kedvezményével történő elfogadásával tudja korlátozni. Ebben az esetben az örökös az öröklésről való tudomásszerzést követő hat hónapon belül megfelelő nyilatkozatot tesz a közjegyző vagy az illetékes bíróság előtt. Az örökösök együttesen felelnek az elhunyt tartozásaiért.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Annak érdekében, hogy az örökös a hagyaték részét képező ingatlant bejegyeztethesse a földhivatali nyilvántartásba, főszabály szerint elő kell terjesztenie az örökös minőségét elismerő dokumentumokat, azaz az hagyaték megszerzését megerősítő bírósági nyilatkozatot vagy a közjegyzői öröklési bizonyítványt.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

Először is: a lengyel jog értelmében hagyatéki gondnok kijelölhető hivatalból vagy kérelemre, ha bármilyen okból fennáll annak kockázata, hogy a hagyatékot nem a szándékolt módon osztják fel. Ebből a célból az érdekelt félnek kérelmet kell benyújtania az örökhagyó vagyona szerint illetékes bírósághoz annak igazolása érdekében, hogy ő az örökös vagy a hagyományos, vagy a kötelesrészt jogosult. A kérelmet a végrendeleti végrehajtó, a vagyon társtulajdonosa, az örökhagyó jogainak társjogosultja, az örökhagyó tartozásának okirati bizonyítékával rendelkező hitelező vagy az adóhivatal is benyújthatja.

Másodszor: uratlan hagyaték esetén a bíróság hivatalból vagy kérelemre hagyatéki gondnokot jelöl ki.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

Végrendeletben az örökhagyó végrendeleti végrehajtót jelölhet ki, aki az örökhagyó halála után kezeli a hagyatékot.

9.3 Mik a gondnok jogai?

A végrendeleti végrehajtó kezeli a hagyatékot, kifizeti a hagyatéki tartozásokat, teljesíti a hagyományokat és az utasításokat, majd a végrendeletnek és a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően, a hagyaték felszámolása után haladéktalanul felosztja a hagyatékot az örökösök között.

A végrendeleti végrehajtó pert indíthat és perelhető a hagyaték, annak része vagy egy adott vagyontárgy kezelésével kapcsolatos kérdésekben. Emellett pert indíthat a hagyaték tárgyát képező jogosultságokkal összefüggő kérdésekben, és perelhető a hagyatéki tartozásokat érintő ügyekben.

A végrendeleti végrehajtó köteles kiadni a konkrét hagyományt annak a személynek, akinek a javára a hagyományt tették.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezett jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

A törvényes örökösnek be kell nyújtania a családi állapotot igazoló megfelelő dokumentumokat (pl.: születési anyakönyvi kivonat, házassági anyakönyvi kivonat), hogy bizonyítsa az elhunytal fennálló kapcsolatát. Az örökösnek és a hagyományosnak be kell mutatnia a végrendeletet, hogy igazolják a hagyatékra való jogosultságukat.

Utolsó frissítés: 20/05/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalról felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Általános információk - Portugália

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az Európai Unió Közjegyzőseinek Tanácsa (CNUE).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

A végintézkedésnek két formája lehet: i. végrendelet; ii. szerződés.

i. Végrendelet

A végrendelet olyan személyes okirat, amelyet képviselő útján nem lehet elkészíteni.

Nem megengedett a közös végrendelet, azaz a két vagy több személy által egyetlen dokumentumba foglalt olyan végintézkedés, amelynek akár harmadik személy, akár a végrendelezők kölcsönösen a kedvezményezettjei.

A végrendelet egyetlen személy szándéknyilatkozata, amelyet nem kell egy adott személynek címezni vagy azt adott személy tudomására hozni. Szabadon visszavonható, és a vagyontárgyak csak az örökhagyó halála után szállnak át az örökösökre vagy a hagyományosokra.

A végrendeletnek létezik általános és különleges formája.

Az általános végrendeleti formák a közvégrendelet és a titkos végrendelet.

A közvégrendeletet közjegyző készíti el és rögzíti a nyilvántartásában.

A titkos végrendeletet az örökhagyó, vagy kérésére más személy készíti el és az örökhagyó írja alá, de ezt közjegyzőnek jóvá kell hagynia. A végrendeletet megőrizheti az örökhagyó, harmadik személy, továbbá az közjegyzőhöz is benyújtható. A titkos végrendelet birtokosának attól a naptól számított három napon belül kell azt bemutatnia, amikor tudomást szerzett az örökhagyó haláláról; ennek hiányában felel az okozott veszteségeikért és károkért, és amennyiben örökös, érdemtelenység miatt elveszítheti öröklési képességét.

A jog a következő különleges végrendeleti formákat ismeri: katonai végrendelet, továbbá hajón, repülőn vagy katasztrófa idején tett végrendeletek.

Végrendeletet csak akkor lehet ilyen különleges formában tenni, ha a jogszabály által előírt kivételes körülmény beáll. E végrendeletek attól a naptól számított két hónapig érvényesek, amikor megszűnik az az ok, amely miatt az örökhagyó nem tudott az általános formában végrendeletet készíteni.

A portugál jogszabályok a portugál állampolgár által külföldi jog alapján tett végrendelet különös formájáról is rendelkeznek. Az ilyen végrendelet csak akkor hatályos Portugáliában, ha azt hivatalosan jóváhagyják.

ii. Szerződés

A portugál jogrendszer kivételes jelleggel ismeri el a szerződésen alapuló öröklést. Szerződésen alapuló öröklésre sor kerülhet öröklési szerződés vagy házassági szándékkal adott ajándék alapján, amely az ajándékozó halálával válik hatályossá. Az érvényességhez az öröklési szerződést vagy a halál esetére házassági szándékkal adott ajándékot házassági szerződésbe kell foglalni.

Főszabály szerint azonban a szerződésen alapuló öröklés nem megengedett. Az öröklési szerződés így elvben tilos, létrejötte esetén érvénytelen. A halál esetére szóló ajándékozás szintén tilos, ugyanakkor nem érvénytelen, mert a jogszabály alapján a végrendelet részét képezi, és szabadon visszavonható. Két olyan típusú öröklési szerződés létezik, amelynek érvényességét a jog kivételesen elismeri: a) örökös vagy hagyományos nevezése a házastárs vagy harmadik személy részéről valamelyik házastárs javára; b) örökös vagy hagyományos nevezése bármelyik házastárs részéről, harmadik személyek javára. Az örökös és a hagyományos közötti különbségtételt az alábbi, „Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?” kérdésre adott válaszban fejtjük ki.

Az érvényes öröklési szerződés csak az örökhagyó halálával lép hatályba. A fenti a) pontban említett szerződést ugyanakkor annak elfogadása után nem lehet egyoldalúan visszavonni, továbbá az örökhagyó még életében nem károsíthatja meg a kedvezményezettet ingyenes végintézkedésekkel. A fenti b) pontban említett öröklési szerződés szabadon visszavonható, ha a harmadik személy elfogadó félként nem volt a házassági szerződés részese.

E kétfajta öröklési szerződésen felül a jog elfogadja a halál esetére szóló, házassági szándékkal adott ajándékot. Ezeket a házastársak egyike vagy harmadik személy adja a másik házastársnak a házasság szándékával. A halál esetére szóló, házassági szándékkal adott ajándék az öröklési szerződések rendszerébe illeszkedik, és azt a házassági szerződésbe kell belefoglalni.

Megjegyzés:

A portugál jog kétfajta öröklésről rendelkezik. Az egyik a végintézkedésen alapuló öröklés, amely végrendeletnél vagy szerződésnél fogva áll be; ez a kérdés ezzel az esettel foglalkozik. A másik a törvényes (jogszabályon alapuló vagy kötelező) öröklés, amelyeket a „Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelelő rész)?”, illetve a „Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?” kérdések tárgyalnak.

A végintézkedésen alapuló öröklés az örökhagyó szándékolt cselekménye, amely történhet végrendelet vagy szerződés alapján.

A törvényes öröklés rendjét jogszabály határozza meg. Kötelező öröklésként (sucessão legitimária) is ismert, amennyiben közvetlenül a törvényből ered, és azt az örökhagyó akarata nem írhatja felül. Jogszabályon alapuló (sucessão legítima) öröklésről akkor beszélhetünk, ha az öröklés közvetlenül a jogból ered, de azt az örökhagyó akarata felülírhatja.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

Főszabály szerint a végintézkedéseket nem kell nyilvántartásba vetetni.

Léteznek ugyanakkor különböző rendelkezésekben szereplő kivételek. A végintézkedéseket például nyilvántartásba kell vetetni az alábbi esetekben: i. ténylegesen hatályos, elsőbbséget biztosító végrendeleti rendelkezés, ii. előjog (apanágio) alapítása vagy módosítása; iii. az osztályra bocsátással érintett ajándékok csökkentése; iv. házassági szerződés.

A fenti i., ii., és iii. pontban bemutatott esetekben az okiratot a *Conservatórias do Registo Predialhoz* (földhivatal) kell benyújtania a jogviszony jogosultjának vagy kötelezettjének, vagy annak a személynek, akinek a nyilvántartásba vételhez érdeke fűződik, vagy annak, aki jogszabály értelmében köteles a nyilvántartásba vétel érdekében eljárni (a hivatalos nyilvántartásba vételt egyes esetekben a bíróságok, az ügyészség vagy maga a nyilvántartó kezdeményezi). A nyilvántartásba vétel a vagyon leírásával, a tények és a megfelelő észrevételek bejegyzésével, valamint bizonyos körülmények feltüntetésével történik.

A iv. pontban feltüntetett esetben a nyilvántartást a felek által tett nyilatkozat bejegyzésével vagy rögzítésével a *Conservatórias do Registo Civil* (nyilvántartó hivatal) végzi. Ebben az esetben az a személy, akire a tény közvetlenül vonatkozik, vagy akinek a beleegyezésére a hatályosuláshoz szükség van, szintén kezdeményezheti a nyilvántartásba vételt.

Megjegyzés:

Az előjog alatt a túlélő özvegy tartáshoz való jogát kell érteni, amelyet az elhunyt vagyonából elégítenek ki.

Az osztályra bocsátás értelmében a hagyatékban részesülő leszármazónak be kell tudnia a hagyatékba a felmenő rokontól kapott vagyontárgyakat vagy vagyoni értékű jogokat.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelelő rész)?

Igen, a portugál jog értelmében a kötelelő rész korlátozza a végintézkedési szabadságot. A kötelelő rész az a vagyonrész, amelyről az örökhagyó nem rendelkezhet, mert azt a jogszabály a kötelelő részre jogosult számára rendeli. Ez a törvényes öröklés egyik formáját alkotó, úgynevezett kötelező öröklés, amelyet az örökhagyó *akarata nem írhat felül*.

Kötelelő részre jogosult a házastárs, a leszármazók és a felmenők. Az örökösök első csoportját a házastárs és a leszármazók alkotják. Leszármazók hiányában a házastárs és a felmenők az örökösök.

Az azon vagyontárgyakra vonatkozó szabályok, amelyekkel az örökhagyó nem rendelkezhet (kötelelő rész), a következők:

a házastárs és a gyermekek kötelelő része az örökség kétharmada;

amennyiben az örökhagyó után nem maradnak leszármazók vagy felmenők, a házastárs kötelelő része az örökség fele;

ha az örökhagyó után nem marad házastárs, csak gyermekek, akkor a kötelelő rész egy gyermek esetén az örökség fele, két vagy több gyermek esetén pedig az örökség kétharmada;

a másodfokú és távolabbi leszármazók kötelelő része az ő felmenőikre alkalmazandó rész;

amennyiben nincsenek leszármazók, a házastárs és a felmenők kötelelő része az örökség kétharmada;

amennyiben nincsenek leszármazók vagy túlélő házastárs, a szülők köteleSRésze az örökség fele, amennyiben másodfokú vagy távolabbi felmenők az örökösök, ez utóbbiak köteleSRésze az örökség egyharmada.

Megjegyzés:

A házastárs nem tekinthető örökösnek, ha az örökhagyó halálát megelőzően a házasság felbomlott, vagy különváltak, és ennek tényét jogerős ítélet vagy olyan ítélet mondja ki, amely várhatóan jogerőre fog emelkedni. Amennyiben az örökhagyó halálakor a házasság felbontására vagy különválásra irányuló eljárás van folyamatban, a kedvezményezettek a vagyoni jogi következmények miatt folytathatják az eljárást. Amennyiben a későbbiekben kimondják a házasság felbontását vagy a különválást, a volt házastárs nem jelölhető meg kedvezményezettként.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Amennyiben az elhunyt a vagyonáról (vagy annak egy részéről) nem tett érvényes és hatályos végintézkedést a halála esetére, akkor örökösként a köteleSRésze jogosultakat jelöl ki. Ez a törvényes öröklés egyik formáját alkotó, úgynevezett jogszabályon alapuló öröklés, amelyet az örökhagyó *akarata felülírhat*.

A köteleSRésze jogosultak a házastárs, a rokonok és az állam, a következő sorrendben: a) házastárs és leszármazók; b) házastárs és felmenők; c) testvérek és azok leszármazói; d) egyéb oldalági rokonok a negyedik fokkal bezárólag; e) az állam.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

Az öröklési jogi ügyekben a hatóság illetékessége attól függ, hogy sor kerül-e hagyatéki eljárásra (elfogadás a hagyatéki leltározás kedvezményének igénybevétele) vagy sem (egyszerű elfogadás).

Hagyatéki eljárás esetén a közjegyzők rendelkeznek hatáskörrel. Ha nem kerül sor hagyatéki eljárásra, a közjegyzők és a nyilvántartó járnak el. Ezek hatásköre kiterjed az örökös minőség elismerésére és a felosztásra. Magánokirat hitelesítésével az ügyvédek és/vagy jogtanácsosok is feloszthatják a hagyatékot, de nem ismerhetik el az örökös minőséget.

A közjegyzők és nyilvántartók úgy ismerik el az örökös minőséget, hogy meggyőződnek az ekként nevezett személyek személyazonosságáról, egyes esetekben pedig szükség lehet a vagyonhoz kapcsolódó házassági szerződés vagy a végrendelet alkalmazására.

5.1 Öröklési ügyek

Hagyatéki eljárással történő öröklés esetén a hagyaték megnyitjának helye szerinti települések közjegyzői 2013. szeptember 2. óta jogosultak hagyatéki eljárás lefolytatására. Ezek az eljárások végül a bíróságra kerülnek át, a bíró pedig jóváhagyja a felosztásról szóló határozatot.

A hagyaték megnyitásának helye az elhunyt utolsó lakóhelye.

Amennyiben e lakóhely nem Portugália területén található, de létezik portugáliai hagyaték, az ingatlanok (vagy többségük) helye szerinti település közjegyzője illetékes. Amennyiben a hagyatékban nincsenek ingatlanok, annak a településnek a közjegyzője az illetékes, ahol a legtöbb ingó vagyontárgy található.

Amennyiben az elhunyt utolsó lakóhelye nem Portugáliában található, és nincs portugáliai hagyaték, az eljárást kezdeményező fél lakóhelye szerinti közjegyző az illetékes.

A hagyaték egyszerű elfogadása esetén nincs szükség hagyatéki eljárásra. Ebben az esetben az örökösök és a hagyományos közös megegyezéssel számolják fel és osztják fel a hagyatékot, és nincs szükség közjegyző vagy bíróság eljárására.

Amennyiben a nyugvó hagyaték az államot illetné, az örökség állam javára történő felosztására irányuló eljárást bíróság folytatja le különleges eljárás keretében.

Amennyiben nem kerül sor hagyatéki eljárásra, a közjegyzők, a nyilvántartók és a földhivatalok rendelkeznek hatáskörrel, illetékességi szabályok nélkül. Az érdekeltek a cselekményeket tehát területi megkötés nélkül a választásuk szerinti hivatalnál teljesíthetik.

A fentiekhez hasonlóan a hagyaték felosztható az ország bármely ügyvédje vagy jogtanácsosa előtt, amennyiben erre a meghatározott feltételekkel (nyilvántartók vagy közjegyzők közreműködésével) kerül sor.

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.4 a köteleSRész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az örökséget elfogadó vagy visszautasító nyilatkozat tekintetében illetékes hatóság esetében nincs lényeges különbség a hagyomány és az öröklés, illetve a törvényes vagy végintézkedésen alapuló öröklés között. E három kérdésre tehát ugyanaz a válasz.

Amennyiben az öröklést a hagyatéki leltározás kedvezményével fogadják el, az elfogadó nyilatkozatot az illetékes közjegyzői iroda által lefolytatott hagyatéki eljárásban kell megtenni. Ebben az esetben a közjegyző az a hatóság, amely átveszi az elfogadó nyilatkozatot.

Az örökség hagyatéki leltározás kedvezményének igénybevétele történő elfogadását a leltározás iránti kérelem vagy az abba való beavatkozás biztosítja. Az öröklés elfogadásának másik típusa az egyszerű elfogadás, melynek során az örökséget hagyatéki eljárás nélkül fogadják el és osztják fel.

Az öröklés elfogadására vonatkozó szabályok a hagyomány elfogadására is irányadók. Az öröklés és a hagyomány közötti különbséggel a következő kérdés foglalkozik.

Ha hagyatéki eljárást indítanak, a visszautasítást az aktában kell megtenni, vagy ahhoz kell csatolni. Ebben az esetben a közjegyző az a hatóság, amely átveszi a visszautasító nyilatkozatot.

A visszautasítás a következő formák egyikét öltheti: közokirat; hitelesített magánokirat, amennyiben olyan vagyontárgyáról van szó, amelyekről e formák egyikének keretében kell rendelkezni; egyéb esetekben magánokirat.

Az örökség vagy hagyomány elfogadása vagy visszautasítása egyoldalú jogügylet, amely nem tagadható meg, azaz mindkettőre az örökös nyilatkozatával kerül sor, amelyet nem kell adott személynek címezni vagy adott személy tudomására hozni.

Nyugvó hagyaték esetében az érdekelt felek vagy az ügyészség kérheti a bíróságtól az örökös értesítését, hogy az elfogadhassa vagy visszautasíthassa az örökséget. Ebben az esetben a bíróság veszi át az elfogadó nyilatkozatot. A hagyaték addig minősül nyugvó hagyatékknak, amíg azt nem fogadják el vagy nem rendelték az állam javára.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

Az eljárás attól függ, hogy sor kerül-e hagyatéki eljárásra vagy sem.

ÖRÖKLÉS HAGYATÉKI ELJÁRÁS ÚTJÁN

A hagyatéki eljárás célja: a hagyaték felosztása és közös tulajdonának megszüntetése, a hagyatéki vagyontárgyak leltárba vétele, amennyiben nem kell azokat felosztani; szükség esetén a hagyaték felszámolása.

A hagyatéki eljárást a közjegyző felelőssége mellett a közjegyzői iroda folytatja le. A bírósági közreműködés főszabály szerint az eljárás utolsó szakaszára korlátozódik, amikor az illetékes polgári bíró jóváhagyja a felosztást. A bíróság ugyanakkor a hagyatéki gondnok kijelölése érdekében az eljárás kezdeti szakaszában is beavatkozhat, amennyiben az e feladat ellátására jogszabályban rendelt személyek visszaléptek vagy őket kizárták.

A jogi képviselő csak akkor kötelező, ha jogkérdések merülnek fel, vagy ha jogorvoslattal élnek.

A hagyatéki eljárás a következő szakaszokból áll: i. első kérelem és a hagyatéki gondnok nyilatkozatai; ii. az okiratok kézbesítése; iii. kifogások; iv. a hagyatéki gondnok válaszai; v. tartozások; vi. előkészítő tárgyalás; viii. az érdekelt felek találkozója; viii. a végintézkedés alá vonható hányad megállapítása; ix. felosztás; x. a felosztás módosítása vagy semmissé nyilvánítása.

A fenti eljárási szakaszokat az alábbiakban ismertetjük.

i. Első kérelem és a hagyatéki gondnok nyilatkozatai

A hagyatéki eljárást nem a bíróság indítja hivatalból. A felosztásban közvetlenül érdekelt felek, vagy a szülők, adott esetben a gyám vagy a gondnok indíthat hagyatéki eljárást, ha az öröklés kiskorúakat érint, vagy olyan személyeket, akiket cselekvőképtelenné nyilvánítottak, vagy akiknek holléte ismeretlen.

A hagyatéki eljárást kérelmező félnek csatolnia kell az örökhagyó halottvizsgálati bizonyítványát, és meg kell jelölnie, hogy ki teljesíti a hagyatéki gondnok kötelezettségeit.

A közjegyző kijelöli a hagyatéki gondnokot, és beidézi vagy olyan nyilatkozattételre kötelezi, amelynek keretében be kell mutatnia a végrendeletet, az öröklési szerződést, a házassági szerződéseket és az esetleges ajándékozási okiratokat, meg kell jelölnie az örökösöket és/vagy hagyományosokat, be kell nyújtania a hagyatéki vagyontárgyak listáját és azok értékét, továbbá a vagyontárgyak jogi helyzetének meghatározásához szükséges okiratokat, és külön listán kell ismertetnie a hagyatéki tartozásokat.

ii. Az okiratok kézbesítése

A közjegyző értesíti a felosztásban közvetlenül érintett feleket és a hagyatéki hitelezőket. Ha vannak kötelesrészre jogosultak, a megajándékozottakat is értesíteni kell.

iii. Kifogások

A felosztásban közvetlenül érdekelt felek kifogást emelhetnek, tiltakozhatnak vagy követelést nyújthatnak be.

iv. A hagyatéki gondnok válaszai

Az előző szakaszban felvetett kérdéseket a hagyatéki gondnok meghallgatását követően rendezik. A többi érdekelt felet is meg lehet hallgatni, és előírható bizonyítékok bemutatása is. Amennyiben a hagyatéki eljárásban a kérdések összetettsége miatt a követelések rendezése késedelmessé válik, a közjegyző az érintett feleket rendes bírósági eljárásra utalja.

v. Tartozások

Ha az állítólagos adós megtagadja az örökléssel összefüggő kérelem teljesítését, akkor a iii. és iv. pontot kell alkalmazni.

vi. Előkészítő tárgyalás

Amennyiben a hagyaték felosztását adott esetben befolyásoló kérdéseket rendezték, a közjegyző kitűzi az előkészítő tárgyalás napját. Ezen a tárgyaláson az érdekelt felek kétharmados többséggel hozhatnak határozatot az örökrészek összetételéről. Az érdekelt felek dönthetnek a kötelezettségek jóváhagyásáról, valamint a hagyományok és egyéb hagyatéki terhek kielégítéséről is. A leltárt a felek megállapodása alapján az előkészítő tárgyaláson lezárhatják.

vii. Az érdekelt felek találkozója

Ha a leltárt folytatni kell, hatámapot tűznek az érdekelt felek találkozájára, amelyre az előkészítő tárgyalást követően 20 napon belül kell sort keríteni. E találkozó célja a vagyontárgyak felosztása, zárt borítékban leadott ajánlatok vagy tárgyalásos eljárás útján.

viii. A végintézkedés alá vonható hányad megállapítása

Amennyiben vannak kötelesrészre jogosultak vagy hagyományosok, kérelmet lehet előterjeszteni az ajándékba adott vagy hagyományozott dolgok értékének megállapítása és a dolgok árverésre bocsátása iránt, vagy más hagyatéki vagyontárgy értékének megállapítása iránt, hogy meghatározható legyen, ezek túllépik-e a végintézkedés alá vonható hányadot.

Ha az ajándék vagy hagyomány meghaladja ezt a hányadot, akkor azt csökkenteni kell.

Az ajándék vagy hagyomány akkor lépi túl a végintézkedés alá vonható hányadot, ha a kötelesrészre jogosultak kötelesrészét érinti.

ix. Felosztás

Az ügyvédek meghallgatását követően a közjegyző végzést ad ki a felosztás megszervezésének módjáról, majd jegyzéket készít a felosztásról. Az örökrészt ezt követően átadják. A közjegyző ekkor jegyzéket ad ki arról, hogy származik-e többlet az árverésre bocsátott, ajándékozott vagy hagyományozott vagyontárgy, illetve hogy az ajándék vagy hagyomány meghaladja-e a végintézkedés alá vonható hányadot. Amennyiben igen, az érdekelt feleket értesítik arról, hogy követelhetik a túlzott mértékű örökrésszel kapcsolatos tartozások kifizetését, vagy kérhetik a megfelelő rész pénzbeni megállapítását, illetve a végintézkedés alá vonható hányad túllépése esetén az ajándék vagy hagyomány csökkentését. Az érdekelt felek a felosztással szemben kifogással élhetnek. A közjegyző dönt a követelésekről, és adott esetben sorshúzást szervez.

Végül az eljárást a hagyatéki leltárt készítő közjegyzői iroda kerülete szerinti bírósághoz teszik át. Az illetékes polgári bíró ítéletet hoz, amelyben jóváhagyja a felosztásról szóló jegyzéket és a sorshúzást, az eljárási költségeket pedig az érdekeltekre terheli.

A felosztást jóváhagyó határozat ellen jogorvoslással lehet élni.

x. A felosztás módosítása vagy semmissé nyilvánítása

Bizonyos feltételek teljesülése esetén a felosztás még az azt jóváhagyó határozat jogerőre emelkedését követően is módosítható vagy semmissé nyilvánítható. A felosztás valamennyi érdekelt fél egyezségével módosítható, illetve semmissé nyilvánítható, ha valamelyik örökös figyelmen kívül hagyta.

ÖRÖKLÉS HAGYATÉKI ELJÁRÁS MELLŐZÉSÉVEL

Az érdekelt fél egyablakos rendszerben rendezheti ügyét a közjegyző vagy a nyilvántartó előtt, és ennek során az örökös minőség elismertetésétől a felosztásból származó vagyon nyilvántartásba vételéig bármely örököléssel kapcsolatos kérdésben eljárhat.

Az örökös minőség elismertetésére és a felosztásra tehát a fenti intézmények bármelyike előtt sor kerülhet.

Az örökös minőségük közjegyző vagy nyilvántartó előtti elismertetését követően az érdekelt felek a hagyatékot feloszthatják ügyvéd vagy jogtanácsos által ellenjegyzett magánokirat alapján is.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

Az örökösök a hagyatékot teljes egészében vagy részben öröklik, azaz az általuk örökölt vagyontárgyak nem előre meghatározottak.

A hagyományosok ezzel szemben konkrét vagyontárgyakat vagy vagyoni értékű jogokat örökölnek.

Törvényes öröklés esetén a jogosultság a jogszabályból fakad. Végintézkedésen alapuló öröklés esetén a jogosultságot az örökhagyó szándéknyilatkozata alapozza meg. A jogutód örökös vagy hagyományos jogállása mind törvényes, mind végintézkedésen alapuló öröklésből következhet.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Ha a hagyatékot a hagyatéki leltározás kedvezménye mellett fogadják el, az elhunyt tartozásai és az örökléssel összefüggő más terhek csak a leltárba vett dolgokból elégíthetők ki, kivéve, ha a hitelezők vagy hagyományosok bizonyítják más vagyontárgyak létezését. Ha van hagyatéki leltár, az ilyen más vagyontárgyak meglétének bizonyítása a hitelezőt vagy a hagyományost terheli.

Az egyszerű elfogadás esetén a tartozásokért és más örökléssel összefüggő terhekért viselt felelősség ugyancsak nem haladja meg az örökölt vagyontárgyak értékét, de ebben az esetben az örökösnek vagy a hagyományosnak kell bizonyítania, hogy a hagyaték nem elegendő a tartozás

megfizetésére vagy a hagyomány kielégítésére. A más vagyontárgyak hiányával kapcsolatos bizonyítási teher ebben az esetben az örökösökre vagy a hagyományosokra száll.

A hagyatékából a következő terheket kell teljesíteni: az örökhagyó temetésének költségei és az azzal összefüggő kiadások, a végrehajtói díjak és a hagyaték kezelésének és felszámolásának költségei; az örökhagyó tartozásai; a hagyomány teljesítése a hagyományosok részére.

A közös örökségből egyetemleges kötelezettség keletkezik a fenti terhek teljesítésére. Amennyiben a hagyatékot felosztották, az egyes örökösök az örökrészüik arányában felelnek.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

A következő válasz külön-külön mutatja be az ingatlan javak bejegyzéséhez szükséges okiratokat és információkat, a fizetendő díjakat, valamint a bejegyzési kérelem benyújtásának módját (személyesen, postai úton vagy online).

A szükséges okiratok és információk

Az ingatlan bejegyzése iránti kérelemben meg kell adni a kérelmező személyi adatait, ismertetni kell a tényeket és az érintett ingatlant, valamint fel kell sorolni az igazoló okiratokat.

Csak az okiratokkal jogilag alátámasztott tényeket lehet bejegyeztetni.

Az idegen nyelvű dokumentumok csak akkor fogadhatók be, ha azokat a jogszabályoknak megfelelően lefordították, kivéve, ha angol, francia vagy spanyol nyelven készültek, és az illetékes tisztviselő beszél az adott nyelvet.

Amennyiben a bejegyzési kérelem elfogadhatóságát külföldi jog alapján kell elbírálni, az érintettek az adott jogszabály tartalmát megfelelő irattal bizonyítani kell.

Ha a bejegyzési kérelem nem tartalmazza az érintett épület leírását, kiegészítő nyilatkozatot kell mellékelni, amely feltünteti az átadót közvetlenül megelőző tulajdonosok nevét, jogállását és címét, valamint a korábbi nyilvántartási bejegyzést, kivéve, ha a kérelmező a nyilatkozatban kifejti, hogy ez miért nem ismert.

Ha a bejegyzés pontosan nem megjelölt közös tulajdoni hányadot érint, fel kell tüntetni valamennyi tulajdonostárs nevét, jogállását és címét.

A fizetendő díjak

A díjat a kérelem benyújtásakor kell megfizetni, vagy azzal együtt megküldeni. A díj a valószínűleg fizetendő teljes összegnek felel meg. Amennyiben ezt a bejegyzési kérelem benyújtásakor nem fizetik meg, a kérelem haladéktalanul elutasítható.

Ha a díjat nem fizették meg és a kérelmet nem utasították el, a nyilvántartó értesíti az érdekelt felet a meg nem fizetett összeg megfizetésének határidejéről, ennek elmulasztása esetén a bejegyzést megtagadja.

Ugyanez az eljárás vonatkozik arra az esetre, ha az eredetileg megfizetett összeg nem elegendő és nem teljes.

Kérelmezés személyesen, postai úton vagy online

Az ingatlan bejegyzése iránti kérelem benyújtható személyesen, postai úton vagy online.

A személyesen vagy postai úton benyújtott bejegyzési kérelmet írásban kell elkészíteni, az *Instituto dos Registos e do Notariado, I.P.* [Közjegyzői és Nyilvántartói Intézet] irányító szerve által jóváhagyott formanyomtatványon. A bejegyzendő tényeket igazoló okiratokat és a fent említett esetleges kiegészítő nyilatkozatokat csatolni kell a formanyomtatványhoz.

Az előző bekezdésben említett formanyomtatványokat a bírósági cselekményekben felperesként vagy alperesként érintett hatóságok, az ügyészség, a felszámolók vagy végrehajtók személyesen vagy postai úton írásban benyújtott bejegyzési kérelmére nem kell alkalmazni.

A bíróságok, az ügyészség, a végrehajtók (vagy a végrehajtói feladatokat ellátó bírósági végrehajtók), továbbá a bírósági ügyintézők kérelmüket a bejegyzéshez szükséges okiratok és a fizetendő összeg kíséretében lehetőség szerint elektronikusan küldik meg.

Az ingatlan bejegyzése iránti kérelem a következő címen nyújtható be online: <http://www.predialonline.mj.pt/>. A nyilvántartó határozatának indoklására, helyesbítésére vagy megtámadására irányuló eljárások nem indíthatók online.

Az ingatlan-nyilvántartási okiratok online kérelmezéséhez digitális igazolás szükséges. Ilyen igazolásuk már van a portugál személyazonosító igazolvánnyal rendelkező olyan állampolgároknak, akik aktiválták digitális igazolásukat, az ügyvédeknek, továbbá a közjegyzőknek és a jogtanácsosoknak.

A kereskedelmi vagy kereskedelmi formájú polgári jogi társaságok ügyvezetői és igazgatói igazolhatják, hogy az általuk elektronikusan benyújtott dokumentumok megfelelnek az eredeti papíralapú dokumentumnak, ha olyan bejegyzési kérelmet nyújtanak be online, amelyhez az adott társaságnak érdeke fűződik.

Megjegyzés:

Ingatlan bejegyzése iránt csak a jogszabályok által erre jogosultnak tekintett személyek és/vagy jogalanyok nyújthatnak be kérelmet. E személyeket a fenti „Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?” kérdésre adott válasz jelöli meg, a földhivatalhoz benyújtandó okiratokat tárgyaló szakaszban.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

Hagyatéki eljárás esetén kötelező hagyatéki gondnokot kijelölni. Ennek keretében ki kell nevezni a hagyaték kezelésére jogosult hagyatéki gondnokot. A hagyatéki eljárást kezdeményező fél meghatározza, hogy a jogszabály értelmében ki köteles a hagyatéki gondnok feladatait ellátni. Ezt a hagyatéki eljárás kezdeményezésére irányuló formanyomtatványon lehet megtenni.

Nyugvó hagyaték esetén előfordulhat, hogy a hagyaték kezelésére senki sem jogosult. Ebben az esetben a hagyaték elfogadása vagy visszautasítása előtt a hagyaték kezelése érdekében bármelyik örökös eljárhat. Ha nyugvó hagyaték esetén fennáll a hagyatéki vagyontárgy elvesztésének vagy károsodásának veszélye, akkor a bíróság hagyatéki gondnokot jelöl ki. Erre az ügyészség vagy bármely érdekelt fél kérésére kerül sor. A nyugvó hagyaték fogalma már szerepelt a következő kérdésre adott válaszban: „Melyik hatóság illetékes a következőkben? (...) az öröklés elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele”.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

Hagyatéki gondnok

A hagyaték felszámolásáig és felosztásáig annak kezeléséért főszabályként a hagyatéki gondnok felel.

A törvény a következő sorrendben telepíti a hagyatéki gondnok szerepét:

- a) a túlélő házastársra, amennyiben az élet- és vagyonközösség nem szűnt meg különválás folytán, és ha e házastárs örökös, vagy vagyonrészrel rendelkezik a házaspár vagyonából;
- b) a végrendeleti végrehajtóra, az örökhagyó eltérő rendelkezésének hiányában;
- c) a törvényes örökösökre;
- d) a végrendeleti örökösökre.

Ha a teljes hagyatékot hagyományosok kapják, az örökösök helyébe lépve a legnagyobb kedvezményben részesülő hagyományos jár el hagyatéki gondnokként; amennyiben minden más feltétel egyező, a legidősebb hagyományost terheli e kötelezettség.

Különleges esetekben a hagyaték egy részének vagy egészének kezelése végrendeleti végrehajtóra vagy vagyonkezelőre is bízható az alábbiak szerint.

Végrendeleti végrehajtó

Végrendeleti öröklés esetén az örökgyógó kijelölhet egy vagy több személyt, akiknek biztosítaniuk kell a végrendelet teljesülését, vagy akiknek azt részben vagy teljes egészében végre kell hajtaniuk. Ez a végrendeleti végrehajtói feladat, a kijelölt személy pedig a végrendeleti végrehajtó.

Vagyonkezelő

A vagyonkezelői jogviszony alapítása vagy a vagyonkezelői megbízás az örökgyógó azon rendelkezése, amelyben a kijelölt örökösre bízta az örökség megőrzésének feladatát annak érdekében, hogy az örökgyógó halálát követően az örökség átszállhasson. Az e feladatot ellátó örökös a vagyonkezelő. Az alapítás kedvezményezettje a vagyonkezelő örökös. A vagyonkezelő a vagyonkezelés keretében szedi a vagyontárgyak hasznait, és kezeli a vagyontárgyakat.

9.3 Mik a gondnok jogai?

A hagyatékai gondnok jogai

A hagyatékai gondnok kezeli az elhunyt vagyonát; amennyiben ez utóbbi házasságára vagyonösszesítő rendszer volt jellemző, akkor a házastársak közötti vagyonát.

A hagyatékai gondnok felkérheti az örökösöket vagy harmadik személyt, hogy az általa kezelendő, de ez utóbbiak birtokában lévő vagyont adják át a számára. A hagyatékai gondnok birtokpert indíthat az örökösök és harmadik személyek ellen, és behajthatja a hagyatékai követeléseket, ha a késedelem veszélyeztetné azok behajtását, vagy ha a kifizetés önként történt.

A hagyatékai gondnoknak értékesítenie kell a gyümölcsöket és romlandó árukat, és az ebből származó hasznot a temetési és kapcsolódó költségekre, illetve a kezelési díjra fordíthatja.

A hagyatékai gondnok eladhatja a nem romlandó gyümölcsöket is, amennyiben erre a temetési és kapcsolódó költségek, illetve a kezelési díj fedezéséhez szükség van.

A fenti eseteken kívül az örökléssel kapcsolatos jogokat csak közösen gyakorolhatja valamennyi örökös, illetve azok csak valamennyi örökössel szemben gyakorolhatók.

A végrendeleti végrehajtó jogai

Ha végintézkedésen alapuló öröklés keretében végrendeleti végrehajtót jelöltek ki, ő az örökgyógó által ráruházott jogokkal rendelkezik.

Ha az örökgyógó nem részletezi a végrendeleti végrehajtó jogait, ez utóbbi a következőkért felel: a temetés lebonyolítása és az azzal összefüggő intézkedések, illetve a kapcsolódó költségek megfizetése; a végintézkedés teljesítésének figyelemmel kísérése, továbbá szükség esetén a végintézkedés érvényességének képviselője a bíróság előtt; a hagyatékai gondnok kötelezettségeinek teljesítése.

Az örökgyógó a végrendeleti végrehajtót megbízhatja a hagyományok és egyéb hagyatékai kötelezettségek teljesítésével, ha ő a hagyatékai gondnok, és a hagyatékai leltár nem kötelező. Ebből a célból az örökgyógó felhatalmazhatja a végrehajtót, hogy bármely hagyatékai (ingó vagy ingatlan) vagyontárgyat vagy végrendeletben megjelölt vagyontárgyat értékesítsen.

A vagyonkezelő jogai

A vagyonkezelő nem csak kezeli a rábízott vagyont, de hasznait is szedi. Az ilyen vagyontárgyak hasznainak szedésével kapcsolatos rendelkezéseket annyiban kell alkalmazni, amennyiben nem ellentétesek a vagyonkezelői feladattal. A vagyonkezelő bírósági felhatalmazás birtokában rendelkezhet a kezelésére bízott vagyonnal vagy terhelheti meg azt.

Nyugvó hagyaték örököse vagy gondnoka

A nyugvó hagyaték jogi személyiséggel rendelkező vagyonnak minősül. A hagyaték tehát pert indíthat és perelhető. Ha ebben az esetben senki nem kezeli a hagyatékot, az alábbi megoldások valamelyike alkalmazható.

Nyugvó hagyaték esetén az öröklés elfogadása vagy visszautasítása előtt bármely örökös sürgős adminisztratív intézkedést tehet. Ha több örökös esetén kifogást emelnek, a többség akarata érvényesül.

A nyugvó hagyaték gondnokát a bíróság is kijelölheti. A gondnok felel a szükséges előzetes eljárásokért és olyan keresetek megindításáért, amelyeket haladéktalanul le kell folytatni annak érdekében, hogy az örökléssel összefüggő érdekek ne szenvedjenek sérelmet. A gondnok képviseli a hagyatékot a hagyaték ellen indított valamennyi eljárásban. A gondnoknak bírói engedélyre van szüksége az ingatlan vagyon, az értéktárgyak, értékpapírok, kereskedelmi vállalkozások és bármely olyan vagyontárgy értékesítéséhez és megterheléséhez, amelynek értékesítése vagy megterhelése nem közigazgatási aktus keretében történik. A bírói engedély akkor adható meg, ha az ügylet a vagyontárgyak károsodásának vagy megsemmisülésének elkerülése, a hagyatékai tartozások kielégítése, továbbá a szükséges vagy hasznos fejlesztések költségeinek fedezése érdekében, vagy sürgősség miatt indokolt.

Ha a hagyaték már nem minősül nyugvó hagyatékknak, mert azt elfogadták, de továbbra sem osztották fel, a jogszabály lehetővé teszi bármely örökös számára, hogy örökös jogállásának bíróság általi elismerését és a hagyatékai vagyon egészének vagy egy részének átadását kérelmezze azon személlyel szemben, akinek az – öröklés vagy egyéb jogcímen, vagy jogalap nélkül – a birtokában van. Ez a birtokjogi kereset. Ezt a keresetet egyedül is megindíthatja bármelyik örökös a többiek nélkül, de a kereset nem érintheti a hagyatékai gondnok azon jogát, hogy a fent említetteknek megfelelően bekérje az általa kezelendő vagyontárgyakat.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatékai eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

Az örökösök vagy hagyományosok jogállását megerősítő okiratok

Ítéletek;

Közjegyzői okiratok;

Az örökösök jogállását megerősítő egyszerűsített eljárás, amelyet a nyilvántartó folytat le.

A fentiek tanúsítják az örökgyógót túlélő örökösök és/vagy hagyományosok jogállását.

Az ítéletek, közjegyzői okiratok és az örökösök minőségét elismerő egyszerűsített eljárások közokiratok, amelyek teljes bizonyító erővel rendelkeznek.

Az örökösök vagy hagyományosok minőségének elismerését a nyilvántartó az elhunyt halottvizsgálati bizonyítványán feltüntetett széljegyként rögzíti.

A felosztást megerősítő dokumentumok:

Hagyatékai eljárás esetén:

Az illetékes bíróságnak a közjegyző előtti hagyatékai eljárásban kialakított hagyatékai felosztást jóváhagyó ítélete. Az ítélet meghatározza, hogy az örökrészeket miként elégitik ki (azaz az egyes örökösök vagy hagyományosok által örökölt vagyontárgyakat). Ez teljes bizonyító erejű közokirat.

Végintézkedésen alapuló öröklés esetén:

Hitelesített magánokirat, amelyet ügyvéd vagy jogtanácsos készít, és amely megállapítja az örökrészek kielégítését. Ez nem közokirat, hanem hitelesített, teljes bizonyító erejű magánokirat.

A nyilvántartó előtti egyszerűsített hagyatékai eljárásban alkalmazott felosztást rögzítő dokumentum. Ez teljes bizonyító erejű közokirat.

A felosztásról készült közjegyzői okirat. Ez teljes bizonyító erejű közokirat.

Bármely fenti dokumentum, amely megerősíti a felosztást, alapul szolgál a hagyatéki vagyon örökös vagy hagyományos javára történő bejegyzéséhez, függetlenül attól, hogy teljes bizonyító erővel rendelkezik-e vagy sem.

Záró megjegyzés

Ez a tájékoztatás általános jellegű, nem kimerítő, és nem kötelezi a kapcsolattartó pontot, a polgári és kereskedelmi ügyekben működő Európai Igazságügyi Hálózatot, a bíróságokat vagy bármely más címzettet, továbbá nem teszi szükségtelemmé az alkalmazandó jogszabályok áttekintését.

Utolsó frissítés: 05/07/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Általános információk - Románia

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az Európai Unió Közjegyzőseinek Tanácsa (CNUE).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

A román jog tiltja a közös végrendeletet és az öröklési szerződést.

A végrendelet lehetséges fajtái: közvégrendelet és holográf végrendelet.

A **holográf végrendeletet** a végrendelező írja, keltezéssel és aláírással látja el, és azt az érvényesség érdekében be kell mutatnia egy polgári jogi ügyekben eljáró közjegyzőnek, aki azt pecséttel látja el és hitelesíti.

A **Közvégrendeletet** polgári jogi ügyekben eljáró közjegyző vagy közhatalommal felruházott más személy készíthet. A végrendelező a végakarátát lediktálja a polgári jogi ügyekben eljáró közjegyzőnek, aki azt leírja, majd felolvassa, és közli az alakisági kellékeket. Amennyiben a végrendelező a végrendeletét már írásba foglalta, azt a polgári jogi ügyekben eljáró közjegyző felolvassa, majd a felolvasást követően a végrendelező nyilatkozatot tesz arra vonatkozóan, hogy a felolvasottak képezik végakarátát. A végrendeletet a végrendelező, a hitelesítési záradékot viszont a polgári jogi ügyekben eljáró közjegyző írja alá. A hitelesítés során a végrendelező egy vagy két tanú közreműködését veheti igénybe. **Szóbeli végrendeletet** tehetnek szolgálatban lévő tisztségviselők bizonyos különleges helyzetekben, két tanú jelenlétében, a közvégrendelet hatályával.

Pénzösszeg szakosított intézményeknek történő juttatása külön jogszabályban meghatározott alakiságokhoz köthető.

A végrendelet **tartalmazza** a közvetett/közvetlen hagyományosok megnevezését, az örökség felosztását, az örökségből való kitagadást, végrendeleti végrehajtó nevezését, feladatait, hagyományok visszavonását stb.

Az örökhagyó vagyonának átruházására vonatkozó rendelkezéseket hagyománynak nevezzük. A **hagyomány** lehet általános, illetve történhet általános vagy konkrét jogcím alapján. **Az általános hagyomány** a teljes hagyatékra vonatkozó jogok, míg az **általános jogcím alapján történő hagyomány** a hagyatéka meghatározott hányadának átruházása.

Lásd a Polgári Törvénykönyv 1034. és azt követő cikkeit.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

A végrendeletet hitelesítő közjegyzőnek azt nyilvántartásba kell vetetnie a **juttatásokat bizonyító nemzeti közjegyzői nyilvántartásban** (Registrul național notarial de evidență a liberalităților RNNE), amelyben az élők közötti juttatások nyilvántartása is történik.

Lásd a Polgári Törvénykönyv 1046. cikkét, valamint a közjegyzőkről és közjegyzői tevékenységekről szóló, módosított 36/1995 sz. törvény 162. cikkét.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelelésrész)?

A hagyatéka meghatározott hányadára (a kötelelésrésze) a törvényes örökösök (túlélő házastárs, leszármazók, és elsőbbségi felmenő ági rokonok – a végrendelező szülei) az örökhagyó akarata ellenére is jogosultak. Az egyes törvényes örökösök kötelelésrésze a végrendeleti juttatások és az örökségből kitagadás figyelembevételével számított törvényes örökrész fele.

Lásd a Polgári Törvénykönyv 1086. és azt követő cikkeit.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Az örökség a törvényes örökösöket – nevezetesen a túlélő házastársat és az örökhagyó rokonait – az alábbi sorrendben illeti meg:

leszármazók – az első öröklési osztály

felmenő ági rokonok és elsőbbségi oldalági rokonok – a második öröklési osztály

általános felmenő ági rokonok – a harmadik öröklési osztály

általános oldalági rokonok – a negyedik öröklési osztály

A leszármazók és a felmenő ági rokonok az örökhagyóhoz fűződő rokonsági foktól függetlenül jogosultak öröklésre, míg az oldalági rokonok csak legfeljebb a negyedik fokig.

Helyettesítéssel csak a végrendelező gyermekeinek és testvéreinek leszármazói örökölhetnek. Helyettesítés esetében az örökség felosztása a családi ágak alapján történik. Ha a rokonsági ág több részre oszlik, akkor az örökség megfelelő hányadának egyenlő részekre osztása révén az adott ágon belül további helyettesítésre kerül sor.

A túlélő házastárs a törvényes örökösök bármely osztályával egy sorban örököl, az alábbi mértékben:

a hagyatéka egynegyedét, ha a hagyatéka többi részét a leszármazók örökölik

a hagyatéka egyharmadát, ha a hagyatéka többi részét az elsőbbségi felmenő ági rokonok és az elsőbbségi oldalági rokonok örökölik

a hagyatéka felét, ha a hagyatéka többi részét vagy az elsőbbségi felmenő ági rokonok, vagy pedig az elsőbbségi oldalági rokonok örökölik

a hagyatéka háromnegyedét, ha a hagyatéka többi részét az általános felmenő ági rokonok vagy az általános oldalági rokonok örökölik.

A túlélő házastárs használati jogot örököl a házastársak közös otthona vonatkozásában, valamint örökölheti a szokásos lakberendezési és felszerelési tárgyakat is.

A **leszármazók**, az örökhagyó gyermekei és azok közvetlen leszármazói öröklése kizárja a rokonsági fokban távolabb található bármely más örökös öröklési jogát. Ha a túlélő házastárs örököl, a leszármazók együttesen a hagyatéka háromnegyed részét örökölhetik.

Az elsőbbségi felmenő ági rokonok körébe tartozik az örökhagyó apja és anyja, akik egymás között egyenlő arányban örökölnek.

Az elsőbbségi oldalági rokonok az örökhagyó testvérei és leszármazói, a negyedik fokig bezárólag.

Ha a túlélő házastárs mindkét elsőbbségi felmenő ági rokonnal és az elsőbbségi oldalági rokonokkal együttesen örököl, az örökösök második osztálya a hagyatéka kétharmadát örököli; az örökösök második osztálya azonban csak a hagyatéka felét örököli, ha az elsőbbségi felmenő ági rokonok vagy az elsőbbségi oldalági rokonok közül csak az egyik örököl.

Az elsőbbségi felmenő ági rokonok és az elsőbbségi oldalági rokonok örökrésze az elsőbbségi felmenő ági rokonok számától függ. Ha csak egy szülő maradt életben, akkor egynegyed részt örököl, míg az elsőbbségi oldalági rokonok háromnegyed részt örökölnek. Ha mindkét szülő életben van, közösen a hagyaték felét öröklik, az elsőbbségi oldalági rokonok pedig a hagyaték fennmaradó felére jogosultak.

Az elsőbbségi oldalági rokonok, vagy a szülői ágban helyettesítés folytán öröklő örökösök egymás között egyenlő arányban örökölnek. Többféle oldalági rokon esetében az anyai és apai ág egyenlő arányban örököl, az előző szabályok alkalmazásával. Az örökhagyóval mindkét ágon oldalági rokonságban álló személy örökrészei összeadódnak.

Örökösök hiányában a **gazdátlan hagyaték** annak a településnek vagy városnak a tulajdonába kerül, amelynek területén a hagyaték a felosztás időpontjában megtalálható.

Lásd a Polgári Törvénykönyv 970–983. és 1135–1140. cikkét.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 Öröklési ügyek

A hagyatéki nemperes eljárások lefolytatása a polgári jogi ügyekben eljáró közjegyzők, míg a hagyatéki peres eljárások lefolytatása az elsőfokú bíróságok („Judecătorie”) hatáskörébe tartozik.

Az öröklési nyilvántartás ellenőrzéséről szóló, közjegyző által hitelesített igazolás benyújtásával bármely örökös vagy egyéb érdekelt közvetlenül a bíróság elé utalhatja az öröklési ügyet.

Lásd a 36/1995. sz. törvény 101. és azt követő cikkeit, valamint a Polgári Eljárásjogi Törvénykönyv 193. cikkét.

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Lásd a b) pontot.

Az örökös részéről az öröklés kifejezett elfogadásának minősül, ha kifejezetten örökös minőségben jár el. Az elfogadás lehet hallgatólagos, amennyiben olyan nyilatkozat vagy cselekmény megtétele útján történik, amelyre csak az örökös jogosult (A Polgári Törvénykönyv 1108. cikke).

Az öröklés visszautasításáról szóló nyilatkozatot a polgári jogi ügyekben eljáró közjegyző, illetőleg Románia diplomáciai küldöttségei vagy konzuli képviselői előtt lehet megtenni (a Polgári Törvénykönyv 1120. cikkének (2) bekezdése).

Az öröklés elfogadásával vagy visszautasításával kapcsolatos összes közjegyzői okiratot nyilvántartásba kell venni a lehetséges örökösöket bizonyító nemzeti közjegyzői nyilvántartásban (Registruł național notarial de evidență a opțiunilor succesoriale RNNEOS).

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Lásd a b) pontot.

5.4 a kötelesrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Lásd a b) pontot.

A hagyatéki eljárás megindítása után a törvényes örökösök, hagyományosok és a törvényes örökösök biztosítékkal nem rendelkező hitelezői kérésére csökkenteni kell a hagyaték kötelesrész kiadására szolgáló részébe tartozó juttatásokat. Több törvényes kötelesrészre jogosult örökös esetében a csökkentésre csak a kérelmező tekintetében fenntartott kötelesrész mértékéig, és csak a kérelmező javára kerülhet sor. A csökkentés következtében a hagyományok hatálytalanná válhatnak, és az élők közötti juttatások hatálytalantítására is sor kerülhet.

Lásd a Polgári Törvénykönyv 1092–1097. cikkét.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

A közjegyzői hagyatéki eljárás kérelemre indul. A kérelmet a polgári jogi ügyekben eljáró közjegyzők kamarájának hagyatéki nyilvántartásába való bevezetés után nyilvántartásba veszik a közjegyző hagyatéki nyilvántartásában. A megbízott közjegyző ellenőrzi illetékességét és beidézi az öröklésre jogosultakat, végrendelet megléte esetében a hagyományost, a végrendelet végrehajtót, a cselekvőképtelen örökös törvényes képviselőjét, és (gazdátlan hagyaték esetében) a felügyeleti szerv, az államigazgatási szerv képviselőjét. A közjegyző megállapítja az örökös és hagyományosi jogállás fennállását, az örökösök jogainak terjedelmét, továbbá felleltározza az örökhagyó hagyatékát.

Az örökösök számának és jogállásának, illetve a hagyományosi jogcímnek a megállapítása a polgári jogállásra vonatkozó törvények, a végrendelet és tanúk igénybevétele útján történik. A vagyontárgyak hivatalos okmányokkal, illetve jogszabályban elismert más bizonyítási eszközzel bizonyíthatóak.

Lásd a módosított 36/1995. sz. törvény 101–118. cikkét.

Az öröklési nyilvántartás ellenőrzéséről szóló, közjegyző által hitelesített igazolás benyújtásával bármely örökös/egyéb érdekelt közvetlenül az illetékes bírósághoz fordulhat. A hagyatékot a bíróság feloszthatja a felek egyezségével, vagy ennek hiányában a bíróságnak kell megállapítania a hagyatékba tartozó vagyont, az örökös jogállást, az örökrészeket, a hagyatéki követeléseket, tartozásokat és kötelezettségeket. A bíróság ítéletében dönthet a túlzott juttatások korlátozásáról és az ingyenes adományok bejelentési kötelezettségéről. A vagyontárgyak felosztása természetben történik, tételek kialakításával vagy pedig valamely vagyontárgynak az egyik örökös részére azzal a feltétellel történő juttatásával, hogy a többi örökös számára ki kell adnia az örökrészüket. A bíróság elrendelheti az ingatlan felek egyetértésével történő eladását, vagy pedig végrehajtó bevonásával, nyilvános árverésen történő értékesítést. Az örökösök által letétbe helyezett összegek, valamint az értékesítésből befolyó összegek felosztásáról a bíróság ítéletben határoz.

Lásd a 36/1995. sz. törvény 108. cikkét, valamint a Polgári Eljárásjogi Törvénykönyv 193. cikkének (3) bekezdését.

Az összes örökös hozzájárulásával a közjegyző folytathatja le a **hagyatéki kötelezettségek rendezését**, a követelések beszedését, a tartozások és kötelezettségek megfizetését, az ingó vagyon értékesítését, illetve konkrét hagyományok teljesítését.

A kötelező előkészítő szakaszban a közjegyző kiállítja a **hagyatéki leltárról szóló igazolást**, amelyben felsorolja a hagyatékot (követeléseket és kötelezettségeket), az örökösöket és örökrészüket, illetve az örökösöknek a kötelezettségek rendezésének eszközeihez, felszámoló kijelöléséhez és a felszámolás befejezésének határidejéhez adott hozzájárulását.

A felszámoló beszedi a hagyatéki követeléseket, kifizeti a tartozásokat és értékesíti a vagyontárgyakat. A felszámoló a kijelölt közjegyzőnek nyújt be beszámolót, amelyben felsorolja a követelések beszedése érdekében tett intézkedéseket, és a tartozások kiegyenlítésének módját. A felszámolást követően a közjegyző **öröklési bizonyítványt** állít ki, amelyben hagyatékként a felszámolás nettó bevételét tünteti fel.

Lásd a 36/1995. sz. törvény 119–132. cikkét, valamint a Polgári Törvénykönyv 1114. cikkét.

A hagyaték örökösök közötti felosztására a felszámolás után, az öröklési bizonyítvány kiállítását követően kerül sor. A hagyaték felosztása történhet önkéntes alapon. Az ingyenes adományok bejelentése a túlélő házastársnak és az örökhagyó törvényes öröklésre jogosult leszármazóinak azon kötelezettsége, amelynek értelmében vissza kell szolgáltatniuk az örökségbe azon vagyontárgyakat, amelyek juttatásának tekintetében nem áll fenn a bejelentési kötelezettség alóli mentesség.

Kötelezettségek kifizetése. Kivételek a hagyatéki terhek törvényes felosztása alól

Az általános örökösök és az általános jogcím alapján öröklő örökösök a hagyatéki terheket örökrészüik arányában viselik.

Az örökösök személyes hitelezői és bármely érdekelt személy kérheti a hagyaték elosztását, vagy jelen lehet az önkéntes alapon történő megosztásnál, illetve abba beavatkozhat. A hitelezői kérelmeket a természetes személyek hitelezőit és hagyatéki részesedés kiadása elleni tiltakozásokat bizonyító nemzeti

közjegyzői nyilvántartásban (RNNEC – Registrul național notarial de evidență a creditorilor persoanelor fizice și a opozițiilor la efectuarea partajului succesoral) nyilvántartásba kell venni.

Azok az általános örökösök, illetve általános jogcím alapján öröklő örökösök, akikre a hagyaték közös terhei a rájuk jutó résznél magasabb összeget róttak, visszereseti igényt érvényesíthetnek a többi örökössel szemben, de csak az egyes örökösökre a közös terhekből jutó rész erejéig, abban az esetben is, ha azt a hitelezőknek átengedték.

A felmenői vagyon elosztása

A felmenő ági rokonok élők közötti juttatás vagy végrendelet útján oszthatják fel a vagyonukat leszármazóik között. Amennyiben ez nem fedeli le a teljes hagyatékot, a fennmaradó részre a törvényes öröklés rendje irányadó.

Lásd a Polgári Törvénykönyv 669–686. és 1143–1163. cikkét.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

Az a személy örökölhét, aki a hagyatéki eljárás megindulásakor *megszületett és él*, illetve a juttatás elfogadásának képességével rendelkezik; továbbá öröklésre jogosult, nem méltatlan az öröklésre, és az örökségből nem tagadták ki.

Az öröklés elfogadására felkért személy az örökséget elfogadhatja vagy visszautasíthatja. Az a hagyományos, aki egyben törvényes örökös is, bármelyik lehetőséget választhatja. Amennyiben a végrendeletből az derül ki, hogy az örökhagyó csökkenteni kívánta a törvényes örökösöknek jutó részt – még abban az esetben is, ha a kötelesrész fedezete megvan – a törvényes örökös csak hagyományosként járhat el.

Lásd a Polgári Törvénykönyv 957–963., 987., 989., 993., 1074–1076., 1100. és 1102. cikkét.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Igen, lásd a 6. pontot.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Az ingatlan-nyilvántartási bejegyzési kérelemhez csatolni kell az eredeti okiratot vagy annak közjegyző által hitelesített másolatát, bírósági határozat esetében pedig a jogerősítő záradékkal ellátott hiteles másolatot. A bejegyzés utolsó lépése a földhivatali ügyintéző által kiállított bejegyzési igazolás, ha az irat megfelel több alakisági követelménynek – ilyen a felek és az ingatlan megjelölése; a hiteles fordítás megléte (közjegyzői okirat esetében ezt romániai közjegyzőnek kell kiadnia); tulajdoni lap megléte; díj megfizetése stb. Az ingatlan kataszteri integrált információs rendszerbe való első felvétele az öröklési bizonyítvány és a földadóval kapcsolatos iratok alapján is történhet.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

Önkéntes kijelölés

A végrendelet egy vagy több személyt ruházhat fel a végrendeleti végrehajtói jogosítványokkal. A végrendeleti végrehajtó a hagyatéki eljárás megindulásától számított legfeljebb két évig kezeli a hagyatékot. Ezt az időtartamot bíróság határozattal meghosszabbíthatja.

Kötelező kijelölés

Ha az adós meghal a végrehajtó megbízása előtt, akkor a bírósági végrehajtás nem indítható meg, ha pedig az adós a végrehajtás megindulása után hal meg, a végrehajtás mindaddig nem folytatható, amíg a hagyatékot hagyatéki gondnok el nem fogadja, illetve eseti hagyatéki gondnok kijelölése nem történik meg. Ha a hitelező vagy a végrehajtó tudomást szerez az adós haláláról, a hitelező köteles kérni, hogy a polgári ügyekben eljáró közjegyzők az örökhagyó utolsó lakóhelye szerint illetékes kamarája vegye azt fel a megindított bírósági végrehajtási eljárások külön nyilvántartásába, és erről adjon igazolást. Az igazolásban fel kell tüntetni, hogy a hagyaték kérdésében egyezség született-e, és amennyiben igen, fel kell sorolni az örökösöket és azt, hogy az öröklés elfogadásáig gondnok rendelésére sor került-e.

Amennyiben fennáll a hagyaték eladásának, megsemmisülésének, kicserélésének/megrongálásának veszélye, a közjegyző a hagyatékot zár alá veszi, és egy vagyonfelügyelőnek adja át.

Az öröklés elfogadásáig vagy ismeretlen örökösök esetében a jövőbeli örökösök érdekeinek védelme érdekében a közjegyző eseti hagyatéki gondnokot rendelhet.

Lásd a Polgári Eljárásjogi Törvénykönyv 686. cikkét, a Polgári Törvénykönyv 1117. cikkének (3) bekezdését, 1136. és 1077–1085. cikkét.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

A végrendeleti végrehajtó, a felszámoló, a törvényes örökös/hagyományos, a kijelölt vagyonfelügyelő/gondnok (lásd az a) pontot).

A felszámolót a végrendelet, az örökösök vagy a bíróság jelölheti ki, aki feladatait a közjegyző felügyelete mellett látja el.

Lásd a 36/1995. sz. törvény 124. cikkét, valamint a Polgári Törvénykönyv 1117. cikkének (3) bekezdését és 1136. cikkét.

9.3 Mik a gondnok jogai?

Lásd az a) pontot.

A végrendeleti végrehajtó zárja és leltározza a hagyatékot, kéri a bíróságtól a vagyontárgyak értékesítésének jóváhagyását, kifizeti a hagyatéki terheket és beszedi a hagyatéki követeléseket.

Lásd a Polgári Törvénykönyv 1077–1085. cikkét, a 36/1995. sz. törvény 101–132. cikkét.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezett jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

A közjegyző indokolással ellátott **végzést** hoz, majd pedig a hagyaték lezárását követően végleges hagyatékátadó végzést hoz, amelynek alapján az örökösök/hagyományosok számára a bizonyítványok kiállításra kerülnek.

Az öröklési bizonyítvány feltünteti a jogok terjedelmének megállapítási módját, továbbá az örökös minőség és a tulajdonjog vonatkozásában bizonyítékként szolgál. A közjegyző kiállíthat **örökös jogállást tanúsító bizonyítványt** is, amely feltünteti a jogok számát, fennállását és terjedelmét, de magát a hagyatékot nem.

Örökösök hiányában a hagyaték gazdátlan, és erről **gazdátlan hagyatéokra vonatkozó igazolás** kerül kiállításra.

A közjegyző hagyatéki eljárásból kimaradt vagyontárgyak esetében a későbbiekben póthagyatéki eljárást indíthat, és **kiegészítő öröklési bizonyítványt állít ki**. Mindazok, akiket álláspontjuk szerint jogsérelem ért, a bíróságon keresetet indíthatnak a bizonyítvány megsemmisítése és jogaik megállapítása iránt.

Megsemmisítés esetében a közjegyző a jogerős bírósági határozat alapján új öröklési bizonyítványt állít ki.

A hagyatéki vagyont *nem* tulajdonosként birtokló személyekkel szemben az általános örökös és az általános jogcím szerinti örökös **öröklés iránti kérelem** benyújtásával bármikor kérheti e jogállásának megállapítását.

A hagyatéki peres eljárás során a bíróság végzéseket és bírósági határozatokat hoz. A hagyatékot felosztó határozat konstitutív hatályú és jogerőre emelkedése után végrehajtható okirat.

Lásd a Polgári Törvénykönyv 1130–1134., 1635–1639. cikkét, és a 36/1995. sz. törvény 111–118. és azt követő cikkeit.

Utolsó frissítés: 13/10/2015

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még

nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata nemrég módosult. Az Ön által

kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Általános információk - Szlovénia

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az Európai Unió Közjegyzőseinek Tanácsa (CNUE).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

a) Végrendeletek: A végrendelet akkor érvényes, ha az az öröklési törvényben (a továbbiakban: ZD) meghatározott formában és feltételek mellett készül. A ZD a végrendelet következő formáit ismeri el: a holográf végrendelet, a tanúk jelenlétében aláírt végrendelet, a bírósági végrendelet, a szóbeli végrendelet, a külföldön készült végrendelet, a szlovén hajó fedélzetén készült végrendelet, a szükségállapotban vagy háborúban készült végrendelet és a nemzetközi végrendelet.

A ZD a végrendelettel kapcsolatban a következő alaki követelményekről rendelkezik:

A **holográf végrendelet** akkor érvényes, ha a végrendeletet az azt készítő személy írta, és aláírta (a ZD 63. cikkének (1) bekezdése).

Az írástudó végrendeletet a **tanúk jelenlétében aláírt végrendeletet** olyan módon készíti, hogy a más által szerkesztett okiratot két tanú jelenlétében saját kezűleg aláírja, és a tanúk előtt kijelenti, hogy a végakarataról van szó. A tanúk saját kezűleg a tanúkenti minőségben történő aláírást feltüntető záradékban írják nevüket a végrendeletre, azonban ez a záradék a végrendelet érvényességének nem feltétele (a ZD 64. cikke).

A **bírósági végrendeletet** a végrendeletet, vagy kérésére az illetékes bíróság bírója készíti el, aki először megállapítja a végrendeletet készítő személyazonosságát. A végrendeletet ezt követően elolvassa és aláírja a végrendeletet, és a bíró a végrendeleten igazolja, hogy azt a végrendeletet készítő személy jelenlétében olvasta el és írta alá. Ha a végrendeletet a bíró által készített végrendeletet elolvasni nem tudja vagy arra nem képes, a bíró két tanú jelenlétében felolvassa a végrendeletet a végrendeletet készítő személynek. A végrendeletet ezt követően ugyanazon két tanú jelenlétében aláírja a végrendeletet vagy azon feltüntetni a kézjegyét, miután kijelentette, hogy a végakarataról van szó. Ezt követően a végrendeletet a tanúk is aláírják (a ZD 65. és 66. cikke).

A **külföldön készült végrendelet** – a bírósági végrendeletek készítésére vonatkozó szabályoknak megfelelően – külföldön élő szlovén állampolgár számára készíthető, amelyet a Szlovén Köztársaság konzuli képviselője vagy konzuli ügyeket intéző diplomáciai képviselője készíthet el (a ZD 69. cikke).

A hajókapitányok **állíthatják össze a szlovén hajó fedélzetén készült végrendeletet** a bírósági végrendeletre vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően. A végrendelet a végrendeletet készítő Szlovén Köztársaságba való visszatérését követő 30 nap elteltével érvényét veszíti (a ZD 70. cikke).

Szükségállapotban vagy háborúban készült végrendelet: szükségállapotban vagy háborúban a századparancsnok vagy legalább azonos szintű egység parancsnoka, vagy a parancsnok jelenlétében bárki más készíthet a katonai állomány tagjának végrendeletet a bírósági végrendelet készítésére vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően. A végrendelet érvényét veszti a szükségállapot vagy a háború végétől számított 60. napon, illetve ha a végrendeletet készítő személyt ezt megelőzően vagy ezt követően leszerel, illetőleg a leszerelése után 30 nappal (a ZD 71. cikke).

A **nemzetközi végrendeletnek** írásban kell készülnie. Nem követelmény, hogy a végrendeletet saját kezűleg írja; a végrendelet bármely nyelven készíthető, és leírható kézírással vagy más módon is. A végrendeletet készítő személy kérésére az illetékes bíróság bírója készíthet nemzetközi végrendeletet, míg a Szlovén Köztársaság állampolgára számára ezt a ZD 69. cikkében említett diplomáciai vagy konzuli képviselő (a továbbiakban: felhatalmazott személy) is megteheti. A végrendeletet készítő személynek két tanú és a felhatalmazott személy jelenlétében ki kell jelentenie, hogy a végakarataról van szó, ismeri annak tartalmát, és a végrendeletet a jelenlétükben kell aláírnia, vagy ha már azt aláírta, az aláírását sajátjának kell elismernie. Ha a végrendeletet az aláírásra képtelen, ennek okáról tájékoztatja a felhatalmazott személyt. A felhatalmazott személy ezt a tényt a végrendeleten rögzíti. A végrendeletet készítő személy ezen túlmenően felkérhet más személyt a végrendelet helyette történő aláírására. A tanúk és a felhatalmazott személy a végrendeletet készítő személy jelenlétében írják alá a végrendeletet egy záradékban, amelyben szerepel, hogy tanúként vagy felhatalmazott személyként írták azt alá (a ZD 71a. cikke). A törvény további részletszabályokat tartalmaz arra vonatkozóan, hogy ki járhat el tanúként nemzetközi végrendelet esetében (71b. cikk), továbbá a nemzetközi végrendelet aláírásáról és keltezéséről (71c. cikk), a nemzetközi végrendelet őrzéséről (71d. cikk), a nemzetközi végrendelet visszavonásáról (71d. cikk), a nemzetközi végrendelet megerősítéséről (71e. cikk), a nemzetközi végrendelet érvényességének megerősítéséről (71f. cikk), és az aláírások formai és alaki érvényességéről (71g. cikk).

Szóbeli végrendelet: a végrendeletet készítő személy eskü alatt szóban is végrendeletet készíthet két tanú jelenlétében olyan rendkívüli körülmények fennállása esetében, amelyek következtében írásbeli végrendeletet készíteni nem képes. A szóbeli végrendelet a megtételét indokoló rendkívüli körülmények megszűnése után 30 nappal érvényét veszti (a ZD 72. cikke). A jogszabály részletesen rendelkezik arról is, hogy ki járhat el szóbeli végrendelet tanújaként (73. cikk), milyen kötelezettségei vannak e tanúnak (74. cikk), továbbá a jogosulatlan szóbeli végrendeleti rendelkezés eseteiről (75. cikk), a végrendelet érvénytelenségére való hivatkozás határidejéről (76. cikk) és a végrendelet létezésének bizonyításáról (77. cikk).

A közjegyzőkről szóló törvény (a továbbiakban: ZN) is rendelkezik a közjegyzői végrendeletről, amely a végrendeletet készítő személy által lefedített és a közjegyző által közjegyzői okirat formájában készített végrendelet, továbbá az olyan végrendeletéről, amikor a végrendeletet készítő személy korábban már írásban nyilatkozott végakarataról, amelyet a közjegyzővel hitelesített. A közjegyzői végrendelet joghatálya megegyezik a bírósági végrendeletével (a ZN 46. cikkének (1) bekezdése).

A fenti alaki követelményeken túlmenően a végrendelet érvényességéhez a végrendeletet készítő személy képessége is szükséges. A ZD szerint bárki végrendeletet készíthet, aki az ehhez szükséges belátási képességgel rendelkezik és 15. életévét betöltötte (a ZD 59. cikkének (1) bekezdése). Amennyiben a végrendeletet készítő személy fenyegetés, kényszerítés vagy megtévesztés hatására végrendeletet készít vagy a végrendeletet készítő személy tevékenységében volt, a végrendelet érvénytelen, mivel a végrendeletben kifejeződik akarata nem a végrendeletet készítő személytől (a ZD 60. cikkének (1) bekezdése).

b) Közös végrendelet A ZD a közös végrendeletéről nem rendelkezik, mivel ez nem jogszabályban előírt végrendeleti forma, így az ilyen végrendelet a ZD 62. cikke értelmében érvénytelennek minősül. Az ítélezési gyakorlat azonban csak az olyan közös végrendeletet tekinti érvénytelennek, amelyben két személy – leggyakrabban házastársak – egymást nevezik meg örökösként (ennek legvalószínűbb oka, hogy az ilyen típusú végrendelet jellegében igen közel áll az öröklési szerződéshez, amelyet a ZD 103. cikke tilt), azonban nem tekinti érvénytelennek azt a végrendeletet, amelyben két személy egy harmadik javára végrendeletet készít (lásd K. Zupančič professzor és V. Žnidaršič Skubic professzor: *Dedno pravo* (Öröklési jog), *Uradni list*, 2009., 127–128. o.).

c) Öröklési szerződés A ZD szerint érvénytelen az öröklési szerződés, amelyben egy személy hagyatékát vagy annak egy részét az öröklési szerződés másik szerződő felére vagy egy másik személyre hagyja (103. cikk); hasonlóképpen érvénytelen a törvény értelmében a várt örökségről vagy hagyományról kötött szerződés (104. cikk) és a végrendelet tartalmáról kötött szerződés (105. cikk).

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

Nem. A törvény nem írja elő a végrendelet tekintetében a különleges hitelesítést.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például köteletség)?

Igen. A szükségszerű örökösök az örökség azon részére jogosultak, amelyről az örökhagyó nem rendelkezhet (a ZD 26. cikkének (1) bekezdése). A hagyatékban ez a része a kötelesrész. A szükségszerű örökösök az elhunyt leszármazói, az örökbefogadott gyermekek és azok leszármazói, továbbá szülei és házastársa. A nagyszülők és a testvérek csak akkor szükségszerű örökösök, ha tartósan munkaképtelenek és a létfenntartásukhoz szükséges vagyonnal nem rendelkeznek. A fent felsorolt személyek akkor szükségszerű örökösök, ha a törvényes öröklés rendje szerint öröklésre jogosultak (a ZD 25. cikke).

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Ilyen esetben az öröklés menetét a törvény határozza meg: az elhunyt személy hagyatékát leszármazói, örökbefogadott gyermekei és azok leszármazói, házastársa, szülei, örökbefogadó szülei és rokonai, testvérei és azok leszármazói, nagyszülei és azok leszármazói öröklik. Az egymással házasságkötés nélkül hosszú időn át együtt élő férfi és nő egymástól házastárs módjára örökölhét, de csak akkor, ha nem áll fenn olyan ok, amely miatt házasságuk érvénytelen lett volna. Ezek a személyek az öröklési rendnek megfelelően örökölnek, amely szerint a közelebbi osztályba tartozó örökösök öröklése kizárja a távolabbi öröklési osztályba tartozó örökösök öröklését (a ZD 10. cikke).

Az első öröklési osztály:

Az elhunyt személy leszármazói és házastársa az első öröklési osztályba tartoznak, és másokat megelőzően, egymás között egyenlő arányban örökölnek (a ZD 11. cikke).

A kiesési szabályok szerint a hagyaték azon részét, amelyet az adott személy örökölt volna, ha az elhunyt személyt túléli, gyermekei (az elhunyt személy unokái) öröklik, egyenlő arányban. Ha bármely unoka az elhunyt személy halála előtt meghal, azt a hányadot, amelyet az elhunyt személy halálakor életben létük esetén örökölt volna, az unoka gyermekei (az elhunyt személy dédunokái) öröklik, egyenlő arányban. A helyettesítés folytatódik egészen az elhunyt személy utolsó leszármazójáig (a ZD 12. cikke).

Ha az elhunyt személy házastársa nem rendelkezik a létfenntartásukhoz szükséges vagyonnal és az első öröklési osztályba tartozó örökösökkel egy sorban örököl, a bíróság a házastárs kérelmére dönthet úgy, hogy a házastárs öröklie a hagyaték azon részét, amelyet a törvény szerint a házastársal egy sorban öröklők örökölnének. A házastárs kérheti örökrészenek növelését az összes társörökös vagy csak egyes társörökösök terhére is. A bíróság dönthet úgy, hogy a teljes hagyatékot a házastárs öröklie, ha annak értéke olyan alacsony, hogy annak felosztása folytán a házastárs nehéz helyzetbe kerülne (a ZD 13. cikkének (1) bekezdése).

Ha az elhunyt személy házastársával egy sorban örököl az első osztályba tartozó olyan más örökös, aki nem rendelkezik a létfenntartásához szükséges vagyonnal, a bíróság kérelmekre dönthet úgy, hogy ez az örökös örökölje a hagyatékban a házastársra jutó részét is. Az összes társörökös vagy egyes társörökösök is kérhetik örökrészenek a házastárs terhére történő növelését (a ZD 13. cikkének (2) bekezdése).

A létfenntartásához szükséges vagyonnal nem rendelkező egyes társörökös kérheti örökrészenek más társörökösök terhére való növelését (a ZD 13. cikkének (3) bekezdése).

A bíróság dönthet úgy, hogy a teljes hagyatékot az összes társörökös vagy egyes társörökösök örököljék, ha a hagyaték értéke olyan alacsony, hogy annak felosztása ezeknek a társörökösöknek nehézséget okozna (a ZD 13. cikkének (4) bekezdése).

A bíróság az örökrész növelésére vagy csökkentésére vonatkozó kérelmek elbírálásakor megfelelően figyelembe veszi az ügy összes körülményét, különösen a társörökös pénzügyi helyzetét és kereső tevékenység folytatására való képességét, valamint a hagyaték értékét (a ZD 13. cikkének (5) bekezdése).

A második öröklési osztály:

Az élő leszármazókkal nem rendelkező elhunyt hagyatékát a második öröklési osztályban szülei és házastársa öröklie. Az elhunyt személy szülei öröklie a hagyaték felét, házastársa pedig a másik felét. Ha az elhunyt túlélő házastársa nincsen, akkor szülei egymás között egyenlő arányban öröklie a teljes hagyatékot (a ZD 14. cikke).

Ha az elhunyt személy szülei már az örökhagyó előtt elhunytak, a hagyaték azon részét, amelyet az elhunyt halálakor életben léte esetén az adott szülő örökölné, a kiesési szabályoknak megfelelően a szülő gyermekei (azaz az elhunyt személy testvérei), unokái, dédunokái és további leszármazói öröklie, azon szabályok szerint, amelyek alapján az elhunyt hagyatékát gyermekei és más leszármazói öröklie (a 15. cikk (1) bekezdése).

Ha az elhunyt személy mindkét szülője az örökhagyó halála előtt elhunyt, a hagyaték életben létük esetén rájuk eső részét leszármazói öröklie: az apai részt az apa leszármazói, az anyai részt pedig az anya leszármazói. Az elhunyt személy apai féltestvérei minden esetben egymás között egyenlő arányban öröklie a hagyaték apai hányadát, az anyai féltestvérek pedig egymás között egyenlő arányban a hagyaték anyára jutó részét, míg a testvérek az apai részt az apai és az anyai féltestvérekkel egyenlő arányban (a ZD 15. cikkének (2) és (3) bekezdése).

Ha az elhunyt egyik szülője az elhunyt halála előtt hátrahagyott leszármazók nélkül elhunyt, a hagyaték azon részét, amelyet életben léte esetében az adott szülő örökölt volna, a másik szülő öröklie. Ha az elhunyt halála előtt ez a másik szülő is elhunyt, ennek a szülőnek a leszármazói öröklie a hagyaték azon részét, amelyet valamelyik szülő örökölt volna (a ZD 15. cikke). Ha az elhunyt halála előtt mindkét szülő elhunyt, és egyiknek sem volt leszármazója, a teljes hagyatékot az elhunyt túlélő házastársa öröklie (a ZD 16. és 17. cikke).

A harmadik öröklési osztály:

Ha nincs az első és második öröklési osztályban öröklő személy, a harmadik öröklési osztály örököl.

Ha az elhunyt személynek nincsenek túlélő leszármazói és szülei, és e leszármazóknak vagy szülőknek sincsen leszármazója vagy házastársa, a hagyatékot a harmadik öröklési osztályban az elhunyt személy nagyszülei öröklie. A hagyaték felét öröklie az apai nagyszülők, a másik felét pedig az anyai nagyszülők (a ZD 18. cikke).

Az azonos ági nagyszülők egymás között egyenlő arányban öröklie a hagyatékot. Ha az elhunyt felmenői valamelyik ágon az elhunyt személyt megelőzően elhunytak, a hagyaték azon részét, amelyet a felmenő az elhunyt halálakor életben léte esetében örökölt volna, a felmenő gyermekei, unokái és további leszármazói öröklie azon szabályok szerint, amelyek alapján az elhunyt vagyonát gyermekei és más leszármazói öröklie. Minden más személy vonatkozásában azok a szabályok vonatkoznak az egyik ági nagyszülők és leszármazói öröklési jogára, amely szerint az elhunyt szülei és azok leszármazói örökölnek (a ZD 19. cikke).

Ha az egyik ágon a nagyszülők az elhunyt személy halála előtt leszármazók nélkül elhunytak, a hagyaték azon részét, amelyet az örökhagyó halálakor életben létük esetében örökölt volna, a másik ági nagyszülők, gyermekeik, unokáik, dédunokáik és további leszármazói öröklie a ZD 19. cikkében megállapítottak szerint (a ZD 20. cikke).

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 öröklési ügyek

A Szlovén Köztársaságban hagyatéki ügyekben bíróságok döntenek; az ilyen ügyek a helyi bíróságok (*okrajno sodišče*) hatáskörébe tartoznak.

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A nyilatkozatot a bíróság a hagyatéki tárgyalás keretében bocsátja ki.

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A nyilatkozatot a bíróság a hagyatéki tárgyalás keretében bocsátja ki.

5.4 a kötelesrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A nyilatkozatot a bíróság a hagyatéki tárgyalás keretében bocsátja ki.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

Elhalálozás esetén vagy holtan nyilváníttás után a halál tényének a halotti anyakönyvben való rögzítéséért felelős anyakönyvvezető a halotti anyakönyvi kivonatot 30 napon belül megküldi a hagyatéki ügyben eljáró bíróságnak (a ZD 179. cikkének (1) bekezdése).

Az eljárás a halotti anyakönyvi kivonat bíróság általi kézhezvételkor hivatalból megindul.

Ha a halotti anyakönyvi kivonat szerint az elhunyt után hagyaték nem maradt, a hagyatéki ügyben eljáró bíróság a hagyatéki tárgyalás mellőzéséről dönt. Ugyanilyen döntést hoz, ha az elhunyt hagyatéka csak ingóságokból áll, és az öröklésre jogosultak tárgyalás tartását nem kéri (a ZD 203. cikkének (1) és (2) bekezdése). A bíróság minden más esetben a hagyatéki tárgyalás megtartásáról dönt. A hagyatéki eljárás során a bíróság megállapítja az elhunyt örökösének körét, a hagyatékot alkotó vagyontárgyakat, és a hagyatékából az örökösöket, hagyományosokat és más személyeket megillető jogokat (a ZD 162. cikke).

A hagyatéki eljárás jellegénél fogva peren kívüli eljárás. Ha a felek vitatják a jogaikat befolyásoló valamely tény, a bíróság felfüggeszti a hagyatéki tárgyalást, és a feleket polgári vagy közigazgatási eljárásra utasítja (a ZD 210. cikkének (1) bekezdése).

Amikor a bíróság eldönti, hogy a hagyatékra mely személyek jogosultak, őket az öröklésről szóló határozatában örökössé nyilváníttja (a ZD 214. cikkének (1) bekezdése). Az öröklésről szóló határozatot valamennyi örökösnek és hagyományosnak, illetve mindazon személyeknek kézbesítik, akik az eljárás során öröklési igényt érvényesítettek (a ZD 215. cikkének (1) bekezdése).

A bíróság elrendeli az öröklésről szóló határozat jogerőre emelkedése után szükséges ingatlan-nyilvántartási bejegyzéseket.

Bármelyik örökös bármely alkalmas időpontban kérheti a hagyaték felosztását. Ez a jog nem évülhet el. Érvénytelen az olyan megállapodás, amelyben az örökös lemond a hagyaték felosztásának kérelmezésére vonatkozó jogáról, hasonlóképpen az a végrendeleti rendelkezés is, amely a felosztást tiltja vagy korlátozza (a ZD 144. cikke). Az öröklési törvény rendelkezései nem szabályozzák a hagyaték felosztásának végrehajtási módját. Ezt a kérdéskört a tulajdonról szóló törvénykönyv (SPZ) a közös tulajdon megosztásáról szóló rendelkezések körében szabályozza. Azaz a hagyaték a társörökösök közös tulajdona. A társörökösök a hagyaték megosztásának módját megállapodással határozhatják meg. Ha erről megállapodni nem tudnak, a bíróság a megosztás módszeréről peren kívüli eljárásban határoz. Ha a hagyatéki eljárás során valamennyi örökös megállapodik a megosztásról és annak módjáról, a bíróság az öröklésről szóló határozatban erre a megállapodásra utal (a ZD 214. cikkének (3) bekezdése).

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

Az öröklési törvény rendelkezése szerint az elhunyt hagyatéka az elhunyt halálának pillanatában a törvény erejénél fogva (*ipso iure*) száll át az örökösökre (a ZD 132. cikke). Ennélfogva az öröklésről szóló határozat, amelyben a bíróság a hagyatéki eljárás végén az örökösök személyét rögzíti, csak deklaratív jellegű.

A hagyományos ugyancsak a törvény erejénél fogva szerzi meg a hagyományt az elhunyt személy halálakor, kivéve, ha a hagyomány feltételhez vagy meghatározott időhöz kötött. Ebben az esetben a hagyományos a hagyományt a feltétel teljesülésekor vagy az adott idő elteltével kapja meg. A hagyomány megszerzése azt jelenti, hogy a hagyományos követelheti a hagyomány teljesítését. A tulajdonjog hagyományosra való átszállására az SPZ általános rendelkezései vonatkoznak.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Igen. Ez a felelősség azonban korlátozott. Az örökös az elhunyt személy tartozásaiért az örökölt vagyontárgyak értékének erejéig felel. Ha több örökös van, együttesen és egyetemlegesen felelnek az elhunyt tartozásaiért, azaz mindegyikük örökrésze erejéig, függetlenül attól, hogy a hagyaték megosztása már megtörtént-e. Ami az örökösök közötti belső megosztási arányokat illeti: eltérő végrendeleti intézkedés hiányában az örökösök örökrésze a tartozásokat arányosan fedezi (a ZD 142. cikke).

Az az örökös, aki visszautasította örökrészt, nem tartozik felelősséggel az elhunyt tartozásaiért (a ZD 142. cikkének (2) bekezdése).

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Az ingatlan-nyilvántartási bíróság dönt arról, hogy valamely bejegyzés megtehető-e a bejegyzés tárgyát képező jog megszerzésének jogalapját bizonyító okirat alapján, azzal a feltétellel, hogy más törvényi feltételek teljesülnek.

Az örökölt ingatlan bejegyzésének alapja a hagyatéki eljárásban a bíróság által hozott, az öröklésről szóló jogerős határozat (az ingatlan-nyilvántartási törvény 40. cikke (1) bekezdésének 6. pontja, ZZK-1). Az ingatlan-nyilvántartási bíróság az öröklésről szóló jogerős határozat alapján hivatalból elrendeli az örökös tulajdonjogának az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzését.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

Jogszabály nem teszi kötelezővé hagyatéki gondnok rendelését.

Elviekben az örökösök a hagyatékot annak megosztásáig közösen kezelik, és arról közösen rendelkeznek. A hagyaték kezelésére az örökösök hozzájárulásával eseti gondnokot lehet kijelölni. Ha a hagyaték kezeléséről az örökösök nem tudnak megállapodni, a bíróság bármelyik örökös kérelmére gondnokot rendel ki a hagyaték valamennyi örökös számára történő kezelése céljából, vagy pedig meghatározza a hagyaték azon hányadát, amelyet az egyes örökösök maguk kezelnek (a ZD 145. cikke).

A végrendelező végrendeletében egy vagy több személyt jelölhet végrendeleti végrehajtónak (a ZD 95. cikkének (1) bekezdése). Egyebek mellett a végrendeleti végrehajtó kezeli a hagyatékot (a ZD 96. cikkének (1) bekezdése).

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

A végrendelező végrendeletében egy vagy több személyt jelölhet végrendeleti végrehajtónak (a ZD 95. cikkének (1) bekezdése). A végrendelező eltérő rendelkezése hiányában a végrendeleti végrehajtó feladata a kezelt hagyaték gondos őrzése, a tartozások és hagyományok kifizetése, és mindenekelőtt a végrendelet végrendelező kívánsága szerinti végrehajtása (a ZD 96. cikkének (1) bekezdése). Ha végrendeleti végrehajtó nem került kijelölésre, a hagyaték eseti gondnokként kirendelhetők azok az örökösök, akik a hagyatékot annak megosztásáig közösen kezelik. Ha az örökösök nem tudnak megállapodni a hagyaték kezeléséről, a bíróság bármelyik örökös kérelmére gondnokot rendel ki a hagyaték valamennyi örökös számára történő kezelése céljából, vagy pedig meghatározza a hagyaték azon hányadát, amelyet az egyes örökösök maguk kezelnek. (A ZD 145. cikke)

9.3 Mik a gondnok jogai?

Amennyiben a végrendelező a végrendeletben megnevezte a végrendeleti végrehajtót, ez meghatározza a végrehajtó feladatait is.

A végrendelező eltérő rendelkezése hiányában a törvény alapján a következők érvényesülnek (a ZD 96. cikkének (1) bekezdése):

a végrendeleti végrehajtónak megfelelő gondossággal kell a hagyatékot kezelnie. Meg kell tennie különösen minden biztosítási intézkedést a hagyaték felleltározására és felértékelésére (a ZD 184. cikke), valamint meghatározott ingó dolgok megőrzése érdekében (a ZD 190. és 191. cikke);

a végrendeleti végrehajtónak kezelnie kell a hagyatékot, amelyen belül a kezelés körébe tartozik a hagyatékba tartozó egyes vagyontárgyakkal való rendelkezés is. A végrendeleti végrehajtó megbízásának ellátása alatt kizárja az örökösöket a hagyaték kezeléséből és a hagyatéki vagyontárgyak elidegenítéséből;

a végrendeleti végrehajtónak biztosítania kell a végrendelező tartozásainak kiegyenlítését, valamint a hagyomány feltételeinek és a feladatok (terhek) teljesítését;

a végrendeleti végrehajtónak általánosságban biztosítania kell azt, hogy a végrendelet végrehajtása a végrendelező kívánsága szerint történjen (lásd K. Zupančič professzor és V. Žnidaršič Skubic *professzor: Dedno pravo* (Öröklési jog), *Uradni list* 2009., 170–171. o.).

Több végrendeleti végrehajtó esetében a végrendelező eltérő rendelkezése hiányában a rájuk bízott feladatokat közösen látják el (a ZD 96. cikkének (2) bekezdése). A végrendeleti végrehajtónak munkájáról jelentést kell tennie a bíróságnak. A végrendeleti végrehajtó költségtérítésre és munkadíjra jogosult, melyek a bíróság döntése alapján a hagyaték rendelkezésre álló részéből fizetendők (a ZD 97. cikke).

Végrendeleti végrehajtó kijelölésének hiányában a hagyatékot annak megosztásáig közösen kezelő örökösök a hagyaték kezelését eseti gondnokra bízhatják. Ha az örökösök nem tudnak megállapodni a hagyaték kezeléséről, a bíróság rendel ki bármelyik örökös kérelmére gondnokot a hagyaték valamennyi örökös számára történő kezelése céljából, vagy pedig meghatározza a hagyaték azon hányadát, amelyet az egyes örökösök maguk kezelnek (a ZD 145. cikke).

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

A bíróság az öröklés kérdésében határozatot hoz; ez a hagyatéki eljárás végén az ügy érdemében hozott bírósági határozat. A határozat meghatározza a hagyaték körét, és megnevezi az örökösöket és hagyományosokat, illetve minden más olyan személyt, akik a hagyaték valamely részére jogosultak. A ZD értelmében az öröklésről szóló határozatnak a következő részekből kell állnia (214. cikk (2) bekezdés):

az elhunyt vezeték- és keresztnéve (illetve korábbi vezetéknevei) és apja neve, az elhunyt foglalkozása, születési ideje és állampolgársága, és ha az elhunyt nő házaspár volt, leánykori neve;

az ingatlanok megjelölése ingatlan-nyilvántartási adatokkal, és az ingó javak megjelölése a leltárra történő hivatkozással;

az örökösök vezeték- és keresztnéve, foglalkozása és állandó lakóhelye, az örökös és az elhunyt személy kapcsolata, az, hogy az örökös törvényes örökös vagy hagyományos-e, és több örökös esetében a hagyatékban való részesedésük;

amennyiben egy örökös felkutatását felfüggesztették;

amennyiben valamely örökös jogát amiatt függesztették fel, mert a megfelelő időpont még nem érkezett el, vagy mert e jog meghatározott időre korlátozódik, valamely feltétel nem teljesült, a jog létrejötte bontó feltételtől, illetve bontó feltételnek tekinthető cselekménytől függ, vagy azt haszonélvezeti jog korlátozza (e jog kedvezményezettjével együtt).

a hagyomány, haszonélvezet vagy a hagyatékból eredő más jog jogosultjai, a jog pontos meghatározásával együtt.

Utolsó frissítés: 24/06/2016

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [sk](#) nemrég módosult. Az Ön által

kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Általános információk - Szlovákia

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az Európai Unió Közjegyzőseinek Tanácsa (CNUe).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

A szlovák jogban az öröklési szerződés és a közös végrendelet nem megengedett.

A végrendelezésnek többféle módja van:

(1) A végrendelező által saját kezűleg írt végrendeletnek a végrendelező saját aláírását és a keltezt kell tartalmaznia. Az így írt végrendeletet tanúknak nem kell aláírniuk.

(2) A más módon (számítógéppel, írógéppel vagy más személy kézírásával) leírt végrendeletet két tanú előtt kell aláírni, akik úgyszintén aláírják a végrendeletet, ezzel tanúsítva, hogy a dokumentum valóban a végrendelező végakarátának kifejezése. Az így készült végrendeletnek tartalmaznia kell továbbá a végrendelező aláírását és a dátumot.

(3) Közjegyzői végrendelet. A végrendelet e fajtája esetében a tartalmi és alaki követelmények betartása a közjegyző feladata. A közjegyző által hitelesített végrendeletet a végrendeletek központi közjegyzői nyilvántartásában kell nyilvántartásba venni.

(4) A végrendelet egy sajátos formája használható akkor, ha a végrendelező egészségi állapota rossz, nem lát vagy hall, vagy írásra, illetve olvasásra képtelen. Ilyen esetekben három tanúnak kell a végrendelezéskor jelen lennie. Ők a végrendelet meghallgatását és leírását követően azt tanúként aláírják. Az okiratban fel kell tüntetni az azt leíró és felolvasó személyt, továbbá azt, hogy miként igazolták azt, hogy az okirat a végrendelező valós végakarátát tartalmazza.

Tanúként csak cselekvőképes személy járhat el. Nem járhat el tanúként vak, siket, néma, illetve a végrendelet nyelvét nem ismerő személy, továbbá az, akinek javára a végrendelet rendelkezést tartalmaz.

A végrendelet érvényességéhez abban fel kell tüntetni készítésének napját, hónapját és évét. Természetesen fontos tartalmi elem a kedvezményezettek megjelölése, akik a hagyaték egészét, egy arányos részét, vagy meghatározott vagyontárgyakat örökölnék (ki mit fog kapni).

Amennyiben a végrendeletet a végrendelező saját kezűleg írta, ajánlatos, hogy a hozzá közel álló személyekkel közölje, hogy a végrendeletet hova tette letétbe.

A végrendeletben kikötött feltétel hatálytalan.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

A közjegyzőknek az általuk hitelesített végrendeletet a végrendeletek közjegyzői kamara által vezetett központi közjegyzői nyilvántartásában hivatalból nyilvántartásba kell venniük. A fenti (1), (2) és (4) pont szerint készült végrendeleteket nem kell nyilvántartásba venni, de a végrendelező vagy más személy kérésére a közjegyző azt megőrzésre átveheti. A közjegyzőnek a megőrzésre így átvett végrendeletet nyilvántartásba kell vennie a végrendeletek központi közjegyzői nyilvántartásában.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelelés)?

Igen, a Polgári Törvénykönyv (a 40/1964. sz. törvény) 479. cikke rendelkezik a hagyatéki kötelelésről és az arra jogosult örökösökről: „A kiskorú leszármazóknak meg kell kapniuk legalább a törvényes örökrészüket, a nagykorú leszármazóknak pedig törvényes örökrészük felét. Amennyiben a végrendelet ennek ellentmondó rendelkezést tartalmaz, a végrendelet adott része érvénytelen, kivéve, ha a megjelölt leszármazókat az öröklésből kizárták”.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Az öröklés a törvény erejénél fogva, végrendelettel, vagy e két módon együttesen történik. Ha az elhunyt nem hagyott hátra végrendeletet, vagy vannak a végrendeletben nem érintett vagyontárgyak, az öröklés a törvényes öröklés rendje szerint, kedvezményezetti osztályok alapján történik.

1. osztály

Az első osztályban az elhunyt gyermekei és házastársai egyenlő arányban örökölnék. Ha a gyermek nem örököl, a gyermek örökrésze egyenlő arányban a gyermek gyermekei között oszlik meg. Ha e gyermekek vagy közülük bármelyik nem örököl, helyette leszármazói(k) örökölnék egyenlő arányban.

Ha az elhunyt leszármazói nincsenek vagy leszármazói nem örökölnék (azaz az öröklést mindegyikük visszautasította vagy egyik sem örökölhét, vagy valamennyiüket érvényesen kitagadták az öröklésből vagy nem kell őket figyelembe venni), akkor az öröklésben a kedvezményezettek második osztálya következik.

2. osztály

Ha az elhunyt leszármazói nem örökölnék, akkor a kedvezményezettek második osztályába tartozók örökölnék: a házastárs, az elhunyt szülei, és mindenki más, aki az elhunytal annak halála előtt legalább egy évig közös háztartásban élt, és aki emiatt a közös háztartásról gondoskodott, vagy akit az elhunyt eltartott. A második osztályba tartozó kedvezményezettek egyenlő arányban örökölnék, a házastársnak azonban mindig legalább a hagyaték fele jár.

3. osztály

Ha nem örököl sem a házastárs, sem a szülők, a harmadik osztályba tartozó kedvezményezettek örökölnék egyenlő arányban, ideértve az elhunyt testvéreit és mindenki más, aki az elhunytal annak halála előtt legalább egy évig közös háztartásban élt, és aki emiatt a közös háztartásról gondoskodott, vagy akit az elhunyt eltartott. Ha az elhunyt valamelyik testvére nem örököl, a testvér gyermekei egyenlő arányban kapják a testvér részét.

4. osztály

Ha a harmadik osztályban örökös nincsen, a negyedik osztályban az elhunyt nagyszülei örökölnék egyenlő arányban, és ha a nagyszülők egyike sem örököl, a nagyszülők gyermekei egyenlő arányban örökölnék.

Kedvezményezett hiányában a hagyaték végső soron az államra száll át.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 Öröklési ügyek

Az a kerületi bíróság, amelynek illetékességi területén az elhunyt utolsó lakhelye volt; ha lakhelye nem volt vagy az nem állapítható meg, akkor az a kerületi bíróság, amelynek illetékességi területén az elhunyt utoljára tartózkodott; ilyen bíróság hiányában pedig az elhunyt vagyontárgyainak helye szerint illetékes bíróság. A kerületi bíróság megbizta a közjegyzőt a teljes hagyatéki eljárás lefolytatására. A közjegyző cselekményei a bíróság cselekményeinek tekintendők. A külföldi jogsegély iránti kérelmek nem tartoznak közjegyzői hatáskörbe.

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A kedvezményezettek az öröklés elfogadásáról vagy visszautasításáról a közjegyző előtt szóban nyilatkoznak, vagy pedig a hagyatéki bíróságnak attól az időponttól számított egy hónapon belül írásbeli nyilatkozatot küldenek, hogy az öröklés visszautasítására vagy elfogadására fennálló jogukról és a nyilatkozat jogkövetkezményeiről szóló bírósági értesítést kézhez vették.

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A szlovák jog hagyományról nem rendelkezik.

5.4 a kötelesrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A kötelesrész visszautasítása vagy elfogadása tekintetében külön nyilatkozat nem létezik. Az eljárás az öröklés elfogadására vagy visszautasítására vonatkozó eljárással azonos, azonban eljárás esetén az egyhónapos határidő nem érvényesül.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e példát hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

Az anyakönyvi hivatal értesíti az illetékes kerületi bíróságot a kerületben történt halálesetekről. A bíróság a halálesetről vagy holtak nyilvántartásáról való tudomásszerzések erre irányuló kérelem nélkül is megindítja az eljárást. A bíróság először a végrendeletek központi közjegyzői nyilvántartásában ellenőrzi, hogy az elhunyt hagyott-e hátra végrendeletet, az örökségből kitagadó nyilatkozatot vagy ezen okiratok visszavonását, és megállapítja, hogy ezek az okiratok melyik közjegyzőnél kerültek letétbe helyezésre. A bíróság előzetes vizsgálatot folytat a kedvezményezettek, valamint az elhunyt hagyatékának és tartozásainak felkutatására, és az öröklés biztosítása érdekében minden sürgős intézkedést megtesz. Az öröklés elbírálásához tárgyalást nem kell tartani. A közjegyző a bíróság felhatalmazott megbízottjaként a kedvezményezettek egyetértésével kiállítja az öröklési bizonyítványt, ha a hagyaték egyetlen kedvezményezettje van, a hagyaték végső soron az államra száll, a kedvezményezettek a felosztásról egymás között megállapodtak, vagy a kedvezményezettek és az elhunyt hitelezői megállapodtak abban, hogy a túl sok tartozással terhelt hagyatékot a tartozások kiegyenlítése fejében átruházzák.

A jogerős öröklési bizonyítvány a kedvezményezettek számára az átruházási jogcímet testesíti meg.

Amennyiben a hagyatéki eljárás nem öröklési bizonyítvány kiállításával zárul (például jogvita esetében), akkor a közjegyző készíti el a bíróság végzésének meghozatalához szükséges iratokat, ideértve a végzés tervezetét, és számlát állít ki kiadásairól és a munkadíjáról.

Amennyiben a hagyaték túl sok tartozással terhelt, és a kedvezményezettek és az elhunyt hitelezői nem kötnek megállapodást a hagyaték tartozások kiegyenlítése fejében történő átruházásáról, a bíróság elrendelheti a hagyaték felszámolását. A felszámolást elrendelő végzésben a bíróság felkéri a hitelezőket igényüknek megadott határidőn belüli bejelentésére, egyébként az igények elévülnek.

A bíróság (a közjegyző a bíróság megbízottjaként) a túl sok tartozással terhelt hagyatékot az elhunyt összes vagyontárgyának a hasonló vagyontárgyákéhoz hasonló áron történő értékesítésével számolja fel. A vagyontárgyak értékesítésekor a bíróság megbízottja a felek képviseletében saját nevében jár el, de figyelembe veszi a felek által az eszközök felszámolásához adott kedvezőbb ajánlatokat. Ha egyes vagyontárgyak megmaradnak, azok az államra szállnak át az elhunyt halálának napjával.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökös, illetve hagyományossá?

Az örökség az elhunyt halálával száll át. Az öröklési bizonyítvány vagy a bíróság végzése a múltban történt tény tekintetében csak deklaratív hatályú. A hagyatékkal azonban csak a jogerős öröklési bizonyítvány vagy bírósági végzés birtokában lehet teljes körűen rendelkezni.

Az elhunyt halálának napja halotti bizonyítvánnyal, illetve szlovák állampolgár külföldön bekövetkezett halála esetében a szlovák Belügyminisztérium különleges nyilvántartója által kiállított haláleseti értesítéssel igazolható; eltűnt személy esetében pedig a holtak nyilvántartási eljárásban hozott bírósági határozattal, amelyben a bíróság megállapítja a halál időpontját. Szlovák állampolgárt csak szlovák bíróság nyilváníthat holtak. A szlovák bíróságok külföldi állampolgárt holtak nyilváníthatnak, de a jogkövetkezmények csak a szlovákiai állandó lakóhellyel rendelkező személyekre és csak a Szlovákiában fellelhető vagyontárgyakra vonatkoznak.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Igen, a kedvezményezettek felelnek az elhunyt tartozásaiért, de csak örökrészük értéke erejéig. A kedvezményezettek nem kötelesek az elhunyt tartozásainak saját vagyonukból történő kifizetésére.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés annál a kerületi hatóságnál történik, amelynek illetékességi területén az ingatlan található. A hatóság a bejegyzést hivatalból, vagy a tulajdonos, illetve más feljogosított személy kérelmére végzi el. A kérelmet írásban kell beterjeszteni, és annak tartalmaznia kell a) a kérelmező nevét (cégnevét) és állandó lakóhelyét (székhelyét), b) a kerületi hatóság megnevezését, amelyhez a kérelmet benyújtják, c) a kérelmező ingatlanra vonatkozó jogcímét tanúsító hivatalos igazolást vagy más hivatalos okiratot, és d) a mellékletek jegyzékét.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

Hagyatéki gondnok kijelölése nem kötelező. Ha azonban a közérdek vagy a felek jelentős érdeke úgy kívánja, a bíróság hivatalból sürgős intézkedést hoz a hagyaték biztosítására, és hagyatéki gondnokot is rendelhet. Leggyakrabban a kedvezményezettek egyike vagy az elhunyt közel álló más személy a hagyatéki gondnok, de lehet a szóban forgó hagyatéki eljárásban a bíróság megbízottjaként eljáró közjegyzőtől eltérő más közjegyző is.

A szlovák jog szerint rendelt hagyatéki gondnok szerepe eltér a common law alapján kirendelt hagyatéki gondnoktól.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

A végrendeletet a bíróság megbízottjaként kijelölt közjegyző hajtja végre. Az örökkelssel megszerzett hagyatékot a kedvezményezettek kezelik, de a hagyatéki vagyontárgyakkal való rendelkezéshez és a szokásos gazdálkodás körét meghaladó egyéb cselekményekhez a bíróság engedélyére van szükségük.

9.3 Mik a gondnok jogai?

A hagyatéki eljárás alatt a hagyatéki gondnok a bíróság által megszabott korlátokon belül megteszi a hagyatékot alkotó vagyontárgyak állagmegóvásához szükséges intézkedéseket. Felhatalmazásának terjedelmét a bíróság úgy határozza meg, hogy a hagyatéki gondnok számára lehetséges legyen a hagyatékot alkotó vagyontárgyak állagmegóvása. A törvényben vagy a bíróság által előírt kötelezettségek megszegésével okozott károkért a hagyatéki gondnok felel. A hagyatéki eljárás végén a hagyatéki gondnok zárójelentést nyújt be a kedvezményezetteknek, a bíróság pedig dönt a hagyatéki gondnok díjáról és költségterítéséről, amelyeket a hagyatékot megszerző kedvezményezett fizeti ki.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

A hagyatéki eljárás végén a közjegyző öröklési bizonyítványt állít ki, amely bírósági végzésnek minősül. A bizonyítvány feltünteti a kedvezményezettek nevét és megjelöli az egyes kedvezményezettek megillető vagyontárgyakat és örökrészt.

A kedvezményezett kérésére a közjegyző a hagyatéki eljárás során igazolást állíthat ki az örökösök egyes csoportjai számára. Ez az ügy irataiból ismert tények megerősítése a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyző által kiállított közokirat formájában, főként a kedvezményezett vagy olyan más személyek jogállásának igazolására, akire az elhunyt valamely joga átszáll (pl.: biztosítási kötvény alapján kifizetésre kerülő kártalanítás, folyamatban lévő eljárásokban eljárási jogállás stb.).

Utolsó frissítés: 14/01/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közölt vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Általános információk - Finnország

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az Európai Unió Közjegyzőseinek Tanácsa (CNUe).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

Az öröklési kérdéseket az öröklési törvénykönyv szabályozza (40/1965). Halál esetén a hagyaték sorsát csak végrendelet határozhatja meg. A végrendeletet írásban és két tanú jelenlétében kell elkészíteni. Az örökhagyónak a végrendeletet annak elkészítésekor kell aláírnia, vagy korábbi aláírását sajátjának kell elismernie. Az örökhagyó általi aláírás vagy aláírásának sajátjaként történő elismerése után a tanúknak aláírásukkal kell a végrendeletet hitelesíteniük. Bizonyos körülmények fennállása esetén a szóbeli végrendelet is kötelező erejű lehet.

Lehetőség van kölcsönös végrendelet tételére is, amelyet legtöbbször házastársak a tulajdonjog egymás közötti átruházása céljából tesznek. A kölcsönös végrendeletekre a többi végrendelettel azonos alaki követelmények vonatkoznak. A házastársak közötti kölcsönös végrendeletekre vonatkozó szabályok az élettársi kapcsolatban élők kölcsönös végrendeletére is irányadók.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

A finn hatóságok nem vezetnek végrendeleti nyilvántartást.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelező rész)?

Az örökösnevezés szabadsága az elhunyt közvetlen leszármazóira és házastársára korlátozódik. Az egyenes ági leszármazók, továbbá az örökbe fogadott gyermekek és azok leszármazói az elhunyt hagyatékának törvényben meghatározott részére jogosultak. A törvényben meghatározott rész a hagyatékából az adott örökösre a törvényes öröklés rendje szerint jutó rész felének felel meg.

A házastárs védelmet élvez az elsőként elhalálozó házastárs végrendeletével szemben. A túlélő házastárs megtarthatja az elhunyt házastárs teljes hagyatékát, amennyiben az egyenes ági leszármazó hagyaték felosztása iránti kérelméből vagy az elhunyt végrendeletéből más nem következik. A túlélő házastárs minden esetben megtarthatja a házastársak közös lakhelyeként használt lakóingatlan, illetve a szokásos háztartási berendezések osztatlan birtokát, kivéve, ha a túlélő házastárs tulajdonában lakás céljára alkalmas lakóingatlan van.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Az elsődleges kedvezményezettek az egyenes ági leszármazók, akik a hagyatékából egyenlő arányban részesednek. Ha a gyermek elhunyt, helyébe a gyermek leszármazója lép, és a család minden ága egyenlő részt örököl.

Ha az elhunyt házas volt és nincs túlélő egyenes ági leszármazója, első helyen a túlélő házastárs örököli az elhunyt házastárs hagyatékát. A bejegyzett élettársak a házastársakkal azonos feltételek mellett örökölnek.

Ha az elhunytnek nincs túlélő egyenes ági leszármazója és halálakor nem volt házas, az elhunyt apja és anyja egyaránt a hagyaték felét örököli. Ha az elhunyt apja vagy anyja már meghalt, a része az elhunyt testvérei között oszlik meg. Ha a testvér meghalt, helyébe annak leszármazói lépnek, és a család minden ága egyenlő részt örököl. Ha az elhunyt mindkét szülője életben van, testvérek, illetve azok leszármazói hiányában a teljes hagyatékot a szülők örökölik.

Ha a fent említett örökösök közül már senki sincsen életben, az elhunyt anyjának és apjának szülei örökölik a teljes hagyatékot. Ha az elhunyt apai nagyapja, apai nagyanyja, anyai nagyapja, vagy anyai nagyanyja elhunyt, a hagyaték adott nagyszülőre jutó részét gyermekei örökölik. Az unokatestvéreknek öröklési joguk nincsen.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 öröklési ügyek

Az öröklési ügyekkel kapcsolatos feladatok több hatóság között oszlanak meg. Az elhunyt vagyontárgyairól és tartozásairól kötelezően felveendő hagyatéki leltárt meg kell küldeni azon helység adóhivatalának, ahol az elhunyt a hagyatéki leltár felvételét megelőző egy hónapon belül élt. A bírótól kérhető azon személyek jegyzékének ellenőrzése, akik a hagyatéki leltár szerint a hagyatékból részesednek. Az állam vagyonszerzésével kapcsolatos ügyekben az államkincstár a központi illetékes hatóság. A hagyatékkal kapcsolatos ügyekben az a kerületi bíróság (*käräjäoikeus*) illetékes, amelynek illetékességi területén az elhunyt lakott.

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az örökség elfogadható a szóban forgó vagyontárgy tényleges átvételével. Az örökös tehet külön elfogadó nyilatkozatot is. Ha a hagyaték felosztásra került, az elfogadó nyilatkozatot a kedvezményezett(ek) tekintetében kell elkészíteni. Ha a hagyaték felosztása nem történt meg, a nyilatkozatot a hagyatékot kezelő személy vonatkozásában kell elkészíteni. A nyilatkozatot a bíróságnak is be kell mutatni.

Az öröklés visszautasítása önkéntes, de a nyilatkozatot írásban kell megtenni. A visszautasító nyilatkozat szólhat az elhunyt hagyatékában részesülő személy, a hagyatéki gondnok, a hagyatékot felosztó személy, a végrendeleti végrehajtó, vagy az elhunyt örökösévé váló bármelyik leszármazó javára. Ahhoz, hogy a visszautasítás az adott örökrész tekintetében hatályos legyen, az örökösnek tájékoztatási célból írásbeli visszautasító nyilatkozatot kell tennie az elhunyt hagyatékára vonatkozóan, vagy a visszautasító nyilatkozatot szabályszerű nyilvántartásba vétel céljából letétbe kell helyeznie az illetékes bírónál (a végrehajtási törvénykönyv 4. fejezetének 81. szakasza).

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A végrendelet kedvezményezettjeivel kapcsolatos szándék bejelentése előírt alakiságokhoz nem kötött. A kedvezményezettnek a hagyaték tényleges gondnokához vagy a végrendeleti végrehajtóhoz intézett nyilatkozata a végrendelet kedvezményezettjéhez intézett nyilatkozatnak tekinthető, akárcsak a szóban forgó vagyontárggyal kapcsolatos megfelelő intézkedések megtétele. Az örökösök értesítése tekintetében elegendő annak jelzése, hogy a kedvezményezett a végrendelet alapján kívánja jogait érvényesíteni.

A hagyomány visszautasítására vonatkozó nyilatkozatot írásban kell megtenni. Ahhoz, hogy a visszautasítás az adott hagyomány tekintetében hatályos legyen, a hagyományosnak tájékoztatási célból írásbeli visszautasító nyilatkozatot kell tennie az elhunyt hagyatékára vonatkozóan, vagy a visszautasító nyilatkozatot szabályszerű nyilvántartásba vétel céljából letétbe kell helyeznie az illetékes bírónál (a végrehajtási törvénykönyv 4. fejezetének 81. szakasza).

5.4 a kötelesrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az örökösnek az őt jog szerint megillető örökrész iránti igényét a végrendelettről való értesülést követő hat hónapon belül kézbesítő útján vagy más igazolható módon kell a kedvezményezett felé bejelentenie. A jogos örökrész iránti igény bejelenthető a fenti határidőn belül megjelenő hivatalos lapban közzétett hirdetmény útján is, amennyiben az igényt azért nem jelentették be a kedvezményezettnek, mert feltételezhető volt, hogy az igénybejelentéssel kapcsolatban nem szolgáltatna információkat, vagy mert a címe nem volt ismert.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

Finnországban a hatóságok öröklési ügyben nem indítanak eljárást hivatalból. A haláleseteket követően elsőként a hagyatéki dokumentáció, ennek részeként a hagyatéki leltár elkészítésére kerül sor. A hagyatéki leltár az elhunyt hagyatékának helyzetét bemutató irat, amely felsorolja az elhunyt vagyontárgyait és kötelezettségeit. A hagyatéki leltárban feltüntetésre kerülnek mindazok, akik részesednek az elhunyt hagyatékában, továbbá a túlélő házastárs vagyontárgyai és kötelezettségei, valamint a házastársi közös vagyon körébe tartozó vagyontárgyak és kötelezettségek. A hagyatéki dokumentációt a halál időpontjától számított három hónapon belül kell elkészíteni, de az adóhivatal ezt a határidőt különleges okok fennállása miatt meghosszabbíthatja.

A hagyatéki dokumentáció elkészítésének kötelezettsége a hagyatékban részesülő és a hagyatékot alkotó vagyon kezeléséért felelős személy, illetve a hagyatéki gondnok vagy a végrendeleti végrehajtó feladata. Ennek a személynek a hagyatéki dokumentáció elkészítéséhez két megbízottat kell kiválasztania. A hagyatéki leltárhoz mellékelni kell az elhunyt családfáját. Finnországban az anyakönyvi nyilvántartás az egyházi és az állami népeesség-nyilvántartás keretében is történik, és a nyilvántartásokból hivatalos kivonat beszerzését elrendelheti a bíró vagy azon egyházközség, amelyben az elhunyt nyilvántartották. A hagyatéki leltárt a hagyatéki dokumentáció elkészítését követő egy hónapon belül meg kell küldeni a finn adóhivatalnak (*Verohallinto*).

Ha valaki végrendelet hátrahagyásával hal meg, a végrendelet kedvezményezettjének tájékoztatási célból – kézbesítő útján vagy más igazolható módon – meg kell küldenie a végrendeletet az örökösöknek, és át kell adnia számukra a végrendelet hiteles másolatát. Ha valamely örökös a végrendeletet meg kívánja támadni, a végrendelettről való értesítést követő hat hónapon belül kell panaszt benyújtania.

A hagyaték felosztása csak a felszámolásának befejezését követően kezdődhet meg. A hagyaték felszámolásának része a hagyatékban lévő vagyontárgyak mennyiségének meghatározása, az elhunyt és a hagyatékot terhelő tartozásokkal kapcsolatos kötelezettségek teljesítése, és a hagyományosok jogainak meghatározása. A hagyaték felszámolásának céljából a hagyatékot alkotó teljes vagyon a hagyatékban részesedők közös tulajdonába kerül, kivéve, ha a vagyon kezelésére más rendelkezés irányadó. A hagyatékban részesedők a közös kezelés helyett kérhetik a bíróságtól gondnok rendelését az elhunyt hagyatékának kezelésére. A hagyaték gondnoknak történő átadását követően megszűnik a hagyatékban részesedők általi közös kezelés, és a továbbiakban az elhunyt hagyatékával kapcsolatos intézkedésekre nem lesznek jogosultak. A hagyatéki gondnok kötelezettsége a hagyaték felszámolásával kapcsolatos intézkedések megtétele. A hagyaték felszámolása után a hagyatéki gondnoknak értesítenie kell a hagyatékban részesedőket, és gondnoki nyilatkozatot kell készítenie.

A hagyaték felosztását annak felszámolása után a hagyatékban részesedő bármely személy kérheti. Ha az elhunyt házasságban vagy élettársi kapcsolatban élt, a vagyont az örökösök közötti felosztás előtt meg kell osztani. A hagyatékban részesedők megállapodásuk szerinti módon oszthatják meg a hagyatékot. A hagyaték felosztásáról felosztási okiratot kell készíteni, és azt a hagyatékban részesedőknek alá kell írniuk, továbbá annak valódiságát és helyállóságát két pártatlan tanúnak kell igazolnia.

A hagyaték felosztását végző személy kérheti, hogy a bíróság a hagyatékot végzésben ossza meg. Erre rendszerint akkor kerül sor, ha a hagyatékban részesedők a hagyaték felosztásában nem tudnak megállapodni. Eltérő rendelkezés hiányában a hagyaték felosztását a hagyatéki gondnok vagy a végrendeleti végrehajtó végzi, ha a hagyatékban nem részesedik, és a hagyatékban részesedők felkéri a hagyaték felosztására, továbbá ha a hagyaték felosztására más személyt nem jelöltek ki.

A hagyaték felosztását végző személynek meg kell határoznia a hagyaték felosztásának helyét és időpontját, és a felosztásra igazolható módon meg kell hívnia a hagyatékban részesedőket. A hagyaték felosztását végző személynek törekednie kell annak biztosítására, hogy a hagyatékban részesedők a felosztás tárgyában megállapodásra jussanak. Ha ilyen megállapodás születik, a hagyatékot ennek megfelelően kell felosztani. Megállapodás hiányában a hagyaték felosztását végző személynek a hagyatékot úgy kell felosztania, hogy a hagyatékban részesedő valamennyi személy részt kapjon a teljes tulajdonból. Ha a hagyaték másként nem osztható fel, a bíróság a hagyaték felosztását végző személy kérésére elrendelheti, hogy a hagyaték felosztását végző személy értékesítsen egyes vagyontárgyakat, vagy szükség esetén a hagyatékot alkotó teljes vagyont. A hagyaték felosztását végző személy

elkészíti és aláírja a felosztási jegyzőkönyvet. A hagyaték felosztását végző személy általi felosztást a felosztástól számított hat hónapon belül a hagyatékban részesedő bármely személy vitathatja a hagyatékban részesedő többi személlyel szembeni panasz benyújtásával.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökösé, illetve hagyományossá?

Az öröklési képességhez az elhunytal való, törvényben előírt családi, házassági vagy örökbefogadás útján létrejövő rokoni kapcsolat szükséges. A kedvezményezett lehet természetes vagy jogi személy.

Örökös vagy kedvezményezett az elhunyttal vagy végrendelezővel a halál időpontjában együtt élő személy lehet. Kivétel ez alól az elhunyt halála előtt fogant gyermek, a későbbi élve születés feltételével.

A jogait érvényesíteni kívánó örökösnek vagy kedvezményezettnek el kell fogadnia az öröklést, vagy igényét be kell jelentenie azon személyek felé, akik az öröklést elfogadták. Ha az örökség felosztása nem történt meg, az igényt a hagyatékot kezelő személyhez kell benyújtani. Az igény a bíróságon is betervezhető. Az örökösnek vagy kedvezményezettnek meg kell ővnia a kapott örökséget vagy a végrendeletet, ha egyedül vagy más személyekkel együtt a hagyatékot kezelésre átvette, részt vett a hagyatéki dokumentáció elkészítésében vagy a felosztásban, vagy a szóban forgó vagyontárggyal kapcsolatban bármely más intézkedést tett.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Az elhunyt hagyatékában részesedő személy az elhunyt tartozásaiért nem tartozik felelősséggel. Az elhunyt hagyatékában részesedő személy, aki a hagyatéki dokumentáció elkészítésére köteles, csak akkor tartozik felelősséggel az elhunyt tartozásaiért, ha a hagyatéki dokumentációt határidőre nem nyújtja be.

Az elhunyt tartozásait és hagyatékát a hagyatéki vagyontárgyakból kell kiegyenlíteni. Az elhunyt hagyatékában részesedők azonban személyes felelősséggel tartoznak a hagyatékba általuk felvett tartozásokért vagy kötelezettségekért.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Az ingatlan bejegyzéséhez szükséges dokumentumok köre változó, attól függően, hogy az adott ingatlan megszerzése törvényes örökléssel vagy végrendeleti rendelkezés folytán történt. A törvényes öröklés alapján történő ingatlan-nyilvántartási bejegyzési kérelemhez mellékelni kell a hagyatéki leltárt, a hagyaték felosztásáról felvett jegyzőkönyvet, az elhunyt családfáját, a hagyaték felosztásával kapcsolatos iratokat és az örökölt ingatlan átadásával kapcsolatos iratokat. A kérelmezőnek a hagyatékban részesedő valamennyi személy aláírásával ellátott elfogadó okirat vagy az elhunyt lakóhelye szerint illetékes bíróság által kiadott jogerős tanúsítvány benyújtásával bizonyítania kell azt is, hogy a hagyaték felosztása joghatályosan megtörtént.

A végrendeleti öröklésen alapuló ingatlan-nyilvántartási bejegyzési kérelemhez mellékelni kell a hagyatéki leltárt, az elhunyt családfáját, az eredeti végrendeletet, a végrendelet joghatályosságát igazoló tanúsítványt, valamint annak bizonyítékát, hogy a végrendeletről valamennyi örökös értesítették. Ha a hagyatékban részesedők jegyzékének valódiságát és helytállóságát bírónak kell tanúsítania, akkor a kérelemhez a családfát nem kell csatolni.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

A hagyatéki gondnok rendelésének kérelmezése nem kötelező. Ha a bírósághoz hagyatéki gondnok rendelése iránti kérelmet nyújtanak be, akkor a bíróságnak a hagyaték kezelésének biztosítására hagyatéki gondnokot kell rendelnie. A kérelmet a hagyatékban részesedő bármely személy, vagy a végrendeleti végrehajtó, vagy a végrendelet kedvezményezettje terjesztheti be. A hagyatékot alkotó vagyont akkor is át lehet adni hagyatéki gondnok általi kezelésre, ha azt a hagyaték vagy az elhunyt hitelezője, vagy az elhunyt tartozásaiért felelősséggel tartozó személy kéri.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

A hagyaték kezelésére vonatkozó eltérő rendelkezés hiányában a hagyatékot alkotó vagyont az elhunyt hagyatékában részesedők közösen kezelik. Az elhunyt hagyatékában részesedők megállapodhatnak a hagyaték közös kezelésében, és abban, hogy a hagyaték további értesítésig vagy meghatározott időpontig nem kerül felosztásra.

Az elhunyt hagyatékát bírósági határozattal lehet a hagyatéki gondnoknak kezelésre átadni. Ha erre kerül sor, megszűnik a hagyatékban részesedők általi közös kezelés, és ezt követően az elhunyt hagyatéka tekintetében még egyhangú döntéssel sem hozhatnak döntéseket.

Az elhunyt végrendeletben meghatározott személyt nevezhet meg a hagyaték végrehajtóként történő kezelésére. A végrendeleti végrehajtó feladata a hagyaték felszámolásának és a végrendelet végrehajtásának biztosítása. Ilyen esetekben a végrendeleti végrehajtó látja el mindazokat a teendőket, amelyek egyébként a hagyatékban részesedőkre vagy a hagyatéki gondnokra hárulnának. A végrendeleti végrehajtó nevezése nem akadályozza meg a hagyatéki gondnok rendelését. Ha a végrendeletben végrehajtót neveztek meg, őt rendelik ki hagyatéki gondnoknak, amennyiben ez ellen nyomós érv nem szól.

9.3 Mik a gondnok jogai?

Az általános kezelési forma az elhunyt hagyatékának közös kezelése, amely alól csak a különleges esetek képeznek kivételt. Az elhunyt hagyatékának közös kezelése esetében a hagyatékban részesedők képviselik a hagyatékot harmadik személyek irányában, a hagyatékkal kapcsolatban együttesen indíthatnak pert, illetve együttesen perelhetők. A sürgős intézkedéseket azonban olyan esetben is meg kell hozni, ha ahhoz a hagyatékban részesedő összes személy hozzájárulása nem szerezhető be. A hagyatékban részesedők a hagyaték ügyeinek intézésére egy személyt is felhatalmazhatnak. Hagyatéki gondnok kirendeléséről a bíróság okiratot állít ki, amelyben meghatározza, hogy a kirendelés mely hagyatékra vonatkozik. A hagyatéki gondnok hatásköre csak arra a hagyatékra terjed ki, amelyre őt a bíróság kirendelte. Az elhunyt hagyatékának a hagyatéki gondnok kezelésébe adását követően a hagyatéki gondnok képviseli a hagyatékot harmadik személyek irányában, a hagyatékkal kapcsolatban pert indíthat, illetve perelhető. A hagyatéki gondnok feladata a hagyaték felszámolásával kapcsolatos intézkedések megtétele. A hagyatéki gondnoknak ki kell kérnie a hagyatékban részesülők véleményét mindazon kérdésekkel kapcsolatban, amelyek közülük egy vagy több személy számára jelentőséggel bírnak. A hagyatéki gondnok intézkedésének azonban még ilyen esetekben sem feltétele a hagyatékban részesedők hozzájárulása.

A felszámolási folyamatban a végrendeleti végrehajtó jogosítványai a végrendelet tartalmától függenek. Eltérő végrendeleti intézkedés hiányában a végrendeleti végrehajtó jogosítványai megegyeznek a hagyatéki gondnok jogosítványaival.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

A hagyatéki leltár és a hagyaték felosztásáról felvett jegyzőkönyv a hagyományos vagy kedvezményezett jogállását meghatározó, a hagyatéki eljárás során elkészítendő okirat.

A hagyatéki leltárba fel kell venni az elhunyt hagyatékában, az elhunyt vagyontárgyaiban és kötelezettségeiben részesedőket, a kedvezményezetteket és a túlélő házastársat (ha a házastárs a hagyatékból nem részesedik).

A hagyaték felosztásának alapját a hagyaték felosztásáról szóló jegyzőkönyv képezi. Ez azonban nem végrehajtható okirat olyan értelemben, hogy annak alapján végrehajtási eljárást vagy a vagyonkezelés átengedését lehetne kezdeményezni. A végrehajtási intézkedésekkel kapcsolatban jogerős bírósági ítéletre van szükség.

Finnországban nem ismeretes az iratok bizonyító erejének fogalma.

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Általános információk - Svédország

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az Európai Unió Közjegyzéséinek Tanácsa (CNUE).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

Végrendeletet minden 18. életévét betöltött személy készíthet. A mentális betegség hatása alatt készült végrendelet érvénytelen. A végrendeletet írásban kell megtenni, és azt a végrendelezőnek alá kell írnia. A végrendeletnél egyidejűleg két tanúnak is jelen kell lenni, és azt alá kell írniuk. A tanúknak tudniuk kell, hogy végrendeletnél működnek közre, de a végrendelet tartalmát nem kell ismerniük.

A két tanúnak 15 évnél idősebbnek kell lennie, és nem lehet tanú a végrendelező házastársa, élettársa, testvére, egyenes ági rokona vagy más rokona. Nem lehet tanú az a személy sem, aki saját maga, vagy akinek házastársa, élettársa, testvére, egyenes ági rokona vagy más rokona végrendeletit juttatásban részesül.

A végrendelező rendkívüli végrendeletet is tehet, amennyiben betegsége vagy más vészhelyzet folytán a fenti módon nem tud végrendelezni. Ebben az esetben a végrendelet két tanú előtt szóban tehető meg, vagy a végrendelező azt saját kezűleg írja és aláírja.

Ha valamelyik fél a végrendeletet érvényteleníttetni kívánja, akkor a végrendelet megtámadására a bíróságon keresetet kell benyújtania. A keresetet a végrendelet kézhezvételétől számított hat hónapon belül kell benyújtani.

A végrendelezés csak akkor érvényes, ha arra a végrendeletre irányadó szabályok szerint került sor. Az öröklési szerződések és a tulajdon halál esetére szóló átruházásra vonatkozó más szerződések ezért nem érvényesek.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

Svédországban nincsen a végrendeletek nyilvántartásba vételét előíró szabály.

Annak érdekében, hogy a végrendelet léte ismert legyen és azt a végrendelező halála után fel lehessen használni, a végrendelezőnek a végrendelet fellelhetőségéről tájékoztatnia kell egy olyan személyt, aki a bizalmát élvezi. Elterjedt megoldás a végrendelet ügyvédi irodánál vagy bankban történő letétele helyezése. Ha az örökhagyó halála után végrendeletet nem találnak, az öröklés a törvényben előírt rendben történik. Ha a végrendelet később kerül elő, a hagyaték újból felosztható. Az elévülési idő tíz év.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelekrész)?

Igen, ha az elhunyt házastárs volt, illetve gyermekei voltak, a hagyatékra való végrendelezés korlátozott.

Ha az örökhagyó házastárs volt, a túlélő házastárs arra a vagyonra jogosult, amely – a közös vagyon megosztásakor rá jutó, továbbá a házastárs különvagyonát alkotó vagyonnal együtt – a svéd társadalombiztosítási kódex 2. fejezetének 6. és 7. szakasza szerinti négyszeres áralapösszegnek felel meg (2014: 44 400 SEK x 4=177 600 SEK (alapösszegre vonatkozó szabály)). Ez a jog akkor érvényesül, ha a hagyaték értéke erre fedezetet nyújt. Vagyis ha nincsen ilyen értékű vagyon, a meglévő vagyont a túlélő házastárs örökli. Az e jogot korlátozó végrendelet ebben a tekintetben érvénytelen.

Az elhunyt gyermekeit örökösnek nevezik, és ők kötelekrészre jogosultak. A kötelekrész azon örökrész fele, amely az örökösöknek a törvény erejénél fogva jár. A törvény szerint az örökhagyó örökösei egymás között egyenlő arányban jogosultak az öröklésre. A kötelekrészt korlátozó végrendelet ebben a tekintetben érvénytelen. Ahhoz, hogy az örökös a kötelekrészt megkaphassa, a végrendelet kézhezvételétől számított hat hónapon belül kérnie kell a végrendelet módosítását.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Konkrét végrendelezés hiányában az örökség felosztása a törvényben meghatározott öröklési rend szerint történik. Az öröklésre való jogosultság egyetlen követelménye az, hogy az illetőnek az örökhagyó halálakor életben kell lennie. Öröklésre az örökhagyó halálakor már megfogant, de később megszülető személy is jogosult.

A törvényes öröklési rend keretében három osztály létezik. Az első öröklési osztályt az örökhagyó gyermekei vagy unokái alkotják. A második öröklési osztály az örökhagyó szüleiből és testvéreiből áll, míg a harmadik öröklési osztály a nagyszülők és azok gyermekei, azaz az örökhagyó szüleinek testvérei. Az egyes ágak között az örökség egyenlő arányban oszlik meg. A második öröklési osztály nem örököl mindaddig, amíg az első öröklési osztályból bárki életben van. A harmadik öröklési osztály akkor örököl, ha a második öröklési osztályból már senki nincsen életben.

Ha az elhunyt házastárs volt, akkor a hagyaték a túlélő házastársra száll át. A túlélő házastárs halála után a közös örökösök örökölnék, közös örökösök hiányában pedig a második vagy a harmadik öröklési osztály. A közös örökösök ezért a túlélő házastárs halála után másodlagos öröklésre jogosultak.

Ha az örökhagyónak olyan örökösei vannak, akik a túlélő házastársnak nem örökösei, ők az örökhagyó halála után jogosultak örökrészükre.

Örökösök hiányában az örökség a svéd öröklési alapra száll át.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 Öröklési ügyek

Az örökség felosztása a legtöbb esetben a hatóságok bevonása nélkül zajlik. A haláleset követően az öröklésre jogosultak – akiknek az elhunyt hagyatéka közös tulajdonukba kerül – közösen osztják fel a hagyatékot. A hagyatékban részesedő felek a túlélő házastárs vagy élettárs, az örökösök és az általános hagyományosok. A hagyatéki leltárt a haláleset után három hónappal be kell nyújtani a svéd adóhatóságnak (Skatteverket). Ez a hagyatéki leltár felsorolja az elhunyt hagyatékát alkotó vagyontárgyakat és tartozásokat. A hagyatéki leltár a hagyaték képviselőjére jogosult személyeket is feltünteti. A svéd adóhatóság egyben az illetékes hatóság az ismeretlen örökösök felkutatására is; utóbbi a Post- och Inrikes Tidningarban közzétett hirdetmény útján történik. Ha a hagyatékban részesülő bármely fél kéri, a bíróság elrendelheti a hagyaték hivatalos hagyatéki gondnok kezelésébe adását, és egyben ki is jelöli a gondnokot. Ha a felek a hagyaték felosztásában megegyezni nem tudnak, akkor a hagyaték felosztására kirendelnek egy személyt. Ez a személy kikényszerítheti a hagyaték felosztását. A hagyaték felosztásáért felelős személyt az illetékes általános hatáskörű bíróság jelöli ki.

Az öröklési jogvitákban úgyszintén az illetékes általános hatáskörű bíróság jár el.

Ha a hagyatékban részesülő bármely személy kiskorú vagy cselekvőképtelen, gondnok rendelésére kerül sor. A gondnokot a vezető gyám rendeli.

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.4 a kötelekrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az öröklési jogosultság elfogadásához nincs szükség külön aktusra. Az örökösöknek azonban jelentkeznük kell, és amennyiben részesülnek a hagyatékban, közre kell működniük a hagyaték kezelésében.

Ha valamely személy végrendelet alapján jogosult az öröklésre, a hagyományosnak – ha jogát érvényesíteni kívánja – a végrendeletről értesítenie kell a törvényes örökösöket. A végrendeletről akkor történik meg az értesítés, amikor a végrendelet hiteles másolatát az örökös(ök)nek átadják és az(ok) azt

nyugtazza/nyugtazzák. A végrendeletet érvényteleníteni kívánó, illetve a kötelesrésze kiadása érdekében a végrendelet módosítását kérő örökös, valamint az alapösszegre vonatkozó szabályt érvényesíteni kívánó házastárs az értesítést követő hat hónapon belül keresetet nyújthat be a bírósághoz.

Az elhunyt örököse öröklési jogáról a túlélő házastárs javára lemondhat. Ez nem a hagyaték visszautasítása, ebben az esetben az örökös elhalasztja öröklési jogának érvényesítését. Az örökös másodlagos öröklésre lesz jogosult a túlélő házastárs hagyatékából, és a túlélő házastárs halála után megkapja örökrészt. Amennyiben az örökös a túlélő házastárs halálakor már nem él, az örökös örökösei lépnek helyébe az öröklésben.

Az örökös vagy hagyományos az örökhagyónál, azaz annak életében közvetlenül lemondhat öröklési jogáról. Ez a lemondás ellenkező kikötés hiányában kiterjed az örökhagyó örököseire. Az örökös, illetve annak örökösei azonban kötelesrészükre minden esetben jogosultak.

Ha valamely örökös vagy hagyományos visszautasítja vagy nem kéri örökségét, a svéd adóhivatal utasíthatja, hogy az utasítástól számított hat hónapon belül érvényesítse jogát. Ha az örökös vagy hagyományos jogát nem érvényesíti, öröklési jogosultságát elveszíti. Az öröklési jog visszautasítása a hagyaték felosztásáig lehetséges.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

Az örökhagyó halálakor a hagyatékban részesülő felek, azaz a túlélő házastárs vagy élettárs, az örökösök és az általános hagyományosok kötelezően közösen kezelik az elhunyt hagyatékát. Az ő feladatuk a hagyatéki leltár elkészítése és annak a svéd adóhatósághoz való benyújtása. Ha a vagyon a tartozásokat meghaladja, a többit a törvényben vagy a végrendeletben meghatározottak szerint kerül felosztásra. A hagyaték felosztása a hagyaték felosztásáról szóló okiratban történik, amelyet az örökösök és az általános hagyományosok készítenek el. A hagyaték felosztásáról szóló okirat írásban készül, és azt az örökösök aláírják. Ha az örökösök nem tudnak megegyezni a felosztásban, a hagyaték felosztását végző személy rendelhető ki és kényszerfelosztás végezhető. Ha végrendeleti végrehajtót neveztek meg, a felosztás az ő feladata.

Ha az elhunyt házastárs volt vagy élettársi kapcsolatban élt, rendszerint sor kerül a közös vagyon megosztására. A közös vagyon megosztása az elhunyt hagyatékának felosztása előtt történik.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

Az öröklés a törvény erejénél fogva áll be. Az örökösnek az örökhagyó halálának időpontjában életben kell lennie. Az örökhagyó halála előtt megfogant, és azt követően megszülető gyermek is örökös lesz. Az öröklési rendnek három különböző öröklési osztálya van; további információk a 4. kérdésnél találhatóak. Hagyományos az, akire érvényes végrendeletben vagyontárgyat ruháztak. Ha a hagyományos az örökhagyó halálakor nincs életben, a hagyományos rokona lép a helyébe, amennyiben a törvényes öröklés rendje szerint öröklésre jogosult.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Nem, az örökösök az elhunyt tartozásaiért nem felelnek. Haláleset után az örökhagyó vagyona és tartozásai a hagyatékban egyesülnek. A hagyaték önálló jogi személy, így jogokkal és kötelezettségekkel rendelkezik. Ha a tartozások a vagyont meghaladják, a hagyaték csődbe megy, és az örökség felosztására nem kerülhet sor.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Az ingatlan tulajdonjogát megszerző személynek kérnie kell a szerzés (a jogcím) nyilvántartásba vételét a svéd földhivatalnál (<http://www.lantmateriet.se/>), rendszerint a szerzéstől számított három hónapon belül. A jogcím nyilvántartásba vételét kérő személynek be kell nyújtania a szerzésről szóló okiratot és a szerzés igazolásához szükséges egyéb iratokat. Adásvétel esetében például az adásvételi szerződést kell benyújtani, egyéb iratok kíséretében. Ha az ingatlanszerzés örökléssel történik, néhány esetben (ha a hagyatékban csak egy fél érdekelt) elegendő a nyilvántartásba vett hagyatéki leltár egy eredeti és egy másolat példányának benyújtása. Ettől eltérő esetekben a hagyaték felosztásáról szóló okiratot kell eredetiben és másolatban benyújtani. További okiratok benyújtása is szükséges lehet, ilyen például a vezető gyám hozzájárulása, ha a hagyatékban kiskorú vagy jogképeséggel nem rendelkező személy részesül. A hagyaték felosztásáról szóló okirat benyújtása helyett néhány esetben a jogcím nyilvántartásba vétele kérhető a joghatályossá vált végrendelet benyújtásával.

Az ingatlan tulajdonosának az a személy minősül, aki legutoljára kérte a jogcím bejegyzését.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

Hivatalos hagyatéki gondnok kijelölése kötelező, ha azt a hagyatékban részesülő személy kéri. A hagyományos – az a személy, aki végrendelet alapján egy adott vagyontárgyat örököl – szintén kérheti hivatalos hagyatéki gondnok kirendelését. A hagyatéki gondnokot az illetékes bíróság jelöli ki. A hagyatéki gondnoknak rendelkeznie kell a hagyaték kezeléséhez szükséges ismeretekkel.

A végrendeletben rendelkező a végrendeletben rendelkezhet úgy is, hogy a hagyaték kezelését az örökösök és az általános hagyományosok helyett végrendeleti végrehajtó végezze.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

Elsőként a hagyatékban részesülő felek, a túlélő házastárs vagy élettárs, az örökösök és az általános hagyományosok. A hagyatéki leltárban fel kell sorolni a hagyatékban részesülő feleket. Ha hivatalos hagyatéki gondnokot vagy végrendeleti végrehajtót neveztek, a hagyatékban részesülő felek helyett ők jogosultak a hagyaték képviselőire.

9.3 Mik a gondnok jogai?

A hivatalos hagyatéki gondnok feladata a hagyaték vagyontárgyainak és tartozásainak felmérése és az ingatlanok kezelése. A hagyaték törvényes öröklés vagy végrendelet szerinti későbbi felosztásához meg kell jelölni az örökösöket és a hagyományosokat is. A hagyatéki gondnok ezért jogosult az ehhez szükséges iratok aláírására. A hagyatéki gondnok hatáskörének vannak korlátozásai, pl. ingatlan értékesítéskor a hagyatéki gondnoknak be kell szereznie az összes társtulajdonos hozzájárulását, ha pedig ez nem lehetséges, akkor az illetékes kerületi bíróság engedélyét.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezett jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

A leggyakoribb iratok a hagyatéki leltár és a hagyaték felosztásáról szóló okirat.

A hagyatéki leltár: A hagyaték felleltározását követően – amelyre valamennyi örököst és hagyományost meg kell hívni – készül el a hagyatéki leltár, amelyet be kell nyújtani a svéd adóhatóságnak. A leltár egyebek mellett feltünteti az örökösök és hagyományosok személyét, valamint a hagyatéki vagyontárgyakat és tartozásokat. A hagyatékot legjobban ismerő személynek, a hagyatéki leltár bemutatójának eskü alatt kell tanúsítania, hogy a hagyatéki leltárban szereplő információk helytállóak. Két személynek kell tanúsítania, hogy a hagyatéki leltárba mindent helytállóan felvettek. A hagyatéki leltárhoz csatolni kell a végrendeletet és a házassági vagyoni jogi szerződést. A svéd adóhatóság a hagyatéki leltárt nyilvántartásba veszi. A nyilvántartásba vett hagyatéki leltár fontos polgári jogi dokumentum. Ez az okirat – önmagában vagy a hagyaték felosztásáról szóló okirattal együtt – a hagyatékban részesülő felek azonosítására szolgál például akkor, amikor az elhunyt személy egy vagy több bankszámlájáról pénzt kell felvenni vagy a tulajdonjog bejegyzése iránti kérelmet be kell nyújtani.

A hagyaték felosztásáról szóló okirat: a hagyaték felosztásához el kell készíteni a hagyaték felosztásáról szóló okiratot. A hagyaték felosztásáról szóló okiratot írásba kell foglalni, és azt az örökösöknek, illetve a hagyományosoknak alá kell írniuk. A hagyaték felosztásáról szóló okirat ugyancsak jelentős polgári jogi dokumentum és azonosító okirat a hagyatékban részesülő felek számára.

A svéd jog a bizonyítékok szabad mérlegelését alkalmazza, ami azt jelenti, hogy nincsenek külön rendelkezések az egyes okiratok bizonyító erejére vonatkozóan.

Utolsó frissítés: 23/10/2015

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Az oldal jelenleg a következő nyelveken olvasható.

Általános információk - Anglia és Wales

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az Európai Unió Közjegyzőseinek Tanácsa (CNUE).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

A végintézkedést az örökgyógyó vagy az örökgyógyók készítik. Nem követelmény, hogy jogi tanácsot vagy jogi szakembert vegyenek igénybe.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

Nem követelmény a végrendelet nyilvántartásba vetetése.

A végrendelet az elhunyt hagyatékát az elhunyt végrendeleti végrehajtóinak (személyes képviselőinek) juttatja az örökgyógyó halálakor. Nem rendelkezik a vagyonról.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelezőrész)?

Nincs, de az elhunyt által eltartott bizonyos családtagok és személyek kérhetik a bíróságtól pénzübeli ellátás megítélését a hagyatékából [az Inheritance \(Provision for Family and Dependents\) Act 1975](#) (1975. évi törvény az öröklésről (család és eltartottak ellátása) alapján).

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Ha, és abban a mértékben, amennyiben és amelyben az elhunyt nem hagy hátra érvényes végrendeletet, a hagyatékot a (módosított) [Administration of Estates Act 1925](#) (1925. évi törvény a hagyatékok kezeléséről) törvényes öröklésre vonatkozó szabályai szerint kell felosztani.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 öröklési ügyek

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.4 a kötelezőrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az elhunyt hagyatéka az elhunyt személyes képviselőinek birtokába kerül. Ők képviselői felhatalmazást kérhetnek a bíróságtól (amely végrendelet esetében „probate” [hagyatéki felhatalmazás], illetve törvényes öröklés esetén „letters of administration” [vagyonkezelési felhatalmazás]). A felhatalmazás megerősíti a jogosultságukat arra, hogy kezeljék a hagyatékot az esettől függően a végrendelet vagy a törvényes öröklés szabályai szerint. A jogutódlással vagy a felhatalmazással kapcsolatos vita a bíróság elé terjeszthető. A bíróság előtti eljárásokra a [Non-Contentious Probate Rules](#) (nemperes hagyatéki szabályok) vagy a [Civil Procedure Rules](#) (polgári eljárásjogi szabályok) irányadók.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

A személyes képviselők felelősek az elhunyt hagyatékba tartozó vagyonának azonosításáért és összegyűjtéséért, az elhunyt tartozásainak megfizetéséért (beleértve [az öröklési adót](#)), és a maradvány felosztásáért a kedvezményezettek között a végrendeleti vagy a törvényes öröklési szabályok szerint.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökösé, illetve hagyományossá?

Az elhunyt halálakor, illetve ha a kedvezményezett a hagyaték kezelése során hal meg, a korábban jogosult személy halálakor.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Nem. Az elhunyt hagyatéka felelős.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Ahogy a fenti 5. kérdésre adott válaszban említésre került, az elhunyt hagyatéka az elhunyt személyes képviselőinek birtokába kerül. A személyes képviselők az ingatlanvagyonát az arra jogosult kedvezményezettnek a hagyaték kezelése során adják át. A kedvezményezettnek a képviselői felhatalmazásra és az átruházásra vonatkozó bizonyítékot be kell nyújtania az ingatlan-nyilvántartáshoz az ingatlan-nyilvántartási szabályok szerint.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

Lásd a 9. kérdésre adott választ.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

Lásd a 9. kérdésre adott választ.

9.3 Mik a gondnok jogai?

Lásd a 9. kérdésre adott választ.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

A személyes képviselők kezelik a hagyatékot és osztják fel a nettó vagyont. A vagyontárgy átruházásának módja a vagyontárgy természetétől függ. Egyes dolgok átadhatók birtokába adással. Pénzt lehet csekken fizetni. A föld tekintetében lásd a 9. kérdést

Utolsó frissítés: 27/12/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Általános információk - Észak-Írország

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az Európai Unió Közjegyzőseinek Tanácsa (CNUE).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

A végintézkedést az örökgyógyó vagy az örökgyógyók készítik. Nem követelmény, hogy jogi tanácsot vagy jogi szakembert vegyenek igénybe.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

Nem követelmény a végrendelet nyilvántartásba vetése.

A végrendelet az elhunyt hagyatékát az elhunyt végrendeleti végrehajtóinak (személyes képviselőinek) juttatja az örökgyógyó halálakor. Nem rendelkezik a vagyonról.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például köteleSRész)?

A társbérlok által birtokolt vagyonrész automatikusan a túléló társbérlok(k)re száll a túlélés alapján.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Ha, és abban a mértékben, amennyiben és amelyben az elhunyt nem hagy hátra érvényes végrendeletet, a hagyatékot a (módosított) [Administration of Estates Act 1955](#) törvénynek (1955. évi törvény a hagyatékok kezeléséről (Észak-Írország)) a törvényes öröklésre vonatkozó szabályai szerint kell felosztani.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 öröklési ügyek

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.4 a köteleSRész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az elhunyt hagyatéka az elhunyt személyes képviselőinek birtokába kerül. Ők képviselői felhatalmazást kérhetnek a bíróságtól (amely végrendelet esetében „probate” [hagyatéki felhatalmazás], illetve törvényes öröklés esetén „letters of administration” [vagyonkezelési felhatalmazás]). A felhatalmazás megerősíti a jogosultságukat arra, hogy kezeljék a hagyatékot az esettől függően a végrendelet vagy a törvényes öröklés szabályai szerint. A jogutódlással vagy a felhatalmazással kapcsolatos vita a bíróság elé terjeszthető. A bírósági eljárásra a [County Court Rules \(NI\) 1981](#) (1981. évi törvény a megyei bírósági szabályokról (Észak-Írország)) és a [Rules of the Court of Judicature \(NI\) 1980](#) (1980. évi törvény az igazságügyi bírósági szabályokról (Észak-Írország)) törvény az irányadó.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

A személyes képviselők felelősek az elhunyt hagyatékba tartozó vagyonának azonosításáért és összegyűjtéséért, az elhunyt tartozásainak megfizetéséért (beleértve [az öröklési adót](#)), és a maradvány felosztásáért a kedvezményezettek között a végrendeleti vagy a törvényes öröklési szabályok szerint.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

Az elhunyt halálakor, illetve ha a kedvezményezett a hagyaték kezelése során hal meg, a korábban jogosult személy halálakor.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Nem. Az elhunyt hagyatéka felelős.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

A személyes képviselők az ingatlanvagyonra az arra jogosult kedvezményezettnek a hagyaték kezelése során adják át. A kedvezményezettnek adott esetben be kell nyújtania a képviselői felhatalmazásra és az átruházásra vonatkozó bizonyítékot az Ingatlan-nyilvántartáshoz vagy az Okirat-nyilvántartáshoz a [Land Registration Rules \(Northern Ireland\) 1994](#) (1994. évi törvény az ingatlan-nyilvántartási szabályokról (Észak-Írország)) vagy a [Registration of Deeds Regulations \(Northern Ireland\) 1997](#) (1997. évi törvény az okiratok nyilvántartásba vételi szabályairól (Észak-Írország)) alapján.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

Lásd a 9. kérdésre adott választ.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

Lásd a 9. kérdésre adott választ.

9.3 Mik a gondnok jogai?

Lásd a 9. kérdésre adott választ.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerinti a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

A személyes képviselők kezelik a hagyatékot és osztják fel a nettó vagyonra. A vagyontárgy átruházásának módja a vagyontárgy természetétől függ. Egyes dolgok átadhatók birtokába adással. Pénzt lehet csekken fizetni. A föld tekintetében lásd a 9. kérdést.

Utolsó frissítés: 10/04/2018

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [en](#) nemrég módosult. Az Ön által kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Általános információk - Skócia

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött [az Európai Unió Közjegyzőségeinek Tanácsa \(CNUE\)](#).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

A személy a halála esetén úgy hagyhat vagyontárgyat más személyre, ha azt hagyományként felveszi a végrendeletébe. A [Writing \(Scotland\) Act 1995](#) (1995. évi törvény az írásbeliségről (Skócia)) rendelkezései megkövetelik, hogy az 1995. augusztus 1-je után készült végrendeletek írásban készüljenek, és azokat az örökgyógyó aláírja.

Személyek birtokolhatnak ingó és ingatlan vagyontárgy jogcímmel közös név alatt és a túlélő javára (ezt gyakran nevezik a túlélési záradéknak).

Személyek birtokolhatnak ingó és ingatlan vagyontárgy jogcímmel a saját nevük alatt is vagy másokkal, azzal, hogy az adott személy abban levő tulajdonának vagy részesedésének különleges rendeltetése, hogy a halála esetén egy másik személyt illet.

Végrendelet hiányában a túlélési záradék vagy a különleges rendeltetés alkalmazandó, és a vagyontárgy a [Succession \(Scotland\) Act 1964](#) (1964. évi törvény a jogutódlásról (Skócia)) alapján száll át.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

Skóciában nem követelmény a végrendeletek nyilvántartásba vetése.

Az ingatlanvagyonra vonatkozó jogcímet, beleértve a túlélési záradékra vagy a különleges rendeltetésre vonatkozó jogcímet be kell jegyeztetni vagy a [Register of Sasines](#) (ingatlanjog-átszállási nyilvántartás) vagy a [Land Register of Scotland](#) (Skócia ingatlan-nyilvántartása) nyilvántartásba.

Bizonyos esetekben bejegyzik az ingó vagyonra vonatkozó jogcímet, beleértve a túlélési záradékra vagy a különleges rendeltetésre vonatkozó jogcímet, például egy cég részvénykönyvébe.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelezés)?

A skót jog szerint a gyermek vagy a túlélő házastárs/élettárs törvényes jogot igényelhet az ingó vagyonból a szülő/házastárs/élettárs halála esetén akkor is, ahol az elhunyt végrendeletet hagyott hátra. A törvényes jog védelmet jelent az öröklésből való kitagadással szemben. A gyermekek az elhunyt ingó vagyonának (pénz, részvények stb.) egyharmad részére jogosultak, ha van túlélő házastárs vagy élettárs, illetve a felére, ha nincs túlélő házastárs vagy élettárs. A túlélő házastárs/élettárs az elhunyt ingó vagyonának (pénz, részvények stb.) egyharmad részére jogosult, ha vannak gyermekek, illetve a felére, ha egy gyermek sincs.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

A vagyon a Succession (Scotland) Act 1964 (1964. évi törvény a jogutódlásról (Skócia)) alapján az alábbiak szerinti sorrendben száll át.

a) ELŐJOGOK

Az özvegynek vagy a túlélő élettársnak (a túlélő) előjoga van a néhai házastársa vagy élettársa hagyatékára.

Ha a személynek, aki meghalt, háztulajdona volt, és a túlélő abban élt, akkor bizonyos keretek között ő jogosult a házra és annak a háznak a bútoraira és berendezési tárgyaira. A túlélő a következőket igényelheti:

a házat, mindaddig, amíg annak értéke kevesebb mint 473 000 GBP,

a bútorokat és berendezési tárgyakat legfeljebb 29 000 GBP értékig.

Ha az elhunyt személynek gyermekei vagy más leszármazottai vannak, a túlélő a hagyatékából az első 50 000 GBP-re jogosult. Ha az elhunyt személynek nincsenek gyermekei vagy más leszármazottai, a túlélő az első 89 000 GBP-re jogosult.

b) TÖRVÉNYES JOGOK

Ha az „előjogok” kielégítése után maradt hagyaték, a túlélő házastárs vagy élettárs és a gyermekek jogosultak bizonyos „törvényes jogokra” az elhunyt személy „ingó vagyonából”, ahogyan az a fenti 3. válaszban megállapításra került.

c) SZABAD HAGYATÉK

Az előjogok és a törvényes jogok kielégítése után a törvényes hagyaték fennmaradó része a jogszabályok szerint „háramlik át” az alábbi sorrendben: Gyermekek

Ha a szülők és a testvérek túlélnek, akkor a szülők öröklik a felét és a lánytestvérek öröklik a felét

Fivérek és nővérek, ha nincsenek túlélő szülők

Szülők, ha nincsenek túlélő fivérek és nővérek

Túlélő házastárs vagy élettárs

Nagybácsik vagy nagynénik (mindkét szülő ágán)

Nagyszülők (mindkét szülő ágán)

Nagyszülők fivérei és nővérei (mindkét szülő ágán)

Egyéb felmenők – a nagyszülőknél távolabbiak

A Korona

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 öröklési ügyek

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.4 a kötelezés elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A legtöbb hagyaték esetében szükséges, hogy a hagyatéki végrehajtó (akit vagy az elhunyt végrendeletében neveznek ki vagy a sheriff court [sheriffbíróság – helyi körzeti bíróság] nevez ki) „megerősítést” szerezzen a sheriff courttól. A kiadott megerősítés a hagyatéki végrehajtó jogosultsága a megerősítés iránti kérelem mellékletét képező hagyatéki leltárban meghatározott hagyaték kezelésére – egyúttal felhatalmazást ad a végrehajtónak, hogy kezeljen minden, az adott hagyatékkal kapcsolatos jogutódlási vonatkozású ügyet.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

A legtöbb hagyaték esetében szükség van egy végrehajtóra, aki kezeli a hagyatékot, és akit vagy a végrendeletben neveznek ki vagy a sheriff court nevez ki (kinevezett végrehajtó), olyan esetekben, amikor nincs érvényes végrendelet, vagy ha a megnevezett végrehajtók nem tudnak vagy nem hajlandók eljárni.

A legtöbb hagyaték esetében a végrehajtó(k)nak a sheriff courttól kell kérnie (kérniük) a megerősítést.

A kinevezett végrehajtó a legtöbb esetben köteles felelősségbiztosítást (biztosítéki kötvényt) kötni, mielőtt megkezdí a hagyaték kezelését.

A megerősítés iránti kérelemhez a végrendelettel együtt (ha van) mellékelni kell a hagyaték minden tételét felsoroló leltárt.

A bíróság a hagyaték leltárban levő tételei vonatkozásában adja ki a megerősítést, és ez a végrehajtó felhatalmazása ezen tételek begyűjtésére.

A hagyaték begyűjtését követően a végrehajtó köteles kifizetni minden tartozást és adót a hagyaték felosztása előtt a végrendelet vagy a Succession (Scotland) Act 1964 (1964. évi törvény a jogutódlásról (Skócia)) feltételei szerint.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

Ha van végrendelet, az megnevezi a kedvezményezetteket vagy a kedvezményezettek osztályát, akik a hagyaték egy részét vagy egészét öröklik, attól függően, hogy van-e igény törvényes jogokra.

Végrendelet hiányában a hagyaték öröklésére jogosultak jogait és sorrendjét a Succession (Scotland) Act 1964 (1964. évi törvény a jogutódlásról (Skócia)) határozza meg.

Végrendelet hiányában a túlélő élettárs a haláltól számított hat hónapon belül kérelmet nyújthat be a bírósághoz a [Family Law \(Scotland\) Act 2006](#) (2006. évi családjogi törvény (Skócia)) szerinti hagyatéki odaitélésért.

A „birtokbahelyezés” az a pont, amikor a kedvezményezett megszerzi a „vagyoní jogát” az örökrész tekintetében. A Succession (Scotland) 1964 Act (1964. évi törvény a jogutódlásról (Skócia)) szerint a hagyaték a végrehajtó birtokába kerül kezelés céljából. Ezen a ponton a kedvezményezett személyes jogot szerez a végrehajtóval szemben az örökrész tárgyának részére történő kiadására. Amikor az örökrész tárgyát átadják a kedvezményezettnek, akkor ő „valódi (dologi) jogot” szerez.

A birtokbahelyezés időzítése attól függ, hogy az elhunyt mit szándékozott meghatározni a végrendeletében.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

A végrehajtó köteles megfizetni a hagyatékot terhelő minden adót, mielőtt a hagyatékot felosztja a kedvezményezettek között. A hagyaték nem osztható fel a halál időpontjától számított hat hónapon belül, hogy a hitelezők benyújthassák az igényüket. Ha a hitelező nem nyújtja be az igényét 6 hónapon belül, és a végrehajtó felosztja a hagyatékot, akkor a kedvezményezettek elméletben az örökrészük erejéig felelnek a tartozásokért.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Az ingatlanvagyon jogcíme a Land Register for Scotlandnál (Skócia ingatlan-nyilvántartása) bejegyzett rendelkezéssel vagy a megerősítéshez (vagy megerősítő igazoláshoz) csatolt aláírt dokumentummal (üggyirattal) ruházható át a kedvezményezettre.

Ha van túlélési záradék, a vagyonra vonatkozó jogcím automatikusan átszáll a túlélő tulajdonosra, és a halotti bizonyítvány kivonatát kell elhelyezni a tulajdoni lap mellé.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

Nem minden hagyatéki esetben van szükség bírósági megerősítésre – néhány tőkepenzes anélkül fizet, hogy szükség lenne a megerősítésre. Ha megerősítés szükséges, végrehajtót kell kinevezni, akit vagy a végrendeletben neveznek meg vagy bíróság nevez ki a kinevezett végrehajtó kijelölése iránti benyújtott kérelem alapján.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

Az akár végrendelet, akár a bíróság által kijelölt végrehajtó, aki megerősítést kapott a bíróságtól, kezeli a hagyatékot. Azonban bizonyos esetekben a tőkepenzesek az örökgyógy hagyatékát anélkül utalják át, hogy megerősítésre lenne szükség.

9.3 Mik a gondnok jogai?

Az azonosított hagyatéki begyűjtése a megerősítési kérelemben szereplő leltárba.

A tartozások és adók megfizetése.

A hagyatéki fennmaradó részének a kedvezményezettek közötti felosztása a végrendelet alapján, vagy ha az nincs, akkor a Succession (Scotland) Act 1964 (1964. évi törvény a jogutódlásról (Skócia)) alapján.

Az elhunytak járó adósságok behajtása.

Ha az elhunyt személyi sérülést szenvedett a halála előtt, az ilyen személy végrehajtója jogosult a kártérítésre úgy, mint az elhunyt.

A végrehajtó jogosult folytatni a személyi sérülés miatti kártérítési pert, amelyet az elhunyt indított a halála előtt, és amely nem zárult le.

Ha az elhunyt becsületsértés miatt indított kártérítési pert, és az a haláláig nem zárult le, a kártérítésre való jog átszáll a végrehajtóra.

Ha az elhunyt szerződésesség alapján volt jogosult kártérítésre, akkor az arra vonatkozó pert a végrehajtó folytathatja vagy megindíthatja.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

A kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására nem szükséges okiratot kiállítani. A hagyatéki tárgyait a hagyatékot kezelő végrehajtó adja át a kedvezményezetteknek, és egyeseknél ez a jogcím hivatalos átadását és esetleges bejegyzését jelenti. Ahogy fent megállapításra került, ha van túlélési záradék, a vagyonra vonatkozó jogcím automatikusan átszáll a túlélő tulajdonosra, és a halotti bizonyítvány kivonatát kell elhelyezni a tulajdoni lap mellé. Skóciában a megerősítési eljárás részeként örökösödési adó nyomtatványt kell benyújtani akkor is, nem kell örökösödési adót fizetni.

Utolsó frissítés: 24/05/2016

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.

Figyelem: az oldal eredeti nyelvű változata [en](#) nemrég módosult. Az Ön által

kiválasztott nyelvi változatot most készítik fordítóink.

Általános információk - Gibraltár

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az Európai Unió Közjegyzőseinek Tanácsa (CNUE).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

A végintézkedést az örökgyógy vagy az örökgyógyok készítik. Nem követelmény, hogy jogi tanácsot vagy jogi szakembert vegyenek igénybe.

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

Nem követelmény a végrendelet nyilvántartásba vetetése.

A végrendelet az elhunyt hagyatékát az elhunyt végrendeleti végrehajtóinak (személyes képviselőinek) juttatja az örökgyógy halálakor. Nem rendelkezik a vagyonról.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelelés)?

Nem.

4 Ki mennyit örököl végintézkedés hiányában?

Ha, vagy abban a mértékben, amennyiben és amelyben az elhunyt nem hagy hátra érvényes végrendeletet, a hagyatékot a (módosított) [Administration of Estates Act 1933](#) (1933. évi törvény a hagyatékok kezeléséről) törvényes öröklésre vonatkozó szabályai szerint kell felosztani.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 öröklési ügyek

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

5.4 a kötelelés elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az elhunyt hagyatéka az elhunyt személyes képviselőinek birtokába kerül. Ők képviselői felhatalmazást kérhetnek a bíróságtól (amely végrendelet esetében „probate” [hagyatéki felhatalmazás], illetve törvényes öröklés esetén „letters of administration” [vagyonkezelési felhatalmazás]). A felhatalmazás megerősíti a jogosultságukat arra, hogy kezeljék a hagyatékot az esettől függően a végrendelet vagy a törvényes öröklés szabályai szerint. A jogutódlással vagy a felhatalmazással kapcsolatos vita a bíróság elé terjeszthető. A bíróság előtti eljárásokra a [Non-Contentious Probate Rules](#) (nemperes hagyatéki szabályok) vagy a [Civil Procedure Rules](#) (polgári eljárásjogi szabályok) irányadók.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyatéki felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

A személyes képviselők felelősek az elhunyt hagyatékba tartozó vagyonának azonosításáért és összegyűjtéséért, az elhunyt tartozásainak megfizetéséért, és a maradvány felosztásáért a kedvezményezettek között a végrendeleti vagy a törvényes öröklési szabályok szerint.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökös, illetve hagyományossá?

Az elhunyt halálakor, illetve ha a kedvezményezett a hagyatéki kezelése során hal meg, a korábban jogosult személy halálakor.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Nem. Az elhunyt hagyatéka felelős.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

A személyes képviselők az ingatlanvagyonot az arra jogosult kedvezményezettnek a hagyaték kezelése során adják át. A kedvezményezettnek a képviselési felhatalmazásra és az átruházásra vonatkozó bizonyítékot be kell nyújtania az Ingatlan-nyilvántartáshoz a [Gibraltar Land Titles Act 2011](#) (2011. évi törvény az ingatlan jogcímeiről (Gibraltár)) szerint.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

Lásd a 9. kérdésre adott választ.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

Lásd a 9. kérdésre adott választ.

9.3 Mik a gondnok jogai?

Lásd a 9. kérdésre adott választ.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

A személyes képviselők kezelik a hagyatékot és osztják fel a nettó vagyont. A vagyontárgy átruházásának módja a vagyontárgy természetétől függ. Egyes dolgok átadhatók birtokába adással. Pénzt lehet csekken fizetni. A föld tekintetében lásd a 9. kérdést.

Utolsó frissítés: 01/04/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.